

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

CAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ VE TARİHİ
GELİŞİMİ

Hüseyin AYDIN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL

Konya-2012

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

CAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ VE TARİHİ
GELİŞİMİ

Hüseyin AYDIN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL

Konya-2012

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

Bilimsel Etik Sayfası.....	v
Tez Kabul Formu	vi
Önsöz.....	vii
Özet	ix
Summary.....	x
Tablolar Listesi	xi
Şekiller Listesi.....	xiii
Giriş.....	1
1. Araştırmanın Amacı ve Önemi	1
2. Araştırmanın İçeriği ve Yöntemi	1
3. Kaynaklar	2
BİRİNCİ BÖLÜM-OSMANLI DEVLETİ DÖNEMİ.....	5
1. OSMANLI DEVLETİNDE TANZİMATTAN CUMHURİYETE EĞİTİM ÖĞRETİM DURUMU.....	5
1.1 Valide Mektebi'nin Açılması (1850)	12
1.1.1 Mektep Kütüphanesi	18
1.2 İdadilerin Açılması ve Darülmaarif İdadisi	33
1.2.1 Darülmaarif İdadisinde Eğitim-Öğretim	40

İKİNCİ BÖLÜM- TÜRKİYE CUMHURİYETİ DÖNEMİ	42
2.1. TÜRKİYE’DE LİSELERİN KURULMASI	42
2.2. TARİHSEL SÜREÇTE İSTANBUL KIZ LİSESİ VE CAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ	47
2.2.1. Okulun Açılması ve Anadolu Lisesi Statüsüne Dönüştürülerek Karma Lise Olması	47
2.2.1.1. İstanbul Kız Lisesi’nin Açılması (1911)	47
2.2.1.2. İstanbul Kız Lisesi’nin Cağaloğlu Anadolu Lisesi’ne Dönüştürülmesi (1983)	48
2.2.2. Eğitim-Öğretim	52
2.2.2.1. İstanbul Kız Lisesi’nde Bazı Dönemlere Ait Dersler ve Ders Dağıtım Çizelgeleri.....	52
2.2.2.1.1. Dördüncü Milli Eğitim Şurasına Göre Dört Yıllık Lise Öğrenimi	57
2.2.2.2. Cağaloğlu Anadolu Lisesi’nde Bazı Dönemlere Ait Ders Dağıtım Çizelgeleri.....	61
2.2.2.2.1. Ders Geçme ve Kredi Sistemi	61
2.2.2.2.2. Son Dönemlerde Okutulan Dersler	69
2.2.3. Öğrenci Durumu	77
2.2.3.1. İstanbul Kız Lisesi’nde Öğrenci Durumu.....	77
2.2.3.1.1. Şehadetname Defterlerine Göre Öğrenci Durumu	77
2.2.3.1.2. Sınavlar ve Mezuniyet İstatistikleri	80
2.2.3.1.2.1. Mezun Öğrenci Durumu (1937-1988)	85
2.2.3.1.3. Tasdikname İle Ayrılanlar (1927-1961)	91
2.2.3.2. Cağaloğlu Anadolu Lisesi’nde Öğrenci Durumu.....	92
2.2.3.2.1. İlk Dönem Öğrenci Profili.....	92
2.2.3.2.2. İlk Dönem Öğrencilerinin Başarı Durumu	94
2.2.3.2.3. Son Dönem Öğrenci Profili	95
2.2.3.2.4. Son Dönem Öğrencilerinin Başarı Durumu	96
2.2.4. Kılık-Kıyafet	97
2.2.4.1. İstanbul Kız Lisesi’nde Kılık-Kıyafet Durumu	97

2.2.4.2.	Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Kılık-Kıyafet Durumu	99
2.2.5.	Disiplin İşleri.....	100
2.2.5.1.	İstanbul Kız Lisesi'nde Disiplin İşleri.....	100
2.2.5.1.1.	İstanbul Kız Lisesi Muaşeret Kaideleri.....	101
2.2.5.2.	Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Disiplin İşleri	114
2.2.6.	Öğrenci Kişisel Dosyası	121
2.2.7.	Öğretmenler	122
2.2.7.1.	İstanbul Kız Lisesi Müdür ve Öğretmenleri	122
2.2.7.2.	Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin İlk Dönem Öğretmenleri	140
2.2.8.	Pansiyon Durumu	142
2.2.8.1.	İstanbul Kız Lisesi Dönemi Pansiyon Durumu	142
2.2.8.2.	Cağaloğlu Anadolu Lisesi Dönemi Pansiyon Durumu	149
2.2.9.	İstanbul Kız Lisesi'nden Mezun Olan Bazı Değerli Şahsiyetler	153
2.2.10.	Sosyal-Kültürel Faaliyetler	156
2.2.10.1.	İstanbul Kız Lisesi'nde Sosyal-Kültürel Faaliyetler	156
2.2.10.1.1.	İzcilik Kolu Faaliyetleri (1946-1948)	156
2.2.10.1.2.	Gezi Kolu Çalışmaları (1962-1963)	159
2.2.10.1.3.	Köycülük Kolu Faaliyetleri (1964-1979)	161
2.2.10.2.	İstanbul Kız Lisesi'ne Ait Şiir ve Marşlar	163
2.2.10.3.	Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Sosyal-Kültürel Faaliyetler .	165
2.2.10.3.1.	Jugendfest	165
2.2.10.3.2.	Kulüpler.....	165
2.2.10.3.3.	Geziler	166
2.2.10.3.4.	Calfest	166
2.2.10.3.5.	Lisenin Çıkarmış Olduğu Yayınlar	166
2.2.11.	Cağaloğlu Anadolu Lisesi'ne Ait Bütçe Verileri.....	167
2.2.11.1.	Okulun İlk Dönemlerinde Harcama Durumu	167
2.2.11.2.	Okulun Son Dönemlerinde Harcama Durumu.....	169
2.2.12.	Lise Binası.....	173
2.2.13.	Lise Kütüphanesi.....	181
2.2.14.	Cağaoğlu Anadolu Lisesi Müfredat Laboratuvar Okulunun Misyon Vizyon ve İlkeleri.....	183

2.2.14.1. Misyonu	183
2.2.14.2. Vizyonu	183
2.2.14.3. İlkeleri.....	184
Sonuç	185
Kaynakça	188
Ekler	195
Özgeçmiş	269

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Hüseyin AYDIN		
	Numarası	095214031009		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı		
		Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	☒	Doktora
Tezin Adı	Cağaloğlu Anadolu Lisesi ve Tarihi Gelişimi			

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Hüseyin AYDIN

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Hüseyin AYDIN		
	Numarası	095214031009		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı		
	Dalı	Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	☒	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL		
Tezin Adı	Cağaloğlu Anadolu Lisesi ve Tarihi Gelişimi			

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Cağaloğlu Anadolu Lisesi ve Tarihi Gelişimi başlıklı bu çalışma 01/06/2012 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL	Danışman	
Prof. Dr. Durmuş YILMAZ	Üye	
Yrd. Doç. Dr. Nuri İNAN	Üye	

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti kültür ve birikim olarak son döneme kadar dünyanın sayılı devletlerinden biri konumundaydı. Eğitim alanında ise Tanzimattan sonra büyük bir atılım içine girmiştir. Savaş teknolojimizin Avrupa'dan geri kalması öncelikle bu alanda yeniliği beraberinde getirmiştir. Askeri okullar yeniliklerin ilk sonuçları olmuş, zaman içinde gerilemenin en önemli nedenlerinden biri de eğitimsizlik olduğu sonucuna varılmış ve Bezmialem Valide Sultan'ın katkıları ve destekleriyle ülkemizin ilk sivil eğitim kurumu olan Valide Mektebi/Darülmâarif açılmıştır. Valide Mektebi/Darülmâarif'in devamı niteliğinde ülkemizin ilk kız lisesi olan İstanbul Kız Lisesi; 1911 tarihinde açılmış, 1983 tarihinde ise yapılan değişiklikle karma eğitim sistemine geçen okul Anadolu Lisesi statüsünü alarak ismi "*Cağaloğlu Anadolu Lisesi*" olmuş, yeni neslin nasıl yetişmesi gerektiği hakkında adeta ders verir şekilde büyük bir birikimle tarihteki yerini almış ve geride zengin bir kültür mirası bırakmıştır. Yine de kız lisesinin eski mezunları aldıkları eğitimin kalitesi ve vefa borcunu en iyi şekilde karşılayabilmek, yeni gelen nesilden İstanbul Kız Lisesi gibi başarılı öğrencilerin yetişmesini sağlamak adına 1987 tarihinde Sayın Birnur ÖZÜMERT'in başkanlığında İstanbul Kız Lisesi Mezun ve Mensupları Derneği ve devamında ise 1995 tarihinde İKLEV-İstanbul Kız Lisesi Eğitim Vakfını kurmuşlardır.

Ülkemizde sayıları az olan bu gibi tarihi niteliği bulunan eğitim kurumlarında, değerli öğretmenlerin emekleri ve süreç içerisinde engin kültürel birikimle oluşan arşiv belgelerinin literatüre kazandırılması ve kamuoyunun istifadesine sunulması için çalışmalar yapılması gereğini düşünmekteyiz. Araştırma yaptığımız okulun arşivindeki mevcut durum düşüncemizi desteklemektedir. Çünkü okulun İstanbul Kız Lisesi'ne ait dosyaları ve evrakları tasniflenmemiş, çok yıpranmış ve rutubetten okunacak durumu kalmamış. Birkaç diploma defteri haricinde herhangi bir dosya hakkında öncesi ya da sonrası belge, evrak ya da defterin arşivde bulunmadığını gördük. Bu nedenle çürümeye yüz tutmuş rutubetten okunacak hali kalmamış belki de kısa zamanda yok olacak arşivlik belgeleri literatüre aktarmak konusunda duyduğumuz heyecanla çıkmış olduğumuz yolda

zaman içindeki değişimleri gelecekte istifade edeceklere rehber olabilmesi amacıyla çalışmamıza aktardık. Okulun 1983 tarihinde adının Cağaloğlu Anadolu Lisesi olarak karma eğitime geçmesi dolayısıyla tezimizin ikinci bölümünde İstanbul Kız Lisesi dönemi olarak başlatılan bir konu Cağaloğlu Anadolu Lisesi dönemi olarak devam ettirilmiştir. Bu şekilde Cağaloğlu Anadolu Lisesi’ni tezimizde ayrı bir bölüm ve başlık altında veremeyişimizin en önemli nedeni şüphesiz lisenin çok fazla geçmişı olmamasından kaynaklanmaktadır.

Tez çalışması fedakarlık ve emek isteyen bir süreci gerektirmektedir. Bu bilinçle başladığımız çalışmamızda katkı ve desteklerini gördüğüm kişilerin genel anlamda da olsa adını zikretmeyi kendime borç bilirim. Bana bu konu üzerinde çalışma fırsatı veren, yönlendirmelerini, yardımını ve anlayışını esirgemeyen, tüm süreci başından sonuna kadar takip ederek bu çalışmamızın ortaya çıkmasına vesile olan değerli danışman hocam **Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL** Bey’e teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca okulun arşiv belgelerine ulaşmamda büyük yardımları dokunan Milli Eğitim Bakanlığı Bakanlık Müşaviri Sayın **Mustafa KUZU** Bey’e, Kurumlardan bilgi toplamamda yardımlarını esirgemeyen adlarını zikretmekten memnuniyet duyduğum çalışma arkadaşlarım ve değerli büyüklerim T.C. İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı Kamulaştırma birimimizde görevli mesai arkadaşımız Sayın Şef **Hülya BOZKIRAN** Hanımefendi’ye, T.C. İstanbul Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığında görevli Harita Teknikeri **İlhan KORKUT** Bey’e, kaynak kitap temin etmemde yardımlarını esirgemeyen Satınalma birimimizde görevli **Naci ÖNGEL** Bey’e ayrıca adını zikredemediğim katkısı bulunan herkese teşekkürü borç bilirim.

Hüseyin AYDIN

Konya-2012

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Hüseyin AYDIN		
	Numarası	095214031009		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı		
		Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	☒	Doktora
				☐
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL		
Tezin Adı	Cağaloğlu Anadolu Lisesi ve Tarihi Gelişimi			

ÖZET

Osmanlı Devleti'nin ilk sivil lisesi sıfatıyla 1850 tarihinde Bezmialem Valide Sultan tarafından yaptırılan Valide Mektebi/Darülmaarif'in devamı niteliğinde olan İstanbul Kız Lisesi 1911 tarihinde açılmış, 1933-1934 öğretim yılında ise şimdiki binasına taşınmıştır. Okulun pansiyonu 1960 tarihinde, günümüzdeki ek binası ise 1968-1969 öğretim yılında hizmete girmiştir.

Konuşma ve eğitim dili Almanca olan ülkelerde çalışan işçiler, 1980'li yıllarda Türkiye'ye dönmeye başlamışlar, eğitim çağındaki çocuklarını ise Almanca eğitim yapan okullara yerleştirme talebinde bulunmuşlardır. Bunun üzerine 1983-1984 öğretim yılı itibarıyla okul Almanca ağırlıklı eğitim veren Cağaloğlu Anadolu Lisesi olarak eğitim hayatına başlamış, ilk mezunlarını 1989-1990 eğitim-öğretim yılında vermiştir.

Günümüzde Müfredat Laboratuvar Okulu olan lise; ekipman, donanım, tesis ve bina unsurları bakımından fiziksel, öğretim, insan kaynakları ve öğrenci merkezli eğitim gibi konularda çağdaş bazı standartlara erişebilmiş, misyon ve vizyonunu buna göre belirlemiştir.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Hüseyin AYDIN		
	Numarası	095214031009		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	☒	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL		
	Tezin İngilizce Adı	Cağaloğlu Anatolian High School and its Historical Development		

SUMMARY

Valide Mektebi /Darülmaarif (Valide School) has been established by Bezmialem Valide Sultan under title of the first civil high school of Ottoman State in 1850 and then as a continuation of Darülmaarif, Istanbul High school was established in 1911; in 1933 – 1934 education year it was moved its present building. The Dormitory of the school has been presented in to service in 1960, its today additional building was put into service in 1968 – 1969 education year.

Workers whose language of speaking and educational was in German started to return to Turkey in 1980s, and requested to enroll their children in educational age in school giving German education. Upon that, this school began to present German –intensive education as Cağaloğlu Anadolu High School since 1983 – 1984 education years and it produced its first graduates in 1989 – 1990.

Today, this high school is Müfredat-Curriculum Laboratory School accessed to some modern standards regarding to equipment, hardware, plant and building elements and physical, teaching, human resources and student centered education points and it determined its mission and vision according to those elements.

Tablolar Listesi

<u>Tablo Numarası:</u>	<u>Tablo Yazısı:</u>	<u>Sayfa No:</u>
Tablo-1:	1922 Öğretim Yılı İnas İdadisine Ait Ders Çizelgesi	53
Tablo-2:	1927 Programında Sınıflara Göre Haftalık Ders Saati Sayıları	54
Tablo-3:	1933-1934 Öğretim Yılı Ders Çizelgesi.....	55
Tablo-4:	1936-1937 Öğretim Yılı Ders Çizelgesi.....	55
Tablo-5:	1937-1938 Öğretim Yılı Ders Çizelgesi.....	56
Tablo-6:	1949 Dördüncü Milli Eğitim Şurasına Göre 4 Yıllık Ders Çizelgesi	58
Tablo-7:	1982 Yılına Ait Ders Çizelgesi	60
Tablo-8:	Ders Geçme ve Kredili Sistemine Göre Ders Çizelgesi Ortak Dersler	65
Tablo-9:	Ders Geçme ve Kredili Sistemine Göre Ders Çizelgesi Seçmeli Dersler ..	66
Tablo-10:	Cağaloğlu Anadolu Lisesi 2006 Tarihli Haftalık Ders Çizelgesi	69
Tablo-11:	Hazırlık Sınıfı Bulunan Anadolu Liselerine Ait Ders Çizelgesi (2010)...	75
Tablo-12:	Şehadetname Defterlerine Göre Öğrenci Durumu (1928-1929).....	77
Tablo-13:	Şehadetname Defterlerine Göre Öğrenci Durumu (1929-1930).....	78
Tablo-14:	Devlet Olgunluk Sınavları Sonucu Başarı Durumu (1937-1954)	82
Tablo-15:	1962 Yılına Ait Devlet Lise Yazılı Bölümü İmtihan Günleri	83
Tablo-16:	İstanbul Kız Lisesi Öğrencilerinin Başarı Durumu (1937-1978)	85
Tablo-17:	İstanbul Kız Lisesi Öğrencilerinin Başarı Durumu (1979-1988)	88
Tablo-18:	Cumhuriyet Kız Lisesi Öğrenci Başarı Durumu (1938-1949)	90

Tablo-19: İstanbul Kız Lisesi'nden Tasdikname İle Ayrılanlar (1927-1961)	91
Tablo-20: Cağaloğlu Anadolu Lisesi Öğrenci Sayıları (1983-1991)	93
Tablo-21: Sınıflar Bazında Beş Yıllık Öğrenci Başarı Durumu (1985-1990).....	94
Tablo-22: Lisans Programlarına Yerleştirme Başarısına Göre Anadolu Liseleri İçinde Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin Yeri.....	96
Tablo-23: Okulla İlgili Bazı Sayısal Veriler	97
Tablo-24: İstanbul Kız Lisesi'nde ve Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Disiplin Durumu (1970-1989)	114
Tablo-25: Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Disiplin Durumu (1997-2010)	118
Tablo-26: İstanbul Kız Lisesi'nde Hizmet Yılına Göre Öğretmen Sayıları	139
Tablo-27: İstanbul Kız Lisesi Parasız Yatılı Öğrenci Durumu (1961-1970).....	144
Tablo-28: İstanbul Kız Lisesi'nin Son Dönem ve Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin İlk Dönem Pansiyon Mevcudu (1984-1990).....	147
Tablo-29: Pansiyon Hakkında Genel Bilgiler	150
Tablo-30: Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Pansiyon Mevcudu (2001-2007).....	151
Tablo-31: Köy Okullarına Yardım Faaliyetleri	162
Tablo-32: Hizmet Alımları Ödeneği Harcama Durumu (1983-1991).....	167
Tablo-33: Yakıt, Su, Elektrik Ödeneği Harcama Durumu (1983-1991).....	168
Tablo-34: Fiili Harcama Durumu Tablosu (2001-2007)	169
Tablo-35: Fiili Harcama Durumu Detay Tablosu (2001-2007).....	170

Tablo-36: Okul Kütüphanesinde Yer Alan Materyal Türleri ve Adetleri 182

Şekiller Listesi

<u>Şekil Numarası:</u>	<u>Şekil Yazısı:</u>	<u>Sayfa No:</u>
Şekil-1:	Şehadetname Defterlerine Göre Öğrenci Başarı Durumu (1928-1929)	79
Şekil-2:	Şehadetname Defterlerine Göre Öğrenci Başarı Durumu (1929-1930)	79
Şekil-3:	İstanbul Kız Lisesi Fen Kolu Başarı Durumu (1937-1978).....	88
Şekil-4:	İstanbul Kız Lisesi Edebiyat Kolu Başarı Durumu (1937-1978).....	88
Şekil-5:	İstanbul Kız Lisesi Öğrencilerinin Başarı Durumu (1979-1988).....	89
Şekil-6:	Cumhuriyet Kız Lisesi Fen Kolu Başarı Durumu (1938-1949).....	91
Şekil-7:	Cumhuriyet Kız Lisesi Edebiyat Kolu Başarı Durumu (1938-1949).....	91
Şekil-8:	Beş Yıllık Öğrenci Başarı Durumu (1985-1990)	95
Şekil-9:	Okulun Son Dönem Öğrenci Sayısı (1996-2007)	95
Şekil-10:	İstanbul Kız Lisesi'nde Hizmet Yılına Göre Öğretmen Sayıları Grafiği ..	139
Şekil-11:	Hizmet Alımları Ödeneği (PTT Gid.) Harcama Durumu (1983-1990).....	167
Şekil-12:	Yakıt, Su, Elektrik Ödeneği Harcama Durumu (1983-1990).....	168
Şekil-13:	Fiili Harcama Durumu Grafiği (2001-2007).....	169

GİRİŞ

1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada 1850 tarihinde Valide Mektebi olduğu varsayılan Osmanlı'nın ilk sivil lisesi sıfatıyla açılan ayrıca ilk Kız Lisesi olan İstanbul Kız Lisesi ve tarihsel sürecin devamı olan Cağaloğlu Anadolu Lisesi hakkında değerlendirmeler yapılmıştır. Bu çalışmamızda Lisenin kuruluşundan günümüze gelen süreçte geçirdiği evreleri, değişimleri ile öğrenci ve öğretmenlerin durumu hakkında pek çok başlık altında konular işlenmek istenmiştir. Günümüzde çalışma yapılmayan tarihi niteliğe haiz okul arşivleri zamanla özelliğini yitirmektedir. Bu çalışmamızın amacı aynı zamanda; ülkemizde sayıları az olan böylesine büyük ve güzide eğitim kurumunun geçmişten günümüze gelen süreç içerisinde okulun işleyiş düzeniyle ilgili arşiv belgelerini literatüre aktararak kamuoyunun istifadesine sunmaktır. Unutulmamalıdır ki gelecekte yapılacak çalışmalarda geçmişteki tecrübelerden yararlanılmaktadır. Eğitim kurumlarımızdaki zaman içinde oluşan değişimler neticesinde varılan nokta, gelecekte istifade edecekler için rehber niteliğindedir.

2. Araştırmanın İçeriği ve Yöntemi

Bu çalışma Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin tarihi gelişimini ele almaktadır. Başta ismi Valide Mektebi olan okul, 1850 tarihinde Sultan Abdülmecid tarafından *Osmanlı Devleti'nin ilk sivil lisesi* olarak hizmete açılmıştır. Osmanlı Devleti, II. Mahmud döneminde açılan askeri okulların yanında batılılaşma süreci içerisinde bilimsel ve sanatsal açıdan Avrupa standartlarında aydınlar yetiştirilmesi amacıyla eğitim reformları gerçekleştirmiş, bu açıdan bakacak olursak okul, reformların ilk ve en önemli sivil halkalarından biri olmuştur. Daha sonra Darülmâarif adını alan okul 1911-1933 tarihleri arasında İnas İdadisi/Sultanisi olarak, 1933-1983 tarihleri arasında ise İstanbul Kız Lisesi adıyla Türkiye'nin ilk kız lisesi olarak eğitime devam etmiştir. Okul 1983 tarihinden itibaren Almanca eğitim veren "Anadolu Lisesi" statüsüne geçerek Cağaloğlu Anadolu Lisesi adıyla hizmet vermeye başlamıştır. Araştırmamıza çalışma takvimimiz dahilinde öncelikle eğitim tarihi ve ilk sivil eğitim kurumu olarak Valide Mektebi/Darülmâarif ile başladık ve İstanbul Kız Lisesi, Cağaloğlu Anadolu Lisesi

hakkında kaynakları taramayla devam ettik. Okulun arşiv belgelerini inceledik ve okul binasının darülmaarif olmasıyla ilgili muhtelif eserlerde farklı bilgilere erişmemiz neticesinde korunması gerekli kültür varlığı olan bina üzerinden araştırmalarımızı derinleştirdik. Bu kapsamda İstanbul'da Vakıflar Bölge Müdürlüğü, Fatih Tapu Müdürlüğü ve IV Nolu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunda bulunan dosya kütüklerini inceledik.

3. Kaynaklar

Çalışmamızın temel dayanağı tarihi niteliği bulunan Cağaloğlu Anadolu Lisesi arşivini literatüre kazandırmak olduğundan arşiv çalışmamıza rehberlik etmesi açısından kütüphane kaynaklarından yola çıktık. Yapmış olduğumuz kaynak araştırmasında kimi kaynaklarda Vefa Lisesi'nin Bezmialem Valide Sultan Vakfına ait Darülmaarif/Valide Mektebi olduğu bilgilerine ulaştık(Unat, 1964: 143; Koçer, 1991: 103; Ömer, 1997: 33). Bu bilgiler nezdinde ve yaptığımız araştırmalar neticesinde bazı değerlendirmelerde bulunmak gereğini duyduk. Cağaloğlunun da bulunduğu tarihi yarımadanın tamamında bulunan yapılar 1865 tarihinde Hocapaşa ve Gedikpaşa yangınlarında kül olmuştur(Kuzucu, 1999: 696). Cağaloğlu Anadolu Lisesi ile Vefa Lisesi öğrencileri, 1930'lu yıllara kadar gerek yangın, gerekse bakım vb. işlemler dolayısıyla sürekli civarındaki okullara ve binalara nakil olmuşlardır. İşte bu noktada okul arşivinde de rastlayamadığımız tarihin ışık tutacak belgelere erişmek amacıyla okulun eski binasının korunması gereken kültür varlığı tescilli yapı olduğundan yola çıkarak İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğü, IV Nolu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu ve Fatih Tapu Müdürlüğünde bulunan dosya kütüklerini inceledik. Okul binasının İstanbul Yüksekdereceli Hukuk Hakimliğinin 984/2 esas 987/43 sayı ve 08.04.1987 tarihli 984/2 esas 987/73 karar sayılı kesinleşmiş İlamla Vakıflar Genel Müdürlüğü adına Bezmialem Valide Sultan Vakfına tescil edildiği bilgisine ulaştık (İlgili Mahkeme Kararı için Bkz. Ek-H: 254-257).

Uzun bir araştırma izni sürecinden sonra okul arşivine girebilme imkanı bulduğumuzda çalışmamda yansıtılabileceğim zengin tarihi birikimin bulunduğunu düşündüğüm arşiv kaynaklarından geniş bir şekilde faydalanabileceğimi umuyordum. Fakat söz konusu arşivde İstanbul Kız Lisesi dönemine ait genel olarak Tebliğler

Dergisi ve bazı öğretmenleri gösteren yıpranmış sicil defterleri, sınıf geçme defterleri, diploma defterleri, tasdikname defterleri ile mali konuları belirten defterler, faturalar ve not fişlerine rastladım. İstanbul Kız Lisesi arşiv belgeleri kısmen düzenli olan Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin arşiviyle aynı ortamda, çok bakımsız ve dağınık bir halde bulunmaktadır. Bu da çalışmamızı zorlaştırmış ve tüm arşiv belgelerini incelemek zorunda kalmışızdır. Buna rağmen arşivde daha eski dönemler hakkında birbirini takip eden tarihi süreçleri yansıtan önemli sayılacak belgeler ya da bilgilere ulaşamadık. Mesela Birinci Dünya Savaşı döneminde hastane olarak kullanıldığını yansıtan herhangi bir önemli belgeye ulaşamadık. Ayrıca 1928 tarihine kadar gelen süreçte öğrenci kişisel dosyaları da dahil hiçbir bilgiye ulaşamadık. Dolayısıyla okulun arşivinde ulaşabildiğimiz en eski belge iki nüsha halinde bulunan 1928-1929 yıllarına ait şahadetname defterleridir. Bunda yukarıda bahsettiğimiz şekilde okulun o dönemlerde sık sık mekan değiştirmesi de etkili olabilir. Ayrıca okulun geçirmiş olduğu yangınlar, taşınmasıyla birlikte arşivlerin sık sık yer değiştirmesi, birçok önemli belgenin taşındığı okul ya da binanın arşivinde kalmış olması veya okul arşivinin bakımsızlığı neticesinde önemli birtakım belgelerin kaybolmuş, çürümüş, yıpranarak çöpe atılmış olabileceği kanısındayız. Öyle ki okulda bulunan bir kısım demirbaşların temini hakkında bile kesin hiçbir kanıya varılamamıştır. İlk olduğunu varsaydığımız demirbaş sayımı 1943 tarihinde yapılmış ve çoğu eşyanın temini hakkında kayıt defterine “*tespit*” şeklinde not düşülmüştür. Çalışmamıza rehberlik edebilmesi amacıyla okulun desimal dosya anahtarını inceledik. Ancak bu tasnif çalışması Cağaloğlu Anadolu Lisesi'ni yansıtmakta, okulun 2000'li yıllardan sonraki dosyalama sisteminde sadece belli konularda düzenleme yapılmış olduğu görülmektedir. Cağaloğlu Anadolu Lisesi hakkında çalışmalarımıza aktardığımız bilgiler haricinde arşivde bulunmayan 1970 yılından sonraki öğretmen sicil defterleri de dahil tüm dosyaların memurların elinin altında olduğunu öğrendik. Çalışmalara başladığımız süreç içerisinde değişen okul yönetiminin bu dosyaları arşiv belgesi olarak görmemesi ve yararlanmamız hakkındaki talebimizi geri çevirmesi neticesinde zaten geçmişi çok eski olmayan bu okul hakkında proje aşamasında da belirlediğimiz Cağaloğlu Anadolu Lisesiyle ilgili konuların ayrı bir başlık altında çalışma yapmaktan ziyade İstanbul Kız Lisesi'nden süregelen konuların arşivde bulunan bilgiler nezdinde devamını getirerek tarihsel sürecini tamamlamak yöntemini uyguladık.

Araştırmamız sırasında bazı problemlerle karşılaştık. Bu problemlerin en önemlisi yukarıda da biraz değindiğimiz arşivlerin tasnifi ve ulaşılması problemi. Arşivde tüm öğrenci kişisel dosyaları iki lisenin de dolaplarında ayrı ayrı okul numarasına göre tasniflenmiş, ancak İstanbul Kız Lisesi'ne ait belge ve defterler hiçbir şekilde korunmamıştır. Belgeler tarih sırasında bulunmadığından çoğu belgenin karşılığı yazılarına ulaşamamışızdır. Örneğin, okul aile birliğinin 1988 yılına ait dosyasına göre 24.02.1988 tarihli T.C. Bezmialem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesi yönetiminin halen Cağaloğlu Anadolu Lisesi olarak faaliyet gösteren okul isminin Bezmialem Anadolu Lisesi olarak değiştirilmesi konusunda ilgili girişimlerde bulunması talepli yazı yazdığı görülmekte ancak bu yazıya herhangi bir cevaba arşivde rastlanılmamaktadır. Fakat konu basına yansımış, haberden ve Vakıflar Bölge Müdürlüğü arşivinden yola çıkarak ulaştığımız sonuca göre isim değişikliği talebi reddedilmiş olacak ki Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul Milli Eğitim Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne söz konusu tarihi binanın 30 gün içinde boşaltılmasıyla ilgili yazı göndermiştir(Yazılar için Bkz. Ek-H: 258-260).

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ DÖNEMİ

1. OSMANLI DEVLETİ'NDE TANZİMAT'TAN CUMHURİYET'E EĞİTİM ÖĞRETİM DURUMU

Osmanlı Devleti'nde hiç şüphesiz bir dönüm noktası olan Tanzimat, umumi devlet teşkilatında oldukça önemli değişikliklerin yapıldığı dönem olmuştur. Özellikle Tanzimat'a gelinceye kadar devlet kademesinde üç esaslı eğitim kademesi bulunmaktadır:

- Medrese yolu,
- Ordu yolu (Yeniçeri Ocağı-Tımar Sipahisi),
- Enderun yolu.

Osmanlı Devleti, XVII. asrın sonlarına kadar tek ilim ve irfan müessesesi olan medrese ve kendine has idari, askeri teşkilatı ile kendini koruyarak genişlemeyi sürdürebilmişti. Çünkü Avrupalılar kilise baskısından milli benliklerini henüz kazanamamışlardı(Antel, 1999: 442; Ay, 2007: 8). Fakat Avrupa'da Rönesans ile beraber yeni bir devir açılmıştır. Buna göre Avrupa ülkelerinde anadil ile öğretim yapılmaya başlanmış, eğitim milli bir karakter kazanmıştı. Şüphesiz kilisenin nüfuzu da mekteplerden kalkmış değildi. Fakat buna rağmen okullarda, anadil ve matematikle beraber tarih, coğrafya, fizik ve tabiat ilimleri öğretilmekteydi. Fransa'da 1789 ihtilali, milli eğitimi devletin öncelikli hizmetleri arasına koymuştur. Fourcroy'un 1806 tarihli bir raporuna göre Fransa'da yalnız iki sene içinde 22.000 öğrenci mevcudu olan 370 resmi ortaokul, 27.000 öğrenci mevcudu olan 377 özel ortaokul ve 25.000 öğrencisi bulunan 4.500 özel okul açılmıştır. Fransız ihtilalinin eski kolejlerin yerine tesis ettiği Ecole Centrales'leri, programları ve öğretim metotları itibariyle, kütüphaneleri, biyoloji, fizik, kimya laboratuvarlarıyla, yeni pedagoji esaslarına göre işleyen eğitim kurumlarıydı(Antel, 1999: 442; Ay, 2007: 9 vd.). Osmanlı Devleti'nde tanzimat öncesi dönemde birbirini takip eden yenilgiler ve Fransız ihtilalinin neticesinde uyanan milliyetçilik duygularıyla başgösteren isyanlar Avrupa'nın gelişmişliğini yakından görmüş olan bazı devlet adamlarının ufkunu açmıştı. Mesela Edirne Anlaşması için

Rusya'ya gönderilen Kaptan-ı Derya Halil Paşa 1830'da İstanbul'a döndüğü zaman padişaha “Avrupa taklit edilmediği takdirde Asya'ya dönmekten başka çare yoktur” demektedir. Sonuç olarak, bazı yenilikler yapılması gereği ortaya çıkmıştır. Ordu için lazım olan unsurların yetişmesi amacıyla Avrupa'dan uzmanlar getirilmesi, 1795'te Mühendishane-i Berr-i Hümayun'un açılması, 1827'de Mekteb-i Tıbbiye'nin açılışı bu gibi düşünceler doğrultusunda gerçekleşmiş ve 1837'de Mekteb-i Harbiye'nin açılması bu endişenin doğurduğu neticelerden birisi olmuştur. Fakat Avrupa ilim ve tekniğinin memlekete girmesine engel olan medreseler, bu çok mütevazî uygulamaları da önlemek için her türlü tedbire başvurmuşlardır(Antel, 1999: 444; Ay, 2007: 10 vd).

Osmanlı Devleti'nin ilk rüşdiyesi Mekteb-i İrfan/Mekteb-i Maarif-i Adli adı ile bilinen, II. Mahmud döneminde açılan okuldur(Pilehvarian, 2001: 491). Dini eğitime dayalı medreselerdeki müfredatın ve eğitim sisteminin bozulması medreselerin ıslahı yerine yeni bir eğitim sistemi kurulmasını gerektirmiştir. Padişah II. Mahmud'la başlayan yenileşme faaliyetleri arasında kurulan “Meclis-i Umûr-ı Nafi'a (Yararlı İşler Meclisi)”nın 1838'de hazırlamış olduğu maarifle ilgili raporların değerlendirilmesiyle, medreselerin dışında yeni mekteplerin açılması kararlaştırılmıştır. Bu yeni mektepler, sıbyan mekteplerinin üstünde “sınıf-ı sani mektepleri (yani bir üst derece mektepler)” olarak düşünülen “rüşdiye”lerdir. Konu ile ilgilenenler sıbyan mekteplerinin üst derecesi mekteplere neden rüşdiye denildiği konusunda belirttikleri görüşte Padişah II. Mahmud tarafından hatt-ı hümayununda isim olarak “Mekatib-i Rüşdiye (Rüşdiye Mektepleri)” kullanmasını, bu ismin bu okullarda çocukların rüşdlerine erinceye kadar okuyacakları düşünülerek okulun mertebesi ile çocuğun rüşde eriştiği yaş arasında ilişki kurularak anlamlandırılması şeklinde ifade etmişlerdir. Rüşdiye mektepleri ancak 1845'te açılabilmiştir(Mutlu, 2007: 17 vd.). Abdülmecid 1839'da tahta çıkmış ve Reşit Paşa'nın etkisiyle aynı tarihte Tanzimat Fermanı (ya da Gülhane Hatt-ı Hümayunu) denen siyasal bir ferman yayınlamış, ülkede siyasal ve sosyal bazı düzenlemeler yapılacağını duyurmuştur. Bu nedenle 1839'da başlayan yeni döneme “Tanzimat Dönemi” denilmiştir(Soyer, 2004: 210). Tanzimat Fermanında eğitimle alakalı tek kelime dahi geçmemektedir. Fakat devlet adamları, girişilen yeniliklerin kalıcı olabilmesi için bilgili bir toplum, yeni bir aydın tipi ve kadro oluşturmak gerektiğini bilincindedir(Soyer, 2004: 210). Bu amaçla 1845'te Abdülmecid bir gün Bab-ı ali'ye

giderek sadrazama ve büyük memurlara milli eğitim problemi üzerinde çalışılması gereğini şu sözlerle anlatmıştır:

“Sana (sadrözama) ve bütün bakanlara tebaanın refah ve saadeti için lazım gelen tedbirleri itimad-ı tam dairesinde düşünmenizi ve görüşmenizi emrediyorum. Bu yolda ilerleme, din işlerinde olduğu kadar dünya işlerinde de cahilliğin kaldırılmasına bağlı olduğundan, ilim ve fen ve sanat öğretimini sağlayan okulların kurulmasını ön plana alınacak işlerden sayıyorum.” (Karal, 1994: 182; Ay, 2007: 11 vd.).

Bu sözlerle de anlaşılmaktadır ki Abdülmecid eğitime büyük ilgi duymaktadır. Sık sık okulların sınavlarında ve ödül dağıtma törenlerinde bulunmaktadır. Avusturyalı özel doktorunun yazdığına göre Abdülmecid illere genelge göndererek kabiliyetli çocukları İstanbul'a getirtip Darülmârif'te okutmuş, buradan çıkanların bir kısmını Paris'teki Mekteb-i Osmani'ye, sonra da Paris okullarına göndermiştir(Ay, 2007: 12). Darülmârif'le ilgili bilgiler, çalışmamızın ilerleyen sayfalarında mevcuttur.

Ülkenin tüm eğitim ve öğretim işlerini görüşüp karar almakla yetkili *“Meclis-i Maârif-i Umûmiye”* 17 Temmuz 1846 tarihinde kurulmuştur. *“Mekâtib-i Umûmiye Nezaretî”* ise 8 Kasım 1846'da kurulmuş ve görevi ilk ve orta eğitimin yaygınlaştırılması olarak belirlenmiştir. Tasarıya göre eğitim sistemi ilk, orta ve yüksek olmak üzere üç kademeli olarak düşünülmüş; bu okulların saptanacak kurallar doğrultusunda öğretim yapması öngörülmüştür(Bozkurt, 2008: 198).

Daha önce de belirttiğimiz gibi Gülhane Hatt-ı Hümayunu eğitimle ilgili bir hüküm içermemektedir. Buna rağmen Tanzimat dönemi eğitiminin kendine has bazı özellikleri ile eğitimde yaşanan başlıca dönüşümleri şu maddelerde sıralayabiliriz:

1. Tanzimat döneminde, başlıca üç nedenle eğitim alanında yenileşmelere girişilmiştir:
 - a. Tarihi gelişim süreci içinde, ülkede yenilikler gerekli bir ihtiyaç olduğu ve halkın eğitilmesi "Devlet ve hükümetin önemli bir görevi" olarak görüldüğü için (1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi). Tanzimat döneminde Osmanlı eğitim reformu, devlet bünyesindeki reformlardan biri olarak düşünülmüş ve ötekiler gibi, “Batılılaşma” şeklinde anlaşılmıştır.

- b. Osmanlı yönetimine ve Türklere karşı düşmanca davranan Avrupa kamuoyunu kazanmak umuduyla,
- c. Avrupa devletlerinin baskıları nedeniyle.

2. Eğitimin geliştirilmesi, devleti felakete gidişten kurtaracak bir yol olarak görülmeye başlanmıştır. Eğitim tarihimizde çok önemli bir teşhis olarak değerini koruyan böyle bir durumun siyasal ve toplumsal işlevler yüklendiği fark edilmiştir.

3. Eğitimciler ve yazarlar, ailenin ve devletin eğitim görevlerini, çocuklara ve topluma olan sorumlulukları açısından ele almaya başlamışlardır.

4. Eğitim bir bilim olarak görülmeye ve eğitim bilimi kitapları yazılmaya başlanmıştır.

5. Okul ve sınıf ortamının düzenlenmesine, yeni ders araç gereçlerinin kullanılmasına, genel ve özel yeni öğretim yöntemlerinin denenmesine gidilmiştir.

6. Örgün eğitim alanında İstanbul'da ve taşrada büyük çabalar gösterilmiş, bazıları günümüzde de etkinliğini sürdüren birçok okul kurulmuştur.

7. Medrese dışındaki örgün eğitimde ilk, orta, yüksekokul şeklinde bir derecelmeye gidilmiş ve kısmen kâğıt üzerinde kalsa da, kapsamlı düzenlemeler düşünülmüştür. Eğitim yönetiminde yeni bir örgütlenmeye gidilmiştir.

8. Örgün eğitimin kurulup geliştirilme çabaları mantıki bir sıra izlememiş, ilköğretime hemen hiç el atılmadan ortaöğretimle yükseköğretimde düzenlemelere gidilmiştir.

9. Örgün eğitimde mantıki sıra izlemeyen girişimler, esas olarak, medreselilerin tepkisinden kaçınmak, medreseler ve geleneksel sıbyan mektepleri dışında yeni okullar açmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Fakat medreseler eğitimdeki yenileşmeleri yine de kolay benimsememiştir.

10. İlköğretimdeki gelişmeler biraz geriden de gelse, Nisan 1847 Tâlimatı ile zorunlu ilköğretimin 6 yıla çıkarılması ve kısmen uygulanması çok önemli bir yeniliktir. Özellikle bu Tâlimat ile ve eğitimcilerin yayınları ile çocuğa ve eğitime bakışta geleneksel yaklaşımlar değişmeye, çağdaş ve bilimsel görüşler yerleşmeye başlamıştır.

11. Medreselerin düzeltilmesine gidilmemiş, bazı meslek medreseleri açılmıştır.

12. Öğretim kurumlarında birlik olmadığı için, uzun yıllar, “medrese”, “Tanzimat mektepleri”, “askerî mektepler”, “azınlık” ve “yabancı” mektepler gibi çeşitli kaynaklardan çok farklı bilgi, düşünce, ideal ve dünya görüşüne sahip insanlar yetişmiştir. Bu zıtlıkların toplumda olumsuz sonuçları görülmüştür.

13. Eğitimde yenileşmeler, bir avuç yönetici, aydın ve öğretmen tarafından başlatılmıştır.
14. Avrupa'daki gelişmelerin topluma tanıtılmasında ve eğitimdeki yenileşmelerde Avrupa'da görev yapan Osmanlı elçilerinin ve öğrenim gören aydınların önemli katkıları olmuştur.
15. Eğitimdeki dönüşümler, hemen her zaman, eski malzeme ile yeni bir şey yapmak biçiminde gerçekleştiği için, medrese sistemi yeni okullarda etkisini öğretmen, öğrenciler, programlar, yöntemler vb. şeklinde kısmen sürdürmüştür.
16. Tanzimat döneminde, siyasî gelişmelerin sonucu olarak, çeşitli din, dil ve kültürlerden oluşan ülke insanlarını bir arada tutmak amacıyla "Osmanlılık" ideali ortaya çıkmış ve bir Osmanlı insan tipi meydana getirmek için eğitimden de yararlanılmaya çalışılmıştır. Ancak azınlıklar, ayrılıkçı ve millî emellerinden vazgeçmemişlerdir.
17. Azınlık ve yabancı okulları çok büyük gelişmeler göstermiş, devlet için bir tehlike haline gelmeye başlamıştır.
18. Açılan yeni okulların programlarına hayata dönük dersler konulmuştur.
19. Programlarda doğal olarak bir gelişme gözlenmiş fakat uzun süre, çeşitli okulların programları birbirlerine çok yakın bir özellik göstermişlerdir.
20. Tanzimatın kökleşmesi için aydın ve memur kesim yetiştirilmesi gerekli görülmüş, bu nedenle sivil okullara ve memur yetiştirmeye fazla önem verilmiştir.
21. Medrese dışındaki okullarda Osmanlıca, Türkçe öğretim dili olarak benimsenmiştir. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi (1869)'nin gerekçesinde "bir milletin eğitimde ilerleme sağlamasını, kendi dilinde eğitim öğretim yapmasında aramak gerekir; bir topluma yabancı dille bilim ve sanatta ilerleme yolunu göstermek zordur" denilmesi çok önemlidir. Bu dönemde, dilin öğretimdeki önemi yanında, sadeleşmesinin gerektiği de anlaşılmaya başlanmıştır.
22. Meslekî ve teknik eğitimin temelleri atılmaya başlanmıştır.
23. İlk kez, öğretmen yetiştiren meslek okulları açılmıştır.
24. İlk kez, kızlar için, orta dereceli okullar açılmıştır. İlk kez bir kız öğretmen okulunun açılışı da Tanzimat dönemindedir. Kimi yazarlar, Osmanlı ve İslâm toplumlarının ilerlemesi için kadınların eğitilmesini, toplumda iş yaşamına katılmasını

gerekli görmeye başlamışlardır. Özetleyecek olursak, Tanzimat döneminde kızların ve kadınların eğitilmesinin önemi giderek daha iyi anlaşılmıştır.

25. Öğrenci ve öğretmenlerin kılık ve kıyafetleri belirlenmiş ve bu doğrultuda düzenlemeye gidilmiştir.

26. Falakanın disiplin aracı olarak kullanılması yasal olarak kaldırılmıştır.

27. Sivil okulların pek çoğu için uygun binalar yapılmamış, okullar eğreti binalarda öğretimlerini sürdürmüşlerdir. Askerî okullar bu açıdan daha şanslıdır.

28. Halk eğitiminin önemi daha iyi anlaşılmaya başlanmış, bu alanda gelişmeler görülmüştür (Akyüz, 2011: 12 vd.).

Osmanlı maarifinin ilk ve en önemli belgesi niteliğinde olan 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesinin 1. ve 2. maddelerine göre mektepler Mekatib-i Umumiye (Genel, yani devletin mektepleri) ve Mekatib-i Hususiye (özel mektepler) olarak iki ana bölüme ayrılmıştır. Genel mekteplerin nezareti ve idaresi devlete ait olan mekteplerdir. Özel mektepler ise nezareti devlete, tesis ve idaresi ise kişilere ya da cemaate ait, Müslüman, gayrimüslim tebaanın ya da yabancıların açtıkları mekteplerdir. Devletin açtığı mektepler yani Mekatib-i Umumiye öğretim seviyesine göre sıbyan mektepleri ve rüşdiyeler, idadiye ve sultaniyeler ve mekatib-i aliye (yüksekokullar) olmak üzere üçe ayrılır. Yedi yaşına gelen öğrencinin takip edeceği okullar ise şöyle sıralanır:

- İslam sıbyan mektebi (4 yıllık, 7-10 yaş arası),
- İslam rüşdiyesi (4 yıllık, 11-14 yaş arası),
- İdadiye (3 yıllık, 15-17 yaş arası),
- Mekteb-i Sultani'nin yüksek kısmı (3 yıllık, 15-17 yaş arası),
- Darü'l-Fünun.

Eğitimde kurumlaşmanın hızlandırıldığı 1876 tarihinden sonra yürütülmek istenen sistemde ise yedi yaşına gelen bir çocuğun takip edeceği okullar şöyle sıralanmaktadır:

- İptidai mektep (4 yıllık, 7-10 yaş arası),
- Rüşdiye Mektebi (3 yıllık, 11-13 yaş arası),
- İdadi mektep (4 yıllık, 14-17 yaş arası),

- Yüksekokullar(Mutlu, 2007: 19 vd.).

Ortaöğretim kurumları olarak 1869 tarihinden itibaren açılmaya başlayan idadiler, nizamname uyarınca Müslüman ve gayrimüslim talebelerin karışık olarak öğrenim görecekları üç yıllık kurumlar olarak düzenlenmektedir. İdadi ve sultanilerin kuruluş amaçlarından birisi de farklı din ve milliyete sahip de olsa aynı ülkede ve aynı toplum içinde yaşayan insanların ortak değerler etrafında birleştirilmeleri ve devletin çökmesine yol açacak bölünme ve parçalanmalara engel olunması düşüncesidir. Bu nedenle programlarında talebeler arasında ayrıma sebep olmaması için din derslerine yer verilmemiştir. İdadilerde ilan ile talebe kayıtlarına başlanmıştır. Sultanilerle ilgili de nizamnamede karar alınmasına rağmen Tanzimat döneminde sayısı ikiyi geçmemiştir. Sultaniler ancak ikinci meşrutiyetten sonra yaygınlaşabilmiştir(Zengin, 2004: 48,67). İlk idadî ise 18 Aralık 1873 tarihinde İstanbul'da bulunan Darülmaarif'in yeniden yapılandırılmasıyla idadiye çevrilmesi sonucu kurulmuştur(Muhammedi, 2006: 51).

Sistemde 1900'den sonra bazı değişiklikler yaşanmıştır. Buna göre iptidai mektepten müstakil rüşdiye mektebi yerine yatılı vilayet idadilerinin yine üç yıllık rüşdi kısmına geçilebiliyordu. Keza, üç yıllık rüşdiye üzerine dört yıllık yatılı vilayet idadilerinin, yani yedi yıllık idadilerin beşinci sınıflarını bitirenler de bir şehadetname alıp başka bir mektebe geçebilecekti(Mutlu, 2007: 21).

Devlet rejiminin tekrardan meşrutiyete geçmesiyle birlikte eğitimin nasıl olması gerektiğiyle ilgili muhtelif görüşler ortaya atılmış, 1909 tarihinde ele alınan ve 1913'e kadar devam eden çalışmalar özellikle Maarif Nazırları Emrullah Efendi ve Şükrü Bey tarafından geliştirilmiş ve sistemin Cumhuriyetin kurulmasına kadar devam etmesi sağlanmıştır. 1909-1914 arasındaki sürede Milli Eğitimin yapısında iki büyük değişiklik meydana gelmiştir:

1. 1913'te çıkarılan "Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-ı Muvakkati (İlköğretim için Kanun Hükümünde Kararname)" ile iptidai ve rüşdiye mekteplerinin öğretim süresi altı yıl olan "Mekatib-i İptidaiye-i Umumiye (İptidai Mektepleri)" adı altında birleştirilmeleri,

2. 1910'dan başlayarak idadilerin yedi yıllık sultanilere çevrilmesi ve bunun için önce "Liselerin Tanzim ve İdaresi ile Tedrisatına Mütcellik Nizamname" nin, sonra da bunun yerine geçecek olan ve Ekim 1913'te yayınlanan "Mekteb-i Sultani Nizamnamesi" nin çıkarılmasıdır.

Osmanlı devlet teşkilatı 1914'ten sonra, Birinci Dünya Savaşı'nın sıkıntılarıyla uğraştığı için, 1909-1914 arasında yürütülen yapısal değişiklikler, eğitim sistemimizi 1923'e kadar götürmüş ve bu şekli ile Cumhuriyet düzenine teslim edilmiştir(Mutlu, 2007: 21 vd).

1.1 Valide Mektebi'nin Açılması (1850)

Osmanlı Devleti'nin siyasi ve ekonomik çöküntüden kurtulmak amacıyla çağdaşlaşma hareketlerine hız verdiği bir dönemde 14 yıl boyunca (1839-1853) Valide Sultanlık yapmış olan Bezm-i Alem Valide Sultan, servetinin büyük bir bölümünü hayır işlerine harcamış ve bu hayırlarından sadece birisi olan Sultan II. Mahmud Türbesi'nin arkasındaki arsaya yaptırdığı Valide Mektebi, zamanın en ileri eğitim kurumlarından birisi olmuştur(Pilehvarian, 2000: 164; Yücel, 1971: 47).

Açılış tarihi olarak bazı kaynaklarda 7 Cemaziyelahir 1266 (20 Nisan 1850)(Ergin, 1977: 449) bazı kaynaklarda ise 7 Cemaziyelevvel 1266 (22 Mart 1850) (Pilehvarian, 2001: 492; Bilim, 2002: 252) olarak gösterilen okulun İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde bulunan 7 Eylül 1892 tarihli Efdaleddin tarafından çizilmiş 1/300 ölçekli krokisiden türbe ile bütünleşen yapı olarak tasarlandığı anlaşılmakta, günümüzde kaybolduğu görülen bu bütünlüğün verdiği izlenim ise aslında eğitim sisteminin yeniden düzenlenmesine öncülük eden kişinin Sultan II. Mahmud olduğunu göstermektedir(Pilehvarian, 2001: 490)(Bkz. Ek-A.1,2: 196-197).

Takvim-i Vekayi'de (1850) okulun açılış töreni ile ilgili şu bilgilere rastlanılmaktadır:

"Padişahımızın yeniden yaptırmış buldukları Taş Mektep tamamlanmış bulunduğundan açılması ayın yedisine rastlayan cumartesi günü Sadrazam Mustafa Reşit Paşa, Şeyhülislam Arif Hikmet Bey ile sair vezirler ve saray büyükleri ile ilim

adamlarının huzurunda açılmıştır. Askerlerin de dahil olduğu bu memleket büyükleri ve ilim adamlarının topluluğu Padişahın gelmesini beklemiş ve Padişah gelince hazır olunan zevatı iltifatlara garkederek mektepte dersaneye nazır büyük bir odada bir müddet oturmuştur. Hazır olan öğrenciye ilim adamlarının büyüklerinden biri olan Yahya Efendi, Padişahın huzurunda bir konuşma yapmış, bu konuşmaya besmele ile başlamıştır. Bazı nasihat dolu sözler söyledikten sonra, mektebi yaptıran Valide Sultan ve Padişah saygıyla anılmış, kendilerine sağlık ve saadet temenni edilmiştir”(Koçer, 1991: 54; Muhammedi, 2006: 64 vd.).

Sultan Abdülmecid okulun açılışına oğlu Murad Efendi (V. Murad) ve kızı Fatma Sultan ile gelmiş, çocuklarını sembolik olarak okula kaydettirmiş ve açılıшта bulunan Mekatib-i Umumiye Nazırı Kemal Efendi’ye çocuklarını ellerinden tutup götürerek “*Aferin Kemal Efendi, iki dünyamıza hayırlı olan erkek ve kadın bilim tebaamızın yetişmesine gayretinizden dolayı size teşekkür ederim. Halkın çocuklarını nasıl yetiştiriyorsanız benim çocuklarımı da himmetinizle terbiyeyi bekler*” diye buyurarak Murat Efendi ve Fatma Sultan’a Kemal Efendi’nin ellerini öptürmüşlerdir. Abdülmecid’in çocuklarını getirerek okula kaydettirmesi, açılan yeni okulun halka benimsetilmesinde padişahın öncülük ettiğini göstermektedir(Ergin 1977: 451; Pilehvarian, 2002: 493; Kazıcı, 2004: 185; Antel, 1999: 447; Sezer, 2005: 24).

Divanyolu’nda açılan Valide Mektebi’nin dönemin yeni eğlence ve ticaret merkezi olarak gelişen azınlık nüfusunun ağırlıklı olduğu Beyoğlu’nda değil de İstanbul’un eski yerleşim yerinin merkezinde bulunması ve yapıda çağdaş mimari özelliklerin görülmesi, devletçe öngörülen söz konusu yeniliklerin tüm Osmanlı vatandaşına hitabettiğini ve sadece azınlıklara yönelik olmadığını göstermektedir. Ayrıca bu durum Tanzimat ideolojisini iyi özümleyen Bezmiâlem Valide Sultan’ın, Tanzimat yönetiminin Avrupa devletleri ile güttüğü denge siyasetini kendi halkına karşı da güttüğünü göstermektedir. Yaptırdığı diğer vakıflar ve hayırlarda da bu görülmektedir. Öyle ki Valide Sultan ilk sivil lisenin yanında ilk sivil hastane yapımını üstlenmiş, bunun yanında tekke ve dergahlara büyük bağışlar yaparak her kesimin gönlünü kazanmış ve oluşabilecek tepkileri önlemeye çalışmıştır(Pilehvarian, 2001: 489).

Mektebin kuruluş amacı 29 Şaban 1266 (1850) tarihli Takvim-i Vekayi gazetesinde şu şekilde bahsedilir:

“Rüşdiyyeye mahsus ulûm ve fûnûn fevkinde olarak tahsil-i fenn-i kitabete medar olacak bazı fûnûn ve maarif tâlim olmak üzere Darülfünun ve aklâma şakirdan tedariki için...” denilmektedir(Antel, 1999: 447; Bilim, 2002: 252; Orhan, 2006: 9 vd.).

Buna göre mektepte eğitim rüşdiyelerde öğretilen bilim ve fennin üstünde olacaktır. Çünkü bu okulda hem katiplik (memur) için gereken bilgiler öğretilecek hem de bazı bilim ve fen dersleri okutulacaktır(Muhammedi, 2006: 64). Dolayısıyla rüşdiye mekteplerinin katiplik için yeterli gelemeyeceği sonuçta rüşdiye üstü bir eğitim kurumuna ihtiyacın bulunduğu sonucu çıkmaktadır.

Valide Mektebi'nin ilk müdürü, okulun açılışında büyük emeği olan Mekatib-i Umumiye Nazırı Kemal Efendi olmuş, onun girişimleri sonucunda Valide Mektebi'nin adı kısa bir süre sonra Meclis-i Vâlâ tarafından Darülmaarif olarak değiştirilmiş, başta öğrenci kontenjanı 250-260 olarak belirlenmiş fakat daha sonra kontenjan 180 öğrenci ile sınırlandırılmıştır(Sezer, 2005: 24; Bilim, 2002: 252).

Bir süre sonra Kemal Efendi okul müdürlüğü görevinden alınmıştır. Kemal Efendi'nin ayrılışı ile ilgili kaynaklarda çeşitli bilgiler bulunmaktadır. Buna göre Valide Mektebi'nin açılışına kalabalık bir protokolle gelen Abdülmecid, yanında getirdiği oğlu Murad Efendi ve kızı Fatma Sultan'ı okulun kurucusu olan eski Eğitim Bakanlarından Kemal Efendi'ye teslim ederek oğluyla kızının öteki öğrencilerden ayırt edilmemesini istemiştir. Okulda Avrupa usulü eğitimin yapılması, kızların da erkek öğrenciler gibi bu okula kabul edilmesi ve bunun padişah tarafından desteklenmesi, fanatik çevrelerin tepkisine neden olmuş, padişahın huzurunda yapılan sınavda üstün başarılı olanlara verilen nişanlardan sultan ve şehzadeye verilmesi üzerine padişah, çocuklarının ancak hak etmeleri halinde bu nişanları alabileceklerini hatırlatarak Murad Efendi ile Fatma Sultan'a hitaben ödülü teşvik hediyesi olarak almalarını fakat takmaya haklarının olmadığını gelecek sınavda başarılı olmaları halinde nişanlarını Nazır Efendiye

taktıracağıını belirtmiş ve İmamzade Ref'ialem, bu icraatından dolayı* Kemal Efendi'ye karşı şiddetli bir saldırıya başlaması üzerine ikisi de Meclis-i Vâlâ'da sorgulanmış ve Kemal Efendi, müfettiş olarak Paris'e, İmamzade de Hicaz'a gönderilmiş(Emiroğlu, 1995: 328; Ergin, 1977: 451).

Bazı kaynaklarda ise Kemal Efendi'nin ayrılışı şu şekilde bahsedilmektedir:

Valide Sultan; Sultan II. Mahmud türbesi civarında Darülmâarif adıyla yaptırmış olduğu okulu, Darülfünun'a hazırlık amacıyla, Rüşdiye mekteplerinin son sınıfında olanlarını bu okulda okutmak üzere Rüşdiye mektebinden bir merteye üstte ve özel bir mektep olarak seçmiş. Valide Sultan, sıbyan mekteplerinde çocukların çok olmasına rağmen kendi yaptırdığı mektepteki çocuk sayısının neden az olduğunu Kethüdası Hüseyin Bey'den sormuş. Hüseyin Bey de mektep görmüş bir adam olmadığı için, mekteplerden ve derecelerinden habersiz olduğundan durumu Vehbi Molla'dan sormuş. Vehbi Molla kendisine bir sermaye bulmuş gibi sevinerek “*Kemal Efendi kendi icad eylediği Mekteb-i Rüşdiye'nin şan ve şerefine zarar gelmesin diye Valide Sultan Efendimiz'in mektebine fazla çocuk almıyor. Yoksa emrolunursa ben mektebi bir günde talebeyle doldururum*” diyerek birtakım suçlamalara girişmiş. Hüseyin Bey de durumu Valide Sultan'a arz eyleyince Valide pek çok kızmış ve keyfiyet Vehbi Molla'ya havale edilmiş. Vehbi Molla derhal etrafındaki sıbyan mekteplerinden çocuklar toplayıp, mektebi tıka basa doldurmuş ve öyle güzel bir mektebi sıbyan mertebesine indirmiş. Zavallı Kemal Efendi ne kadar çalışmışsa, derdini anlatmaya muvaffak olamadığından Avrupa'ya gitmeye mecbur olmuş(Fatma Aliye, 1994: 70; Ergin, 1977: 452; Cevdet Paşa, 1967: 39; Pilehvarian, 2002: 494).**

Bezmialem Valide Sultan okulun açılışından bir yıl sonra düzenlediği vakfiyesinde okutulacak dersler, hocalar ve yardımcılarıyla diğer hizmetlilerin maaşlarını düzenlemiştir. Okulun mevcut yapısı “*binâ ve inşâsına muvaffaka olduğum fevkânî ve*

* Osman Ergin İbnülemin Mahmut Kemal İnal'dan yaptığı aktarmaya göre; İmamzade Ref'ialem, Kemal Efendi'nin aldığı iltifatların sonucunda medreselerin ıslahına kalkışması üzerine şiddetli saldırıya başlamıştır.

** Osman Ergin eserinde bu hadisenin gerçek olduğunu savunur. Fatma Aliye Hanım'ın da eserinde bu durumdan bahsetmesi, o devirde yaşayan babası Cevdet Paşa'dan işitmiş olacağını varsayar ve asılsız olamayacağını savunur.

tahtânî büyût-ı adîde ve kütübhâne ve müştemilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî bir bâb kârgîr mekteb-i münîf" olarak tanımlanan ve kısaca "üst ve altta birçok odalar, kütüphane ve içinde barındırdığı mektebe uygun diğer yerlerin bulunduğu kargir mektep" olarak açıklanmıştır(VGMA, Defter No 634: 123). Ayrıca onüçüncü vakfiye zeylinde Rüştiye Mektebiyle birlikte okumaya yeni başlayan çocuklara tahsis edilen Yeşil Mektebe gelir sağlamak amacıyla vakfedilen akarlara yer verilmiştir. Bunlar;

- Edremid'de 5 yağhane
- Edremid'de bir han ve iki masura ma-i leziz
- Edremid'de bir zeytinyağı mağazası
- Edremid'de toplam 405 kök zeytin ağacı
- İstanbul'de on bir menzil

Bu akarların geliriyle Darülmaarif rüşdiyesine birinci muallim, ikinci muallim, iki muallim yardımcısı, kâtip, iki denetçi, iki sülüs hocası, bir yazı hocası birinci kütüphane memuru, ikinci kütüphane memuru, iki odacı, pabucu, sucu, odacıbaşı, zaman tayin eden ile; Yeşil Mektebe bir hoca, hoca yardımcısı, odacı, su yolcu tayin olunup odun, kömür ve aydınlatma masraflarının karşılanması, Limni adasında Hazret-i Mısri Türbesi türbedarına ücret verilmesi ve İstanbul'da vakfiyenin tamir ettirdiği çeşmeye su yolcusu tayin edilmesi şart edilmiştir(Duran, 1990: 532).

"...kezâlik yedimde mülkim olan mahfazalı bir tâm kebîr ve bir fânuslu nevresim çalar sâ'atleri bi-mennihî ve keremihî te'âlâ vakf-ı sahîh-i şer'î müebbed ve hats-i sarîh-i mer'î muhalled ile vakf ve hats ve evkâf-ı sâireme zamm ve ilhâk idüp..."(VGMA, Defter No 634: 123).

Yukarıdaki metinden de anlaşıldığı kadarıyla Valide Sultan teki fanuslu iki büyük çalar saat satın almış, birini mektebin üst katında düzenlenen Hümâyun Dairesi'ne konmak üzere iki saati de okula vakfetmiştir(Pilehvarian, 2002: 494; Yücel, 1971: 48; Sezer 2005: 25 vd.).*

*Pilehvarian, Çağaloğlu Anadolu Lisesi Müdür Odası'nda bulunan ve döneminin üslubunu yansıtan saatin büyük bir olasılıkla bu saatlerden biri olduğunu savunmaktadır(Pilehvarian, 2002: 493). Yaptığımız araştırmalarda okulun müdür odasında böyle bir saate rastlayamadık. Yalnız müdür odasının girişinde

Belli şartları sağlayan öğrencilerin Darülmârif'e sınavla alındığı 23 Cemaziyelahir 1266 tarihli Takvim-i Vekayi'de yer alan haberde şu şekilde bahsedilmektedir:

Buraya alınacak öğrencilerin sarf ve nahf ilimlerini okumuş olmaları yani sırasıyla kafiye bitirmeleri, bu kitapların tamamıyla okunması çok zaman alacağından rüşdiye mekteplerinin öğrenim süreleri de buna yetişemeyeceğine göre şimdilik alınacak öğrencinin Kur'an-ı Kerim'i layıkıyla okuyup tecvit ve ilmihal bilgileriyle namaz için lazım olan Kur'an surelerini ezberlemiş olmasından başka Arapça'dan yeni öğrenim usulüne göre telaffuz cümlesi ile Fârisiden de birinci ve ikinci derecede okunabilen kitapları okuyup mümkün olduğunca ibare sökebilen, elleri yazıya alışmış olan, bir adliye ve edebiye mektepleri talebeleri arasından imtihanla seçilmeleri, bunlara Darülmârif'te üç sene boyunca özellikle imla ve inşa dersleri gösterilmesi ve kabul imtihanı yapılırken kesinlikle hatır ve taraf gözetilmeden sadece işe yarayanların alınması, bundan böyle hükümet dairelerine bu mekteple Mekteb-i Maarif-i Adliye'den şahadetnamesi olmayanların alınmaması ve bu mektep programının aynen Mekteb-i Maarif-i Adliye'de de uygulanmasına karar verilmiştir(Ergin, 1977: 449; Emiroğlu, 1995: 327; Sezer, 2005: 23 vd.). Bu değerlendirmelerden anlaşıldığı kadarıyla Valide Mektebi rüşdiye üstü ilk sivil idadi sayılabilmektedir.

Meclis-i Maarif-i Umumiye tarafından Darülmârif ve Darümuallimin Rüştiyesi'nin ders kitaplarını yazmak ve Darülfünun'da okutulacak telif ve tercüme eserleri hazırlamak için Paris'teki Fransız Akademisi örnek alınarak kurulmuş olan ve kırk üyeden oluşan Encümen-i Daniş, 13 Cemaziyevvel 1267 (15 Nisan 1851) tarihinde Darülmârif binasında açılmıştır(Üyeler için Bkz. Mahmud Cevad, 2002: 36-44). Harici üyelerin sayısına bir sınır konulmamış, 1. Başkanlığına Ataullah zâde Şerif Efendi 2. Başkanlığına ise Maarif Meclisi azasından Abdülhak Efendizâde Hayrullah Efendi seçilmiştir. Cevat Efendi tarafından yazılan Encümen-i Daniş'in hangi alanda çalışacağı hakkındaki nizamnamede Türk dilinin sadeleştirilmesi ve tarihine önem verilmesi, dünyadaki fikir hareketlerinin takibi, sanat fen ve diğer alanlarda Avrupa'da yazılan eserlerin Türkçe'ye tercüme edilerek halkın faydalanacağı şekilde sade bir dil

bulunan sergi bölümünde bir saat bulunmaktadır. Bu saatin de aynı saat olup olmadığı hususunda net bir bilgi mevcut değildir(Bkz. Ek-B.12: 211).

ile telif edilmesi hususları bulunmaktadır(Muhammedi, 2006: 66; Fatma Aliye, 1994: 77).

Edebiyat ve Fen kolu olarak iki şube ve dört sınıf üzerinden öğretim yapan okulun, Darülfünun'a öğrenci yetiştirmesinden dolayı seviyesi yükseltilerek buraya Mekteb-i Maarif-i Adli, Mekteb-i Ulûm-ı Edebi ve rüşdiye mezunları sınavla alınmaya başlanmıştır. Üç yıllık eğitime tabi tutulan öğrencilere okutulacak dersler Bezmialem Valide Sultan'ın okulun açılışından bir yıl sonra düzenlediği 1 Cemaziyevvel 1267/1851 tarihli vakfiyesinde şöyle sıralanmıştır: Arabi, Farsî, coğrafya, hesap, imla, inşa, tarih, usul – u tercüme, ilm – i icmali hasıl olacak derecede hendese. Daha sonra okulun ders programına hikmet –i tabiiye ve ilm – i heyet dersleri de vardı. Bu derslerden bazıları ise rüşdiyelerde okutulmuyordu(Muhammedi, 2006: 66; Sezer, 2005:24,26).

1.1.1 Mektep Kütüphanesi

Bezmialem Valide Sultan, 634 nolu defterin 123. sayfasında 26. sırasında kayıtlı 1267 tarihli vakfiyesinde;

“...yedimde mülk müştêrâm olup işbu kitâb-ı sıhhat-i nisâbın zeylinde esâmî ve evsâfî tahrîr ve terkîm olunan cem'an (...) cild kütübü..... ilhâk idüp”(VGMA, Defter No 634: 123) belirterek vakfiyesinin sonunda son derece kıymetli eserlerden meydana gelmiş ve Türk yazı sanatının en güzel örnekleri arasında bulunan Seyyid Mahmud'un müzehhep Kurân'ı, Hazreti Ali hattıyla bir Kurân'ı, Hattî Yakutî Mu'tasımî, Şeyh Hamdullah, Abdullah Bin Muhammed'in Kurânları ile diğer iki Kurân ve “Tasvirat-ı Meşayih-i İzam”ı da dahil din, ahlak, hadis, tefsir, tarih, coğrafya, edebiyat, lügat, tasavvuf konularında Valide Sultan'ın şahsına ait 546 cilt (?) listelenen kitabı vakfetmiş ve bugünkü Çağaloğlu Anadolu Lisesi'nin bulunduğu Valide Mektebi'nde bir kütüphane oluşturmuştur(Pilehvarian, 2002: 494; Yücel, 1971: 48; Sezer 2005: 25 vd.) Vakfiyeye konulan şartlardan okulun kütüphanesinin cuma günleri dışarıya da hizmet vermek üzere tasarlandığı anlaşılmaktadır. Lisenin kütüphane demirbaş kayıtlarını incelediğimizde kitaplarla ilgili herhangi bir demirbaş bilgisi bulamadık. Sanat bakımından olduğu kadar (tezhip, cilt, minyatür) kitaplarının konuları bakımından da

önemli eserleri içeren bu kütüphane sonradan Beyazıt Devlet Kütüphanesi'ne nakledilmiştir. Kitaplarda Valide Sultan'a ait H. 1256 (M.1840) tarihli mührü bulunmaktadır(http://www.beyazitkutup.gov.tr/1516_Osmanli-Doneminde-Istanbul-da-Kadinlarin-Kurdugu-Kutuphaneler---Ayten-SAN.html). Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde bulunan 634 nolu defterin 126. sayfasında kayıtlı bulunan kütüphaneye ait kitaplar aşağıda listelenmiştir:

NO: 27

634 nolu defterin 126. sayfasında 27. sırasında kayıtlı İstanbul'da Bezm-i Âlem Vâlide Sultân Vakfı'na âid 1269 târîhli vakfiyyenin yeni harflere çevirisidir.

1-Kebîr Mushaf –1 şerîf ma‘nalı bir cild 9 satır bâ-hatt-ı nesh

2- Def‘a kebîr Mushaf-ı Şerîf ma‘nalı bir cild 9 satır bâ-hatt-ı Seyyid Mahmud bin Bikcarzâde

3- Def‘a kebîr Mushaf-ı Şerîf bir cild

4-Kebîr kıt‘a Mushaf-ı Şerîf varak 30 bir cild 49 satır mutasanni ve beyne’s-sutur müzehheb kenâr-i acem

5-Sağîr kıt‘a Mushaf-ı Şerîf bir cild 29 satır bâ-hatt-ı Aliyyi’l-Murtaza radıya’llâhu anhu

6-Kelâm-i kadîm-i şerîfden tilke’r-rüsulu cüz‘ü bir cild 5 satır bâ-hatt-ı Yakut el-Musta’sım

7-Kelâm-ı kadîm-i şerîfden sûreti’l-en‘am bir cild 11 satır bâ-hatt-ı Hamdullah bin Şeyh

8- Def‘a kebîr Mushaf-ı Şerîf bir cild 15 satır bâ-hatt-ı Abdullah bin Muhammed el-Merava didkâr-i acem tamam

9-Delâil-i şerîf bir cild 11 satır bâ-hatt-ı Osman el-ma‘ruf bi-Damad Afif

10- Def‘a Delâil-i şerîf bir cild 11 satır bâ-hatt-ı Mustafa İzzet Efendi imâm-ı evvel hazret-i şehriyârî

11-Def‘a Delâil-i şerîf bir cild 11 satır bâ-hatt-ı Mustafa Hilmi bi-Hakkakzâde

12-Kebîr kıt‘a Delâil-i şerîf muhaşşa bir cild 9 satır haşiyesi ta‘lîk Metn-i Şerh-i Buhari kenâr-ı müzehheb

13-Kebîr kıt'a Delâil -i şerîf ma'a Hizbu'l-a'zam ve kasîde bir cild 12 satır bi-hatt-ı Ali Şükri telamiz-i Veliyyüddin

14-Def'a kebîr kıt'a Delail-i şerîf bir cild 11 satır bâ-hatt-ı İbrahim es-Sururi

15- Def'a Delâil-i şerîf bir cild 9 satır bâ hatt-ı nesh

16-Hizbü'l-A'zam bir cild 11 satır evrâk mülevven bi-hatt-ı Hüseyin el-Vehbi

17-Kebîr Hizbu'l-a'zam bir cild 9 satır bi-hatt-ı İsmail el-ma'ruf bi-Bağdadî

18-Hüsn-i Hasîn bir cild 10 satır bi-hatt-ı hâfız Yusuf Efendi

19-Tefsir-i Kâdî Beyzâvî bir cild 25 satır bâ-hatt-ı ta'lik

20- Def'a tefsîr-i Kâdî Beyzâvî bir cild 35 satır bâ-hatt-ı nesh

21- Tefsîr -i Keşşâf bir cild 32 satır bâ-hatt-ı nesh

22- Tefsîr -i Hüseyin vâ'iz bir cild 23 satır bâ-hatt-ı ta'lik

23-Hâşiye-i Konevî alâ-Beyzavi dört cild 43 satır bâ hatt-ı nesh

24- Hâşiye-i Kâdî Beyzavi bir cild 23 satır bâ-hatt-ı ta'lik

25- Tefsîr -i İtkan li's-Suyuti bir cild 23 satır bâ-hatt-ı ta'lik

26- Hâşiye -i Hüseyin vâ'iz bir cild 18 satır bâ-hatt-ı nesh

27- Tefsîr -i Fatiha-i Şerif bir cild 17 satır bâ-hatt-ı ta'lik

28-Terceme-i tefsîr-i Ebu'l-Leys bir cild 35 satır bâ-hatt-ı nesh

29-Terceme-i tefsîr-i Ebu'l-Leys es-Semerkindî iki cild bâ-hatt-ı nesh müzehheb

30-Def'a Terceme-i tefsîr-i Ebu'l-Leys dört cild 27 satır bâ-hatt-ı nesh

31- Tefsîr li-Musannifek bir cild 23 satır bâ-hatt-ı ta'lik

32- Tefsîr-i Tibyan bir cild 32 satır bâ-hatt-ı nesh

33- Def'a tefsîr-i Tibyân bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh

34- Def'a tefsîr-i Tibyân iki cild basma

35- Def'a tefsîr-i Tibyân basma

36-Tefsîr-i Ruhü'l-Beyân li'l-Hakkı üç cild basma

37- Tefsîr -i Yasin li'l-Hamavî bir cild 31 satır basma

38- Tefsîr -i Ebu's-Su'ud iki cild 32 satır bâ-hatt-ı ta'lik

39- Tefsîr -i Hazin iki cild 37 satır bâ-hatt-ı nesh

40- Tefsîr -i Gazalzâde bir cild 31 satır hâce Rüşdü Efendi bâ-hatt-ı nesh

41- Tefsîr-i Ruhi'l-Beyan li'l-hakkı on cild Basma

42- Def'a tefsîr-i Ruhi'l-Beyan li'l-Hakkı basma

43- Tefsîr -i Yasin bir cild 12 satır Başağa Abdülgani bâ-hatt-ı nesh

- 44-Buhârî-i Şerîf iki cild 35 satır bâ hatt-1 ta'lik
- 45- Def'a Buhârî-i Şerîf bir cild 35 satır bâ-hatt-1 nesh
- 46- Def'a Buhârî-i Şerîf bir cild 35 satır bâ-hatt-1 nesh
- 47- Def'a Buhârî-i Şerîf bir cild 21 satır bâ hatt-1 ta'lyk
- 48-Şifâ-i Şerîf bir cild 19 satır bâ hatt-1 ta'lik
- 49-Terceme-i Şifâ -i Şerîf bir cild basma
- 50- Def'a Terceme-i Şifâ -i Şerîf bir cild basma
- 51- Def'a Terceme-i Şifâ -i Şerîf bir cild basma
- 52-Şerh-i Şifa-i Şerîf iki cild 27 satır bâ-hatt-1 nesh
- 53-Mirkatu'l-Mefatih li-Miskati'l-Mesâbih bir cild 19 satır
- 54-Şerh-i Tarîkat-i Muhammediyye li'l-Hadimî bir cild 25 satır bâ-hatt-1 nesh
- 55-Kitâbu'l-Mustatraf Mustafa li'l-Harkuşî bir cild 23 satır bâ-hatt-1 nesh
- 56-Meşâriki'l-envâr bir cild 11 satır bâ-hatt-1 ta'lik
- 57-Terceme-i Şemail-i Şerîf 29 satır bâ-hatt-1 ta'lik İshak Efendi
- 58- Def'a Terceme-i Şemail-i Şerîf 21 satır bâ hatt-1 nesh
- 59-Şerh-i Delâil-i Şerîf bi-Kara Davud bir cild 29 satır bâ-hatt-1 nesh
- 60- Def'a Şerh-i Delâil-i Şerîf bi-Kara Davud bir cild 32 satır bâ-hatt-1 nesh
- 61-Hadis-i Müslim bir cild 29 satır bâ hatt-1 arab
- 62-Camiu's-Sağîr bir cild 21 satır bâ-hatt-1 nesh
- 63-Şerhu Camiu's-Sağîr min-Münavi-i kebîr 32 satır bâ-hatt-1 nesh
- 64-Mişkâtu'l-Mesâbih bir cild 25 satır bâ-hatt-1 nesh
- 65-Şerhu'l-Mesâbih li-İbni'l-Melik bir cild 13 satır bâ-hatt-1 ta'lik
- 66-Şerh-i Hizbu'l-Azam Ömer Efendizâde bir cild 22 satır bâ-hatt-1 nesh
- 67-Tarîkat-i Muhammediyye bir cild 17 satır bâ hatt-1 nesh
- 68- Def'a Şerh-i Delail-i Şerîf bi-Kara Davud bir cild 23 satır bâ-hatt-1 nesh
- 69-Mecmua-i Nuhbetu'l-Fiker fi'Usuli'l-Hadis bir cild 19 satır bâ-hatt-1 ta'lik
- 70-Şerh-i Hadis-i Erbain li'l-Kirmanî bir cild 21 satır bâ-hatt-1 nesh
- 71-Mişkatu'l-Mesâbih bir cild 17 satır hâce Rüşdü Efendi bâ-hatt-1 nesh
- 72-Kitâbu's-Şifa bir cild hâce Rüşdü Efendi bâ-hatt-1 arab
- 73-Şerh-i Şifa-i Şerîf bir cild hâce Rüşdü Efendi bâ-hatt-1 nesh
- 74-Şerh-i Hadis-i Erbain bir cild Başağa Abdülgani basma
- 75-Tarîkat-i Muhammediyye bir cild 21 satır Lala Cevher Ağa bâ-hatt-1 nesh

- 76-Şifâ-i Şerîf bir cild 17 satır Ülkü Kalfa bâ-hatt-ı nesh
77-Şerh-i Delâil-i Şerîf bi-Kara Davud Ülkü kalfa basma
78-Şerh-i Dürer Gurer bir cild 30 satır bâ-hatt-ı nesh
79-Dureri'l-Hükkam fî-Gureri'l-Ahkam bir cild 33 satır bâ-hatt-ı Kâdîzâde nefis
80-Tercüme-i Dürer Gurer bir cild basma
81-Def'a Terceme-i Dürer-i Gurer bir cild basma
82-Haşiye-i Durr-i muhtâr dört cild basma
83-Şerh-i Mülteka li-Damad bir cild basma
84-Fetâvâ-yı Ali Efendi bir cild 23 satır bâ a-hatt-ı nesh
85-Def'a Feteva-i Ali Efendi bir cild basma
86-Fetâvâ-i Yahya Efendi bir cild 29 satır bâ-hatt-ı ta'lik
87-Şerh-i Tenviri'l-ebâr min-Minahi'l-gaffâr iki cild 29 satır bâ-hatt-ı nesh
88-Müştemilât-i Tatarhaniye iki cild satır bâ-hatt-ı arab
89-Fetâvâ-i Câmi'u'l-İcareteyn bir cild basma
90-Kitabü'l-Hidâye bir cild 23 satır
91-Câmiu'l-Fusuleyn bir cild 25 satır bâ-hatt-ı ta'lik Cerrahîzâde
92-Neticetu'l-Fetâva bir cild basma
93-Mülteka bir cild 29 satır bâ-hatt-ı ta'lilik
94-Damânât-i Fazliyye bir cild 33 satır bâ-hatt-ı ta'lik
95-Fetâvâ-i Bezzaziyye bir cild 23 satır bâ-hatt-ı nesh
96-Mevkufât bir cild basma
97-Tercüme-i Dürer Gurer bir cild 33 satır bâ-hatt-ı ta'lik
98-Kitâbu'l-Cevâhir bir cild 23 satır bâ-hatt-ı ta'lik
99-Terceme-i Siyer-i kebîr iki cild 35 satır bâ-hatt-ı nesh
100-Terceme-i Halebi Baba Dağı bir cild basma
101-Haleb-i sağır bir cild basma
102-Münyetu'l-Musalli iki kıt'a basma
103-Menâsik-i Hac bir cild 17 satır bâ-hatt-ı nesh
104- Def'a Menâsik-i Hac bir cild basma
105- Def'a Menasik-i Hac bir cild basma
106-Halebi bir cild 17 satır Cevâhiri Rüşdi Efendi bâ-hatt-ı nesh
107-Mülteka'l-Ebhur bir cild Başağa Abdülgani basma

- 108-Terceme-i Halebi Baba Dağı bir cild Başağa Abdülğani basma
109-Necati'l-Musalli bir cild Başağa Abdülğani basma
110-Kitâb-I Kudurî bir cild 9 satır Lala Cevher Ağa muhaşşi bâ-hatt-ı nesh
111-Kifâyetu'l-Müntehi bir cild 29 satır Boşnak hâce nefis bâ-hatt-ı ta'lik
112-Kitâb-I Hulviyyât bir cild 19 satır Abdülhalim bâ-hatt-ı nesh
113-Terceme-i Durer Gurer bir cild zernema kalfa basma
114-Ferâidi'l-A'kâidi'l-Behiyye bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
115- Def'a Şerh-i Birgivi li-Kâdîzâde bir cild basma
116- Def'a Şerh-i Birgivi li- Kâdîzâde bir cild basma
117-Şerh-i niyâzi li'l-Birgivi bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
118-Şerh-i Birgivi li-Sadreddin Konevî bir cild basma
119- Def'a Şerh-i Birgivi muhaşşi bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
120-Manzûme-i Birgivi bir cild 17 satır bâ-hatt-ı nesh
121-Risâle-i Birgivi bir cild 11 satır bâ-hatt-ı nesh
122- Def'a Birgivi bir cild 12 satır bâ-hatt-ı nesh
123- Def'a Şerh-i Birgivi li'l-Konevi bir cild basma
124-Dekâiku'l-Ahbâr ve İmâreti'l-İslâm bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
125-Hediyyetu'l-İhvân ve Atiyyetu's-Sıbyân bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
126-Terceme-i Sahâif bir cild basma
127-Amentu Şerhi bir cild basma
128-Terceme-i Esâsi'l-Berâhîn bir cild 13 satır bâ-hatt-ı nesh
129- Kitâbu'l-Üstüvânî bir cild 17 satır bâ-hatt-ı nesh
130-Ferâidu'l-Akâid bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
131-Kitâbu'l-Akaid bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
132- Kitâbu'l-Mü'min bihi bir cild 19 satır bâ-hatt-ı nesh
133- Kitâbu'l-İlmihâl bir cild satır bâ-hatt-ı nesh
134-Risâle-i Elli Dört Farz bir cild basma
135-Şerh-i Mevâkîf bir cild 27 satır hâce Rüşdü Efendi bâ-hatt-ı ta'lik
136-Selkutî ala'l-Hayâti bir cild Başağa Abdülğani basma
137-Şerh-i Birgivi muhaşşa bir cild 15 satır Hasan Bahar Kalfa bâ-hatt-ı nesh
138-Siyer-i Halebi İnsanu'l-Uyun bir cild 29 satır
139-Kisâs-ı enbiyâ musavver bir cild 18 satır bâ-hatt-ı ta'lik

- 140-Menâkib-i Çehâryâr-ı Güzîn bir cild basma
- 141-Ravzatu's-Safâ fî-Siyeri'l -Enbiya ve'l-Müluk ve'l-Hulefa musavver bir cild
21 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 142-Tasvirât-ı Meşâyih-i İzâm bir cild murakka
- 143-Menâkibu'l-ebrâr bir cild 27 satır bâ-hatt-ı nesh
- 144-Siyer-i Ebu'l-Vefâ bir cild satır 25 145-Ravzatu'l-Ahbâb bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
- 146-Terceme-i Müfidu'l-u'lum bi-Nuri'l-Hüdâ bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
- 147-Terceme-i Ravzatu'l-Muttakîn bir cild 11 satır bâ-hatt-ı nesh
- 148-Mehâsinü'l-Mü'minin bir cild 29 satır bâ-hatt-ı nesh
- 149-Siyer-i Eflâkî bir cild 35 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 150-Fezâil-i Kuds-i Şerîf bir cild basma
- 151- Def'a Fezâil-i Kuds-i Şerîf bir cild basma
- 152-Fezâil-i Cihâd bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
- 153-Kitâb-ı Ayni'l-Hayât bir cild 27 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 154-Siyer-i Şerîf bir cild 39 satır bâ-hatt-ı nesh
- 155-Şerh-i Siyer-i Elfiyye bir cild 17 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 156-Tuhfetu'l-Harameyn bir cild basma
- 157-Mesnevi-i Şerîf musavver bir cild 23 satır bâ-hatt-ı (...)
- 158-Müşkilât-i Mesnevi-i Şerîf bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
- 159-Şerh-i Mesnevi-i Şerîf li-İsmâil Ankaravî altı cild basma
- 160-Dîvân-i Hazret-i Mevlânâ ve Hamîş-i Mesnevi bir cild 22 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 161-Futuhât-i Mekkiyye üç cild 35 satır bâ-hatt-ı nesh
- 162-Terceme-i Risâle-i İmâm Kuşeyri iki cild 19 satır bâ-hatt-ı nesh müzehheb
- 163-Terceme-i Risâle-i İmâm Kuşeyr hâce Sa'adeddin bir cild 27 satır bâ-hatt-ı nesh
- 164-Kimya-i sa'âdet İmâm Gazali bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
- 165-Fihi Ma Fihi Hazret-i Mevlânâ bir cild 17 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 166-Şahidu'n-Nübüvve ma'a Nefehâtü'l-Üns li-Molla câmi' bir cild 32 satır bâ-hatt-ı nesh
- 167-Nefahâtü'l-Üns li-Molla câmi' bir cild 19 satır bâ-hatt-ı nesh

168-Risâle-i Hazret-i Muhyiddin Arabi kuddise sirruhu bir cild 21 satır bâ-hatt-1 nesh

169-Silsile-i Evliyâ bir cild 13 satır bâ-hatt-1 nesh

170-Mecmû'a-i Kasâid Muhyiddin bir cild 21 satır bâ-hatt-1 nesh

171-Sevâkıb fî-Menâkıbi Hazret-i Mevlânâ bir cild 17 satır bâ-hatt-1 ta'lik

172-Menâkıb-i evliyâ bir cild 11 satır bâ-hatt-1 nesh

173-Risâle-i Abdülkâdir Geylanî bir cild 11 satır bâ-hatt-1 nesh

174-Risâle-i Ubeydiyye alâ-Tariki Nakşibendiyye bir cild 17 satır bâ-hatt-1 ta'lik

175-Risâle-i Nakşibendiye bir cild 9 satır bâ-hatt-1 nesh

176- Def'a Risale-i Nakşibendiye bir cild 25 satır bâ-hatt-1 nesh

177- Def'a Risale-i Nakşibendiye bir cild basma

178-Risâle-i Ahmediyye 13 satır bâ-hatt-1 nesh

179-Risâle-i Ahlakiyye bir cild 19 satır bâ-hatt-1 nesh

180-Kitâb-ı Muhammediyye bir cild basma

181-Şerh-i Muhammediyye bir cild basma

182-Şerh-i Muhammediyye bir cild basma

183- Def'a Şerh-i Muhammediyye bir cild basma

184-Mevlidi'n-Nebevi Beyzâde bir cild basma

185-Keşfu'l-Vücuḥ li'l-Me'ani bir cild 25 satır bâ-hatt-1 nesh

186-Kaside-i Bürde ma'a Tercüme bir cild 4 satır bâ-hatt-1 ta'lik

187- Def'a Kaside-i Bürde bir cild bâ-hatt-1 Reyhanî

188-Mevlid-i Şerif bir cild 19 satır bâ-hatt-1 nesh

189-Metn-i Müzekki li-Eşrefzâde bir cild basma

190-Mecmû'a-i Tasavvuf bir cild 41 satır bâ-hatt-1 nesh

191-Mecmû'a-i Kasaid bir cild 21 satır bâ-hatt-1 nesh

192-Kitâbu'r-Reşahât bir cild basma

193-Haliye-i Hakânî bir cild 19 satır bâ-hatt-1 nesh

194-Haliliye-i Hakkı bir cild basma

195-Minhacu'l-Fukara bir cild basma

196-Kitâb-ı Kehfî'r-Rakîm bir cild 23 satır bâ-hatt-1 nesh

197-Enisu'l-Munkati'în bir cild 21 satır bâ-hatt-1 nesh

198-Şerh-i Salavat-ı Mişîşe li-İsmâil Hakkı bir cild 19 satır bâ-hatt-1 nesh

- 199-Nefehâtu'l-Üns bir cild 22 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 200- Def'a Minhâcu'l-Fukara bir cild basma
- 201-Şerh-i Muhammediyye bir cild basma
- 202-Envâru'l-Aşıkîn bir cild 19 satır bâ-hatt-ı nesh
- 203-Silsile-i İsmâil Hakkı bir cild 17 satır bâ-hatt-ı nesh
- 204-Ma'rifetnâme-i İbrahîm Hakkı bir cild 33 satır bâ-hatt-ı nesh
- 205- Def'a Ma'rifetname-i İbrahîm Hakkı basma
- 206- Def'a Ma'rifetname-i İbrahîm Hakkı basma
- 207-Terceme-i Esmâu'l-Hüsnâ iki kıt'a basma
- 208-Terceme-i Kimyâ-i sa'âdet bir cild basma
- 209-Terceme-i Beyzâde bir cild basma
- 210-Hadîkâti's-Sü'eda bir cild basma
- 211-Tercüme-i kâşifu'l-Müşkilât Akşemseddin bir cild 13 satır bâ-hatt-ı nesh
- 212-Terceme-i Risâle-i Hadi li'n-Nakşibendi bir cild 13 satır bâ-hatt-ı rik'a nefis ve müzehheb
- 213-Risâle-i Sâdık Efendi bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
- 214-Şerh-i Silsile-name bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
- 215- Def'a Enveru'l-Aşikin bir cild basma 216-Risale-i Mısrî bir cild 17 satır
- 217-Mektubât-ı Hazret-i Hüdayî bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
- 218-Şerh-i Kasîde-i Münferice bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
- 219-Muhtasar-u Letâifi'l-A'lam bir cild 19 satır bâ-hatt-ı nesh
- 220-Risâle-i Tarîkat bir cild basma
- 221-Terceme-i Reşahât Aynü'l-Hayât bir cild 27 satır hâce Rüşdü Efendi bâ-hatt-ı nesh
- 222-Kitâb-ı Muhammediyye bir cild zernema kalfa basma tamam
- 223-Luğat-i Kâmus üç cild basma
- 224-Def'a Lugat-i Kâmûs üç cild basma
- 225-Luğatu'l-Lehçe bir cild basma
- 226-Def'a Lugatu'l-Lehçe bir cild basma
- 227-Ferheng-i Şu'urî iki cild basma
- 228- Def'a Ferheng-i Şu'urî iki cild basma
- 229-Lugat-i Vankulu iki cild basma

- 230-Lugat-i Ahteri bir cild basma
 231-Galatât bir cild basma
 232-Lugat-i Değişe farisî bir cild 17 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 233-Şerh-i Şahidî bir cild 17 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 234-Mecma'u'l-Emsâl bir cild 23 satır bâ-hatt-ı arab
 235-Şerhu'l-Humâsiye li'l-Merzuki iki cild 23 satır bâ-hatt-ı arab
 236-Şerhu'l-Makâmâtî'l-Harirî bir cild 35 satır bâ-hatt-ı nesh
 237-Şerh-i Bedi'iyeye bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
 238-Şerh-i Kasîde-i Lamiye bir cild 21 satır bâ-hatt-ı arab
 239-Şerh-i Necdiyât el-Ebu Berdî bir cild 21 satır bâ-hatt-ı arab
 240-Şerhu'n-Nuhâs ale'l-Mu'allakât bir cild 20 satır bâ-hatt-ı arab
 241-Şerhu'l-'emeati'l-Urfî bir cild 15 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 242-Şerh-i Şevâhid Tuhfe-i Verdiyye bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
 243-Şerh Nazmi's-Süluk bir cild 21 satır bâ-hatt-ı arab
 244-Şerhu'l Lamiyeti'l-Acem bir cild 31 satır bâ-hatt-ı arab
 245-Mefâhîsu'l-Hurûf bir cild 25 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 246-Ahlâku'l-Muhsinin ma'a Heft Keşvar bir cild 15 satır bâ-hattı ta'lik
 247-Muhâdarât-i Râğıb İsfahânî bir cild 33 satır bâ-hatt-ı arab
 248-Künûzu'l-Vedia' min-Rumûzi'l-Bedia' bir cild 21 satır bâ-hatt-ı arab
 249-Ahlâk-ı Alaî bir cild 21 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 250-Acûbe-i Mahbûbe bir cild 13 satır bâ-hatt-ı nesh
 251-Elf bâ-İzzeddin bir cild 29 satır bâ-hatt-ı arab
 252-Risâle-i Harazmî bir cild 21 satır bâ-hatt-ı arab
 253-Zubdetu'l-Emsal bir cild 17 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 254- Def'a Ahlâk-i Alaî bir cild basma
 255-Münşeâtı's-Selâtin li-Feridun iki cild basma
 256-Cevâhiru'l-'Ukud ve Mefâtihi's-Su'ud bir cild 12 satır bâ-hatt-ı nesh
 257-Kifâyetu'l-Firase bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
 258-Külliyât-i Tezkire-i Mahmud Mirza bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
 259-Uşam ale'l-Câmi' bir cild hâce Ruşdi Efendi
 260- Târîh -i Mir'at-i Kâ'inat iki cild basma
 261-Târîh-i Ravzati's-Safa bir cild basma

- 262- Târîh -i Alem-Ara bir cild 22 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 263- Def'a Târîh -i Alem-ârâ iki cild bâ-hatt-ı ta'lik
- 264- Def'a Târîh -i Ravzati's-Safa bir cild basma
- 265-Târîh-i Mekke-i Mükerrreme bir cild 27 satır bâ-hatt-ı nesh
- 266- Târîh -i İskender bir cild 23 satır bâ-hatt-ı nesh
- 267- Târîh -i Mustazrîf iki cild basma
- 268- Târîh -i Mustazrîf arabî bir cild 33 satır bâ-hatt-ı nesh
- 269- Târîh -i Altıparmak bir cild 27 satır bâ-hatt-ı nesh
- 270- Def'a Târîh -i Altıparmak bir cild 37 satır bâ-hatt-ı nesh
- 271- Def'a Târîh -i Altıparmak bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
- 272- Def'a Târîh -i Altıparmak bir cild basma
- 273- Târîh -i Feyruz Şah bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
- 274- Târîh -i Nai'ma iki cild 29 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 275- Târîh -i Kostantiniyye ve Rumeli bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
- 276-Tarih-i Mir'ati'l-Etvar bir cild 19 satır bâ-hatt-ı nesh
- 277- Târîh -i Ravzati'l-ebrâr bir cild basma
- 278-Atlas-i Minva bir cild 31 satır bâ-hatt-ı nesh
- 279-Mukaddeme-i ibn Haldun bir cild 31 satır bâ-hatt-ı nesh
- 280- Târîh -i İskender Şah bir cild 15 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 281-Musavver-i Silsile-nâme-i Selâtîn-i Al-i Osman bir cild murakka
- 282- Târîh -i Nâdirî bir cild 22 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 283-Muhtasar-i Hümâyûn-nâme bir cild basma 284-Târîh-i İklim-i cedîd bir cild
17 satır bâ-hatt-ı nesh
- 285-Hüsni'l-Muhadara bir cild 21 satır bâ-hatt-ı arabî
- 286-Behcetü't-Tevârîh bir cild 25 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 287-Şakâyıku'n-Nu'maniyye bir cild 19 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 288-Gülşen-i Ma'ârif bir cild
- 289-Nechu's-Sülûk bir cild 19 satır
- 290- Târîh -i Vassaf bir cild 21 satır
- 291-Farisî Târîh -i Vassâf bir cild 31 satır bâ-hatt-ı ta'lik Nazif Efendi
- 292- Târîh -i Vâsıf bir cild basma
- 293-Nevâdir-i Süheyli bir cild basma

- 294-Mizânu'l-Hak Kâtib Çelebi bir cild 19 satır bâ-hatt-ı nesh
- 295-Hall-i Akd-i Ali bir cild 13 satır bâ-hatt-ı nesh
- 296- Def'a Hall-i Akd-i Ali bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
- 297- Târîh -i Subhi bir cild basma
- 298- Târîh -i Mir Havand bir cild 21 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 299- Def'a Târîh -i Mir Havand bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
- 300-Zeyl-i Şakayık-i Attanî bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
- 301-Kıssâ-i Veys Berahin bir cild 21 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 302-Heşt Beheşt bir cild 20 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 303-Kalbusu'l-Müctedi ve Rakabetu'l-Mübtedi bi-Kiramkâş bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
- 304-Tarîku'r-Reşad Ahvâl-ı Büldân bir cild 17 satır bâ-hatt-ı nesh
- 305-Fülku'l-Meşhûn bir cild 17 satır bâ-hatt-ı nesh
- 306-Terceme-i Nigaristân bir cild 23 satır bâ-hatt-ı nesh
- 307-Letâ'ifu Ahbari'l-Evvel bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
- 308- Târîh-i Ravzati'l-ebrâr bir cild basma
- 309-Câmi'u'l-Hikâyât bir cild 20 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 310- Târîh -i Fındıklı Süleymân Efendi bir cild 31 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 311-Ferec ba'de's-Şidde bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
- 312-Müntecât bir cild basma
- 313-Cihânnümâ bir cild basma
- 314-Şehnâme-i Firdevsi bir cild 27 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 315-Tazarru'ât-ı Sinân Paşa bir cild 27 satır bâ-hatt-ı nesh
- 316-Terceme-i Taberi kebîr iki cild basma
- 317- Târîh -i Râşid iki cild basma
- 318-Musavver 'Acâib-i Mahlukât fârisî bir cild 10 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 319-Musavver Kıssa-i Vâmik ve 'Azra bir cild basma
- 320-Tutî-nâme bir cild basma
- 321-Musavver Târîh -i Hindî bi-Hadis-i Nev bir cild basma
- 322-Kitâbu'l-hikâyât bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
- 323-Mahlût Kütûb-i Coğrafya on kıt'a basma
- 324-Muhtasar Coğrafya bir cild basma

- 325-Fennu'z-Zira'a iki cild basma
- 326-Minhacu'r-Ramâh bir cild 19 satır bâ-hatt-ı nesh
- 327-Terceme-i Elf Leyle ve Leyle iki kıt'a basma
- 328- Târîh -i Altıparmak bir cild 27 satır Başağa Abdülğani bâ-hatt-ı nesh
- 329-Zahire-i Havârm Şâh mine't-Tayb bir cild 33 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 330-Kitâbu'ş-Şifâ fi'l-Hikmeti bir cild 35 satır bâ-hatt-ı nesh
- 331-Dürretu't-Tac li'l-'Allameti'ş-Şîrazî bir cild 31 satır bâ-hatt-ı nesh
- 332-Şifâu'l-Mü'minîn li'l-Havas bir 20 satır bâ-hatt-ı nesh
- 333-Şerhu Tahriri'l-Mahsitî bir cild 19 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 334-Şecere-i İlahiyye mine'l-Hikmeti bir cild 29 satır bâ-hatt-ı nesh
- 335-Mulahhas fi'l-heyet bir cild 20 satır bâ-hatt-ı nesh
- 336-Zic-i Uluğ Bey li-Meryem Çelebi bir cild 19 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 337-Dürri'l-Manzûm Hülâsatu Sırrî'l-Mektûm bir cild 21 satır bâ-hatt-ı arab
- 338- Def'a Dürri'l-Manzûm Hülâsatu Sırrî'l-Mektum bir cild 19 satır bâ-hatt-ı arab
- 339-Tavali'u-Menaffi'l-'Ulum min-Matali'i Mevaki'i'n-Nücûm bir cild 17 satır bâ-hatt-ı nesh
- 340-Risâle-i Kusur-i Hisâb bir cild 20 satır bâ-hatt-ı nesh
- 341-Nesâyih-i Cifr-i câmi' bir cild 21 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 342-Risâle-i Cifriye bir cild 12 satır bâ-hatt-ı nesh
- 343-Risale-i Mülhime bir cild 13 satır bâ-hattı nesh
- 344-Ta'bir-nâme bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
- 345-Risâle-i Ebdâz bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
- 346-Kitâbu't-Teşrih bir cild basma
- 347-Şerhu Hikmeti'l-Ayn bir cild 19 satır hâce Reşid Efendi bâ-hatt-ı ta'lik
- 348-Muhtasaru Hikmeti'n-Nübüvvet bir cild 19 satır hâce Reşid Efendi bâ-hatt-ı nesh
- 349-Dürri'n-Nazîm bir cild 15 satır Lala Cevahir Ağa bâ-hatt-ı nesh
- 350-Risâle-i Besmele Hadimî bir cild basma
- 351-Şerh-i İzhâr Netâyic bir cild basma
- 352-Şerh-i Ebyât li-Muğni'l-Lebib ibni'l-Hişâm bir cild 31 satır bâ-hatt-ı arab
- 353-Kitâbu Ebu'l-Bekâ bir cild 31 satır bâ-hatt-ı nesh

- 354-Hâşiyet-u Mirzâ Cân bir cild bâ-hatt-ı ta'lik
- 355-Adalı ale'l-İzhar iki kıt'a basma
- 356-Şerhu Akâid-i Selkûtî bir cild basma
- 357-Tuhfetu'l-Mürşidî bir cild basma
- 358-Esâsu'l-Binâ bir cild basma
- 359-Şerh-i Velekiye Abdülvahhâb bir cild basma
- 360-Usulden Mir'ât bir cild basma
- 361-Merah-i Şerh-i Denkûz bir cild 21 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 362-Nahiv Tercümesi bir cild basma
- 363-Sarf Cümlesi bir cild basma
- 364-Kitâbu't-Tecvid bir cild basma
- 365-Kavâ'id-i Fârisiyye ve Cümle-i Sarf iki kıt'a basma
- 366-Şerh-i Divân-ı Hazret-i Aliyyi'l-Mürteza bir cild basma radiyallahu anhu
- 367-Divân-i Şems-i Tebrizî bir cild 16 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 368-Külliyât-ı Divân-ı Molla câmi' bir cild 17 satır bâ-hatt-ı ta'lik 369-Divân-i Molla Câmi' muhaşşa bir cild 14 satır bâ-hatt-ı arab
- 370-Hamse-i Molla Câmi' bir cild 19 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 371-Münşeât-ı İdris-i Bitlisî bir cild 13 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 372-Divân-i Hâfız-ı Şirâzî ma'a Terceme-i Manzume bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
- 373-Divân-ı Hâfız Şirazî bir cild basma
- 374-Def'a Divân-ı Hâfız bir cild 13 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 375-Divân-i vâ'iz bir cild 17 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 376-Gencine-i Raz-i Yahya Efendi bir cild 19 satır bâ-hatt-ı nesh
- 377-Divân-i kebîr tevhid-i İlâhi bir cild 15 satır bâ-hatt-ı nesh
- 378-Tezkire-i Şeyh 'Attâr bir cild 15 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 379-Divân-ı Esrâr Dede bir cild basma
- 380-Divân-ı Kemâleddin li-İsma'il bir cild 23 satır bâ-hatt-ı arab
- 381-Divân-ı Kemâl Hucendî bir cild 14 satır
- 382- Def'a Divân-i Esrar Dede bir cild basma
- 383-Kitâb-ı gülistân bir cild basma
- 384-Def'a Kitâb-ı gülistân bir cild basma

- 385-Def'a Kitâb-ı gülistân bir cild satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 386-Def'a Kitâb-ı gülistân basma
- 387-Kitâb-ı Dîvân-ı Sâ'ib bir cild 23 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 388-Fârisî Dîvân -ı Sâ'ib bir cild 19 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 389-Külliyât-ı Dîvân -ı Hüsrev bir cild 14 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 390-Hamse-i Atâyî bir cild 21 satır bâ-hatt-ı nesh
- 391-Şerh-i Dîvân -ı Mübteni li'l-Vahidi muhaşşa bir cild 31 satır bâ-hatt-ı nesh
- 392- Dîvân -ı Lami'î bir cild 17 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 393-Külliyât-ı Dîvân -ı Örfî bir cild 15 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 394- Dîvân -ı Molla Nevaî bir cild 15 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 395- Dîvân -ı Feydi'l-Hindi bir cild 17 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 396- Dîvân -ı Hâşimî bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
- 397-Şerh-i Ebu Temmam bir cild 19 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 398-Musavver Hamse-i Şeyh Nizâmî bir cild 19 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 399- Dîvân -ı Buhteri bir cild 19 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 400- Dîvân -ı Zekâî bir cild basma
- 401-Subhu'l-Mebni an-Hâşiyeti'l-Mübtesini bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
- 402- Dîvân -ı Selim-i Tahranî bir cild 15 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 403-Kebîr Dîvân Mecmu'ası bir cild 12 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 404- Dîvân -ı Zahîri bir cild 16 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 405-Tuhfetu'r-Rızâ bir cild 19 satır bâ-hatt-ı arab
- 406- Dîvân -ı Rızâ bir cild 26 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 407-Tezkiretu's-Şu'ara li-Devlet Şâh bir cild 14 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 408-Nihâlistân bir cild basma
- 409- Def'a Nihâlistân bir cild basma
- 410- Dîvân -ı Ali bir cild 15 satır bâ-hatt-ı ta'lik
- 411- Dîvân -ı Râğîb bir cild basma
- 412- Dîvân -ı Nâzım bir cild basma
- 413-Şerh-i Baharistân bir cild basma
- 414-Külliyât-ı Dîvân -ı Sururî bir cild bâ-hatt-ı nesh
- 415- Dîvân -ı Nâbi ve Süleymân-nâme bir cild 29 satır bâ-hatt-ı nesh
- 416-Kitâb-ı Şâhidî ve Tuhfe-i Vehbî bir cild basma

- 417-Şerh-i Şâhidî bir cild 17 satır bâ-hatt-ı nesh
 418- Dîvân -ı Vehbi bir cild 11 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 419- Dîvân -ı Nâzım bir cild basma
 420- Dîvân -ı Belig bir cild basma
 421-Münşeât-ı Rif'at bir cild basma
 422-Münşeât-ı Akif Efendi bir cild basma
 423- Dîvân -ı İzzet iki kıt'a
 424- Def'a İzzet bir cild
 425-Nuhbe-i Vehbi bir cild basma
 426- Dîvân -ı Aynî bir cild basma
 427-Münşeât-ı'l-Letaif bir cild bâ-hatt-ı rik'a
 428-Şerh-i Tuhfe-i Vehbi li-Hayati bir cild basma
 429-Mecmû'a-i Şerh-i Kasîde bir cild 23 satır bâ-hatt-ı nesh
 430-Mecmû'a-i Bidaati'l-Mücevvid fi'l-Hatt bir cild 15 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 431- Mecmû'a-i Ebyât bir cild 17 satır bâ-hatt-ı arab
 432- Mecmû'a-i Suyuti bir cild 21 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 433- Mecmû'a-i Hacb bir cild 23 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 434- Mecmû'a-i Havâs bir cild 19 satır bâ-hatt-ı arab
 435- Mecmû'a-i nücûm bir cild 25 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 436-Mecmua-i Hafîd bir cild 21 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 437-Mecmua-i Resâil bir cild 25 satır bâ-hatt-ı nesh
 438-Mecmua-i Tevârîh bir cild 16 satır bâ-hatt-ı ta'lik
 439-Otuz Sekiz Nev' Öz Mecmu'a bir cild 34 satır bâ-hatt-ı ta'lik

1.2 İdadilerin Açılması ve Darülmaarif İdadisi

İdadi kelimesi "hazırlamak, geliştirmek" manasına gelmekte, eğitim literatüründe ise kendisinin üstündeki öğretim kurumlarına öğrenci hazırlayan okullara idadi denilmektedir(Pakalın, 1946: 285; Kodaman, 1998: 114). Eğitim tarihimizde idadi kelimesi ilk defa 1838 tarihinde rüşdiye mektepleri açılmak istendiğinde onlara öğrenci yetiştirecek olan sıbyan mektepleri için kullanılmıştır. İdadiler ilk olarak Harbiye, Askerî Tıbbiye ve Mühendishane'nin orta kısımlarının ayrılmasıyla

oluşturulmuş ve bu okullara gitmek isteyen öğrencilerin eksik bilgilerini tamamlamaları için açılan hazırlık sınıfı niteliğindeki okullara denilmiştir. Bu okullar, 1845'te çıkarılan bir iradeyle ordu merkezlerinde harbiye'ye öğrenci hazırlamak üzere birer askerî idadînin kurulmasının kararlaştırılmasından sonra açılmıştır. Askeri amaçlı ilk idadi 11 Mayıs 1845 tarihinde Maçka Kışlası'nda kurulan Mekteb-i Fünûn-ı İdadîye'dir. Darülmâarif ise 1850 tarihinde açılmış, ilk sivil idadi olarak kabul edildiği kaynaklarda bildirilmiştir. 1872'de okul Kuleli Kışlası'na taşınca Kuleli Askeri İdadisi olarak anılmaya başlamıştır. Bu okula kaynak olacak askerî idadiler Bursa ve Bosna'da açılmış ve sınavdan geçirilen Harbiye öğrencilerinden orta seviyede olanlar alınmıştır (Muhammedi, 2006: 48 vd; Demirel, 2007: 81 vd.).

Osmanlı Devleti'nde 1869 tarihine kadar pek çok meslek okulu ve yüksek okul açılmasına rağmen İstanbul'da ya da vilayetlerde rüştiye üstünde bir okul bulunmamaktadır. Galatasaray Sultanisi 1868'de açılmış ancak vilayetler yararlanamamıştır. Dolayısıyla idadilerin açılması zaruret haline gelmiştir. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi hakkında yazılan mazbatada idadilerin açılması gerekliliğinden bahsedilerek rüşdiyenin üstünde sultanilerin ise altında idadi mekteplerine ihtiyaç olduğu şu şekilde bahsedilmiştir:

“Maarif-i umûmiyenin memalik-i Devlet-i Âliyece kemaliyle intişarı hakkında olan temenniyatın fiile geçebilmesi lâyiha-ı mezkûrede ittihaz olunan esasların tamamıyla kabul ve derecat-ı mebhuseye tevfiiken iktiza eden mekâtibin küşad ve tesisine mütevakkıf olub ıslahat-ı esasiye için bunda baska bir tarik ve çare bulunmayacağı ve mekâtib-i tahsiliyenin bir derece daha mazbûtiyeti kabil olmayıb belki ileride ulûm-ı âliye mekâtibinin teksiri iktiza eyleyeceği ve şunda olsa olsa rüşdiye mekteblerinin fevkinde ve mekâtib-i sultanienin madûnunda idadiye mekteblerinin küşadı muhtac-ı bahs olabilirse de mekâtib-i rüşdiyede her sınıf tebaa etfalinin mebadü ulûm-ı diniyyesi tedris olunmak lazım gelmesinden dolayı bu nevi mekteblerin her cemaat için başka teşkili muktezi olmasına ve mekâtib-i sultaninin defâaten tamimi küşadı kabil olmasına mebni hem mekâtib-i sultanienin ekseri tedrisatına mahalli talim olmak ve hem de sınıf-ı tebâa etfalini muhteliten tahsili maarif tarikine sevk ve o cihetle beyinlerinde itilâf ve muhadenetin tahkim-i kaziyesi istihsal olunmak için mekâtib-i idadiyenin elzem

olduğu müâbesiyle lâyiha-ı maruzanın kabul ü ahkâmı tensib ve tasvib olundukdan sonra...(Mahmud Cevad 1338: 105; Kodaman, 1988: 115; Aydemir, 2006: 2 vd.).

İdadilere kimlerin başvurabilecekleri, inşaat masrafları, öğretmen ve hademe maaşlarının nereden karşılanacağı, öğretim süreleri ve dersleri gibi konularda 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nde önemli bilgiler verildiği görülmektedir. Buna göre;

1. İdadiler, rüşdiye mezunu müslim ve gayrimüslim çocukların bir arada öğrenim yaptıkları yerler olacaktır.
2. Bin haneden fazla olan yerlerle buldukları yerin önemine göre her kasabada bir idadi bulunacaktır.
3. İdadilerin inşa masrafları, öğretmen ve hademe maaşları ve diğer giderleri Vilâyet Maarif İdaresi Sandığı'ndan karşılanacaktır.
4. Her idadide muavinlerle birlikte altı öğretmen bulunacaktır.
5. İdadilerin öğretim süresi üç yıl olup, şu dersler okutulacaktır: Türkçe kitâbet ve inşâa (Türkçe Kompozisyon), Fransızca, Kavânin-i Osmanî (Osmanlı Kanunları), Mantık, İlm-i Servet-i Milel(İktisat), Tarih-i Umûmi, Cebir (Matematik), Hendese (Aritmetik), İlm-i Mesâha (Alan Ölçümü), Kimya ve Resim, Hesap (Aritmetik) ve Defter Tutma, Hikmet-i Tabiyye (Fizik), İlm-i Mevâlid (Tabiat Bilimi), Coğrafya(Aydemir, 2006: 3; Demirel, 2007: 83; Kodaman, 1988: 115).

Maarif Nizamnamesinde idadilerin açılmasıyla ilgili zaruretin açıklandığı ve tespit edilen belli başlı bu hususların neticesinde 2 Eylül 1873 tarihli iradede şu kararlar alınmıştır:

1. İstanbul'da üç veya dört tane Mekteb-i İdadi açılacaktır. İdadi mekteplerinin eğitim süresi üç yıl olacaktır.

2. İdadiye kabul olacaklar rüşdiye mekteplerinin üçüncü sene derslerini tamamlayan öğrenciler olacaktır.
3. Rüşdiye mekteplerinin öğrenim süresi dört sene olup, okutulacak dersler yeniden düzenlenecektir.
4. İdadi ve rüşdiye mekteplerinde okutulacak dersler yeniden düzenlenmiştir.

Maarif Nezareti'nden sadarete yazılan 19 Aralık 1873 tarihli tezkerede ise idadilerin açılmasıyla ilgili olarak özetle 1869 Nizamnamesi'nde olduğu gibi bin evli kasabalarda birer idadi açılması isteniyordu. Dersaadet'te örnek olarak bir idadi açılmasını yapılacak idadinin mükemmel surette inşasının bir hayli vakit alacağı ve nakte ihtiyaç olması sebebiyle mevcut mekteplerden biri ile yetinileceği, bunun için de Sultan Mahmud'un türbesi civarındaki Darülmaarif'in uygun olduğu öğrencilerden idadiye girmeye hak kazananların bu okula alınması, elverişli olmayanların o civarda boş bulunan Fazlı Paşa Mektebi'ne nakledilmesi ve bu okulun da alamadıklarını diğer rüşdiyelere dağıtılmasının uygun olacağı ifade edilmiştir(Demirel, 2007: 84 vd.; Muhammedi, 2006: 67 vd.).

Darülmaarif'in ilk öğretim yılında bütün sınıflarına öğrenci alınmamıştır. Üst sınıflara öğrenci alımı maddi anlamda problem olmasa bile yetişmiş öğrenci bulmak zor olduğu için, birinci sınıfta alınan öğrenciler ilerledikçe ikinci, üçüncü sınıf açılacaktır. Nitekim 1 Eylül 1875 tarihli resmi tebliğde İstanbul'daki mülki idadilerin imtihanlarının gerçekleştiği ve başarılı olanların bir üst sınıf derslerini alabileceği duyurulmuştur(Demirel 2007: 85; Yalçın, 1984: 64).

Tezkere'nin sonunda ise, Darülmaarif'in idadiye dönüştürülmesi ve Darümuallimin'de idadiye şubesinin teşkili hususunda müsaade istenmiştir. Konuyu değerlendiren sadaret makamınca 16 Zilkade 1290 (5 Ocak 1874) tarihinde tezkeredeki teklifler aynen kabul edilmiştir. Bu konu Sadaret makamınca padişaha şu şekilde arz edilmiştir:

“Atûfetlü efendim hazretleri,

Maârif Nezâret-i Celîlesi'nin cedvel-i melfûf ile arz ve takdîm kılınan takrîrinden müstebân olacağı vechile mukaddema bâ-irâde-i seniyye tanzîm edilmiş olan Maârif Nizamnâmesi hükmünce Memâlik-i Mahrûse-i Mülûkânede yapılan rüşdiye mektepleri için lüzûm görünen kasabât ve mevâki'de birer de mekâtib-i idâdiye küşâdı mukarrer iken teşkilâtı mekâtib-i ibtidaiyenin teksîrine ve usûl-i tadrîsiyenin taslîhine muallak tutulmuş ve şimdi ise buralarca ve taşralarca pek çok rüşdiye mektepleri yapılmış olması cihetiyle nevbet-i te'sîsât onlara yani mekâtib-i mezbûre-i idâdiyeye gelmiş ise de bunların def'aten ve cümleten yapılmaları münâsib olamayacağına binaen ilerüde bi't-tedrîc tamîm kılınmak üzere şimdilik cennet-mekân efendimiz hazretlerinin türbe-i şerîfeleri kurbünde Dârülmaârifin mekteb-i idâdiye tahvîl ve buna ilaveten Dârümuallimîn de dahi bir şu'be teşkîli ile muâmelât-ı müteferria-ı mukteziyenin ifâsı der-meyân ve istîzân olunmuş olup vâkiâ velî-nimet-i bî-minnetimiz Padişahımız efendimiz hazretlerinin etfâl ve eytâm-ı ahâlinin envâr-ı ulûm ve maârifden istifâdesiyle zîr-i zalâm-ı hüsrân-encâm-ı cehl ve nâdânîden istihlâsı husûs-ı hayr-i mensûsunda dahi bî-dirîğ ve şâyân buyurmakda oldukları müsâadet-ı merâhim-gâyât-ı celileden bil-istifade gerek Dârülhilâfetü'l-aliyye ve gerek vilâyât-ı şâhânede müteaddid rüşdiyeler açılıp bir yandan da tevfir ve islahlarına bakılmakda olduğu ve bunlara mensûb şâkirdânın terakkî-i ma'lûmât-ı mektebiyesi diğerkünâna mahsus ve lâzimeyi de ta'allüm ve tahsîl etmelerine mütevakkıf bulunduğu halde onun mütemmimi olacak ve mesâilin te'hîriyle ihtiyar edilen fedakarlıkların semere-i matlûbe ve mütekâbilesi iktitâf olunamamış maksad-ı asliye tevâvuk edemeyeceğinden zıll-ı zalîl-i füyûzât-ı delîl-i hazret-i Şehinşâhîde refte refte ta'mîmâtına bakılmak üzere ol bâbda mukaddime-i icrâata teşebbüsün lüzûm ve fâidesi sâbit ve âşikar olduğuna ve bunun için tahsis gösterilen masraf dahi Maârif Dairesinin muhassasat-ı muayyenesi meyânında tesviye olacağına mebnî emr ü fermân mehâsin-efşân-ı cenâb-ı Cihan-dari şeref-riz-i sahife-i sünuh ve sudûr buyurulduğu takdirde ber- müceb-i takrîr ifâ-yı icâbatına ibtidâr edileceği ifadesiyle tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim.”(Aktaran: Muhammedi, 2006: 69 vd.).

Darülmaarif'in idadiye dönüştürülmesini öngören bu Maarif Nezareti arzını şu şekilde açıklamak mümkündür:

Maarif Nezaretinin, mektup şeklinde sunduğu resmi yazıdan anlaşılacağı üzere padişah emri ile düzenlenmiş olan Maarif Nizamnamesi hükmünce Osmanlı Devleti topraklarında kurulan rüşdiye mektepleri için lüzum görülen kasabalar ve şehirlerde birer de idadi mekteplerinin açılması kararlaştırılmışken bu okulların açılması ibtidai mekteplerinin çoğaltılmasına ve eğitim-öğretim yöntem ve programlarının hazırlanması şartına bağlanmıştı. Şimdi ise sıra, İstanbul'da ve taşrada pek çok rüşdiye mekteplerinin açılmış olması nedeniyle, idadi mekteplerinin açılmasına gelmiştir. Fakat bunların hepsinin birlikte açılması mümkün olmayacağından ileride yavaş yavaş açılması ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu sebeple şimdilik Sultan II. Mahmud türbesi yakınındaki Darülmaarif'in, idadiye çevrilmesi ve buna ilaveten Darülmualim'inde de bir idadi şubesinin (sınıfının) açılması uygun bulunmuştur(Muhammedi, 2006: 70).

Darülmaarif İdadisi'nin temel amacı, Mekteb-i Mülkiye-i Şahane başta olmak üzere Mekteb-i Sultani ve Darülfünun gibi sivil yüksek mekteplere ve askeri yüksek mekteplere öğrenci yetiştirmektir(Çankaya 1968: 43). Bu amacı gerçekleştirmek için Maarif Nazırı Ahmet Cevdet Paşa komisyon kurmuş ve gerekli kitapları yazdırmıştır.

Darülmaarif'in idadiye dönüştürülmesi için ayrılan bütçenin bir kısmının Beyoğlu tramvay hattı için harcandığını gösteren aşağıdaki belgeye rastlanmıştır:

"Darülmaarif sahasında müceddeden inşa-i mübaşeret olunan Mekteb-i İdadi mesarifinin suret-i tesviyesi zımında Nezaret-i Celilelerinden muhaberata şamil tezkire ile ancak mahsus Mekteb-i mezburun tesviye-i mesarif-i için inşası lüzum olan 372.834 kuruştan 2.250 lira Beyoğlu demiryoluna aktarılmasına dair..."(Aktaran: Muhammedi, 2006: 73 vd.).

Darülmaarif bünyesinde yeni baştan inşa edilerek kurulacak Mekteb-i İdadinin, Nezaret-i Celile ile de haberleşerek masrafları için 372.834 kuruş harcanması ve 2.250 liranın da Beyoğlu demiryoluna aktarılması kararlaştırılmıştır(Muhammedi, 2006: 74).

İdadiler büyük masraflar gerektirdiğinden hükümetin de halkın da ilgisini çekememiştir. Tam da idadilerin kuruluş aşamasında zaten sıkıntıda olan Osmanlı Devleti ekonomisi, o dönemde patlak veren Rus savaşı sebebiyle maddi anlamda ağır kayıplar verdiği döneme de rastlaması eğitimle ilgili durumu belirsiz hale getirmiştir.

Nitekim idadilerin açılabilmesi ve yaygınlaştırılabilmesi Sait Paşa'nın 1884 tarihinde getirdiği yeni vergi sistemiyle* gerçekleşmiştir(Demirel, 2007: 87 vd). Ayrıca kapatılan rüşdiyelerin tahsisatının iptidailer yerine idadilere verilmesi için 1889 tarihinde irade-i seniyye çıkarılmıştır(Kodaman, 1988: 121). Bütçe Kanununda 1909 tarihinin sonlarında yapılan düzenleme ile idadilere %20 parasız yatılı öğrenci alınması ve diğer öğrencilerin ücretli olması kararlaştırılmıştır(Mutlu, 2007: 33). İdadiye çevrilen Darülmârif'in rüşdiye kısmı 1879 tarihine kadar devam etmiş idadi kısmı ise 1881 tarihinde Vefa'ya taşınarak Vefa idadisi adını almıştır(Unat, 1964: 294). Bazı kaynaklarda Vefa Lisesi'nin Darülmârif olduğu yönünde bilgiler bulunmakla birlikte bu kanıya nasıl ulaşıldığı hakkında tarafımızca resmi kayıtlarda herhangi bir bilgi yahut belgeye ulaşılamamıştır(Unat, 1964: 143; Koçer, 1991: 103; Ömer, 1997: 33). Görüşümüzü Hayriye Muhammedi'nin *Vefa Lisesi'nin Eğitim Tarihimizdeki Yeri ve Önemi* adlı yüksek lisans tezi de desteklemektedir(Muhammedi, 2006: 75 vd.). II. Abdülhamid devrinde okul binasına salon ilavesi yapılmış**, yüksekokul statüsüne getirilen Mekteb-i Mülkiye-i Şahane 4 Aralık 1877 tarihinde bu binanın bir kısmına taşınmış, 1 Eylül 1900'de bir kısmı ise Darülfünun-u Şahane'nin bazı sınıflarına ayrılmış(Doğan, 2007: 26; Özümert, 2002: 10). Mekteb-i Mülkiye ve Darülfünun 1900 tarihinde Zeynep Hanım Konağı'na geçince "Numune-i Terakki İdadisi" (İstanbul Lisesi) bu binaya yerleşmiş ve Birinci Dünya Savaşında okul Galata'daki Sain Benoit Fransız Lisesi binasına taşınca okul 1911 tarihinden itibaren İnas İdadisi olarak eğitime başlamış ve daha sonrasında İnas Sultanisi olmuştur. Yüksekokul statüsünde olması ve Cağaloğlu Anadolu Lisesi arşivinde dönemi yansıtan herhangi bir bilgi ya da belgenin bulunmaması nedeniyle çalışmamızın amacını yansıtmayacağını ve içeriğini gereksiz yere arttıracığını düşündüğümüzden dolayı Mekteb-i Mülkiye-i Şahane ve Darülfünunla ilgili bilgileri (1877-1900), ekte göstermiş olduğumuz dönemin okul binasını yansıtan kroki ve fotoğraflarla sınırlı tuttuk(Bkz. Ek-A: 196-199).

* Buna göre 1884 tarihinde alınan kararla öşrün öşrü nispetindeki vergi kaldırılmış, yerine öşrün seb'i (1/7) ve rub'u alınıp ve ayrıca müsakkafat vergisine de zam yapılması kararlaştırılmıştır.

** Cağaloğlu Anadolu Lisesi 2011 Yılı Restütisyon Raporunda 1875-1892 yılları arasında Mekteb-i Mülkiye-i Şahane olarak kullanıldığı dönemde okula bir blok eklendiği belirtilmektedir. B Blok olarak tanımlanan yapının pavyon bölümünün olamayacağı düşünülmektedir.

1.2.1 Darülmaarif İdadisinde Eğitim Öğretim

Darülmaarif idadisinin öğrenim süresi, üç sene olarak belirlenmiştir. İdadi Mekteplerine kabul edilecek öğrencilerin ise öğrenim süresi dört sene olan Rüşdiye Mekteplerinin üçüncü sene derslerine devam ederek bu derslerden başarılı olan öğrenciler olması kararlaştırılmıştır (Muhammedi, 2006: 76). İdadi Mektepleri'nde bu sürede okutulacak dersler ise şunlardır:

“Mekâtib-i İ'dâdiyenin Umûm Dersleri

Kavâ'id-i Osmâniye (Mevcûd), Arabî (olacak, muntazam sûretde okutdurulacaktır), Fârisî (bu dahi), Kırâ'et ve Kitâbet-i Türkîye, Târîh-i Umûmî ve Osmânî (Târîh-i Umûmî coğrafyasıyla berâber), Mükemmel Hesâb, Cebir-i a'lâ, Coğrafya-yı Umûmî ve Osmânî (Riyâzî ya'nî kozmoğrafya politik-i tabî'î), Kâbil olan mahallerde Jimnastik, Mükemmel Hendese, Müsellesât-ı Müsteviye, Resm ve Tarama, Fransızca, İngilizce

Birinci Sene

Hesâb ve Mu'âmelât ve Usûl Defteri, Cebir-i âdî, Mantık (Yeniden tertîb olunacak kitâb okutdurulacak), Târîh-i Umûmî, Lisân-ı Ecnebî, Resm, Tarama, Ecnebî Lisânı üzre Hüsn-i Hat, Cimnastik, İnşâ-yı Türkî, İlm-i Belâgat (Tertîb olunacak kitâb okutdurulacaktır).

İkinci Sene

Cebir-i a'lâ, Târîh-i Umûmî, Hendese-i Sathî, Lisân-ı Ecnebî, Resm ve Tarama, İnşâ-yı Türkî, İlm-i Belâgat (Tertîb olunacak kitâb okutdurulacaktır), Cimnastik, Lisân-ı Ecnebî imlâsı

Üçüncü Sene

Müsellesât-ı Müsteviye, Kozmoğrafya, Hendese-i Mücesseme, Lisân-ı Ecnebî, Resm ve Tarama, Jimnastik, İnşâ-yı Türkî, Mebâdî-i Tabî'iyeye, Lisân-ı Ecnebî İmlâsı, Hıfz-ı Sıhhat” (Aktaran: Muhammedi, 2006: 77).

Rüştiye kısmı ile birlikte okulun toplam öğretmen sayısı 1863 tarihinde 10 olmakla birlikte 1873 tarihinde idadideki öğretmen sayısı 3 öğrenci sayısı 112, aynı

şekilde rüştiye kısmı öğrenci sayısı 226, öğretmen sayısı 16 olarak görülmektedir(Alkan, 2000: 18,22).

Darülmâarif İdadîsi, 1877 tarihinde ilk mezunlarını vermiştir. Bir yıl sonra 1878 tarihinde yayınlanan Osmanlı Devlet Salnâmesi'nde "*namı idadîye tahvil olunan mekteb-i mülkiyede 1293 senesinde 72 şakird mevcut olup bunlardan 20'si şahadetname almışlardır.*" denilmektedir(Salnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniye, 1295: 255).

İdadilerle ilgili 1892'de yayınlanan bir talimatnamede idadilere giriş şartları, müdürlerin, muavinlerin, mubassırların görevleri ve öğrencilerle ilgili hususlar ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir.

Meşrutiyet rejimine geçilmesiyle birlikte 1908 tarihinden itibaren her alanda değişikliğe gidildiği gibi özellikle ortaöğretim alanında da büyük değişiklikler ve düzenlemeler yapılmıştır. Vilayet merkezlerindeki yedi yıllık idadilerden bir kısmı 1910 tarihinde lise haline getirilmiş ve 1911 tarihinde ise programları buna göre düzenlenmiştir. İstanbul ile bazı şehirlerde liseye çevrilen 10 adet idadi mektebine, rüşdiye üzerinde olmak üzere iki devreli ve altı yıllık süresi olan ikinci devresinde fen ve edebiyat kolları bulunan bir düzenleme getirilmiştir(Mutlu, 2007: 37).

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DÖNEMİ

2.1 TÜRKİYE'DE LİSELERİN KURULMASI

Eğitim alanında XIX. yüzyılın ikinci yarısından sonra, her türlü gelişmeye kapalı olan medrese öğretiminin yanında düşünceleri ve amaçları medreselerden ayrı, farklı kaynaklardan kuvvet alan, giyim, yaşam, düşünceleri farklı, ilerleme ve yeniliği temsil eden çağdaş öğretim kurumları faaliyete geçmeye başlamıştır. Bu eğitim kurumlarının içlerinde ise 1920 yılından önce memleketimizde devlete memur yetiştirme amacı taşıyan yüksek dereceli meslek okulları ile az miktarda orta dereceli okul bulunmaktaydı(Özalp, 1983: 105).

İdadilerin 1910'dan başlayarak yedi yıllık sultanilere çevrilmesi ile önce "Liselerin Tanzim ve İdaresi ile Tedrisatına Müteallik Nizamname" nin, sonra da bunun yerine geçecek olan ve Ekim 1913'te yayınlanan "Mekteb-i Sultani Nizamnamesi" çıkarılmış, 1920 yılından sonra ise Türk Milli Eğitim siyasetinin açıklıkla tespiti, Milli Eğitim işlerinin bütünü ile ele alınarak ilmi görüşle incelenmesi, milli vasfına layık bir eğitim sisteminin ve teşkilatının eğitimciler tarafından esaslı plan ve programlara bağlanması çalışmalarına girişilmiştir. Bu amaçla 3 Mayıs 1920 günü bir de Dr. Rıza Nur Maarif Vekili seçilmiştir. İlk İcra Vekilleri heyetinin programının Mecliste okunduğu 3 Mayıs 1920 tarihli oturumunda Milli Eğitim konusunda yapılacak çalışmalar şöyle belirlenmiştir:(Engin, 2007: 14).

"Milli Eğitim işlerinde amacımız, çocuklarımıza verilecek eğitimi, her anlamı ile dini ve milli bir hale koymak ve onları hayat savaşında başarılı kılacak, dayanaklarını kendi benliklerinde bulduracak, teşebbüs kudreti ve kendine inanma gibi karakter verecek, üretici bir fikir ve şuur uyandıracak bir seviyeye ulaştırmak; bütün okullarımızı en bilimsel ve en modern olan bu temel ile sağlık kurullarına göre yeniden düzenlemek ve programlarını ıslah etmek; milletin karakterine, coğrafi şartlara, tarihi geleneklerimize, sosyal bünyemize uygun bilimsel ders kitapları meydana getirmek; halk kütlesinin sözcüklerini toplayarak dilimizin kamusunu yapmak; milli şuuru geliştirici tarihi, edebi ve sosyal eserleri, uzmanlarına yazdırmak; eski eserleri kütüğe geçirmek ve korumak; Batının ve Doğunun bilimsel ve teknik kitaplarını dilimize çevirmek; kısaca, bir milletin

hayat ve varlığını korumak için en önemli etken olan eğitim işlerinde dikkat ve özel bir gayretle çalışmaktadır. Bugün ise ilk işimiz mevcut okulları iyi bir şekilde idare etmektir.”(Özalp, 1983: 106; Kaçmaz, 2010: 36; Engin, 2007: 14). Hiç şüphesiz burada dikkati çeken en önemli husus ise milli şuuru geliştirici eserlerin meydana getirilmesi ifadesidir. Esas itibariyle İcra Vekilleri Heyeti'nin programında yer alan milli eğitim ile ilgili esaslar Maarif Vekâleti'nin programında da tekrar edilmiştir. Maarif Vekâleti'nin bu programında, ileride ele alınacak bir takım temel işlerin tasarlandığı, fakat savaş ortamında bulunulması dolayısıyla, şimdilik mevcut eğitim kurumlarını idare etmekle yetinileceği gözlenmektedir. Bununla beraber, eğitimde milli bir politikanın uygulanacağı bu konuya sık sık yapılan vurgulamalardan anlaşılmaktadır. Görüldüğü üzere bir taraftan savaşın devam ediyor olması eğitim işlerinin ihmal edildiği anlamına gelmemektedir. Nitekim Batı cephesinde Yunanlılara karşı yürütülen savaşın kızıştığı dönemde Ankara'dan top seslerinin işitileceği bir ortamda 16-21 Temmuz 1921 tarihleri arasında Ankara'da Maarif Kongresi'nin toplanması bunun bir delilidir(Engin, 2007: 14). Sakarya Savaşı'nın başlamasından bir ay önce Mustafa Kemal cepheden gelerek kongreyi açmıştır. Kongrenin gündemi iki ana konuyu içermektedir: İlk mekteplerin programları ve öğretim süreleri ile ortaöğretim programları ve dersleri. Mustafa Kemal aşağıda görüldüğü gibi bu kongrede yaptığı konuşmada, gelecekteki eğitim politikalarının ipuçlarını da vermekteydi. Bu konuşma:

“Bugün Ankara, milli Türkiye'nin milli maarifini kuracak ‘Türkiye muallime ve muallimler kongresinin’ toplanmasına da sahne olmakla iftihar duymaktadır. Asırların yüklemiş olduğu derin idari ihmallerin devlet bünyesinde meydana getirdiği yaraları tedavi için sarf edilecek gayretlerin en büyüğünü hiç şüphesiz irfan yolunda bol bol harcamalıyız. Gerçi bugün maddi ve manevi kaynaklarımızı, milli hudutlarımız dâhilindeki memleketlerimizde işgalci bir halde bulunan düşmanlara karşı kullanmak mecburiyetindeyiz. Memleket irfanı için tahsis edilebilen şey müstakbel maarifimize dayanak teşkil edecek bir temel kurmaya kâfi değildir. Ancak vasi ve kâfi şerait ve vesait malik oluncaya kadar geçecek harp ortamında dahi kemali dikkat ve itina ile islenerek düzelmiş bir milli terbiye programı vücuda getirmeye ve mevcut maarif teşkilatımızı bugünden semereli bir faaliyetle çalıştıracak esasları hazırlamaya mesai sarf etmeliyiz. Şimdiye kadar takip olunan tahsil ve terbiye usullerinin milletimizin

tarihi gerilemesinde en mühim bir amil olduğu kanaatindeyim. Onun için bir milli terbiye programından bahsederken eski devrin hurafelerinden ve evsafi fitriyemizle hiç de münasebeti olmayan yabancı fikirlerden, şarktan ve garptan gelen bilcümle tesirlerden tamamen uzak, seciyeyi milliyeye ve tarihiyemizle mütenasip bir kültür kastediyorum. Çünkü milli davamızın tam olarak gelişmesi ancak böyle bir kültür ile temin edilebilir. Lalettayin bir ecnebi kültürü, şimdiye kadar takip olunan yabancı kültürlerin yıkıcı neticelerini tekrar ettirebilir. Kültür zeminle mütenasiptir, o zemin milletin seciyesidir. Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken onlara bilhassa mevcudiyetiyle, hakkı ile birliği ile taarruz eden bütün yabancı unsurlarla mücadele lüzumu ve efkârı milliyeyi her mukabil fikre karşı şiddetle ve fedakârane müdafaa zarureti telkin edilmelidir. Yeni neslin bütün ruhi kuvvetlerine bu evsaf ve kabiliyetin zerki mühimdir. İşte biz, bu kongrenizden, yalnız çizilmiş eski yollarda alelade yürümenin tarzı hakkında görüş alışverişi yapmayı değil; belki ileri sürdüğüm şartlara haiz yeni bir sanat ve marifet yolu bulup millete göstermek ve o yolda yeni nesli yürütmek için rehber olmak gibi mukaddes bir hizmet bekliyoruz”(Engin, 2007: 14; Kaçmaz, 2010: 36).

Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmada eğitim seviyesinin yükseltilmesi ve cehaletin ortadan kaldırılmasıyla mümkün olabileceğini her yerde ve her konuşmasında vurgulayan Atatürk, Türk eğitiminin milli karakterimize uygun bir şekilde düzenlenmesini dile getirmiştir. Nitekim Atatürk’ün 1 Mart 1922’de TBMM’de yaptığı açış konuşmasında;

“Eğitim sistemimizin temeli evvela mevcut cehli ortadan kaldırmaktır... Bütün köylüye okumak, yazmak ve vatanını, milletini, dinini, dünyasını tanıtacak kadar tarihi, coğrafi ve ahlaki bilgileri vermek ve aritmetik öğretmek maarif programımızın ilk hedefidir. Bu hedefe varmak maarif tarihimizde mukaddes bir merhale teşkil edecektir. Bir taraftan cehaleti yok etmeye uğraşırken bir taraftan da memleket evladını sosyal ve ekonomik hayatta fiilen etkili ve yararlı kılabilmek için gerekli olan temel bilgileri uygulayıcı bir şekilde vermek eğitim sistemimizin temelini teşkil etmelidir”(Özalp, 1983: 107).

Atatürk'e göre ortaöğretim, temel eğitim düzeyinden geçen milletin, layık olduğu medeniyet düzeyine erişebilmesi için bir vasıttır. Bunu ise TBMM'deki açılış konuşmasında şu şekilde ifade etmektedir:

“Ortaöğretimin amacı, memleketin muhtaç olduğu hizmet ve sanat erbabını yetiştirmek ve yükseköğretime aday hazırlamaktır.”(Özalp, 1983: 108).

Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren eğitim-öğretim işlerindeki yeniliklerden biri de düzenlenen ilmiye toplantılarıdır. Bu toplantılar 1923, 1924 ve 1926 yıllarında olmak üzere üç defa gerçekleştirilmiştir. Birinci Heyet-i İlmiye toplantısı milli eğitim işlerini bütün yönleriyle ele almış, tanınmış eğitimcilerin düşünce ve tecrübelerinden yararlanarak planlama yapmak ve planları bir programa bağlamak amacı ile toplanmıştır. Milli eğitim tarihimizde yer alması gereken bir reform teşebbüsü olan ve ilk sistemli çalışma olarak 15 Temmuz-15 Ağustos 1923 tarihleri arasında yapılan bu toplantıya Milli Eğitim Bakanının başkanlığında, Müsteşar, Bakanlık genel müdürleriyle Bakanlıkların temsilcileri, üniversite profesörleriyle yükseköğretim müdürleri ve çeşitli tür ve derecedeki eğitim kurumlarının temsilcileri katılmıştır. Gündeminde bulunan ve milli eğitimi yürütme programı, milli hars, üstün nitelikteki müracaat kitaplarının dilimize çevrilmesinde takip olunacak esaslar, İstatistik Genel Müdürlüğü örgütü, bir milli büyük sözlük hazırlanması, milli müzik, milli dil ve edebiyat, milli tarih kitaplığı, milli hazine evrakı, milli tarih ve coğrafya enstitüleri, etnografya müzesi, milli müze, Ankara'da yüksek düzeyde dersler, ilköğretim programlarında değişiklikler, ilköğretimden sonraki hayati öğretim programı, ilköğretim kararnamesinin değiştirilmesi teklifi, kız ve erkek öğretmen okulları tüzük ve programları, sultanilerde örgüt ve öğretim süresi ve sultani adının değiştirilmesi, lise izcilik esas teşkilatı, Teftiş Kurulu tüzük teklifi, İstanbul Kız ve Erkek Öğretmen Okullarında orta kısım açılması, Galatasaray Lisesinin teşkilat ve programları, Yüksek Öğretmen Okulu öğrencilerine mesleki bilgiler verilmesi, okul müzesi, eski eserler tüzüğü, din eğitimi esasları olmak üzere 26 maddede alınan kararların büyük bir kısmı uygulamaya konulmuştur(Özalp, 1983: 109 vd.; Kaçmaz, 2010: 38 vd.; Unat, 1974: 29). Böylece ortaöğretim müesseseleri sultaniden liselere dönüştürülmüş milli eğitimimizin temelleri atılmıştır.

Eğitim ve kültür sorunlarını çözmek üzere Ankara'da 1924 tarihinde ikinci heyet-i ilmiye toplantısı yapılmıştır. Toplantıda ilkokul ğretim sresinin altı yıldan beş yıla indirilmesi, ortaokul ve liselerin ayrı ayrı birer bölüm haline getirilerek her ikisinin ğretim sürelerinin üçer yıl olarak tespit edilmesi ve böylece ortaöğretimin yedi yıldan altı yıla indirilmesi, kız liselerinin de erkek liseleri gibi tam sınıflı hale getirilmesi ve ortaokul, lise ve ğretmen okulu programlarının genişletilerek sosyoloji dersinin eklenmesi gibi konular görüşülmüş ve karara bağlanmıştır. nc heyet-i ilmiye toplantısında ise (1926) liselerin yeniden düzenlenmesi ve belirli merkezlerde kuvvetli liseler açarak yavaş yavaş ğaltılması ile kayıt için başvuran çocukların tümünün kabul edilmeleri için okul kapasitelerinin arttırıcı önlemlerin alınması gibi kararlar bulunmaktadır(zalp, 1983: 113,115).

2.2 TARİHSEL SÜREÇTE İSTANBUL KIZ LİSESİ VE CAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ

2.2.1 Okulun Açılması ve Anadolu Lisesi Statüsüne Dönüştürülerek Karma Lise Olması

2.2.1.1 İstanbul Kız Lisesi'nin Açılması (1911)

Tanzimat'tan sonra başlayan düşünce dünyasındaki değişimler kızların eğitimi açısından kırılma noktasını oluşturmaktadır. Kızların eğitimine yönelik kesin neticelere II. Meşrutiyet dönemi sonuna kadar ulaşılamamış, Mebusan Meclisi Reisi Ahmet Rıza Bey bu konunun dikkatle üzerinde durarak “*Vukufsuz ve malumatsız bir kadın evinin müdiresi, cemiyetin hakim-i manevisi olamaz*” düşüncesini taşıdığı için görevi sırasında kız sultanisi açılmasını başarmıştır (Uluköse, 2006: 24). İdadilerin 1911 tarihinde düzenlemesiyle yedi yıllık sultanilere çevrilmesi neticesinde 1913 tarihinde birçok erkek idadisi sultaniye dönüşmüş, bunun yanında İstanbul İnas Sultanisi devletin ilk kız lisesi namıyla açılmış, lisenin ilk müdürü Bay Edip, ilk Müdiresi de ilk kadın Milletvekili olan Bayan Nakiye Hanım olmuştur.

Okul, idadi olarak açıldığı 1911 tarihinde Kabasakal'da Nemlizade Konağında öğretime başlamıştır. Bu bina yılsonunda sınavlar yapılırken Ahırkapı yangınında yanmış ve 1912 tarihinde Beyazıt'ta Türk ocağına bitişik binada İstanbul İnas Sultanisi adıyla yeniden açılmıştır. Öğrenci sayısı gittikçe arttığından binası dar gelmiş Aksaray'daki Sinekli Bakkal'da Redif Paşa Konağına taşınmış ve öğrenimine Sultan Selçuk Sultanisi olarak 1914 tarihinde devam etmiştir. Daha sonra 1915 tarihinde Cağaloğlu'nda sonradan erkek öğretmen okulu olacak olan binaya taşınmıştır. Birinci Dünya Savaşının en hararetli günlerini yaşayan İstanbul'da Çanakkale Savaşında yaralananlar için mevcut hastaneler yetersiz kalınca okul binası da hastane olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bunun üzerine okul kendine yeniden bina aramaya başlamış ve Mekteb-i Mülkiye civarında Mustafa Necip Bey İlkokulunun binasına taşınmış ve ismi Bezm-i Alem Sultanisi olmuş 1916 tarihinde ilk mezunlarını vermiştir. Öğrenci sayısının 1922'de artması ve okul binasının yetersiz kalması nedeniyle öğrencilerin bir

kısmı 1924 tarihine kadar Beyazıt'ta Hayat Okulunda eğitimlerini sürdürmüştür. Her iki bölüm 1924 tarihinde birleştirilerek Süleymaniye Camii civarındaki Meşihat binasına taşınmışlardır. Meşihat binasının da 1926 yılında elektrik kontağından çıkan yangında zarar görmesi sonucunda okul, imtihanlarını Süleymaniye İlk Mektebinde yapmış, 1927-1928 ders yılı başında Vefa İdadisi'nin bulunduğu yere taşınmıştır. Bu tarihlerde okulun Cağaloğlu'nda bulunan bugünkü binasında İstanbul Erkek Öğretmen Okulu öğrenimini sürdürmüştür(Özümert, 2002: 10). Okul 1933-1934 öğretim yılında tekrar ilk açılmış olduğu binasına taşınmış ve bu tarihten itibaren elli yıl hüküm sürmüştür. Okulun arşivinde rastladığımız en eski belgeler ise 1928-1929 yılına ait Şehadetname Defterleri olup üzerinde İstanbul Kız Lisesi mührü bulunmaktadır. Cumhuriyet dönemi yakın tarihimize ışık tutan lise büyük bir eğitim ve kültürel birikimle 1983 tarihine kadar gelmiş ve toplumsal ihtiyaç dahilinde kanunlar nezdinde eğitim meşalesini Cağaloğlu Anadolu Lisesi'ne bırakarak tarihteki yerini almıştır.

2.2.1.2 İstanbul Kız Lisesi'nin Cağaloğlu Anadolu Lisesi'ne Dönüştürülmesi (1983)

Konuşma ve eğitim dili Almanca olan ülkelerde çalışan işçiler 1980'li yıllarda Türkiye'ye dönmesiyle, ülkemizde Türkçe'yi yeterince konuşamayan eğitim çağındaki çocuklarını Almanca eğitim yapan okullara yerleştirme talebinde bulunmuşlardır.

Yurda kesin dönüş yapan işçiler, yerleşmek için özellikle endüstriyel yönden gelişen büyük kentleri seçtikleri ve bu yerlere yatırım yaptıkları dikkate alındığında öncelikle eğitim çağındaki çocuklarının öğrenimlerine devamlarının sağlanabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul, Ankara, İzmir'de bulunan ve Almanca eğitim yapan okul sayılarını arttırma yönünde girişimlerde bulunmuş, ülkemizde yabancı dille eğitime olan talebin her geçen gün artmasını dikkate alarak, yabancı dille eğitim yapan okul sayısını arttırmak üzere 20 yıllık bir planlama yapmıştır. Bu doğrultuda İstanbul Valiliği İstanbul ilinde Almanca eğitim yapan bir resmi lise bulunduğu, yurda dönüş yapan işçilerin çocuklarını okutmak için bu okula müracaat ettikleri ve isteklerinin karşılanamadığı dolayısıyla mağdur olduklarını belirterek İstanbul Kız Lisesi'nin 1983-1984 eğitim yılında Anadolu Lisesi statüsünde yabancı dille (Almanca) eğitime

başlatılmasını teklif etmiştir. Bunun üzerine Milli Eğitim Bakanlığı 1983-1984 öğretim yılından itibaren;

1. İstanbul Kız Lisesi'nin Almanca öğretim yapan Anadolu Lisesi'ne dönüştürülmesi,
2. İstanbul Kız Lisesi olarak okulun orta birinci ve lise birinci sınıflarına öğrenci alınmaması ancak bu sınıflara nakil taleplerinin kontenjanlar ölçüsünde karşılanması ve bu statüdeki öğrencilerin kademeli olarak tasfiyesi,
3. Anadolu Lisesi'nin hazırlık sınıfına ön kayıtla (36x5=180) kız ve erkek öğrenci alınması,
4. Okula ve 1983-1984 öğretim yılına mahsus olmak üzere önkayıtların 15-19 Ağustos tarihleri arasında yapılması,
5. Ön kayıt için, 1983 yılı Anadolu Liseleri Özel Türk ve yabancı okulların İkinci Basamak Sınavı sonucunda hiçbir okula kayıt hakkı kazanamayan adayların taban puan aranmaksızın başvurmaları,
6. Anadolu Lisesi için 5 Almanca Öğretmeni ve 1 Almanca Fen Bilgisi Öğretmeni atanması,

kararlaştırılmış böylece 12.08.1983 tarihi itibarıyla İstanbul Kız Lisesi sıfatıyla 50 yıl hüküm süren okul (1933-1983) Anadolu Lisesi statüsüne dönüştürülmüş ve karma okul olmuştur.

Yeni bir lise kurmak yerine okulun adının ve statüsünün değiştirilmesi çok değerli şahsiyetler yetiştirmiş böyle bir lisenin adının tarihe karıştırılması ne derece doğrudur bilinemez. İstanbul Erkek Lisesi'nde de Almanca ağırlıklı karma eğitim yapılmaktadır, fakat okulun adı değiştirilmemiştir. Kız Lisesi öğrencilerinin bu konu hakkındaki düşünceleri şu şekildedir: *“Biz İstanbul Kız Liseliler İstanbul'un ve Cumhuriyetin ilk kız lisesi olan okulumuzun mezunu olmaktan her zaman gurur duyduk. Yetiştirdiği mezunlar arasında pek çok başarılı iş ve meslek sahibi kadınlarımız, laik çağdaş Türkiye Cumhuriyetine yaraşır çocuklar yetiştiren anneler, aileye destek veren bilinçli ev kadınları var. Dönemin en gözde okullarından olan okulumuzun mezunlarına her yerde rastlamak mümkün. Özellikle İstanbul yakasında oturan orta halli ama gün*

*görmüş, kız çocuklarının eğitimine inanmış ailelerin bireyleri arasında ve yakın çevrelerinde mutlaka bir İstanbul Kız Lisesi mezunu veya mensubu vardır. İşte geçmişi çok eskilere dayanan, yetmiş yedi yıl Türk Milli Eğitimine hizmet vermiş bu okulun adı 1984'te Cağaloğlu Anadolu Lisesi (CAL) oldu. Yasalar gereği olan bu değişiklik biz İstanbul Kız Liselileri çok üzdü. Bugün çağdaş bir eğitimle karma olan kız ve erkek öğrencileri yetiştiren bu okula karşı değiliz. Onlar bizim çocuklarımız, geleceğimiz. Biz, adı tarih sayfaları arasında tozlanıp yok olmaya bırakılan köklü bir eğitim kurumunun adını, yine laik çağdaş bir eğitim kurumunun kapısına yazdırıp geçmişine yaraşır şekilde işlevsel olarak görevini sürdürmesini istiyoruz. Bu klasik kız lisesi veya kız yurdu olabilir. Bu isteğimizi gerçekleştirmekte kararlıyız”(Özümert, 2002: 9). Nitekim İstanbul Kız Lisesi mezunları kız yurdu yapma fikrini hayata geçirerek 2005 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi Davutpaşa Kampüsünde *İstanbul Kız Liseliler Kız Öğrenci Yurdu* ismiyle yurt açılışlarını gerçekleştirmişlerdir.*

Cağaloğlu Anadolu Lisesi olarak 1983-1984 öğretim yılında öğretime başlayan okul bir taraftan İstanbul Kız Lisesi, bir taraftan Cağaloğlu Anadolu Lisesi olarak devam etmiştir.

Dönemin T.C. Bezmialem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesinin Baştabibi olan Prof. Dr. Asaf Ataseven, 1985-1989 tarihleri arasında Valide Sultan'ın vakıf eseri olan okulu da içeren birtakım projeler tasarlamıştır. Valide Sultan'ın vakıf eseri olan okulun taş mektep binasının Bezmialem Vakfı'na tescil ettirme çalışması bunlardan birisidir(Gürlek, 2000: 24). Nitekim çalışmaların sonucunda okul binası İstanbul Yüksekdereceli Hukuk Hakimliğinin 984/2 esas 987/43 sayı ve 08.04.1987 tarihli 984/2 esas 987/73 karar sayılı kesinleşmiş İlamla Vakıflar Genel Müdürlüğü adına tescil edilmiş ve 04.04.1988 tarihinde tapu senedi alınmıştır. Ayrıca okulun isminin değiştirilmesi hususunda hastane yönetimi birtakım girişimlerde bulunmuştur. Okula adının değiştirilmesi konusunda teklif yazısı gönderen yönetim, değiştirilmesi dahilinde kardeş kuruluşlar olarak eğitim, sağlık, sosyal ve kültürel konularda yardımlaşma ve çalışmalar yapılabilineceğini vurgulamıştır. Söz konusu talep değerlendirme altına alınıp alınmadığı konusunda okul aile birliği ve koruma derneği dosyalarında herhangi bir sonuca ulaşamadık. Ancak talep hakkında olumsuz kanaat ya da yazışmalar gerçekleşmiş olacak ki konu basına yansımıştır. Vakıflar Bölge Müdürlüğü dosyasından

da ulaştığımız kadarıyla okula Vakıflar Genel Müdürlüğünce 30 gün içinde boşalt emri verilmiş. Söz konusu yazı ile ilgili haberin basına yansınmasıyla Vakıflar Genel Müdürlüğünce karardan vazgeçilmiştir(Bkz. Ek-H: 258-262).

Tamamen Cağaloğlu Anadolu Lisesi olarak 1988-1989 öğretim yılından itibaren öğretime devam eden okul, ilk mezunlarını 1989-1990 öğretim yılında vermiş, ÖYS sınavı sonunda 199 öğrenciden 197 öğrenci üniversiteye girme hakkı kazanmış ve %73 oranında öğrenci üniversiteye kayıt olmuştur.

Anadolu Lisesi statüsüyle 1998 yılına kadar ilkokul mezunu öğrencilerden LGS (Liselere Giriş Sınavı)'yi başaranları alan okulun sınıf kontenjanları başlangıçta 36 olarak belirlenmiş 2004-2005 öğretim yılından itibaren ise 30'a indirilmiştir. Bu okulların öğretim süreleri, başlangıçta bir yıl hazırlık sınıfı, daha sonra da üç yıl ortaokul, üç yıl lise kısmı olmak üzere toplam yedi yıldır. Sekiz yıllık zorunlu ilköğretim uygulamasına geçilmesinden sonra 1998'de ilköğretim mezunlarını almaya başlamıştır. Böylece, okulun öğretim süresi 1998-1999 öğretim yılından itibaren bir yıl hazırlık sınıfı, daha sonra üç yıl lise olmak üzere toplam dört yıla indirilmiştir. Anadolu Liselerinin hazırlık sınıfları 2005- 2006 öğretim yılından itibaren kaldırılarak dört yıl süreli liseler haline getirilmiştir. Ancak Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 1 Şubat 2006 tarih ve on nolu kararı ile Vefa Lisesi, Kabataş Lisesi ve Cağaloğlu Anadolu Lisesinin (Hazırlık + 4 yıl) beş yıl süreli Anadolu Liseleri olmalarına karar vermiştir(Tezeren, 1984: 67; Muhammedi, 2006: 209,212).

Okul müfredat laboratuvar okulu* statüsünde yer aldığı için eğitim amaçlı tüm teknolojik araç-gereçler bulunmaktadır:

- Biri taş mektep olmak üzere iki adet öğretim binası,

* Türkiye'deki ilk ve ortaöğretim kurumlarının 2000 yılında organizasyon, yapı ve işleyiş bakımından ulaşmaları hedeflenen modellerin ilk örneklerini oluşturmak üzere, ülke genelinde 1994 yılında eğitim fakültelerinin bulunduğu 23 ilde 147 ilköğretim, 61 ortaöğretim kurumu "Müfredat Laboratuvar Okulları" olarak proje kapsamına alınmıştır. Böylece, EARGED tarafından geliştirilen öğretim programları, bilgisayar yazılımları, öğretim materyalleri ile ölçme ve değerlendirme çalışmaları ve araştırmalarının ülke düzeyine yaygınlaştırılmadan evvel bu okullarda denenmesi öngörülmüştür. MLO'larda ekipman, donanım, tesis ve bina unsurları bakımından diğer okullara göre farklılıklar bulunduğu için fiziksel, öğretim, insan kaynakları ve öğrenci merkezli eğitim gibi bazı standartları bulunmaktadır(http://egitim.ege.edu.tr/efdergi/arsiv/2006_7_2/makale_1.pdf).

- Yeni binanın ikinci katında bulunan pansiyon planında olmayan altı dersliğin bozularak yapılmış olduğu 100 kişilik kapasitesi bulunan bir pansiyon,
- 220 öğrenci kapasiteli ve 198 m² alanı bulunan bir konferans salonu,
- Bir yemekhane ile biri yeni binada planlı biri ise eski binada plansız iki adet spor salonu,
- Fizik, Kimya, Fen Bilgisi, Bilgisayar, Yabancı Dil Laboratuvarı, Müzik odası, kütüphane, 14 adet idari işler için ayrılan oda, revir ve doktor odası, Resim atölyesi ve 32 dersane, öğrenci ve öğretmenlerin yararlandığı bir sinevizyon salonu, sinema salonu, sosyal bilimler odası, felsefe odası, müzik odası, resim atölyesi, konferans salonu, toplantı salonu, tiyatro salonu, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, internet amaçlı bilgisayar laboratuvarı, 2 spor salonu, yemekhane, kantin, sekiz yataklı revir, ve 24 saat görev yapan bir hemşire bulunmaktadır.

Her bir dershanenin 64 m² alanı bulunmaktadır. Okulun kapladığı alan 3716 m², bahçe alanı 4.084 m² olmak üzere mevcut toplam arsa alanı 7.800 m² 'dir.

Normal öğretim yapılan okulda giriş saati 08.20, çıkış saati 15.00 Cuma günü ise 12.20'dir. Öğrencilere dağıtılan sınav takvimi çerçevesinde tüm sınavlar ortak yapılmaktadır. Her semte öğrenci servisi hizmet vermektedir. Öğrencilerin yurtdışında üniversitelerde geçerliliği olan **ZDP** ile **Sprach Diplom** alma imkanları bulunmaktadır. Okul yönetimi öğrenci ve velilerin istek ve taleplerine öncelik vermektedir. Öğrenciler maddi manevi her yönden desteklenmekte ve başarılı öğrencilerin dersanelerden ücretsiz olarak yararlanmaları sağlanmaktadır. Öğrenciler, öğrenim görmek istedikleri alanı ve alan seçmeli derslerini kendileri belirleyebilmektedirler. Öğrenciler tarafından talep edilen tüm alanlar açılmaktadır.

2.2.2 Eğitim-Öğretim

2.2.2.1 İstanbul Kız Lisesi'nde Bazı Dönemlere Ait Dersler ve Ders Dağıtım Çizelgeleri

İstanbul Kız Lisesi'nin idadi olduğu döneme rastlayan 1913 tarihinde alınan bir karara göre öğretim dili olarak Arapça, sadece sancak idadilerinde kullanılacak diğer idadi ve sultanilerde ise öğretim dili Türkçe olacaktır(Ergün, 1996: 223). Bu tarihten

sonra kurulan erkek sultanilerinin 12 yıllık programına karşılık kız sultanileri beş yıllık ilk kısım üzerine beş yıllık ortaöğretim vermek üzere hazırlandığı için süre olarak kısa program olarak zayıf tutulmuştur(Uluköse, 2006: 24). İlk kısma ait idadi ders çizelgesi ile Ankara’da 1924 tarihinde ikinci heyet-i ilmiye toplantısı ile ortaokul ve liselerin ayrı ayrı birer bölüm haline getirilerek her ikisinin öğretim sürelerinin üçer yıl olarak tespit edilmesi neticesinde oluşturulan 1927 programına göre ders saati sayıları aşağıdaki şekildedir:

Tablo-1: 1922 Öğretim Yılı İnas İdadisine Ait Ders Çizelgesi

Dürus	Birinci Sınıf	İkinci Sınıf	Üçüncü Sınıf	Dördüncü Sınıf	Beşinci Sınıf
Kuranı Kerim ve din dersleri	3	3	2	2	2
Türkçe, Edebiyat	5	4	4	3	3
Hüsnühat	1	1	-	-	-
Hesap	2	2	2	-	-
Hendese	1	1	1	1	-
Coğrafya	1	1	1	1	1
Tarih	2	1	1	1	1
Ziraat	1	1	1	1	1
Tabiiyat	2	2	3	3	3
Resim	2	2	2	2	1
Musiki	1	1	1	1	1
Fransızca	-	-	-	-	1
Ev İdaresi	2	2	2	2	2
Nazari Tabahat	-	-	-	1	1
Ameli Tabahat	1	2	2	2	2
Hıfzıssihha	-	1	2	2	2
Malumatı Hukukiye ve İktisadiye	-	-	-	1	2
Cebir	-	-	-	1	-
Ameli Meslek Dersleri	4	4	4	4	5
TOPLAM:	28	28	28	28	28

Kaynak: Yücel, 1994: 163.

Tablo-2: 1927 Programında Sınıflara Göre Haftalık Ders Saati Sayıları

ORTAOKUL			
Ders Saati Sayıları			
Dersler	1. sınıf	2. sınıf	3. sınıf
Türkçe	7	5	4
Vatan-ı Malumat	-	1	1
Tarih	2	2	3
Coğrafya	2	2	1
Hayvanat	-	2	-
Nebatat	-	1	-
Arziyat	-	-	1
Fizyoloji ve Hıfzıssıhha	-	2	-
Fizik	-	2	2
Kimya	-	1	2
Riyaziyat	5	4	4
Ecnebi Lisani	5	5	5
Resim	2	2	1
Musiki	1	1	1
Cimnastik	2	2	2
Laboratuvar	2	2	1
Toplam	28	34	28

Kızlar için ayrıca Ev İdaresi, Çocuk Bakımı ile kızlar ve erkekler için ayrı ayrı Atölye dersleri konmuştur.

LİSE

Türkçe ve Edebiyat	3	3	5
Tarih	2	2	2
Coğrafya	2	2	1
Nebati ve Hayvani Fizyoloji	3	-	-
Arziyat	-	2	-
Fizik	2	2	2
Kimya	2	2	2
Hendese ve Resm-i hatti	3	2	2
Cebir	3	2	2
Nazari Hesap	-	-	1
Müsellesat	-	-	1
Kozmoğrafya	-	-	1
Mihanik	-	-	2
Felsefe ve İctimaiyat	-	2	3
Arabi	2	3	-
Farisi	1	1	-
Ecnebi Lisani	5	5	5
Cimnastik	2	2	1
Laboratuvar	3	3	2
Toplam	33	33	32

Kaynak: Sakaoğlu, 2003: 185.

Cumhuriyet devrinde ana dil ve Türk tarihi ders programları programda önemli yer işgal etmeye başlamış, 1929-1930 öğretim yılında Arapça ve Farsça dersleri programdan çıkarılmış, ikinci bir yabancı dil uygulaması getirilmiştir. Ayrıca okul laboratuvar programlarına da ehemmiyet verilmiş böylece pozitif bilimlerin pratikte uygulanmasına ortam hazırlanmıştır. Okul kütüphaneleri zenginleştirilerek laboratuvar takımları temin edilmiştir. Dersler sabah saatlerine toplanmış, 1932-1933 öğretim yılında öğretmen temininde güçlükler yaşanmasıyla birlikte yabancı dillerden birinin - Fransızca, İngilizce, Almanca- takip edilmesi zorunluluğu getirilmiştir(Ergin, 1977: 1732 vd.; Sakaoğlu, 2003: 215). Aşağıya 1933-1934, 1936-1937, 1937-1938 öğretim yılı ile dördüncü milli eğitim şurasında dört yıla çıkarılan liselerin yeni ders programına ait ders dağıtım çizelgeleri çıkartılmıştır(Yücel, 1994: 176-180; Sakaoğlu, 2003: 217).

Tablo-3: 1933-1934 Öğretim Yılı Ders Çizelgesi

	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf
Edebiyat (Türkçe)	3	3	2/5
Felsefe ve İctimaiyat	—	—	2/6
Psikoloji	—	2	-
Tarih	2	2	3/3
Coğrafya	2	2	1/1
Riyaziye	5	4	9/2
Tabi Bilimler	3	2	1/1
Fizik	2	2	2/1
Laboratuvar	1	1	1/1
Kimya	3	2	2/1
1. Yabancı Dil	5	5	4/6
Jimnastik	1	1	1/1
Askerlik (Erkek)	2	2	2/2
Haftalık Toplam	29	29	30/30

Tablo-4: 1936-1937 Öğretim Yılı Ders Çizelgesi

	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf
Edebiyat	3	3	2/5
Filozofi ve Sos.	—	—	3/7
Psikoloji	—	2	-
Tarih	2	2	1/3
Coğrafya	2	2	3/1

Matematik	5	4	8/2
Tabii İlimler	3	2	1/1
Fizik	2	2	2/1
Fizik Laboratuvar	1	1	1/1
Kimya	2	2	2/1
Kimya Laboratuvar	1	1	1/1
Yabancı Dil	5	5	3/5
Jimnastik	1	1	1/1
Askerlik (Erkek)	2	2	2/2
Askerlik (Kız)	1	1	1/1
Laboratuvar (Kız)	1	1	1/1
Haftalık Toplam	29	29	30/30
(Son sınıflar her iki programda da "Fen" ve Edebiyat" şubelerine ayrılmıştır.)			

Tablo-5: 1937-1938 Öğretim Yılı Ders Çizelgesi

DERSLER	SINIFLAR						
	Ortaokul			Lise			
				Edebiyat			Fen
	1	2	3	1	2	3	3
Türkçe	5	4	4	(bkz. Edebiyat)			
Tarih	2	2	2	2	2	3	1
Coğrafya	2	2	2	2	2	1	1
Yurt Bilgisi	—	2	2				
Matematik	5	4	4	5	4	2	8*
Fen Bilgisi ve Kimya	—	—	3	(bkz. Kimya)			
Fizik	—	3	—	2	2	1	2
Biyoloji ve Hıfzıssıhha	—	2	3	—	—	—	—
Tabii İlimler	3	—	—	3	2	1	1
Yabancı Dil	5	4	4	5	5	5	3
Elyazısı	2	—	—	—	—	—	—

Cimnastik	1	1	1	1	1	1	1
Resim	1	1	1	—	—	—	—
Müzik	1	1	1	—	—	—	—
Askerlik (erkeklere)	—	2	2	2	2	2	2
Askerlik (kızlara)	—	1	1	1	1	1	1
Dikiş-Biçki (kızlara)	2	1	—	—	—	—	—
Ev İdaresi	—	1	1	—	—	—	—
Çocuk Bakımı (kızlara)	—	—	1	—	—	—	—
Serbes Saat (erkeklere)	2	—	—	—	—	—	—
Kimya	—	—	—	2	2	1	2
Kimya Laboratuvarı	—	—	—	1	1	1/2	1
Laboratuvar (kızlar İçin)	—	—	—	1	1	1	1
Fizik Laboratuvarı	—	—	—	1	1	1/2	1
Edebiyat	—	—	—	3	3	5	2
Filozofi ve Sosyoloji	—	—	—	—	—	7**	3***
Psikoloji	—	—	—	—	2	—	—

Kaynak: Akyüz, 1989: 394.

*Cebir 2, Geometri 2, Teorik Aritmetik 1, Müsellesat 1, Mekanik 1, Kozmografya 1 saat

** Filozofi 3, Mantık 2, Sosyoloji 2 saat

***Sosyoloji 2, Mantık 1 saat

2.2.2.1.1 Dördüncü Milli Eğitim Şurasına Göre Dört Yıllık Lise Öğrenimi

Dördüncü Milli Eğitim Şurası 1949 Ağustos ayında toplanmış ve öğrencinin yetişmesinde üç yıllık lise uygulamasının yetersiz kaldığı görüşü öne sürülerek liselerin dört yıla çıkarılması ve sınıf mevcudununun 35-40 öğrenciye indirilmesi kararlaştırılmıştır. Üç yıllık lise programı dört yıla yayılmış müfredata eklemeler yapılmamıştır. Dört yıllık lise eğitimi programı 26 Eylül 1949 tarihli ve 557 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Hazırlanan ders dağılım cetvelleri liselerin yeni durumlarına göre hazırlanmıştır:

Tablo-6: 1949 Dördüncü Milli Eğitim Şurasına Göre 4 Yıllık Ders Çizelgesi

Dersler	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf (Fen)	4 Sınıf (Edebiyat)
Türk Dili ve Edebiyatı (1)	5	4	4	2	6
Felsefe	-	-	2	3	5
Tarih	2	2	2	-	2
Coğrafya	2	2	1	-	-
Matematik	5	4	4	6	2
Fizik	-	3	3	3	1
Kimya	3	3	2	-	-
Tabiat Bilgisi (3)	3	2	2	2	-
Yabancı Dil	5	5	5	5	5
Resim, Sanat Tarihi (4)	1	1	1	2	2
Müzik	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	1	1	1	1	1
Askerlik	1	1	1	1	1
Ders Saati Toplamı	29	29	29	26	26
Yetiştirme Kurları ve Seminer Çalışmaları (5)	3	3	3	6	6
Haftalık Toplam Ders Saati	32	32	32	32	32

Kaynak: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı 26 Eylül 1949 tarihli ve 557 sayılı Tebliğler Dergisi.

1. Son sınıfın Edebiyat kolunda iki saat Garp Edebiyatı metinleri gösterilecektir.
2. Üçüncü sınıfta; iki saat Psikoloji'ye, son sınıfın Fen kolunda iki saat Sosyoloji'ye, bir saat Mantık'a Edebiyat kolunda iki saat Sosyoloji'ye, iki saat Felsefe'ye, bir saat Mantık'a tahsis edilecektir.
3. Birinci sınıfta; Tabiat Bilgisi dersinin bir saati Sağlık Bilgisi'ne ayrılacaktır.
4. Son sınıfın Edebiyat ve Fen kollarında haftada bir saat Sanat Tarihi'ne verilecek ve bu ders resim öğretmeni tarafından okutulacaktır.
5. Yetiştirme kurlarından; derslerinde geri kalan öğrencileri hazırlamak, seminer saatlerinden de; müstait (kabiliyetli) olanlara da ileride seçecekleri meslekler istikametinde gelişme imkanları sağlamak üzere faydalanılacaktır. Gerek kur,

gerek seminer faaliyetleri öğrencilerin ihtiyaç ve alakalarına göre gruplar teşkil edilerek yürütülecektir.

Öğrencilere resim, müzik ve sanat tarihi dersleri yerine, ikinci bir yabancı dili, yahut da, öğretmeni bulunan yerlerde Latince dersini seçme hakkı tanınmıştır.

Günde 45'er dakikalık altı ders vardır. Bunlardan dördü öğleden evvel, ikisi öğleden sonra yapılır.

Çarşamba günü öğleden sonra ders yapılmamıştır. Bu zamandan, öğrencilerin, ihtiyari olarak, ilgi ve isteklerine göre gruplara ayrılmasına imkan vermek suretiyle, inceleme gezileri, müzik, resim, spor, izcilik, müsamere gibi çalışmalar ve öğrenci kollarının çeşitli faaliyetleri için faydalanılmıştır(26 Eylül 1949 tarihli 557 sayılı T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi; Uluköse, 2006: 26-28). Bu şekilde dört yıl mezun veren liseler 1954-1955 yılında tekrar üç yıllık eğitime dönüştürülmüştür. Bu öğrenim yılında hem üç hem de dört yıl okuyan öğrenciler liseden mezun olmuştur.

İstanbul Kız Lisesi 1964-1965 öğretim yılı **Edebiyat Kolunda** okutulan dersler; Türkçe/Kompozisyon, Türk Dili ve Edebiyatı, Felsefe, Tarih, Coğrafya, Cebir, Astronomi, Fizik, Kimya, Yabancı Dil (Fransızca-İngilizce), Beden Eğitimi, Resim, Müzik, Latince (2. yabancı dil), Askerlik, Sanat Tarihi; **Fen Kolunda** okutulan dersler Türkçe/Kompozisyon, Matematik, Türk Dili ve Edebiyatı, Felsefe, Tarih, Coğrafya, Tabiat Bilgisi, Fizik, Kimya, İngilizce, Beden Eğitimi, Resim-Sanat Tarihi, Müzik, Askerlik, Astronomi, Biyoloji.

Lisenin 1974-1975 öğretim yılı **Edebiyat Kolu** dersleri; Kompozisyon, Edebiyat, Tarih, Felsefe, Coğrafya, Sanat Tarihi, Yabancı Dil (İng-Franızca-Almanca), Cebir, Fizik, Kimya, Beden Eğitimi, Resim, Milli Güvenlik, Latince (2. yabancı dil); **Fen Kolunda** okutulan dersler Kompozisyon, Edebiyat, Felsefe, Tarih, Coğrafya, Cebir, Geometri, Biyoloji, Jeoloji, Fizik, Kimya, Yabancı Dil (İng-Franızca-Almanca), Beden Eğitimi, Milli Güvenlik, Latince, Seçmeli Ders (Sanat Tarihi, Müzik)(İstanbul Kız Lisesi Sınıf Geçme ve Diploma Defterleri)

(Felsefe- Sosyoloji- Mantık)	—	—	—	—	—	6	—	—
Sosyoloji- Mantık*****	—	—	—	—	—	—	—	3

Kaynak: (Akyüz, 1989: 395; Muhammedi, 2006: 176).

*1982 Anayasası 14. Maddesinde din kültürü ve ahlak öğretimini ilk ve ortaöğretimde zorunlu hale getirmiş ve bu dersler Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi adıyla her sınıfta haftada iki, liselerde her sınıfta bir saat olarak okutulmaya başlandı.

**Ortaokulda öğrenci iş bilgisi (el, ev işi) Ticaret, Yabancı Dil (pekiştirmek için) vb. derslerden ikisini seçer ve her biri haftada iki saat okutulur.

***Bu ders 12 Eylül 1980 hareketinden sonra programa konmuş ve Eylül 1983'ten sonra T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük olmuştur.

****Lisede öğrenci, Resim ve Müzik derslerinden birini seçer.

*****Ortaokul ve liselere daha sonra Rehberlik ve Eğitici Çalışmalar konmuştur. Haftada en çok üç saat yapılan bu derste öğrenci sorunları ele alınmakta, öğrenciler gruplandırılarak yayın, müsamere, gezi, trafik, kooperatçilik, vb. konularda eğitilmektedir. Liselere her sınıfta bir saat olarak Sağlık Bilgisi dersi de konmuştur.

2.2.2.2 Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Bazı Dönemlere Ait Ders Dağıtım Çizelgeleri

2.2.2.2.1 Ders Geçme ve Kredi Sistemi

Ders Geçme ve Kredi Sistemi, 1991-1992 öğretim yılında okulların fiziki mekan, öğretmen, ders araç ve gereçleri bakımından yeterli, öğrencilerin istekli olması gibi ön koşulları içermesine rağmen ülkemizde 3288 okuldan 2972'sinde uygulamaya geçmiştir. Kapsamdaki 2460 okulda, aynı sayıda yönetici ile şans faktörüyle seçilen 1690 öğretmen ve 2180 öğrenciye uygulanan anketlerle tepkilerin tespitine çalışılmıştır (Çetin, 1992: 20).

Kredili sistemde öğrenciler ilk dönemde ortak derslerden Türk Dili 1, Tarih 1, Matematik 1, Fen Bilimleri 1, Yabancı Dil 1 derslerini almak zorundadırlar. Bunun amacı, öğrencinin kendisini temel alanlarda denemesi ve tanınmasıdır. Matematik 1'i

alan öğrenci başarısız olduğu takdirde bu dersi ikinci dönem tekrar alır. Yine başarılı olamazsa istenilen krediyi seçmeli derslerle tamamlar. Öğrenci Matematik 2'yi ikinci dönem Matematik 1'le alabileceği gibi, başka bir dönemde alması da mümkündür. Matematik 2'yi başaramadığı takdirde sonraki dönemde tekrarlar. Yine başaramazsa seçmeli derslerle krediyi tamamlar. Ortak derslerin hepsinde uygulama bu şekilde olmuştur. Ancak Türk Dili dersinde başarılı olmak esastır. Öğrencinin bu derste başarılı olabilmesi için gereken tedbirlerin alınması sağlanmıştır. Ortak derslerden Felsefe 1 ve 2 programları ikinci dönemden sonra alınmaktadır. Seçmeli derslerin seçimi isteğe bağlı olmakla birlikte o derse ait programların sıra takip etmesi ve önceden alınması gereken derslerin göz önünde bulundurulması gerekmiştir. Öğrencinin liseyi bitirebilmesi için en az 156 kredi alması gerekir. Toplam 156 kredi altı döneme göre her dönem için ortalama 26 kredidir. Öğrenci her dönemde en az 22 en çok 34 kredi/saat ders almak zorundadır.

Liseyi bitirme alanları şunlardır:

Fen Bilimleri Alanı

Sosyal bilimleri Alanı

Sanat Alanı

Spor Alanı

Türkçe Matematik Alanı

Yabancı Dil Alanı

En az 156 krediyi tamamlayan öğrencinin hangi alanda liseyi bitirdiği aldığı ve başardığı seçmeli derslere göre belirlenir. Liseyi bitirdiği alan öğrencinin diplomasına yazılır. Alanlardan mezun olma şartlarını taşıyan öğrencinin, derslerden aldığı toplam kredinin en az 1/3 üne ait kredi toplamı ve bu 1/3'lük krediye ait dersler, hangi alana uyuyorsa öğrenciye o alana ait diploma, bu oranın hiç birine uymaması halinde ise öğrenciye Genel Kültür Alanı diploması verilir(Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 07.09.1991 tarihli ve 163 sayılı kararı).

Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde ders geçme ve kredi sisteminin bir yıllık uygulama sonucunda olumlu ve olumsuz yönleri, karşılaşılan güçlükler ve alınması gerekli tedbirler konusunda sistemin değerlendirilmesiyle ilgili 13 Mayıs 1992 tarihinde Okul Müdürü Oğuzhan KILIÇ başkanlığında Okul-Aile Birliği ve Koruma Derneği Başkanlarının birinci sınıfta dersi olan öğretmenler ile danışman öğretmenler ve öğrenci temsilcilerinin katılımıyla değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Toplantı; öğretmen ve öğrencilerin değerlendirmelerinin alınması, demokratik ortamlar hazırlanarak öğrencilerin yalnızca itaat eden değil ilgi, istek ve kapasiteleri doğrultusunda tercihler yapmalarını ve kendisi hakkında alınan kararlara katılmalarını sağlamak açısından çok önemli bir adım olarak görülmüştür. Yapılan toplantıda değinilen noktalar şunlardır:

- Öğrenciler yeni sistemi benimsemiş, genelde sisteme uyum sağlayabilmiş ayrıca öğrencilerin branşlaşması ve sevdikleri dersleri seçmesine fırsat tanınmıştır.
- Öğretmenler ise öğrencinin isteyerek dersini seçmesinden dolayı motive problemi yaşamadıkları daha rahat ve zevkli ders işledikleri görülmüştür.
- Bu olgular derslerde başarı grafiğini ve öğrencilerin ortalamalarını yükseltmiştir.
- Bu sistemde öğrenci ders dışı etkinliklere daha çok zaman ayırabilmekte olduğundan öğrencinin kişilik gelişimi ve ruh sağlığı üzerinde de olumlu etkileri görülmüştür.

Ayrıca toplantıdan çıkan değerlendirmelerde üzerinde durulması gerekli hususlar belirlenmiştir. Bunlar ise şöyle sıralanabilir:

- Ders Geçme ve Kredi sistemine paralel olarak Üniversite giriş sınavlarında düzenleme yapılması,
- Bu sistemin fiziki durumu müsait okullarda uygulanması ve bu sistem uygulayan okullarda dönem başlamadan önce öğretmen ihtiyaçlarının karşılanması,
- Sisteme uygun müfredat programlarına göre ders kitaplarının en kısa zamanda yeniden düzenlenmesi, ortak ve seçmeli derslerin kitaplarının basılmasının sağlanması,
- Bu sistemi uygulayan okullarda öğrenci sayısına göre daha çok rehber öğretmenin bulunması,

- Öğretmenler Ders Geçme ve Kredi sistemini daha iyi kavraması için Hizmet içi Eğitim kurslarından geçirilerek danışmanlık yapabilecek düzeye erişebilmelerinin sağlanması,
- Öğrencilerin okula devamları konusunda yönetmelikteki eksikliklerin giderilmesi,
- Bir dersin öğretime açılması için gerektiğinde on öğrenci ile öğretime açılabilmesinin sağlanması,
- Not sistemini onluk sisteme göre yeniden düzenlenmesi.

Sınıf geçme sisteminden ders geçme ve kredi uygulamasına geçiş yapan öğrencilerin notları 10'lu not verme düzeninden beşi not verme düzenine dönüştürülmesi aşağıdaki gibi yapılır:

Sınıf Sistemindeki Notları

**Ders Geçme ve
Kredi Uygulaması karşılığı**

10-9-----	5 (A)
8-7-----	4 (B)
6-----	3 (C)
5-----	2 (D)
4-3-2-1-0-----	1 (F)

Ders geçme ve kredi sistemi ile ilgili değerlendirme raporu İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından hazırlanarak Bakanlığa sunulmuştur. Söz konusu raporda temel başlıklar altında çeşitli problemlere yer verilmektedir. Bunlar kısaca şöyle özetlenebilir:

Altyapı problemleri olarak Bina yetersizliği, öğretmen ve yönetici ihtiyacı, rehber öğretmen ihtiyacı, donanım ihtiyacı; mevzuattan kaynaklanan problemler olarak ortak derslerin sayısal çokluğu ve tekrarı zorunluluğu, alan derslerinin yetersizliği ve alan diploması almak için istenen kredilerin fazlalığı, herhangi bir dersten dönem içinde devamsızlık nedeniyle başarısız duruma düşen öğrencilerin disiplin ve devam

problemleri, çok düşük kredi alabilen öğrencilerden kaynaklanan problemler ile ders geçme ve kredi sisteminin veli kamuoyuna tanıtılması, üniversite giriş sistemi ile ders geçme ve kredi sistemi arasında ilişki olmayışı, müfredat programları ile haftalık ders saatleri arasındaki uyumsuzluk, hizmet içi yetiştirme kurslarının olmayışı olarak sıralanabilir. Öğrenciyi merkeze alan Ders Geçme ve Kredi Sistemi, bu şekilde gerekli düzenlemeler yapılmadan öğretmen ve yöneticiler ile öğrenci ve velilerin sistem içinde hazır duruma getirilmeden başlanmasından kaynaklanan olumsuzluklar nedeniyle 1995-1996 öğretim yılından itibaren kademeli olarak kaldırılmıştır. Okulun arşivinden ulaştığımız Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 07.09.1991 tarihli ve 163 sayılı kararına göre ders geçme ve kredili sistemini uygulayan ve bir kısım derslerin öğretimini yabancı dille yapan resmi ve özel liselere ait programdaki ortak ve seçmeli dersler aşağıdaki şekildedir:

Tablo-8: Ders Geçme ve Kredili Sistemine Göre Ders Çizelgesi Ortak Dersler

Dersin Adı	Sınıf	Haftalık Kredi Sayısı	Toplam Kredi
Türk Dili ve Edebiyatı	1	4	14
	2	4	
	3	3	
	4	3	
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	2	6
	2	2	
	3	2	
Felsefe	1	2	4
	2	2	
Tarih	1	4	8
	2	4	
T.C. İnkılap Tarihi Atatürkçülük	1	2	4
	2	2	
Coğrafya	1	2	4
	2	2	
Matematik	1	5	10
	2	5	
Fen Bilimleri	1	5	10
	2	5	
Yabancı Dil	1	8	32
	2	8	
	3	8	
	4	8	
Beden Eğitimi	1	2	4
	2	2	
Milli Güvenlik Bilgisi	1	2	2

Tablo-9: Ders Geçme ve Kredili Sistemine Göre Ders Çizelgesi Seçmeli Dersler

Dersin Adı	Sınıf	Haftalık Kredi Sayısı	Toplam Kredi
Türk Dili	1	4	8
	2	4	
Edebiyat	1	6	18
	2	6	
	3	6	
Edebi Sanatlar	1	6	6
Türk Edebiyatı Tarihi	1	4	8
	2	4	
Edebi Metinler	1	6	18
	2	6	
	3	6	
Güzel Konuşma ve Yazma	1	3	3
Psikoloji	1	3	6
	2	3	
Felsefi Metinler	1	4	4
Felsefe Tarihi	1	4	4
Sosyoloji	1	3	6
	2	3	
Mantık	1	4	4
Genel Türk Tarihi	1	4	12
	2	4	
	3	4	
İslam Tarihi	1	4	4
Osmanlı Tarihi	1	4	8
	2	4	
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (Seminer)	3	3	3
Sanat Tarihi	1	4	8
	2	4	
Bilim Tarihi	1	4	4
Türkiye Coğrafyası	1	6	6
Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası	1	4	8
	2	4	
Ülkeler Coğrafyası	1	6	6
Jeoloji	1	4	4
Matematik	3	6	20
	4	6	

	5	8	
Bilgisayar	1	4	8
	2	4	
İleri Matematik	1	6	12
	2	6	
Geometri	1	4	
	2	4	12
	3	4	
Analitik Geometri	1	2	4
	2	2	
Astronomi ve Uzay Bilimleri	1	6	6
İleri Fen (Fizik-Kimya Biyoloji)	1	6	12
	2	6	
Biyoloji	1	4	
	2	6	16
	3	6	
Bilim ve Teknoloji	1	2	2
Fizik	1	6	
	2	6	18
	3	6	
Kimya	1	4	
	2	6	16
	3	6	
Yabancı Dil	5	8	8
Takviyeli Yabancı Dil	1	2	
	2	2	
	3	4	18
	4	4	
	5	6	
İngiliz Dili ve Edebiyatı	1	6	
	2	6	18
	3	6	
Fransız Dili ve Edebiyatı	1	6	
	2	6	18
	3	6	
Alman Dili ve Edebiyatı	1	6	
	2	6	18
	3	6	
Beden Eğitimi	3	4	8
	4	4	
Spor	1	4	
	2	4	16
	3	4	
	4	4	
Resim	1	4	

	2	4	
	3	4	20
	4	4	
	5	4	
Müzik	1	4	
	2	4	
	3	4	20
	4	4	
	5	4	
Turizm	1	4	8
	2	4	
Daktilografi	1	4	8
	2	4	
Ekonomi	1	4	4
İşletme	1	4	4
Sağlık Bilgisi	1	4	8
	2	4	
Çevre ve İnsan	1	4	4
Halk Bilim	1	4	4
Hukuk Bilgisi	1	4	4
Trafik Bilgisi	1	2	4
	2	2	
Kütüphanecilik	1	2	4
	2	2	
Araştırma Teknikleri	1	2	4
	2	2	
İstatistik	1	4	4
İnsan İlişkileri	1	2	2
Hızlı Okuma Teknikleri	1	2	2
Türk Lehçeleri	1	3	
	2	3	9
	3	3	

(Bu derste Azerbaycan, Gököğuz (Gagavuz), Kazak, Kırgız, Özbek, Tatar ve Türkmenistan Türkçelerinden herhangi biri okutulur).

Kaynak: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 07.09.1991 tarihli ve 163 sayılı kararı

2.2.2.2.2 Son Dönemlerde Okutulan Dersler

Okulun arşivinden ulaştığımız Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 01.02.2006 tarihli ve 10 sayılı kararına göre Vefa Lisesi ve Çağaloğlu Anadolu Lisesi'nin 2006 tarihli ders müfredat programı aşağıya çıkarılmıştır:

Tablo-10: Çağaloğlu Anadolu Lisesi 2006 Tarihli Haftalık Ders Çizelgeleri

ÇAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ						
HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ						
FEN BİLİMLERİ ALANI						
DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	HAZIRLIK	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
	TÜRKÇE	4				
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM	-	2	2	2	2
	TÜRK EDEBİYATI	-	3	3	3	3
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	-	1	1	1	1
	TARİH	-	2	2	-	-
	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	-	2	-
	COĞRAFYA	-	2	2	-	-
	MATEMATİK	2	4	-	-	-
	FİZİK	1	2	-	-	-
	KİMYA	1	2	-	-	-
	BİYOLOJİ	1	2	-	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	-	-	2	-	-
	FELSEFE	-	-	-	2	-
	YABANCI DİL	20	10	4	4	4
	İKİNCİ YABANCI DİL	4	2	2	2	2
	BEDEN EĞİTİMİ	2	2	-	-	-
	MİLLİ GÜVELİK DERSİ	-	-	1	-	-
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1	-
TOPLAM		35	34	19	17	12
ALAN DERSLERİ	MATEMATİK	-	-	4	4	4
	FİZİK	-	-	2	3	3
	KİMYA	-	-	2	3	3
	BİYOLOJİ	-	-	2	3	3
	GEOMETRİ	-	-	2	2	2
	ANALİTİK GEOMETRİ	-	-	-	-	2
	TOPLAM		-	-	12	15

SEÇMELİ DERSLER	RESİM (2)					
	MÜZİK (2)					
	BEDEN EĞİTİMİ (2)					
	TARİH (2)					
	COĞRAFYA (2)					
	PSİKOLOJİ (2)					
	SOSYOLOJİ (2)					
	MANTIK (2)					
	SEÇMELİ YABANCI DİL (2)					
	GİRİŞİMCİLİK (1)					
	BİLGİ KURAMI (1)					
	ASTRONOMİ VE UZAY BİLİMLERİ (2)					
	PROJE HAZIRLAMA (1)					
	BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ (2)					
	DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI (1)					
	SANAT TARİHİ (2)					
	SOSYAL ETKİNLİK (2)					
ALINABİLCEK DERS SAATİ SAYISI		-	1	4	3	6
REHBERLİK		1	1	1	1	1
TOPLAM DERS SAATİ		36	36	36	36	36
Not:						
1. Alana kaynaklık eden dersler; Matematik, Fizik, Kimya ve Biyoloji dersleridir.						
2. Yıllık başarı ortalaması ile başarılı sayılmayacak ders Dil ve Anlatım dersidir.						
3. İkinci Yabancı Dil dersi olarak; Almanca, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Japonca, Çince ve Rusça derslerinden biri seçilip okutulur.						

CAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ						
HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ						
SOSYAL BİLİMLER ALANI						
DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	HAZIRLIK	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
	TÜRKÇE	4				
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM	-	2	-	-	-
	TÜRK EDEBİYATI	-	3	-	-	-
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	-	1	1	1	1
	TARİH	-	2	-	-	-
	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	-	2	-

	COĞRAFYA	-	2	-	-	-
	MATEMATİK	2	4	-	-	-
	FİZİK	1	2	-	-	-
	KİMYA	1	2	-	-	-
	BİYOLOJİ	1	2	-	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	-	-	2	-	-
	FELSEFE	-	-	-	2	-
	YABANCI DİL	20	10	4	4	4
	İKİNCİ YABANCI DİL	4	2	2	2	2
	BEDEN EĞİTİMİ	2	2	-	-	-
	MİLLİ GÜVELİK DERSİ	-	-	1	-	-
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1	-
	TOPLAM	35	34	10	12	7
	ALAN DERSLERİ	DİL VE ANLATIM	-	-	4	5
TÜRK EDEBİYATI		-	-	4	4	4
TARİH		-	-	4	4	-
ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ		-	-	-	-	4
COĞRAFYA		-	-	4	4	4
PSİKOLOJİ		-	-	2	-	-
SOSYOLOJİ		-	-	-	2	-
MANTIK		-	-	-	-	2
TOPLAM		-	-	18	19	19
SEÇMELİ DERSLER	RESİM (2) MÜZİK (2) BEDEN EĞİTİMİ (2) MATEMATİK (2) GEOMETRİ (2) FİZİK (2) KİMYA (2) BİYOLOJİ (2) SEÇMELİ YABANCI DİL (2) SANAT TARİHİ (2) GİRİŞİMCİLİK (1) BİLGİ KURAMI (1) PROJE HAZIRLAMA (1) BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ (2) DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI (1) SOSYAL ETKİNLİK (2)					

ALINABİLCEK DERS SAATİ SAYISI		-	1	7	4	9
REHBERLİK		1	1	1	1	1
TOPLAM DERS SAATİ		36	36	36	36	36
Not:						
1. Alana kaynaklık eden dersler; Dil ve Anlatım, Türk Edebiyatı ile Tarih ve Coğrafya dersleridir.						
2. Yılsonu başarı ortalaması ile başarılı sayılmayacak ders Dil ve Anlatım dersidir.						
3. İkinci Yabancı Dil dersi olarak; Almanca, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Japonca, Çince ve Rusça derslerinden biri seçilip okutulur.						

CAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ						
HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ						
TÜRKÇE-MATEMATİK ALANI						
DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	HAZIRLIK	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER	TÜRKÇE	4				
	DİL VE ANLATIM	-	2	-	-	-
	TÜRK EDEBİYATI	-	3	-	-	-
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	-	1	1	1	1
	TARİH	-	2	2	-	-
	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	-	2	-
	COĞRAFYA	-	2	-	-	-
	MATEMATİK	2	4	-	-	-
	FİZİK	1	2	-	-	-
	KİMYA	1	2	-	-	-
	BİYOLOJİ	1	2	-	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	-	-	2	-	-
	FELSEFE	-	-	-	2	-
	YABANCI DİL	20	10	4	4	4
	İKİNCİ YABANCI DİL	4	2	2	2	2
	BEDEN EĞİTİMİ	2	2	-	-	-
	MİLLİ GÜVELİK BİLGİSİ	-	-	1	-	-
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1	-
	TOPLAM	35	34	12	12	7
ALAN DERSLERİ	DİL VE ANLATIM	-	-	4	5	5
	TÜRK EDEBİYATI	-	-	4	4	4
	MATEMATİK	-	-	4	4	4
	GEOMETRİ	-	-	2	2	2
	ANALİTİK GEOMETRİ	-	-	-	-	2
	COĞRAFYA	-	-	4	2	2

	TOPLAM	-	-	18	17	19
SEÇMELİ DERSLER	RESİM (2) MÜZİK (2) BEDEN EĞİTİMİ (2) TARİH (2) FİZİK (2) KİMYA (2) BİYOLOJİ (2) PSİKOLOJİ (2) SOSYOLOJİ (2) MANTIK (2) SEÇMELİ YABANCI DİL (2) GİRİŞİMCİLİK (1) BİLGİ KURAMI (1) PROJE HAZIRLAMA (1) BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ (2) DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI (1) SANAT TARİHİ (2) SOSYAL ETKİNLİK (2)					
ALINABİLCEK DERS SAATİ SAYISI			1	5	6	9
REHBERLİK		1	1	1	1	1
TOPLAM DERS SAATİ		36	36	36	36	36
Not:						
1. Alana kaynaklık eden dersler; Dil ve Anlatım, Türk Edebiyatı Matematik dersleridir.						
2. Yılsonu başarı ortalaması ile başarılı sayılmayacak ders Dil ve Anlatım dersidir.						
3. İkinci Yabancı Dil dersi olarak; Almanca, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Japonca, Çince ve Rusça derslerinden biri seçilip okutulur.						

CAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ						
HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ						
YABANCI DİL ALANI						
DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	HAZIRLIK	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
	TÜRKÇE	4				
ORTAK DERSLER	DİL VE ANLATIM	-	2	-	-	-
	TÜRK EDEBİYATI	-	3	3	3	3
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	-	1	1	1	1
	TARİH	-	2	2	-	-

	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	-	2	-
	COĞRAFYA	-	2	2	-	-
	MATEMATİK	2	4	-	-	-
	FİZİK	1	2	-	-	-
	KİMYA	1	2	-	-	-
	BİYOLOJİ	1	2	-	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	-	-	2	-	-
	FELSEFE	-	-	-	2	-
	YABANCI DİL	20	10	-	-	-
	İKİNCİ YABANCI DİL	4	-	2	2	2
	BEDEN EĞİTİMİ	2	2	-	-	-
	MİLLİ GÜVELİK BİLGİSİ	-	-	1	-	-
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	1	-
	TOPLAM	35	32	13	11	6
ALAN DERSLERİ	DİL VE ANLATIM		-	5	5	5
	YABANCI DİL		-	13	13	13
	TOPLAM		-	18	18	18
SEÇMELİ DERSLER	RESİM (2)					
	MÜZİK (2)					
	BEDEN EĞİTİMİ (2)					
	TARİH (2)					
	COĞRAFYA (2)					
	MATEMATİK (2)					
	GEOMETRİ (2)					
	FİZİK (2)					
	KİMYA (2)					
	BİYOLOJİ (2)					
	PSİKOLOJİ (2)					
	SOSYOLOJİ (2)					
	MANTIK (2)					
	SEÇMELİ YABANCI DİL (2)					
	GİRİŞİMCİLİK (1)					
	BİLGİ KURAMI (1)					
	PROJE HAZIRLAMA (1)					
BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ (2)						
DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI (1)						
SANAT TARİHİ (2)						
SOSYAL ETKİNLİK (2)						
ALINABİLCEK DERS SAATİ SAYISI		-	3	4	6	11
REHBERLİK		1	1	1	1	1

TOPLAM DERS SAATİ:	36	36	36	36	36
Not:					
1. Alana kaynaklık eden dersler; Dil ve Anlatım, Türk Edebiyatı Yabancı Dil dersleridir.					
2. Yılısonu başarı ortalaması ile başarılı sayılmayacak ders Dil ve Anlatım dersidir.					
3. İkinci Yabancı Dil dersi olarak; Almanca, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Japonca, Çince ve Rusça derslerinden biri seçilip okutulur.					

Hazırlık sınıfı bulunan Anadolu Liselerine ait 2010 tarihli ders çizelgesi ise aşağıya çıkarılmıştır:

Tablo-11: Hazırlık Sınıfı Bulunan Anadolu Liselerine Ait Ders Çizelgesi (2010)

HAZIRLIK SINIFI BULUNAN ANADOLU LİSELERİ						
HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ						
DERS KATEGORİLERİ	DERSLER	Hazırlık Sınıfı	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER	TÜRKÇE	4	-	-	-	-
	DİL VE ANLATIM	-	2	2	2	2
	TÜRK EDEBİYATI	-	3	3	3	3
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	-	1	1	1	1
	TARİH	-	2	2	-	-
	T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	-	2	-
	COĞRAFYA	-	2	2	-	-
	MATEMATİK	3	4	-	-	-
	GEOMETRİ	-	2	-	-	-
	FİZİK	-	2	-	-	-
	KİMYA	-	2	-	-	-
	BİYOLOJİ	-	2	-	-	-
	SAĞLIK BİLGİSİ	-	1	-	-	-
	FELSEFE	-	-	-	2	-
	YABANCI DİL	20	6	4	4	4

	İKİNCİ YABANCI DİL	4	2	2	2	2
	BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	2	2
	GÖRSEL SANATLAR /MÜZİK	-	1	1	1	1
	MİLLÎ GÜVENLİK BİLGİSİ	-	-	1	-	-
	TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	-	-	1
TOPLAM		33	34	20	19	16
SEÇMELİ DERSLER	DİL VE ANLATIM	-	-	(2)	(2)(3)	(2)(3)
	TÜRK EDEBİYATI	-	-	(1)	(1)	(1)
	MATEMATİK	-	-	(2)(4)	(2)(4)	(2)(4)
	GEOMETRİ	-	-	(1)(2)	(2)(3)	(1)(2)
	FİZİK	-	-	(2)(3)	(2)(4)	(2)(3)
	KİMYA	-	-	(2)(3)	(2)(4)	(2)(3)
	BİYOLOJİ	-	-	(2)(3)	(2)(4)	(2)(3)
	TARİH	-	-	(2)	(2)(4)	-
	ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ	-	-	-	-	(2)(4)
	COĞRAFYA	-	-	(2)	(2)(4)	(2)(4)
	PSİKOLOJİ	-	-	(2)	-	-
	SOSYOLOJİ	-	-	-	(2)	-
	MANTIK	-	-	-	-	(2)
	YABANCI DİL	-	-	(4)(6)	(4)(6)	(4)(6)
	İKİNCİ YABANCI DİL	-	-	(2)(4)	(2)(4)	(2)(4)
DİĞER SEÇMELİ DERSLER	-	-	(2)	(2)	(2)	
TOPLAM		-	-	14	15	18
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME		1	1	1	1	1
TOPLAM DERS SAATİ		34	35	35	35	35

2.2.3 Öğrenci Durumu

2.2.3.1 İstanbul Kız Lisesi'nde Öğrenci Durumu

2.2.3.1.1 Şehadetname Defterlerine Göre Öğrenci Durumu

Okulun arşivinde iki nüsha halindeki şehadetname defterlerinin üzerinde İstanbul Kız Lisesi mührü bulunmuş, defterdeki öğrencilere ait bilgiler aşağıya çıkarılmıştır:

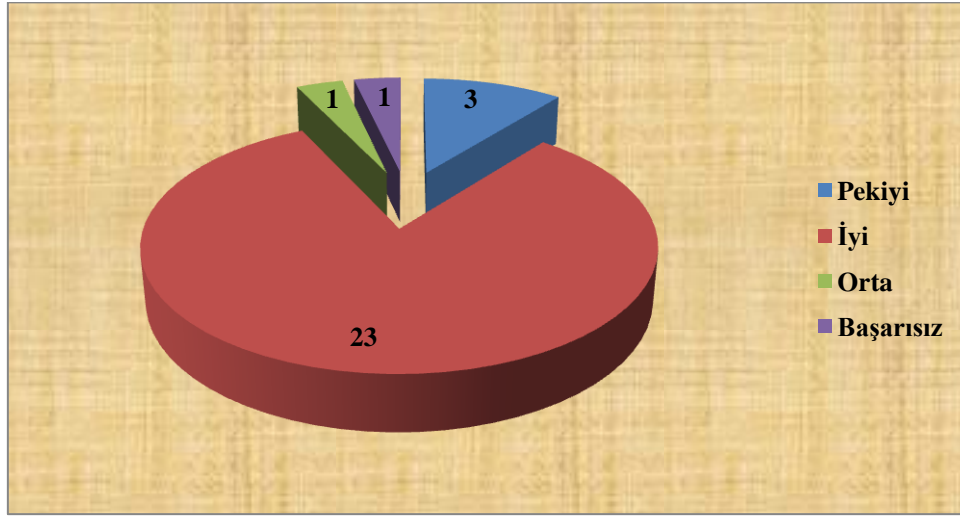
Tablo-12: Şehadetname Defterlerine Göre Öğrenci Durumu (1928-1929)

Adı	Doğum Tarihi	Doğduğu Yer	Derecesi
Saime Hanım	1326	İstanbul	Pekiyi
Feride Hanım	1323	Manastır	Pekiyi
Talia Hanım	1325	İstanbul	İyi
Pakize Hanım	1325	Ayvacık	Pekiyi
Fethiye Hanım	1325	İstanbul	İyi
Münife Hanım	1325	Edirne	İyi
Adalet Hanım	1324	??	İyi
Aynur Hanım	1323	İstanbul	İyi
Cemile Hanım	1326	Bursa	İyi
Türkan Hanım	1322	??	Orta
Mürüvvet Hanım	1326	İstanbul	İyi
Saadet Hanım	1326	İstanbul	İyi
Nurhayat Hanım	1327	İstanbul	İyi
Meliha Hanım	1329	??	İyi
Fahriye Hanım	1325	İstanbul	İyi
Reşide Hanım	1322	İstanbul	İyi
Refika Hanım	1324	Çanakkale	İyi
Ayşe Hanım	1325	Atina	İyi
Mebrure Hanım	1326	Bağdat	İyi
Semiha Hanım	1325	İstanbul	Muvaffak Olamadı
Müzeyyen Hanım	1322	İstanbul	İyi
Nezafet Hanım	1326	Mendik	İyi
Nimet Hanım	1324	İstanbul	İyi
Nuriye Hanım	1328	İstanbul	İyi
Havva Hanım	1327	İstanbul	İyi
Nezahat Hanım	1325	Selanik	İyi
Rafia Hanım	1324	Söke	İyi
Nüzhet Hanım	1326	İstanbul	İyi

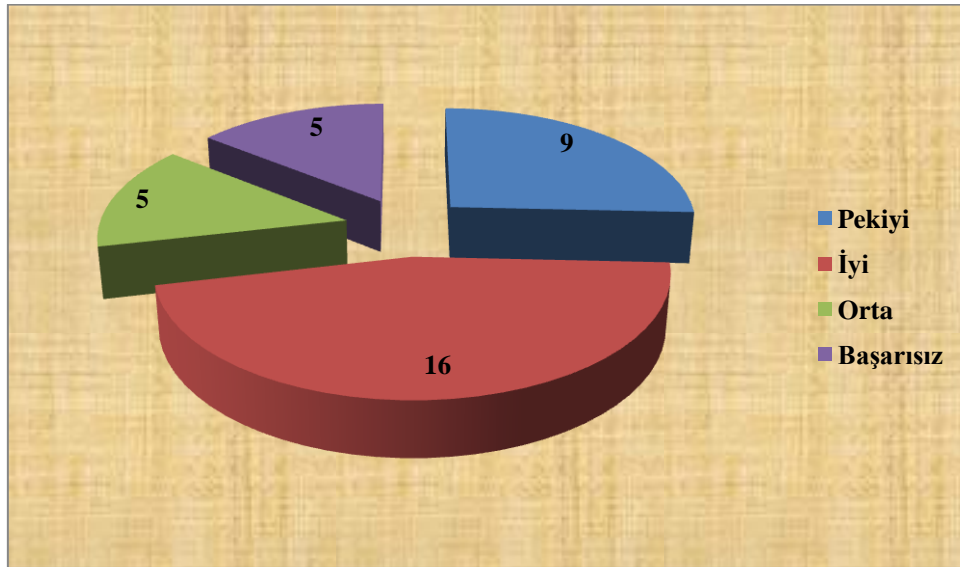
Tablo-13: Şehadetname Defterlerine Göre Öğrenci Durumu (1929-1930)

Adı	Doğum Tarihi	Doğduğu Yer	Derecesi
Jülide Hanım	1327	Selanik	İyi
Hakime Hanım	1911	Şirvan	Pekiyi
Melahat Hanım	1326	İstanbul	İyi
Neriman Hanım	1327	İstanbul	Pekiyi
Nahide Hanım	1327	İstanbul	İyi
Necat Hanım	1325	İstanbul	Pekiyi
Fehamet Hanım	1328	İstanbul	Pekiyi
Sabiha Hanım	1328	İstanbul	İyi
Nesibe Hanım	1326	İstanbul	İyi
Naime Hanım	1326	İstanbul	İyi
Sabahat Hanım	1324	İstanbul	Orta
Leman Hanım	1326	Manastır	Orta
Mevhibe Hanım	1328	İstanbul	Orta
Muazzez Hanım	1327	İstanbul	Orta
Züleyha Hanım	1326	İstanbul	İyi
Belkis Hanım	1328	İstanbul	Pekiyi
Semiha Hanım	1328	İstanbul	Pekiyi
Zehra Hanım	1328	İstanbul	İyi
Saadet Hanım	1324	Sivas	Orta
Emine Hanım	1327	İstanbul	İyi
Aliye Hanım	1325	Gümülcine	İyi
Nimet Hanım	1327	İstanbul	Muvaffak Olamadı
Muammer Hanım	1327	İstanbul	Muvaffak Olamadı
Cavide Hanım	1326	??	Pekiyi
Mürvet Hanım	1326	İstanbul	Muvaffak Olamadı
Şükriye Hanım	1323	İstanbul	Muvaffak Olamadı
Bedia Hanım	1326	İstanbul	Muvaffak Olamadı
Adalet Hanım	1324	İstanbul	İyi
Feride Hanım	1327	Gostavar	Pekiyi
Berrin Hanım	1328	İstanbul	Pekiyi
Mukaddes Hanım	1328	İstanbul	İyi
Zahide Hanım	1327	İstanbul	İyi
Medine Hanım	1323	İstanbul	İyi
Hayrünisa Hanım	1322	İstanbul	İyi
Dürdane Hanım	1324	İstanbul	İyi

Şekil-1: Şehadetname Defterlerine Göre Öğrenci Başarı Durumu (1928-1929)

Şekil-2: Şehadetname Defterlerine Göre Öğrenci Başarı Durumu (1929-1930)

Tablo 12’de öğrencilere baktığımızda 15 öğrencinin İstanbul doğumlu, geriye kalan 13 öğrenci ise çeşitli memleketlerde doğmuş kişilerdir. Tablo 13’te ise 35 toplam öğrenci olmak üzere 28’i İstanbul doğumlu öğrencidir. Öğrencileri başarı durumlarına göre değerlendirdiğimizde her iki yılda da başarı oranı yüksek görülmektedir. Üstelik tüm öğrencilerin davranış notları (Tavrühareketleri)’nin beş olması disiplinli bir eğitim öğretim anlayışı gösterdiklerinin ilk örnekleridir.

2.2.3.1.2 Sınavlar ve Mezuniyet İstatistikleri

Cumhuriyet devrinde, bakalorya* sınavlarının yerini 1926-1935 yılları arasında tüm lise programlarındaki derslerden sözlü olarak yapılan "Lise Mezuniyet Sınavı" ile 1935'ten sonra uygulanan "Devlet Olgunluk Sınavı" almıştır. Bu sınavlar şekil ve uygulamadaki bazı farklarla birlikte bakalorya niteliğinde sınavlardır. Liselerde 1935 tarihinde, bitirme ve olgunluk olmak üzere ikili bir sınav sistemi uygulanmaya başlanmıştır. İstanbul Kız Lisesi eski öğrencilerinden Güven TANERİ ULUKÖSE İstanbul Kız Lisesi ve Bizim Sınıf adlı eserinde Lise Bitirme Sınavları ile ilgili üç kişilik sınav komisyonu kurulduğunu, birisi kendi öğretmenleri, ikincisi okuldaki aynı dersin öğretmeni üçüncüsü ise okul dışından gelen bir öğretmen olduğunu bildirerek sözlerine: *“Numara sırası ile sıraya girerdik, akşama kadar sınav kapısında ne heyecanlar, sevinçler, üzüntüler yaşadık. Şimdi öğrenciler sözlü sınav heyecanı nedir bilmiyorlar”* diyerek devam etmiştir(Uluköse, 2006: 30).

Devlet Olgunluk Sınavı, Lise Bitirme Sınavlarını vermiş ve Lise Bitirme Diploması almış olan öğrencilerden üniversiteye girmek isteyenlere Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan bir sınavdı. Olgunluk sınavlarının amacı yüksek tahsilin aradığı değer ve kabiliyetteki kişileri seçmektir. Üniversiteye girebilme imkanı ancak olgunluk sınavlarında başarılı olanlara verilmekteydi. Devlet Olgunluk Sınavı yazılı olarak yapılan merkezi bir sınavdı. Sorular Millî Eğitim Bakanlığı merkez örgütü tarafından hazırlanarak sınav gününden önce lise müdürlüklerine mühürlü zarflar içinde gönderilirdi. Sorular Türkiye'deki bütün liselerde aynı gün ve aynı saatte, çoğu kez Bakanlıkça görevlendirilen sorumlu kişilerin de bulunduğu bir sınav komisyonu ve öğrencilerin önünde açılır ve sınav başlatılırdı. Öğrencinin adı, soyadı, numarası ve sınıfı yazıldıktan sonra köşeleri kapatılmış özel kağıtlarla sınav yapılırdı. Sınav süresi dört saattir, Haziran ve Eylül dönemlerinde olmak üzere yılda iki defa açılmaktaydı. Cevapların değerlendirilmesi sınavın gerçekleştirildiği lisede kurulan sınav komisyonu tarafından yapılırdı. Değerlendirmenin Türkiye'deki tüm liseler arasında ortak bir ölçüye göre yapılabilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı soruların cevaplarını ve uygulanacak not baremini de, sınavdan sonra açılması kaydı ile liselere

* Üniversitelere girebilmek için lise öğreniminden sonra verilen olgunluk sınavı.

gönderirdi(Özgüven, 1972: 182 vd; Uluköse, 2006: 29 vd). 17 Nisan 1950 tarihli ve 586 sayılı T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisine göre 1950 yılının yaz dönemi sınav takvimi aşağıdaki gibidir:

27 Mayıs Cumartesi Öğle:	Derslerin Kesilmesi,
29-30 Mayıs:	Öğretmen Toplantısı,
1 Haziran Perşembe:	Lise Bitirme Sınavlarının başlaması,
3 Haziran Cumartesi:	Ortaokul ve liselerle öğretmen okullarının bir ve ikinci sınıflarına not karnelerinin verilmesi ve Devlet Ortaokul imtihanlarına gireceklerin ilanı,
5 Haziran Pazartesi:	Devlet Ortaokul imtihanlarının başlaması Matematik-(yazılı),
7 Haziran Çarşamba:	Tabiat Bilgisi-(yazılı),
9 Haziran Cuma:	Türkçe-(yazılı),
17 Haziran Cumartesi:	Lise Bitirme İmtihanlarının sonu,
24 Haziran Cumartesi:	Devlet Olgunluk İmtihanları,
28 Haziran Çarşamba:	Devlet Ortaokul imtihanlarının bitmesi,
30 Haziran Cuma:	Devlet Olgunluk İmtihanlarının Sonu.

Güz dönemi sınavları ise bütünleme ve bitirme sınavları son olarak da Devlet Olgunluk Sınavları şeklinde sıralanır, olgunluk sınavında başarılı olanlar üniversiteye yerleştirilirdi.

İstanbul Kız Lisesi'nde yıl içinde iki karne ve ayrıca yılsonunda karne alınmaktadır. Her karne döneminden sonra bir haftalık karne tatili bulunmaktadır. Üç karne notunun ortalamasıyla sınıf geçilebilmekte, bitirme sınavlarına girmeye ancak bu şekilde hak kazanılmaktadır. Haziran döneminde geçemeyenler için eylül döneminde bütünleme sınavları mevcuttur. Haziran döneminde sınıfını geçen öğrenciye son sınıf derslerinin yazılı olduğu imtihana girme karnesi verilmektedir. Notlar onluk sisteme göre olmaktadır. Buna göre;

(10-9) pekiyi

(4-3) Zayıf

(8-7) İyi

(2-1) Pek Zayıf

(6-5) Orta

(0) Boş

olarak değerlendirilmektedir. Her karne döneminden sonra iftihar listesi açıklanmakta, sınıf öğretmenlerinin değerlendirmesine göre ders başarısının yanı sıra genel davranışlarındaki durumu da dikkate alınarak sırayla üç öğrenci aday olarak yazılmakta, buna göre en çok oyu alan iki öğrenci listeye geçmektedir. Üç karne dönemi iftihar listesine geçen öğrenci okulun en çok görülen yerine asılmakta ve okulun yıllık iftihar listesine geçtiği bu şekilde duyurulmaktaydı(Uluköse, 2006: 28 vd).

Tablo-14: Devlet Olgunluk Sınavları Sonucu Başarı Durumu (1937-1954)

YILLAR İTİBARIYLA OLGUNLUK SINAVLARI							
DÖNEM	YILLAR	DİPLOMA ALANLAR			DİPLOMA ALAMAYANLAR		
		KIZ	ERKEK	TOPLAM	KIZ	ERKEK	TOPLAM
HAZİRAN	1937-1938	68	42	189	48	65	218
EYLÜL		45	34		41	64	
HAZİRAN	1938-1939	77	27	180	72	66	257
EYLÜL		57	19		53	66	
HAZİRAN	1939-1940	34	6	98	40	47	153
EYLÜL		50	8		36	30	
MAYIS	1940-1941	62	2	95	40	14	82
EYLÜL		30	1		24	4	
HAZİRAN	1941-1942	74	-	114	20	-	47
EYLÜL		39	1		26	1	
HAZİRAN	1942-1943	91	1	124	26	2	60
EYLÜL		31	1		30	2	
HAZİRAN	1943-1944	91	-	147	40	3	90
EYLÜL		56	-		44	3	
HAZİRAN	1944-1945	70	-	129	59	1	122
EYLÜL		59	-		62	-	
HAZİRAN	1945-1946	77	9	160	55	7	122
EYLÜL		68	6		44	16	
HAZİRAN	1946-1947	54	5	121	77	21	183
EYLÜL		54	8		66	19	
HAZİRAN	1947-1948	69	9	119	66	15	174
EYLÜL		39	2		73	20	
YAZ	1948-1949	67	2	132	85	22	184
GÜZ		60	3		60	17	
HAZİRAN	1949-1950	74	10	149	51	19	152
EYLÜL		60	5		55	27	
HAZİRAN	1950-1951	103	13	192	59	21	170
EYLÜL		68	8		64	26	
YAZ	1951-1952	26	-	70	58	2	135
GÜZ		31	13		36	39	
YAZ	1952-1953	73	4	116	58	22	181
GÜZ		35	4		64	37	

YAZ	1953-1954	99	22	194	72	37	201
GÜZ		63	10		59	33	
TOPLAM:		2054	275	2329	1763	768	2531

Kaynak: 1937-1954 Tarihleri Devlet Olgunluk Diploması Defterleri

Devlet Olgunluk Sınavlarına göre diploma alabilen ve alamayan öğrenci sayıları yukarıdaki tabloya çıkarılmıştır. İstanbul Kız Lisesi'nde 17 sene boyunca toplamda 2054 kız öğrenciye istinaden 275 erkek öğrenci olgunluk diplomasını almaya hak kazanmıştır. İkinci Dünya Savaşı yıllarına denk gelen 1939 yılından sonra erkek öğrencilerde ciddi manada azalma görülmektedir. Tarih olarak 1943-1944 ile 1944-1945 aralığında diploma alabilen erkek öğrenci bulunmamaktadır.

Lise sınav yönetmeliklerinde 1955 yılında yapılan değişikliklerle uygulanmakta olan "Lise Bitirme" ve "Devlet Olgunluk Sınavı" şeklindeki ikili sınav sistemi kaldırıldı; bu iki sınav birleştirilerek "Devlet Lise Sınavı" adı ile bir tek sınav haline getirildi. Yapılan değişiklikte yazılı sınav sorularının da kısmen veya tamamen liseler tarafından hazırlanabileceğine dair bazı maddeler bulunuyorsa da yazılı sınav sorularının önce olduğu gibi Bakanlık tarafından gönderilmesine devam edilmiştir. Ancak 1958 tarihinde alınan bir kararla Devlet Lise Sınavlarının okullarca tertiplenmesi esası kabul edilmiş, lise bitirmede uygulanan merkezi sınav sistemi terk edilmiştir. Böylece branşlaşma ve genel eğitim dengesi sağlanması yerine sade branşlaşmaya ağırlık verilmiştir. Böylece lise edebiyat ve fen olmak üzere sistemli olarak farklı iki kol olarak düşünülmüş, akademik kollara ayrılma mesleki yöneltmenin temeli olarak görülmüştür(Özguven, 1972: 185 vd).

Tablo-15: 1962 yılına ait Devlet Lise Yazılı Bölümü İmtihan Günleri

TARİH	EDEBİYAT KOLU	FEN KOLU
5 Haziran Salı	Türkçe Kompozisyon	Türkçe Kompozisyon
22 Ağustos Çarşamba	Türkçe Kompozisyon	Türkçe Kompozisyon
6 Haziran Çarşamba	Türk Dili ve Edebiyatı	Matematik
23 Ağustos Perşembe	Türk Dili ve Edebiyatı	Matematik
7 Haziran Perşembe	(Varsa)	(Varsa)
24 Ağustos Cuma	Olgunluk imt. Başaramayanlar için Mat veya Tabiat B.	Olgunluk imt. Başaramayanlar için Mat veya Tabiat B.
8 Haziran Cuma	Tarih veya Felsefe	Fizik veya Tabiat Bil.
25 Ağustos Cumartesi	Tarih veya Felsefe	Fizik veya Tabiat Bil.

Kaynak: 9 Nisan 1962 tarihli 1198 sayılı (cilt no:25) T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi

Yine 1968 yönetmeliğine göre öğrencilere tanınan seçmeli ders hakkı arttırılmıştır. Buna göre seçimli ve seçimsiz lise bitirme sınavına dahil olan altı ders ve ders grupları lise fen kolu öğrencileri için Türkçe Kompozisyon, Tarih, Matematik (cebir-geometri), Fizik, Kimya veya Jeoloji derslerinden biri ile, Yabancı Dil, Mantık ve Sosyoloji derslerinden biri; edebiyat kolu öğrencileri için ise, Türkçe Kompozisyon, Türk dili ve Edebiyatı, Tarih, Felsefe, Türkiye Coğrafyası, Sanat Tarihi ve yabancı dil derslerinden biri ile, Matematik, Fizik ve Kimya derslerinden biridir. Böylece zorunlu ders sisteminden bireysel farklara ve kişinin temposuna daha fazla yer verilmiştir. Şunu da belirtmek gerekir ki sınav yönetmeliklerinde lise öğreniminin hedefi öğrencileri yüksek öğrenime hazırlamak olarak kabul edilmiştir. Sınavların kapsamı ve değerlendirmede konan ölçütler bu kritere göre düzenlenmiş; liseden mezun olduktan sonra hayata atılacak olan öğrenciler için bir tedbir düşünülmemiştir (Özgüven, 1972: 185 vd). Okul disiplin kurulunun 18 Ekim 1980 tarihli ve bir nolu kararında 1975-1976 öğretim yılından itibaren ilk sınıflardan başlanarak ortaokulun veya lisenin her öğretim yılının her dönemini takdirname olarak bitiren öğrenciler için 1950’li yıllardaki iftihar listesine geçen öğrenci uygulamaları sisteminde değişikliğe gidilmiş, öğrencilerin fotoğraflarıyla onur levhaları hazırlanması ve okulun göze çarpan yerlerine asılması ayrıca bu öğrencilerin Okul Yardımlaşma Derneği tarafından ödüllendirilmesi uygulamasına geçilmiştir.

2.2.3.1.2.1 Mezun Öğrenci Durumu (1937-1988)

Tablo-16: İstanbul Kız Lisesi Öğrencilerinin Başarı Durumu (1937-1978)

DÖNEM	YILLAR	FEN KOLU				EDEBİYAT KOLU				TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI
		BİTİRME DERECESİ			ÖĞRENCİ SAYISI	BİTİRME DERECESİ			ÖĞRENCİ SAYISI	
		ORTA	İYİ	PEKİYİ		ORTA	İYİ	PEKİYİ		
HAZİRAN	1937-1938	10	38	2	50	6	9	1	16	66
EYLÜL		5	2		7	17	6		23	30
HAZİRAN	1938-1939	2	7	3	12	26	47	3	76	88
EYLÜL		6	7		13	29	3		32	45
HAZİRAN	1939-1940		5	4	9	4	17	7	28	37
EYLÜL		4	13	1	18	7	28	1	36	54
MAYIS	1940-1941	2	6	3	11	4	44	17	65	76
EYLÜL			9	1	10	4	14	1	19	29
HAZİRAN	1941-1942	1	7	5	13	7	40	13	60	73
EYLÜL		6	3		9	9	32	1	42	51
HAZİRAN	1942-1943		12	6	18	9	42	23	74	92
EYLÜL		1	2		3	8	26	1	35	38
HAZİRAN	1943-1944	3	11	5	19	4	53	19	76	95
EYLÜL			9		9	17	41		58	67
HAZİRAN	1944-1945	4	8	4	16	7	27	19	53	69
EYLÜL		3	10		13	18	49	1	68	81
HAZİRAN	1945-1946	9	18	4	31	2	31	15	48	79
EYLÜL		1	1		2	27	57		84	86
HAZİRAN	1946-1947		9	6	15	13	37	11	61	76

EYLÜL		1	9	1	11	14	34	1	49	60
HAZİRAN	1947-1948	1	6	5	12	4	47	16	67	79
EYLÜL		1	4	1	6	7	37	2	46	52
HAZİRAN	1948-1949	3	12	6	21	11	44	14	69	90
EYLÜL		4	2		6	8	28		36	42
HAZİRAN	1949-1950	3	4	5	12	2	49	18	69	81
GÜZ		5	8	1	14	20	41	2	63	77
YAZ	1950-1951	4	6	7	17	2	64	32	98	115
GÜZ		2	7	1	10	9	53	2	64	74
HAZİRAN	1951-1952		2		2	17	22	1	40	42
GÜZ					0	3	2		5	5
YAZ	1952-1953		9	9	18	3	47	41	91	109
GÜZ			3		3	9	31	3	43	46
YAZ	1953-1954		9	8	17	1	56	37	94	111
GÜZ		3	4		7	14	32		46	53
YAZ	1954-1955	1	9	7	17	4	56	35	95	112
GÜZ		2	13	1	16	19	95	8	122	138
YAZ	1955-1956	1	7	6	14	14	49	7	70	84
GÜZ		2	11		13	34	59	1	94	107
	1956-1957	5	15	7	27	47	80	9	136	163
	1957-1958	5	12	3	20	42	128	15	185	205
	1958-1959				0	55	147	22	224	224
	1959-1960	26	142	19	187				0	187
	1960-1961	12	58	9	79	44	103	1	148	227
YAZ	1961-1962	20	32	4	56	20	43	8	71	127
GÜZ		11	16		27	24	72	1	97	124

	1962-1963	18	42	18	78	39	86	10	135	213
YAZ	1963-1964	12	43	1	56	42	54	3	99	155
GÜZ		3	7		10	16	8		24	34
YAZ	1964-1965	10	32	1	43	22	14		36	79
GÜZ		18	18		36	59	31		90	126
YAZ	1965-1966	3	22	3	28	18	40	4	62	90
GÜZ		19	8		27	71	38		109	136
YAZ	1966-1967	5	18	1	24	20	36	1	57	81
GÜZ		21	18		39	49	50		99	138
YAZ	1967-1968	9	22	2	33	33	34		67	100
GÜZ		28	8		36	64	15		79	115
	1968-1969	43	13	1	57	75	67		142	199
	1969-1970	72	43		115	36	44	2	82	197
	1970-1971	127	83		210	149	100		249	459
	1971-1972	46	34	2	82	55	50		105	187
	1972-1973	66	28	5	99	36	14	1	51	150
	1973-1974	49	27	3	79	30	11	1	42	121
	1974-1975	55	21	2	78	48	10		58	136
	1975-1976	142	34	2	178	68	17		85	263
	1976-1977	120	47	2	169	61	10		71	240
	1977-1978	87	56	2	145	34	8		42	187
TOPLAM:										
		1122	1201	189	2512	1670	2759	431	4860	7372

Kaynak: İstanbul Kız Lisesi Lise Bitirme Diploması Defterleri (1937-1978)

Tablo-17: İstanbul Kız Lisesi Öğrencilerinin Başarı Durumu (1979-1988)

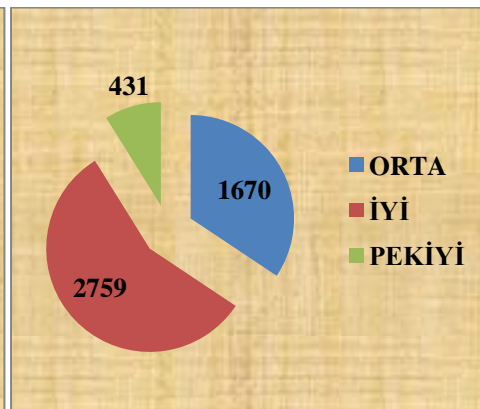
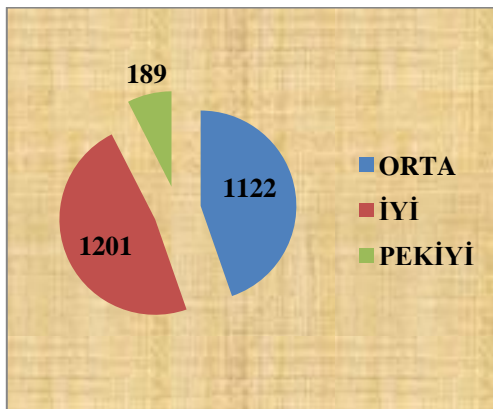
DÖNEM	YILLAR	BİTİRME DERECEŚİ			ÖĞRENCİ SAYISI
		ORTA	İYİ	PEKİYİ	
YAZ	1978-1979	107	34		141
GÜZ	1978-1979	34			34
YAZ	1979-1980	61	32	5	98
GÜZ	1979-1980	62	1		63
YAZ	1980-1981	28	51	2	81
GÜZ	1980-1981	78	9		87
YAZ	1981-1982	25	40	3	68
GÜZ	1981-1982	123	15		138
YAZ	1982-1983	32	42	2	76
GÜZ	1982-1983	107	18		125
YAZ	1983-1984	62	36	1	99
GÜZ	1983-1984	143	3		146
YAZ	1984-1985	48	51	4	103
GÜZ	1984-1985	105	3	1	109
YAZ	1985-1986	15	3	2	20
GÜZ	1985-1986	43	2		45
YAZ	1986-1987	21	36	4	61
GÜZ	1986-1987	52	6		58
YAZ	1987-1988	72	63	6	141
GÜZ	1987-1988	68	2		70
TOPLAM:		1286	447	30	1763

Kaynak: İstanbul Kız Lisesi Diploma Defteri (1979-1988)

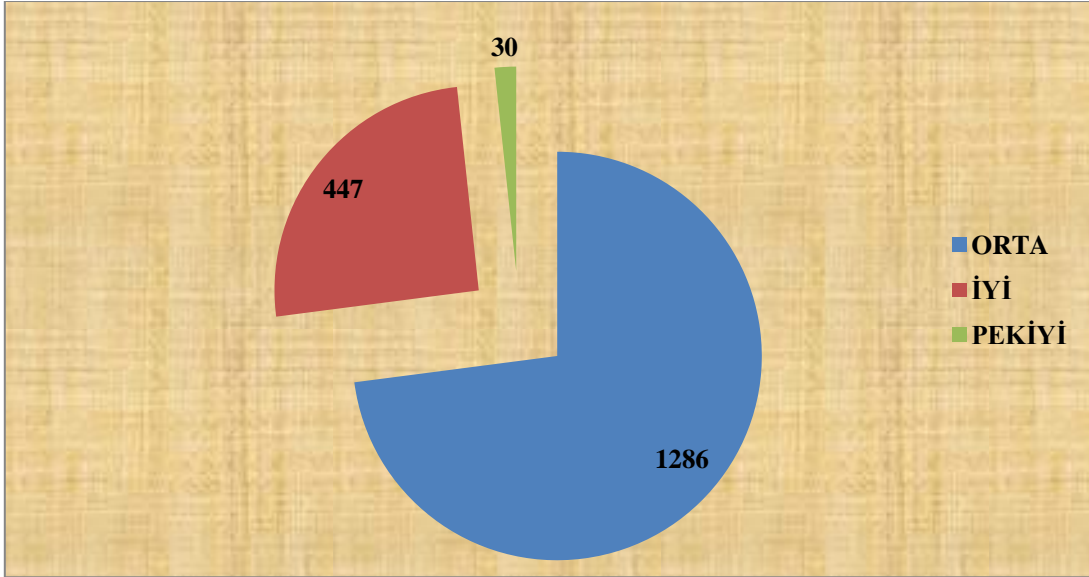
İstanbul Kız Lisesi 1937-1978 Yılları Arasına Ait;

Şekil-3: Fen Kolu Başarı Durumu

Şekil-4: Edebiyat Kolu Başarı Durumu

Şekil-5: İstanbul Kız Lisesi Öğrencilerinin Başarı Durumu (1979-1988)

Tablo 16’da 1937-1978 arasında toplamda 7372 mezun verilmiş olduğu görülmekte, bunların oransal dağılımı Şekil 3 ve 4’teki pasta grafiklerde gösterilmektedir. Şekil 3 ve 4’te Fen ve Edebiyat kollarının başarıları paralel seyretmektedir. Fen kolunda toplamda 2512 mezun verilmişken edebiyat kolunda 4860 mezun verilmiştir. Tablo 17 ve Şekil 5’te ise 1979-1988 yıllarını kapsayan başarı durumları gösterilmiştir. Burada başarı durumunda ciddi manada düşüş görülmektedir. Bu durum dönemin sosyo-ekonomik yapısıyla direkt bağlantılı olabilmektedir. Neticede sıkıyönetim, darbe, iç karışıklık, bunlara bağlı yoksulluk öğrencilerin eğitim hayatında da ciddi manada etkili olmuştur. Neticede 1937 ile 1988 yılları arasında 9135 öğrenci mezun olmuştur.

Lisenin arşivinde ayrıca Cumhuriyet Kız Lisesi Fen ve Edebiyat Kolu Bitirme Diploması Defterlerine rastladık. İstanbul Kız Lisesi’nden ayrı olarak tutulan bu defterlerde adı geçen öğrencilerin kişisel dosyaları da bulunmakta, fakat öğrenciler ve okul hakkında gerek arşivde gerekse literatürde herhangi bir aydınlatıcı bilgi bulunmamaktadır. Diploma defterlerinde 1938 yılından 1940 yılın sonuna kadar fotoğraflarda öğrencilerin tamamı kasket takıyor görülmektedir. Cumhuriyet Kız Lisesi mührü bulunan bitirme diploması defterlerindeki öğrenciler 1938-1939 eğitim öğretim yılından 1948-1949 eğitim öğretim yılına kadarki süreci kapsamakta, ve

sayılan nedenlerle İstanbul Kız Lisesi öğrencilerinden farklı bir okul olduğu ve geçici bir süre bulunduğu izlenimi vermektedir. Bu nedenle çalışmamıza Cumhuriyet Kız Lisesine ait öğrenci durumlarını ayrı olarak göstermekte fayda görmekteyiz. Lisenin bitirme diploması defterlerine göre öğrenci durumu aşağıya çıkarılmıştır:

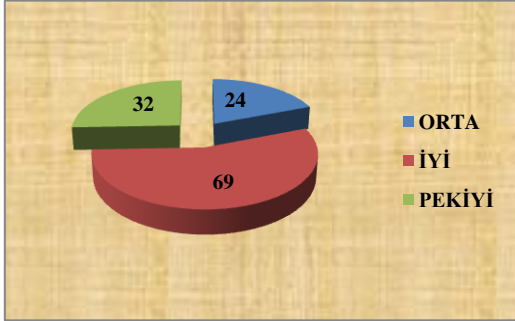
Tablo-18: Cumhuriyet Kız Lisesi Öğrenci Başarı Durumu (1938-1949)

DÖNEM	YILLAR	FEN KOLU			ÖĞRENCİ SAYISI	EDEBİYAT KOLU			TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI	
		BİTİRME DERECESESİ	ORTA	İYİ		PEKİYİ	BİTİRME DERECESESİ	ORTA		İYİ
HAZİRAN	1938-1939	1	6	2	9		15	1	16	25
EYLÜL		1			1		2		2	3
HAZİRAN	1939-1940		2	2	4	1	10		11	15
EYLÜL		4	6		10	5	9		14	24
NİSAN	1940-1941	1	5	3	9	7	25	3	35	44
EYLÜL		1	3		4		6	1	7	11
HAZİRAN	1941-1942		3	4	7	1	22	13	36	43
EYLÜL		1	1		2	1	13		14	16
HAZİRAN	1942-1943		4	6	10		3	4	7	17
EYLÜL					0				0	0
HAZİRAN	1943-1944		7	3	10		9	5	14	24
EYLÜL			3		3	6	19	2	27	30
HAZİRAN	1944-1945	1	6	2	9		6	1	7	16
EYLÜL		3	3	1	7	3	9	1	13	20
HAZİRAN	1945-1946	3	2		5	9	17	4	30	35
EYLÜL		4	3		7	9	1		10	17
HAZİRAN	1946-1947			3	3	3	12	1	16	19
EYLÜL			2		2	2	10		12	14
HAZİRAN	1947-1948	1	1	3	5	5	10	5	20	25
EYLÜL		2	3		5	8	6		14	19
HAZİRAN	1948-1949	1	9	3	13		15	2	17	30
EYLÜL					0				0	0
TOPLAM:		24	69	32	125	60	219	43	322	447

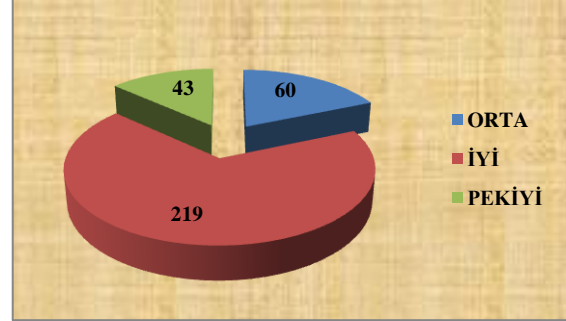
Kaynak: Cumhuriyet Kız Lisesi Lise Bitirme Diploması Defteri (1938-1949)

Cumhuriyet Kız Lisesine Ait (1938-1949);

Şekil-6:Fen Kolu Başarı Durumu:

Şekil-7: Edebiyat Kolu Başarı Durumu:

Şekil 6 ve 7’de görüldüğü üzere fen ve edebiyat başarı durumları birbirine paralel seyretmektedir. Edebiyat kolunun öğrenci sayısı fen koluna göre iki katından fazla görülmekte ve ayrıca edebiyat kolu daha başarılı bir grafik göstermektedir. Fen ve edebiyat kollarının iyi ve pekiyi derecelerini birlikte göz önüne alırsak Cumhuriyet Kız Lisesi öğrencilerinin başarılı olduğunu söyleyebiliriz.

2.2.3.1.3 Tasdikname İle Ayrılanlar (1927-1961)

Aşağıda İstanbul Kız Lisesinden çeşitli nedenlerle tasdikname ile ayrılanların dökümü yapılmıştır. Öğrenciler genel itibariyle disiplin nedeniyle ve ailelerinin istekleri üzerine tasdikname almışlardır. Tasdikname defterlerinden arşivde 1961 yılından sonrasına işaret eden herhangi bir kayda rastlanılmamıştır:

Tablo-19: İstanbul Kız Lisesi’nden Tasdikname ile Ayrılanlar (1927-1961)

Tasdikname Tarihi	Ayrılanların Sayısı
1927	1
1928	2
1929	114
1930	133
1931	105
1932	?
1933	?
1934	191
1935	267
1936	362
1937	326
1938	219

1939	366
1940	355
1941	318
1942	180
1943	235
1944	227
1945	187
1946	186
1947	171
1948	157
1949	240
1950	202
1951	305
1952	371
1953	150
1954	118
1955	155
1956	182
1957	190
1958	239
1959	228
1960	124
1961	21
TOPLAM:	6627

Kaynak: Tasdikname Defterleri

2.2.3.2 Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Öğrenci Durumu

2.2.3.2.1 İlk Dönem Öğrenci Profili

İstanbul Kız Lisesinin adının değiştirilerek Anadolu Lisesi statüsünde karma eğitime açılması neticesinde Bakanlık emri doğrultusunda 15-19.08.1983 tarihleri arası öğrenci ön kayıt başvuruları alınmış, ön kayıta çok sayıda başvuru olması sebebiyle taban puan aranmama işlemi Milli Eğitim Bakanlığı'nın 17.08.1983 gün ve Orta Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 39667 sayılı tel emri ile, Bakanlıkça tespit edilen Bir Kısım Derslerin Eğitimini Yabancı Dille Yapan Resmî, Özel ve Yabancı Okulların ön kaydına esas olan en düşük Zonguldak TED Kolejinin (195.723) taban puanı, 16.08.1983 tarihi itibarıyla ön kayıt için şart koşulmuş taban puanının altındaki

başvurular kabul edilmemiştir. Ön kayıta 360 kişi başvurmuş, bunlardan ilk 180 kişisi kesin kayıt yaptırmaya hak kazanmıştır. Ayrılan 180 kontenjana 161 kişi kesin kayıt yaptırmış 19 kontenjan boş kalmış, kalan kısım 181. kişiden itibaren doldurulmuştur. Yedek öğrenci kaydına başlandığında 161 öğrenciden ikisi kaydını geri almış, böylece kontenjan açığı 21 olmuştur. Yedek öğrenci listesinde 17. sıradaki de gelmediğinden kayıtlar baştan 22. öğrenci dahil sıra ile yapılmıştır. Lise birinci sınıflara öğrenci alınmaması nedeniyle 1983-1984 eğitim öğretim yılında orta üçüncü sınıfta okuyan 200 civarında öğrenci başka okullara kayıt için yönlendirilmiştir(Bkz. Ek-G: 250-253). Böylece Çağaloğlu Anadolu Lisesi'nin ilk öğrenci profili oluşmuştur.

Okulun açılışı olan 1983 yılından 1991 yılına kadar geçen sürede öğrenci hareketliliği şu şekilde görülmektedir:

Tablo-20: Çağaloğlu Anadolu Lisesi Öğrenci Sayıları (1983-1991)

ÖĞRENCİ SAYISI				MEZUN ÖĞRENCİ SAYISI	
ÖĞRETİM YILI	ORTA KISMI	LİSE KISMI	TOPLAM	ORTA KISMI	LİSE KISMI
1983-1984	180	-	180		
1984-1985	397	-	397		
1985-1986	428	-	428		
1986-1987	571	-	571	196	
1987-1988	460	224	684	195	
1988-1989	397	420	817	161	
1989-1990	430	587	1017	84	198
1990-1991	741	438	1179		

Kaynak: MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Okul Bilgi Formu (31.05.1991); Çağaloğlu Anadolu Lisesi 1990-2001 Diploma Defteri

Sınavla alınan 180 ortaokul öğrencisiyle 1983 yılında başlayan eğitim öğretim dönemi sonrasında oluşan öğrenci hareketliliği sebebiyle 1986-1987 öğretim dönemi orta kısımdaki ilk mezunların toplamı 196 öğrenci olarak gerçekleşmiştir. Sonraki yıllarda da orta kısımdan mezun olan öğrenci sayısı azalma göstermiş, 1989-1990 eğitim öğretim yılında ise okul, lise kısmından ilk mezunlarını vermiş, 198 öğrenci mezun olmuştur.

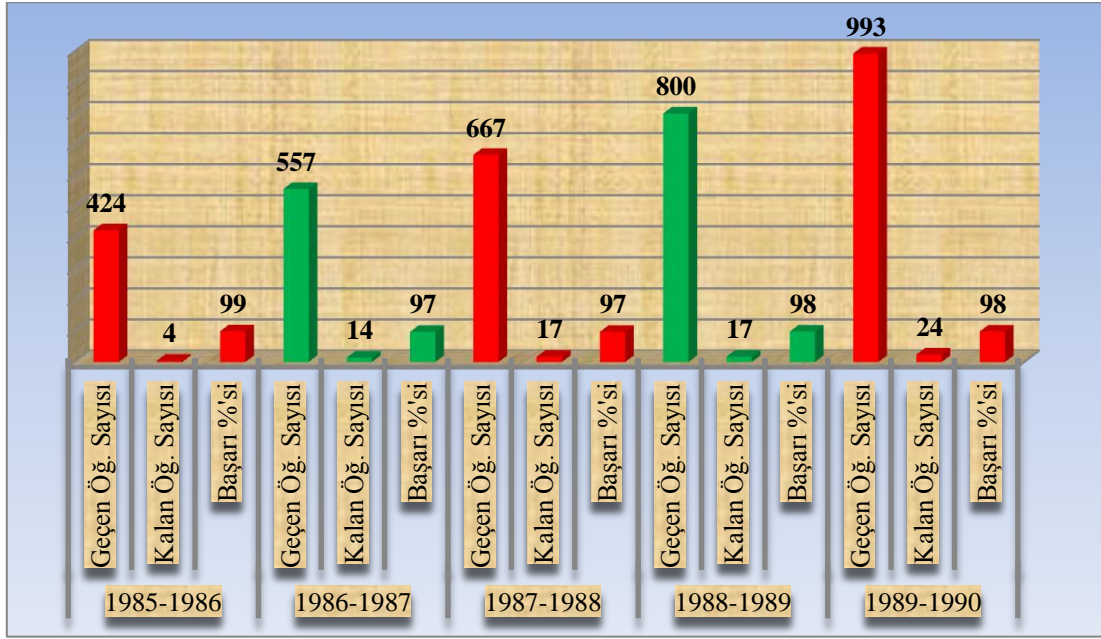
2.2.3.2.2 İlk Dönem Öğrencilerinin Başarı Durumu

Tablo-21: Sınıflar Bazında Beş Yıllık Öğrenci Başarı Durumu (1985-1990)

OKUL TÜRÜ	SINIFLAR	1985-1986			1986-1987			1987-1988			1988-1989			1989-1990		
		Geçen Öğ. Sayısı	Kalan Öğ. Sayısı	Başarı %'si	Geçen Öğ. Sayısı	Kalan Öğ. Sayısı	Başarı %'si	Geçen Öğ. Sayısı	Kalan Öğ. Sayısı	Başarı %'si	Geçen Öğ. Sayısı	Kalan Öğ. Sayısı	Başarı %'si	Geçen Öğ. Sayısı	Kalan Öğ. Sayısı	Başarı %'si
		ORTAOKUL	I. Sınıf	207	2	99	154	4	97	85	1	99	148	1	99	190
II. Sınıf	217		2	99	197	2	99	156	-	100	84	4	95	154	2	99
III. Sınıf	-		-	-	206	8	96	210	8	96	159	1	99	81	2	98
ORTAOKUL TOPLAMI		424	4	99	557	14	97	451	9	98	391	6	98	425	5	99
LİSE																
	Hazırlık Sınıfı							-	-	-	-	-	-	-	-	-
	I. Sınıf							216	8	96	202	5	98	165	11	93
	II. Sınıf							-	-	-	207	6	97	204	7	97
	III. Sınıf													199	1	99
LİSE TOPLAMI								216	8	96	409	11	97	568	19	97
GENEL TOPLAM		424	4	99	557	14	97	667	17	97	800	17	98	993	24	98

Kaynak: MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Okul Bilgi Formu (31.05.1991)

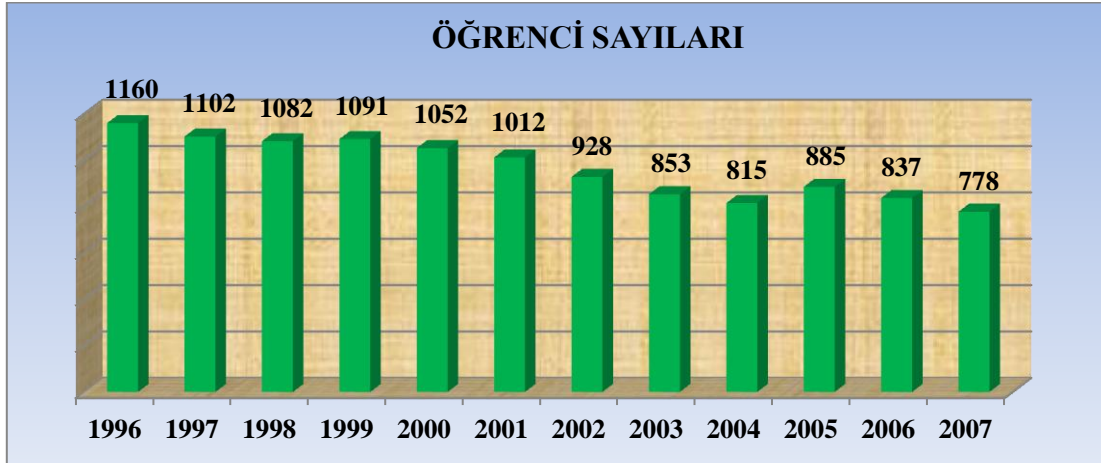
Şekil-8: Beş Yıllık Öğrenci Başarı Durumu (1985-1990)

Kaynak: MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Okul Bilgi Formu (31.05.1991)

2.2.3.2.3 Son Dönem Öğrenci Profili

Şekil-9: Okulun Son Dönem Öğrenci Sayısı (1996-2007)

Şekil 9’da görüldüğü üzere 1996 tarihinden 2007 tarihine gelinceye kadar öğrenci sayısında kademeli olarak düşüşler görülmüştür. Okulun 2000’li yıllardan sonraki öğrenci mevcudunda görülen azalışı, Müfredat Laboratuvar Okulu kapsamında sınıflardaki öğrenci sayısının 30 olarak belirlenmesi ve bu noktada standartlaşmaya gidilmesi şeklinde yorumlanabilir.

2.2.3.2.4 Son Dönem Öğrencilerinin Başarı Durumu

Tablo-22: Lisans Programlarına Yerleştirme Başarısına Göre Anadolu Liseleri İçinde Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin Yeri

	TÜRKİYE GENELİ	İL GENELİ	İLÇE GENELİ	CAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ
2005 GİREN ÖĞRENCİ SAYISI	36.067	4480	491	119
2005 LİSANS YERLEŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	22.027	3588	453	107
2005 BAŞARI YÜZDESİ	61,07%	80,09%	92,26%	89,92%
2006 GİREN ÖĞRENCİ SAYISI	85.915	5528	497	206
2006 LİSANS YERLEŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	35.690	3936	398	177
2006 BAŞARI YÜZDESİ	41,54%	71,20%	80,08%	85,92%
2007 GİREN ÖĞRENCİ SAYISI	97.426	5961	527	234
2007 LİSANS YERLEŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	40.227	3930	371	153
2007 BAŞARI YÜZDESİ	41,29%	65,93%	70,40%	65,38%

Tablo 22'deki başarı oranlarının hesaplanmasında ÖSS'ye giren ve lisansa yerleşen öğrenci sayıları değerlendirmeye alınmıştır. İlçe geneli başarıları eski Eminönü ilçesi düzeyinde alınmış olup üç Anadolu Lisesi bulunmaktadır. Bunlar İstanbul Lisesi, Cağaloğlu Anadolu Lisesi ve Vefa Lisesi'dir. Anadolu Lisesi türünde 2005 yılı sonuçlarına göre ülke geneli başarı yüzdesi %61.07, il geneli başarı yüzdesi %80.09, ilçe geneli başarı yüzdesi %92.26 ve Cağaloğlu Anadolu Lisesi başarı yüzdesi ise %89.92 olmuştur. Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin 2005 ÖSS başarı oranlarına bakıldığında ülke ve il genelinin üzerinde bir yüzdeye sahip olduğu, ilçede ise ikinci sırada bulunduğu görülmektedir. Anadolu Lisesi türünde 2006 yılı sonuçlarına göre ülke geneli başarı yüzdesi %41.54, il geneli başarı yüzdesi %71.20, ilçe geneli başarı yüzdesi %80.08 olarak hesaplanmakla birlikte Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin başarı yüzdesi %85.92 olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuca göre ülke, ilçe ve il genelinin üzerinde bir yüzdeye sahiptir. Başarı oranlarını 2007 yılı verilerine göre değerlendirdiğimizde ülke geneli başarı yüzdesi %41,29, il geneli başarı yüzdesi %70,40, Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin başarı yüzdesi ise %65,38 olarak

hesaplanmıştır. Sonuçlara genel olarak bakıldığında ülke, il ve ilçe düzeyinde başarı oranlarında %20'ye yakın bir düşüş görülmektedir.

Tablo-23: Okulla İlgili Bazı Sayısal Veriler

	DERSLİK	ŞUBE	ÖĞRETMEN	MÜDÜR YARDIMCISI	MEMUR	HİZMETLİ	BİLGİSAYAR
2001	32	32	45+7 (ALM)	5	1	10	
2002	34	34	50+5 (ALM)	5	1	10	
2003	33	33	54+5 (ALM)	5	1	9	
2004	33	31	55	5	-	9	46
2005	33	31	64	5	2	7	49
2006	35	35	59	5	2	5	40
2007	34	32	59	5	2	5	

Kaynak: İlgili yıllara ait ödenek istem çizelgeleri

Tablo 23'ü incelediğimizde derslik ve şube sayısında oynamalar görülmektedir. Yıllar itibariyle ihtiyaç dahilinde idare, şube ve derslik sayıları değişebilmektedir. Tablo 23 ve şekil 9'da görülen öğrenci ve hizmetli sayısında azalış olması dikkat çekicidir.

2.2.4 Kılık-Kıyafet

2.2.4.1 İstanbul Kız Lisesi'nde Kılık-Kıyafet Durumu

İstanbul Kız Lisesi'nde kılık kıyafetle ilgili detaylı bilgileri İstanbul Kız Lisesi ve Bizim Sınıf adlı liseli 22 sınıf arkadaşının anılarının toplandığı kitaptan ve İstanbul Kız Lisesi Muaşeret Kaideleri (1957) isimli kitaptan edinmekteyiz. Hayatın tüm alanını kapsayan adabı muaşeret kaidelerinin yazıldığı kitap olan İstanbul Kız Lisesi Muaşeret Kaidelerine göre kıyafet düzeni şu şekildedir;

- 1- *Formaların ve bluzların temiz ve ütülü olması. Forma içine giyilen bluzların renkli olmaması (beyaz, lacivert, gri),*
- 2- *Naylon çorap giyilmemesi Çorapların renkli olmaması (beyaz, lacivert, gri),*
- 3- *İskarpinlerin eski de olsa daima boyalı olması,*
- 4- *Saçların derli toplu, bir okul talebesine yakışacak şekilde olması,*
- 5- *Boyun, el ve tırnakların temizliği. Manikür yapılmaması.(İstanbul Kız Lisesi Muaşeret Kaideleri, 1957).*

Söz konusu kitaptaki bilgilere disiplin işleri başlığı altında ileriki konularda ayrıca değineceğiz.

Diğer bir kılık kıyafetle ilgili bilgiler İstanbul Kız Lisesi ve Bizim Sınıf adlı kitapta mevcuttur. 748 numaralı Zeynep Demirtiken anılarını anlatırken kıyafetleriyle ilgili şöyle bahsetmiştir: “ *...Lisede ikinci sınıfta lacivert forma giymeye başladık. Kışın formanın içine gri kazak, bahar gelince beyaz gömlek giyiyorduk. Lise son sınıfta Şenol rozetimiz oldu. Son sınıf öğrencileri formanın omuz kısmına yakın askısına okulun renkleri olan gri ve bordo şerit kurdele takıyorlardı. Bizler Şenol sınıfı öğrencileri, şeritlerin üzerine rozetimizi takıyorduk.*” (Uluköse, 2006: 85).

Ayrıca 918 numaralı Sevim Sönmez ise öğrencilerin hocalarını örnek aldığını anlatan şu sözleri ise dikkat çekicidir: “ *...Okuldaki hocalarımdan yaşamla ilgili bir şeyler almak istiyordum. Fakat sevdiğim şık, tırnakları manikürlü, modern kişilerdi. Benden ve ailemden farklı gördüğüm şeylerden ne öğrenebilirim düşüncesini taşıyordum, hala öyleyim. Hocalarımdan davranışları, konuşmaları, giyimlerine dikkat ediyor, onlardan bir şeyler öğrenmek istiyordum. Okuldan aldıklarımla ailemden aldıklarımla bağdaştırmaya çalışıyordum.*” (Uluköse, 2006: 88).

İstanbul Kız Lisesi ve Bizim Sınıf adlı eserde lisedeki giyim kuşamlar ise şu şekilde tarif ediyordu: “ *Lisede önlüklerimiz siyah satendendi; fakat robadan büzgülü olma şartı yoktu. Biçimini kendimi belirlemiştik, belden eklemeli, eteği verev, parçalı olanlar vardı. Beyaz yakalarımızı da yakıştırdığımız biçimde kullanabiliyorduk. Pek süslü kızlardık, siyah çorapların altına ince çorap giyip, okuldan çıkışta değiştirirken yakalananlarımız vardı, ben de bunlardan biri idim. Saçlarımız çok önemli idi, okulda sıkıca örmek veya bağlamak gerekiyordu. Dışarı çıkarken saçların örgüleri başcıkları kapıda açılırdı.*”(Uluköse, 2006: 14).

Okul idaresi 1980-1981 eğitim öğretim yılında yeni bir kıyafet talimatını uygulamaya geçirmiştir. Buna göre ayakkabılar koyu renk ve topuksuz, çorapların kısıması beyaz uzun koyu renk olması, saçların örülerek arkadan toplanması ve sade tokalar takılması, saat dışında hiçbir süs eşyası takılmaması, soğuk havalarda renkli

hırka ya da kazağın giyilmemesi lacivert ya da siyah hırkanın giyilmesi mecburiyeti getirilmiştir(13 Ekim 1980 Tarihli Okul Kıyafet Talimatı). Okul Disiplin Kurulu Kıyafet Talimatında belirlenen bazı hususlarda güncelleme yapmıştır. Buna göre forma olarak lacivert renk belirlenmiş içine beyaz gömlek ya da balıkçı yaka kazak giyilebileceği, süveterin ise yasaklandığı hırka ya da ceket giyilebileceği hükme bağlanmıştır. Saçlar kısa ise enseyi aşmayacaktır. Tırnaklar kısa ve cilasız olacak, hiçbir şekilde makyaj yapılmayacaktır(Okul Disiplin Kurulunun 24 Ekim 1981 Tarihli ve Bir Nolu Kararı). Alınan bu kararlar disiplin kurulunca biraz yumuşatılmıştır. Buna göre öğrencilere kolaylık sağlamak amacıyla yaz ve kış aylarında çorapların ve forma içine giyilecek kazakların çeşitlenmesine karar verilmiştir. Yazın forma içine sadece beyaz gömlek giyilecek kışın ise beyaz gömlek yanında beyaz, siyah, gri ve lacivert kazak giyilebilecektir. Kışın siyah, gri, kahverengi ve lacivert yün çorap ile siyah üzerine dizaltı beyaz çorap giyilebilecektir(Okul Disiplin Kurulunun 27 Eylül 1982 Tarihli ve İki Nolu Kararı).

2.2.4.2 Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Kılık-Kıyafet Durumu

Cağaloğlu Anadolu Lisesi'ne ait kıyafetle ilgili ilk düzenleme şu şekilde karşımıza çıkmaktadır: Erkek öğrenciler gri pantolon, lacivert ceket, beyaz veya açık mavi gömlek giyecekler, lacivert veya siyah kravat takacaklardır. Ayakkabılar siyah veya koyu renk olacaktır. Ortaokul kız öğrencileri siyah önlük ve siyah çorap giyecekler ve beyaz yaka takacaklar, ayakkabıları siyah veya koyu renk olacaktır. Lise kız öğrencileri ise gri veya lacivert renkli forma giyecektir. Forma içine yazın sadece yakalı beyaz gömlek kışın bisiklet yakalı veya dik yakalı beyaz kazak forma üzerine ise sadece siyah veya lacivert renkli hırka giyeceklerdir. Çoraplar yazın kısa çorap veya dizaltı beyaz çorap kışın ise sadece lacivert renkli uzun çorap olacaktır. Ayakkabılar aynı şekilde siyah veya koyu renkli olacaktır. Kılık kıyafetle ilgili yönetmelik çerçevelendirilerek çeşitli yerlere asılacaktır(3 Ekim 1983 Tarihli ve 23 Ekim 1985 Tarihli Bir Nolu Disiplin Kurulu Kararları). Kız öğrenciler için daha sonra kıyafetle ilgili yapılan değişikliklerle, beyaz bluz ve yakada bordo kurdele ile uzun saçların atkıyruğu şeklinde toplanması uygulamasına geçilmiştir(11 Ekim 1988 Tarihli ve Bir Nolu Disiplin Kurulunun Kararı).

Günümüzde ise öğrencilerin kılık kıyafetleri şu şekildedir:

Kız Öğrenciler:

Beyaz gömlek, gömleğin içine beyaz tişört giyilebilmektedir. Gri (tek renk) hırka veya V yaka süveter, gri etek (önden iki pileli, yırtmaçsız, diz kapağı hizasında) veya siyah kumaş pantolon, siyah çorap, koyu renk uygun ayakkabı.

Erkek Öğrenciler:

Beyaz gömlek, lacivert ceket, gri (tek renk) hırka veya V yaka süveter, gri pantolon, bordo kravat, koyu renk uygun ayakkabı.

2.2.5 Disiplin İşleri

2.2.5.1 İstanbul Kız Lisesi'nde Disiplin İşleri

İstanbul Kız Lisesi, ilk sivil lise geleneğinden gelen, Osmanlı döneminde memur yetiştirmek amaçlı kurulan ve bizzat devlet yönetiminin itibarına mazhar olan bir okul olması dolayısıyla disipline çok önem vermiştir. Öğrencinin disiplinle ilgili sorunu olduğunda aileye yazılı bildirimde bulunulmuştur. Okulun 1920'li yıllarda öğrencisi olan Süreyya AĞAOĞLU'nun anılarında bu husus hakkında şöyle beyanat bulunmaktadır: *“Bir gün okul piyanosunun üstündeki Beethoven büstünü çocuklar düşürüp kırmışlar. Şöhretim yüzünden suç bana yüklendi, itirazlarıma rağmen azar işittim ve eve geleneksel mektup yazıldı. Ertesi gün asıl fail, müdire'ye suçunu itiraf edince çok üzülen Sadiye Hanım beni çağırdı ve benden özür dilemek büyüklüğünü gösterdi. Hala böyle hocalar var mıdır bilmem. Kardeşim Gültekin'in de isim annesi olan bu hanım ile dostluğumuz vefatına kadar sürdü”*(Bal, 2003: 331).

Osmanlı aile terbiyesiyle büyüyen Cumhuriyet dönemi Osmanlı kadınlarından olan İstanbul Kız Lisesi mensupları, disiplin işlerini sadece kurallara bağlamamış, İstanbul Kız Lisesi Muaşeret Kaideleri isimli ders kitabıyla da hayatlarının tümüne uygulamayı prensip edinmişlerdir. Kitapta dönemin disiplin anlayışının yanı sıra okul içinde ve dışındaki yaşam tarzı, görgü kuralları, aile

terbiyesi ve geleneği vb. birçok unsur açıklandığı ve vurgulandığı için bu kitabın tamamını eserimize almayı uygun gördük.

2.2.5.1.1 İstanbul Kız Lisesi Muaşeret Kaideleri (Sanal, İstanbul Kız Lisesi Muaşeret Kaideleri, 1957: 1-12).

MÜŞTEREK TERBİYESİ

“Sınıf dışında, Sınıfta, Sokakta, Ailede, Yemekte, Cemiyet İçinde”

Toplu halde yaşayan insanların iyi geçinmeleri, tavır ve hareketlerinde nazik olmaları, birbirlerini kırmamaları, başkalarının bedii zevkini incitmemeleri, çalışma hayatında kendilerine, vatana, millete faydalı olmaları için konulmuş birtakım terbiye usulleri, muaşeret kaideleri vardır. Gerek ailede gerek yabancı cemiyetlerde ve gerek mektep gibi resmi yerlerde geçim, intizam ve faidenin temini için düşünülmüş olan bu usullere, küçük, büyük herkesin uyması lazımdır.

Hürriyet ve rahatımızı ancak başkalarının hürriyet ve rahatına hürmet etmekle ve her yere ait terbiye ve kaidelere harfi harfine itaat etmekle temin edebiliriz. Bu terbiye kaidelerinin nelerden ibaret olduğu aşağıdaki maddelerde gösterilmiştir.

Mektepte, Muaşeret terbiyesi Sınıfta

- 1- Sınıfa girerken acele ile birbirini itmeyerek sıra beklemek.
- 2- Ders zili çalınca, öğretmeni sıralarda gürültüsüzce beklemek; öğretmenin çıkmasını yine gürültüsüzce beklemek.
- 3- Derste öğretmenin söze başlamasını beklemek, bir şey sormak icap ederse münasip bir sıra beklemek ve evvela söz almak.
- 4- Öğretmenin samimiyetini, şefkatini suistimal ederek teklifsizliğe başlamak; kendilerinin talebe ve karşılarındakinin hürmet edilmesi lazım gelen bir varlık olduğunu unutmayarak samimiyet içinde resmiyetten çıkmamak.
- 5- Heyecanlı münakaşaların, hatta gülüşerek, geçen bahislerin sonunda öğretmenin vaziyetine göre geçilecek hududu bilmek.
- 6- Verilen vazifeleri günü gününe hazırlamak. “Haberim yoktu, defterim evde, arkadaşım da kaldı” gibi muazeretler bulmaya çalışmamak.

- 7- Kitapların, defterlerin temizliğine dikkat etmek, mektebe gelirken kalemler yontulmuş hazır bulunmak.
- 8- Defter, kitap sayfalarını açarken gürültü çıkarmamak, tükürüklememek, sıra ve çantaları açarken gürültü etmemek.
- 9- Kopya etmenin hem bir hırsızlık hem de öğretmeni aldatmak olduğunu düşünerek bundan sakınmak.
- 10- İmtihan günlerinde kapı önlerinde toplanarak içeridekileri gürültü ile rahatsız etmemek.
- 11- Sınıfa zamanında girmek. Büyük bir mazeretle geç kalındığı zaman mazeret bildirmek.
- 12- Sınıfta bir şey yememek.
- 13- Bazı tabii kusurları olan arkadaşlara gülmemek.
- 14- Öğretmen ders verirken sağa sola bakmayarak gözleriyle, tavırlarıyla yalnız onu dinlemek.
- 15- Sınıfta gürültü ile burnunu silmemek.
- 16- Öğretmeni bir korkulacak varlık farzetmeyerek icap eden şeyleri terbiye dairesinde söz alarak serbestçe sormak, fikri münakaşalar yapmak.

Mektep İçinde

- 1- Formaların ve bluzların temiz ve ütülü olması. Forma içine giyilen bluzların renkli olmaması (beyaz, lacivert, gri).
- 2- Naylon çorap giyilmemesi Çorapların renkli olmaması (beyaz, lacivert, gri).
- 3- İskarpinlerin eski de olsa daima boyalı olması.
- 4- Saçların derli toplu, bir okul talebesine yakışacak şekilde olması.
- 5- Boyun, el ve tırnakların temizliği. Manikür yapılmaması.
- 6- Gerek sınıfta, gerek merdivenlerde ve bahçede eteklerini kaldırarak herkesin arasında çoraplarını düzeltmemek. Lüzum olduğu zaman böyle işleri bir köşeye çekilerek mümkün olduğu kadar başkasına göstermeden yapmaya çalışmak.
- 7- Başını bir yana çevirerek önünü görmeden başkalarına çarparak yürümek.

- 8- Arkadaşlarla görüşürken hitaplara dikkat etmek. Birbirini “hiş” diyerek çağdırmamak, kolundan dürtmemek. Ne kadar samimi olursa olsun, daima nazik, zarif görüşmeye çalışmak.
- 9- Yalnız arkadaşlarla, öğretmenlerle değil, hademelerle de terbiyeli, nazik görüşmek; onların sert ihtarlarına maruz kalmamak için, aldıkları emirleri tatbik ederken itirazlara kalkışmamak.
- 10- Koridorlarda, kapı önlerinde, merdivenlerde grup grup toplanarak başkalarının geçmesine engel olmamak.
- 11- Gerek öğretmenlere, gerek arkadaşlarına ilk gördükleri zaman selam vermek.
- 12- Mektep bahçesine bir şey atmamak. Mektebin her tarafını temiz tutmak.
- 13- Kendisinden ders almış olsun, olmasın mektebin bütün öğretmenlerine, karşılaşıncaya selam vermek.
- 14- Laboratuvarlarda ders aletlerini dikkatle kullanmak, haritaları buruşturup yırtmamak.
- 15- Mektep sıralarına, kapılarına bir şey yazıp çizmemek, mektebe kendi evleri gibi zarar vermemek.
- 16- Konferans ve konser salonlarında gayet yavaş görüşmek, söze ve musikiye başlandığı zaman büsbütün susarak hürmetle dinlemek.
- 17- Kütüphanede ses çıkarmadan, kendi varlığını hissettirmeden yürümek, başkalarını rahatsız etmeden oturup çalışmak.
- 18- Kapılarda anahtar deliğinden içeriyi gözetlememek.
- 19- Başka arkadaşlarının yanında kulaktan kulağa fısıldaşarak gizli konuşmamak.
- 20- Tuvalet yerlerini, muslukları kirletmemek.

Yemek Salonunda

- 1- Sofraya oturmadan evvel elleri yıkamak, elbisenin tozlarını silkelemek, saçları düzeltmek.
- 2- Masaya otururken sandalyeleri gürültü ile çekmemek.
- 3- Yemek yerken dirsekleriyle yandakini rahatsız etmemek.
- 4- Ekmekleri yerlere ve etrafa döküp saçmamak.
- 5- Ağzında yemek varken lakırdı söyleyerek başkalarını iğrendirmemek.
- 6- Öksürürken -her yerde- elini ağzına kapamak.

- 7- Çatal ve kaşıkları gürültüsüz kullanmak.
- 8- Yemekte iğrendirici şeylerden bahsetmemek.
- 9- Mektebe, başka arkadaşları imrendirecek kadar fevkalade yemekler ve meyveler getirmemek.
- 10- Pastırma, sarımsak gibi kokuları ile başkalarını rahatsız edecek şeyler yememek.
- 11- Yemekten sonra el ve ağzı yıkamak.
- 12- Yemek masalarını, yerleri kirletmeyerek temiz, döküntüsüz yemeğe alışmak.

Sokakta

- 1- Sokakta yürürken yerlere bir şey atmamak. Yerlere tükürmemek.
- 2- Geç vakit, sokaklarda yalnız dolaşmamak.
- 3- Tramvay, vapur ve trenlerde yüksek sesle konuşmamak. Bilhassa mektebe, öğretmenlere, derslere, eve ait bahisleri mümkün olduğu kadar yavaş görüşmek.
- 4- Birbirinizle görüşürken, gülerken yabancılar arasında bulunduğunuzu düşünerek laubali tavırlar takınmamak.
- 5- Pek mecbur olmadıkça, yürürken dönüp dönüp arkaya bakmamak.
- 6- Yolda birbirlerinin elleriyle, kollarıyla dürtmemek.
- 7- Tanıdıkları kimselere, tanışmalarının derecesine göre resmi veya samimi selam vermek.
- 8- Tanıdıklarına dikkatli dikkatli bakmamak.
- 9- Sokakta bir şey yememek.
- 10- Genç aile dostlarıyla sokakta uzun uzun konuşmamak.
- 11- Kolların fazla teklifsizce sallamadan yürümek.
- 12- Yerine ve icabına göre büyüklere daima yer vermek.
- 13- Ne kadar acele yürümek lazım gelirse gelsin, kimseye çarpmamak, fevkalade olarak bu şekilde birisi rahatsız edilmişse hemen dönüp af dilemek.
- 14- Sözle selam verilirse “günaydın” demek.

Ailede Muaşeret Kaidesi

- 1- Anne, baba, kardeşler arasında sevgi, şefkat, hürmet ve samimiyet, küçüklere bile hürmet ve nezaketle muamele.
- 2- En yakınlarımızda bile teklifsiz, dağınık kıyafetlerle çıkmamak.
- 3- Eve ait işlerde anaya yardım etmek, evde hizmetçi de olsa bir genç kızın, hususi işlerini kendisinin görmesi.
- 4- Fakir olsa da evin yemek masasının temiz, tertipli olmasına dikkat etmek, yalnız da olsa temiz tertipli yemek yemek, sofraya hep birden oturmak.
- 5- Hizmetçilere karşı terbiyeli muamele etmek.
- 6- Ev işlerini, çalışma, yemek yeme, misafir kabul etme, ziyaret yapma zamanlarını intiamaya koymak.
- 7- Yürürken fazla gürültü ederek alt katta oturanları rahatsız etmemek, pencereden bir şey silkelirken yoldan geçenlere dikkat etmek, sokağa bir şey dökmek.
- 8- Başka odalarda uyuyanları, oturanları veya çalışanları rahatsız etmemek için yavaş yürümek, zamanına göre konuşurken seslere dikkat etmek. İstirahat zamanında hizmetçileri bile rahatsız etmemek, istirahatlerine zaman bırakmak.
- 9- Fikirlerinize, arzularınıza muhalif olanlara karşı eşiniz, çocuğunuz, hizmetçiniz de olsa, hemen darılır, kızar vaziyetler almayarak her fikre, her itiraza nezaketle, itidalle mukabele etmek. Daha doğrusu konuşup görüşmeyi bilmek.
- 10- Ne yabancılara karşı normal dereceyi geçecek kadar fazla, yapmacık nezaket, ne de yakınlarınız arasında kabalık etmek. Her zaman için tabi bir terbiye göstermek.
- 11- Yatak ve istirahat odaları gibi başkasına ait hususi odalara girerken yavaşça kapıya vurmak.

Cemiyette Muaşeret Terbiyesi

- 1- Günün muhtelif zamanlarında, gidilecek muhtelif yerlere göre giyinmeyi bilmek, modada pek ileriye giderek ekzantrik olmamak.

- 2- Ziyaretleri iade etmek, kart bırakmak; bir mecliste tanışmayanları birbirine takdim etmek. (Bu usuller konferanslarda öğretilecektir) Davetlere tam zamanında gitmek gidilmeyecek olursa mazeret göstererek haber vermek.
- 3- Muhtelif tip ve seviyelerde misafirleri idare etmek, hepsinin zevkine, anlayışına göre bahisler bulmak.
- 4- Davetlerde birbirinin canını sıkacak, birbirinin hoşlanmayacak insanların biraraya gelmesine dikkat etmek, her misafirle aynı derecede meşgul olmak, münhasıran birisine lüzumsuz komplmanlar yapmamak.
- 5- Akrafa arasında geçimsizlikler çıkarmamak, herkese lazım gelen mevkiî vermek, herkese lazım gelen hürmeti göstermek.
- 6- En yakınlarımızla bile fazla teklifsizlikten sakınmak.
- 7- Gece yatısı misafirliğinin vereceği rahatsızlık düşünülerek davet olunmadan veya ansızın kardeş evine bile gitmemek.
- 8- Sabah ve öğle namazları gibi iş ve istirahat anlarında ziyaret yapmamak.
- 9- Bize gösterilen medeni nezaketleri derhal hakikat sanıp bunlardan ve dostluklardan aşırı derece istifadeye kalkarak kimseyi rahatsız etmemek.
- 10- Hiddetlensek bile kimse ile sesimizi yükselterek sert konuşmaya, hele bayağı sözler kullanmaya alışmamak.
- 11- Kimseye dokunaklı sözler söylememek; taş atmamak: lüzumsuz yere insanların ayıbını yüzüne vurmamak.
- 12- Bir mecliste hoşumuza gitmeyen ve dargın olduğumuz insanlarla karşılaşsak, ev sahiplerini veya orada bulunanları müşkül mevkide bırakmamak için vaziyetimizle hiçbir şey belli etmemek.
- 13- Başkalarını tenkit ederken, meclisimizde bulunanlarda bu gibi şeyler bulunup bulunmadığına dikkat ederek kimseyi incitmemek için ihtiyatlı konuşmak.
- 14- Kapalı bulduğumuz kapıları açınca yine kapamak, gerek kendi evimizde gerek başka yerlerde gürültüsüz yürümeye ve kapıları yavaş kapamaya çalışmak.
- 15- Kokusu çirkin birşey yediğiniz zaman bir yere ziyarete gitmemek.
- 16- Bir mecliste hep birden konuşmayarak konuşanı dinlemek.
- 17- Konuşan bir kimsenin sözünü kesmemek.
- 18- Değmez yere iddialara girişerek münakaşaları kavga şekline dökmek.

- 19- Başkalarının kanaat ve fikirlerine daima hürmet etmek.
- 20- Bir mecliste kimse ile gizli konuşmamak.
- 21- Sebebi ortaya konulmadan birşeye gülmemek. Gülerken bütün ağız ve boğaz görünecek kadar çirkin kahkahalardan sakınmak.
- 22- Başkalarının hususi hayatıyla, bizi alakadar etmeyen İşleriyle meşgul olmamak, dedikodu etmemek.
- 23- Tevdi edilen bir sırta hürmet etmek.
- 24- Başkalarını alakadar etmeyen bahisleri anlatarak can sıkılmamak.
- 25- Nerede olursa olsun, çalışkan, okuyan bir kimseye sık sık hitap ederek rahatsız etmemek.
- 26- Hususi hayatımızdan kimseye bahsetmemek.
- 27- Karı koca ve ailenin bütün efradı başkalarının yanında birbirlerine hürmet etmek, birbirlerini kırarak, başkalarının yanında mahcup bırakacak hitaplarda bulunmamak. Böyle şeylerden sakınmak.
- 28- Yüzüne karşı kimseyi fazla methetmemek.
- 29- Ne kadar samimi olursa olsun, bize yardım edene, hizmet edene, bir şey ikram eden kimseye dost, arkadaş, evlat, eş, hizmetçi, herkese teşekkür etmeyi unutmamak.
- 30- Bir mecliste başbaşa konuşan iki kişiyi tecessüs etmemek.
- 31- Hususi toplantılarda gizli konuşmamak, böyle bir şey icap ederse, odanın, salonun bir köşesine çekilerek orada konuşma, başkalarının da bu vaziyeti merak eder tavırlar takılmaması.
- 32- Lüzumu olmadıkça, sırası gelmedikçe ailesinden, mazisinden bahsetmemek, öğünmemek.
- 33- Görüşürken müstehzi vaziyetler takılarak kimseyi kırmamak, kimseyi teşhil etmemek.
- 34- Kim olursa olsun, mektuplarını cevapsız bırakmamak. Hediyelere icabına göre şifahi veya mektupla teşekkür etmek.

Yemeklerde Temizlik ve Terbiye

- 1- Sofra örtülerinin ve takımlarının temizliğine dikkat etmek.
- 2- Yemeğe temiz, toplu bir kıyafetle oturmak.

- 3- Yemek yeme usulleri, çatal, bıçak ve kaşığı iyi kullanmak; yemek dağıtılırken büyük kaşık ve çatalı dağıtılan tabaklara değdirmemek.
- 4- Ekmeği elle değil çatalla dağıtmak.
- 5- Tuzluktan tuzu elle değil bıçağın ucuyla almak.
- 6- Sofrada kaba, iğrendirici bahisler açmamak.
- 7- Sofraya güler yüzle oturmak, gerek aile, sofralarında gerek misafir arasında münasip bahisler aarak yemeğin neşeli geçmesine çalışmak.
- 8- Yemekte ne yalnızken ne başkalarının arasında aile reislerinin bir şeye hiddet göstermemesi; ihtarları filan başka zamana bırakması.
- 9- Sofranın bir eksiği varsa –bilhassa misafir yanında- hizmetçiyi azarlamamak, yemek hazırlığı için misafire hissettirecek telaşlar göstermemek.
- 10- Misafirlere ikram edilen yemeklerin güzelliğinden bahsetmemek. Onların methetmelerine karşı kısaca teşekkür etmek.

Umumi Yerlerde ve Sokak Terbiyesi

- 1- Sokakları, umumi bahçeleri kendi yerimiz bilip temiz tutmak.
- 2- Yerlere tükürmemek.
- 3- Tramvay, vapur, tren, otobüs gibi yerlere girerken sıra beklemek.
- 4- Böyle yerlerde bir şey yememek, yenildiği takdirde kabuklarını yerlere atmamak.
- 5- Başkalarının yanında yerimiz darsa, saygılı oturmak, kimsenin üzerine abanmamak.
- 6- Sinema, tiyatro, konser gibi umumi eğlence yerlerine sakın bir halde girip çıkmak, buralarda hızlı konuşup gülmek, fısıldaşarak yanımızdakilerin dinlemesine mani olmak.
- 7- Rahatsız, öksürüklü zamanlarda buralara gitmemek.
- 8- Umumi kütüphanelerde yavaş yürümek, konuşmamak.
- 9- Yollarda, tramvaylarda elimizde bulunan çanta, paket gibi şeyleri en münasip bir vaziyette tutarak kimseyi rahatsız etmemek.

Muaşeret kaidelerini okulda ve yaşamlarında prensip edinen öğrenciler ve öğretmenler saygı çerçevesinde sürdürdükleri eğitimleri boyunca başarılı olmuşlar ve okulun adını başarıyla özdeşleştirmişlerdir. Okulun öğrencisi Seher GÜNGÖR USER İstanbul Kız Lisesi ve Bizim Sınıf adlı eserde paylaştığı anısında şöyle özetlemektedir: “...Okulun ortamı, öğretmenlerimizin üzerimizdeki manevi baskısı ve öğretmene duyduğumuz saygı davranışlarımızı şekillendirmişti. Sınıfta hocam bana ‘niye çalışmadın’ demedi, çünkü ben bunu dedirtmedim. Evde de bana kimse ders çalış demedi dersim varsa çalıştım. Arkadaşlar arasında samimiyet ve sevgi vardı. Lise eğitimimiz çok kalıcı ve kaliteli idi. Üniversite eğitimini kolaylaştırdı, hiç zorlanmadım. Hukuk fakültesinde birinci sınıfta iken girdiğim bir sınavda çok başarılı olmuştum. Hangi liseden geldiğimi söylediğimde, hoca da ‘Zaten İstanbul Kız Lisesi’nden gelenler hep böyle başarılı oluyor’ demişti...”(Uluköse, 2006: 89).

Okul disiplin kurulu haysiyet divanınının 27 Ekim 1970 tarihli toplantısında disiplin yönetmeliğine göre öğrencinin cezalandırılması gereken tutum ve davranışlar belirlenmiş, herhangi birini işleyen öğrencinin cezalandırılacağı görüşülmüştür. Belirlenen fiillerden belli başlıları şunlardır:

Yalan söylemek, okul içinde ve dışında muaşeret kaidelerine uymamakta ısrar etmek, laubali hareketlerde bulunmak, okulca yasaklanmış kıyafet ve tuvalette ısrar etmek, verilen görevi yapmamak ve yapmamakta ısrar etmek, okula özürsüz geç gelmek ya da özürsüz gelmemek ve bunu adet edinmek, tembellikte ısrar etmek, okuldan kaçmak ya da kaçmayı adet edinmek, çirkin sözler sarfetmek ve arkadaşlarını tehdit etmek ve bunu adet edinmek, arkadaşlarına sataşmak ve arkadaşlarının ve okulun eşyalarına zarar vermek (zararlar ayrıca ödettirilir), herhangi bir yere çirkin yazılar yazmak resimler yapmakuygunsuz kitap ve resimleri okula getirmek, arkadaşlarına göstermek veya vermek, okulca gidilmesi yasak edilmiş olan gazino gibi yerlere ve balolara gitmek, güzellik müsabakalarına katılmak, ders zamanları sinemalara ve spor yerlerine gitmek, okul spor yurtlarından başka spor klüplerine kaydolmak ve müsabakalara müsaadesiz katılmak, okulda sigara içmek, kanunen cezayı gerektiren suçları işlemeköğretmenlere karşı itaatsizlik etmek, hakaret etmek, tehdit etmek ve bunda ısrarcı olmak, kopya yapmak ve

yaptırmak, okul düzenini bozacak herhangi bir harekete katılmak ya da teşvik etmek, okul içi ve dışında herhangi bir suçtan hükümlü olmak gibi suçlar sayılmaktadır. Ayrıca disiplin kurulunun 15 Ekim 1980 tarihli ve bir nolu kararına göre haysiyet divanının lise son sınıf öğrencilerinden seçilmesiyle oluşturulacağı ve bu öğrencilerin yardımıyla suçların önlenmeye çalışılacağına karar verilmiştir.

Sıkıyönetim dönemine rastlayan 1980’li yıllarda toplumu ilgilendiren tüm toplumsal olay ve neticeler okullarda kendini göstermekteydi. İşte bu dönemde dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan SAĞLAM’ın ilköğretim ve orta dereceli okullarda bizzat yaptığı denetimler neticesinde elde ettiği izlenimleri tüm valiliklere bir genelge ile gönderilmiştir. Okulların genel durumu ve alınması gereken tedbirlerin sıralandığı söz konusu yazıda çoğunlukla okul binaları, derslik, laboratuvar, atölye ve diğer bölümleriyle çevrenin temizlik, tertip ve düzenine; araç gereçlerin bakımına yeterince ilgi ve itina gösterilmediği, öğrenci, öğretmen ve hizmetlilerin kılık ve kıyafetlerinde iyi bir görünümde olmadığı, pek çok öğretmenin derslerine girerken bir ön hazırlığı ve plan yapma gereğini duymadığı, laboratuvar ve atölye derslerinin de çoğu zaman dersanelerde yapıldığı; müdür ve yardımcılarının okullarının her yönüyle işleyişine, düzenine ve personelin çalışmalarına etkili olabilecek sürekli kontrol görevlerini kademeli olarak düzenleyen bir çalışma planı hazırlamadıkları; öğrencilerin çoğunlukla, yaşlarının gereği, sahip oldukları enerjiyi harcama imkanından yoksun, hareketsiz, kendilerine verilen soyut bilgileri tekrar edip ezberleme çabası içinde oldukları bildirilmiştir.

Az ya da çok tüm okullarda olaylar sıkıyönetimin hakim olduğu 1979-1980 dönemlerinde kendini göstermekteydi. Buna istinaden T.C. Genelkurmay Başkanlığı Birinci Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının İstanbul’daki okullara gönderdiği altı numaralı Bildiriye göre okullarda anarşik olayların önlenmesi için aşağıdaki tedbirler sıralanmıştır:

1. Disiplin kuralları mutlaka teşkil edilmeli, olaylar kurula intikal ettirilmeli ve süratle neticelendirilmelidir.

2. Bayan polis bulunmayan okullarda kız öğrencilerin aranması bayan öğretmenler tarafından yapılmalı (nöbetçi bayan öğretmen) nöbet listesi halinde belirtilmelidir.
3. Nöbetçi öğretmenler nöbet başlama saatinden bir saat önce gelmeli ve ders bitiminden bir saat sonra ayrılmalı, dersten önce ve sonra ayrılmalı, dersten önce ve sonra okul iyice aranarak gerekli zabıtlar tutulmalıdır.
4. Ders aralarında (teneffüslerde) nöbetçi öğretmenler ve idareciler öğrenciler arasında olmalıdır.
5. Bayrak törenlerinde bütün öğrencilerin yanı sıra öğretmenler de hazır bulunmalı ve ilk dersleri hangi sınıfta ise o sınıf ile birlikte bulunmalı.
6. Mahkemelere intikal eden olaylar yönetmelik gereğince mahkeme neticesi belirlenmeden disiplin kuruluna intikal ettirilmeli ve süratle neticelendirilerek, taraflara okul toplu bir halde iken tebliğ edilmelidir. Bir sureti Alay Komutanlığına verilecektir.
7. Ortaöğretimde öğrencilerin sigara içmesi yasak olmasına rağmen, bir kısım öğrencilerin hela, koridor, bahçede sigara içtiklerini gören idareciler ve öğretmenler görmemezlikten gelmektedir. Bir kısım okullarda sigara içme yerleri ayrılmaktadır, bu husus önlenecektir.
8. Okul idarecileri ve öğretmenleri sıkıyönetim yasağına uymayan, öğrenci ve öğretmenleri yakalatarak görevli güvenlik kuvvetlerine yardımcı olmalıdır.
9. Okul idaresi zaman zaman yaptığı toplantılarda okul içerisinde anarşik faaliyetlere karıştığı bilinen veya tahmin edilen öğretmen ve öğrencilerinin okul dışı faaliyetlerinin izlenebilmesi için resim ve ev adresleri güvenlik kuvvetlerine verilmelidir.
10. Resimli okul albümünden yeteri kadar fazla yaptırılarak bir adeti de güvenlik kuvvetlerine verilmelidir.
11. Okul kimlik kartları en kısa zamanda tamamlanarak öğrencilere dağıtılmalı tamamlanana kadar da mutlaka kapıda öğrencileri tanıyan bir idareci bulundurulmalıdır.
12. Birden ziyade giriş (bahçe kapısı) bulunan okullarda giriş için tek kapı kullanılmalı, çıkış diğer kapılardan yapılabilir.

13. Okula geldikten sonra, okuldan çıkışlar mutlaka yetkili müdür yardımcısının imzası bulunan bir belgenin, görevli güvenlik kuvvetlerine gösterilmesi ile olmalıdır.
14. Her derste muhakkak yoklama yapılmalı ve yoklama pusulalarına bulunmayanlar kaydedilmeli (özellikle boykotlarda).
15. Boykot zamanlarında okula pek az öğrenci dahi gelse, öğretim görevlileri mesai bitimine kadar okulda bulunmalı, öğretmen odasında oturmak, gazete okumak, sohbet etmek veya örgü örmek yerine ders işlemelidir. Bu husus okul müdürü tarafından kontrol edilmelidir.
16. Okulda idari ve özel işleri bulunanlar için haftada belirli gün ve saat ayrılmalı, bu saatler dışında kimse içeri alınmamalı ve bu şahısların idareye gidiş ve gelişleri görevlendirilecek hizmetlilerle sağlanmalıdır.
17. Okul kantinlerini ihale ile alan şahısların güvenlik tahkikatları yapılmalı, aşırı uçlarla ilişkileri olanlara ihale edilmemelidir.
18. Ders bitiminden sonra okul temizlenip, okulun pencere ve kapıları kapatılıp kilitlendikten sonra gece bekçileri kontrolüne bırakılmalıdır.
19. Geceleri okullarda bir veya iki gece bekçisinin kalmasını sağlayacak tedbirler alınmalıdır. (Gece kalanlara gündüz istirahat gibi)
20. Bir kısım okullarda özel kıyafet belirlenmiş olmasına rağmen, bu kıyafete uygun gelen pek az öğrenci vardır. İdareciler yönetmelikte tespit edilen bu hususu uygulamalıdır. Diğer okullardaki saç, sakal ve kıyafet anarşisinin önlenmesi için girişlerdeki kontrol ile uygun olmayanları okula almamalıdır.
21. Okulda vukua gelen olaylarda olayın üstüne gidip, yasal yollarla başvurma yerine, yatıştırma, örtbas etme ve arbulma gibi yollara gidilmemelidir.
22. Okul idarecileri, öğretmen ve öğrencileri toplu olarak bulunduğu günlerde zaman zaman okulda mevcut güvenlik kuvvetlerini okulda öğrenimin aralıksız devam ettirilmesi için bulduklarını ve komutanlarından bu yolda emir aldıklarını duyurarak herhangi bir münakaşa ve sürtüşmeye meydan vermemeleri tembih edilmeli varsa müracaatlar okul idaresine duyurulmalı ve bu müracaatlar görevli güvenlik kuvvetlerinin komutanlarına telefonla veya karşılıklı ziyaretlerle duyurulmalıdır.

23. Olaylar zamanında telefonla güvenlik kuvvetlerinin Komutanlarına duyurulmalıdır.
24. Okula girişlerde tespit edilen veli ve ev adresleri üzerinde titizlikle durulmalı, değişikliklerin okul idaresine bildirilmesi şart koşulmalıdır.
25. Okul mesai saatleri içinde veya dışında okulda yapılacak çeşitli kollarin toplantıları ve spor faaliyetleri mutlaka bir öğretmen nezaretinde yapılacaktır.
26. Öğretmenler kanun ve yönetmelikleri doğrultusunda müşterek tutum ve davranış içerisinde bulunacaktır.
27. Eğitim Müdürlüğüne intikal eden olayların tahkiki için görevlendirilen müfettişlerin tahkikatları hızlandırılmalıdır.
28. Boş geçen derslerde öğrencilerin koridorda gürültü etmeleri, bahçede top oynamaları ve dolayısıyla ders yapılmasını engelleyecek şekiller giderilmeli ve sınıf başkanının nezaretinde müteakip derslere çalışmaları sağlanacaktır. Bu husus idarecilerce kontrol edilmelidir.

Alınan tedbirler 80'li yılların ne kadar çok sıkıntılı geçtiği hakkında fikir verebilmektedir. T.C. Kara Kuvvetleri Komutanlığı İstanbul Merkez Komutanlığının 27 Şubat 1980 tarihli yazılarında Sıkıyönetim Komutanlığınca Fakülte, Akademi, Yüksek Okul ve Ortaöğretim kurumlarında, bildiri ve prensipler sonucunda tesis edilen diyalog çok iyi neticeler verdiği bildirilmektedir. İstanbul belediye hudutları içerisinde 132 lise ve dengi okulda 152.000 öğrenci olup, çıkan 173 olayda yakalanan 864 öğrenci bulunmakta, toplam öğrenciye oranı %1,8'de kalmaktadır. Tüm öğretim kurumlarına oranı ise %1,6'da kalmıştır. Yazının altı adet eki bulunmaktadır. Öğretim kurumlarında meydana gelen olay yakalananlar ve oranları (Ek-1), Üniversite ve yüksekokulların durumu (Ek-2), en çok olay çıkan lise ve dengi okullar (Ek-3), en çok öğrenci yakalanan orta dereceli okullar Ek-4), yakalananların görüşü, memleketi ve yaş grubu (Ek-5), okul olaylarını etkileyen hususlar (Ek-6-ekte bulunmamaktadır) bulunmaktadır. 17 Ekim 1979-1 Şubat 1980 döneminde en çok olay çıkan lise ve dengi okullar (Ek-3)'da ilk on okul sıralanmış kalan 122 okulun detayları verilmemiş olup bu okullarda 104 olayda 747 kişi yakalanmıştır. Bu dönemde toplam 69 olay 117 kişi yakalanmıştır. İstanbul Kız Lisesi'nde de

muhakkak olaylar olmuştur fakat dönemin İstanbul Kız Lisesi de dahil hiçbir kız lisesi listede ilk onda bulunmamıştır(1980 Yılına Ait Genel Yazışma Dosyaları).

Tablo-24: İstanbul Kız Lisesi ve Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Disiplin Durumu (1970-1989)

ÖĞRETİM YILI	TEKDİR	UYARMA-MAHRUMİYET -KINAMA	OKULDAN KISA SÜRELİ UZAKLAŞTIRMA	OKULDAN TASDİKNAME İLE UZAKLAŞTIRMA	ÖRGÜN EĞİTİM DIŞINA ÇIKARMA	TOPLAM
1970-1971	25	6	28	1		60
1971-1972	11	4	5			20
1972-1973		18	3			21
1973-1974		22	7			29
1974-1975		12				12
1975-1976		5	7			12
1976-1977		5				5
1977-1978		8	4			12
1978-1979		11	8			19
1979-1980		27	14	1		42
1980-1981		61	4			65
1981-1982		91	9			100
1982-1983*		5	35			40
1983-1984**						0
1984-1985		2	9			11
1986-1987		26	3			29
1987-1988		2	6			8
1988-1989		13	1			14

Kaynak: İlgili yıllara ait disiplin kurulu karar dosyaları

* Bunalıma girerek intihara teşebbüs eden bir öğrenci 29 Aralık 1982 tarihli ve üç nolu kararla affedilmiştir. Ceza verilmesi halinde psikolojik durumu daha kötüye gideceği düşünülmüştür.

** İlgili yılda iki öğrenci uzaklaştırma ve altı öğrenci sözlü uyarı almış ve 4 Mayıs 1984 tarihli öğretmenler kurulu toplantısında cezaları kaldırılmıştır.

2.2.5.2 Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Disiplin İşleri

TDK eğitim terimleri sözlüğünde disiplin bir topluluğun, yasalarına ve düzenle ilgili yazılı ya da yazısız kurallarına, titizlik ve önemle uyması durumu ve

kişilerin içinde yaşadıkları topluluğun genel düşünce ve davranışlarına uymalarını sağlamak amacıyla alınan önlemlerin tümü şeklinde tanımlanmıştır. Çağaloğlu Anadolu Lisesi tarihinden gelen disiplin anlayışıyla her dönemde örnek olmayı başarmıştır. Lise öğrenimini Almanya’da başlayıp Türkiye’de sürdürmüş olan Fatma Bingöloğlu ile yapılan Pazar söyleşisinde genel anlamda Almanya ile kıyasla Türkiye’de eğitim öğretim sürecinde birtakım zorluklarla karşılaştığını dile getirmektedir. Okulun disiplin durumuyla alakalı 1991 yılına ait gazete röportajında şunları beyan etmektedir:

“Burada disiplin cezası olduğunu biliyorum. Ama ben hiç almadım. Okula karşı aykırı hareketler yaptığım zaman ceza alacağım söyleniyor. Öğretmenlere karşı gelenler, devamsızlık yapanlara disiplin cezası veriliyormuş. Tuvalette sigara içenler de okuldan atılıyormuş. Ama ben hiç bu cezalarla karşılaşmadım. Almanya’da disiplin cezası yoktu. Öğretmen ‘bu hareketini bir daha yapma’ derdi. Yaparsan evine mavi mektup giderdi. Mektupta aile uyarılırdı, önlem almazsa para cezasına çarptırılırdı. Almanya’da daha bir serbestlik var. Ama buraya uyum sağlamak gerekiyor. Bugüne kadar da öğretmenlerim de uyum sağladığım için bana teşekkür ettiler. Arkadaşlarım da beni sürekli uyarıyor. Ben Almanya’dayken çılgın bir kişiydim. Arkadaşlarıma şakalar yapardım, onları güldürürdüm. Burada arkadaşlarım ‘bunları okulda yapma burası Almanya değil’ diyorlar. Ama ben Türkiye’de okumaktan çok mutluyum.” (Göktürk, 1991). Görüldüğü üzere Almanya ile kıyaslanan disiplin uygulamalarında toplumsal yapının çok önemli etkisi vardır.

İstanbul’un tüm okullarında genel anlamda görülen bazı uygulamalarla ilgili sıkıntılardan kaynaklı Üst Disiplin Kurulu tarafından 2003-2004 yılında İstanbul ili okullarına birtakım tavsiye kararlar alınmıştır:

- Bazı Okul Disiplin Kurulu ve İlçe Disiplin Kurullarınca verilen cezaların veliye duyurduktan sonra 5 günlük itiraz süresini beklemeden cezayı uyguladıklarından usul hatası meydana geldiği,
- Soruşturma dosyalarında evrak tamamlanmadan karar verilmemesi özellikle rehberlik servisinin görüşünün alınması ve Üst Disipline gönderilen evrakların fotokopilerinin ve eklerinin tam olması,

- Öğrencilere nöbet görevi verilerek okul idaresine yardım etme ve sorumluluk duygusu kazandırmaya çalışılması,
- Tüm idareci ve öğretmenler, hangi dersin öğretmeni olursa olsun dersin 3-5 dakikasını günün şartlarına göre öğrenciyi aydınlatan eğitici konuşmalara ayırması (Vatan, millet, okul disiplini, dürüstlük, davranışlar vb.),
- Öğrencilerin spor ve sportif faaliyetlere yarışmalara yönlendirilmesi, spor ahlakı kazandırılmaya çalışılması,
- Velilerin okul idarelerince eğitim ve öğretim yönünden bilgilendirilmesi, okul idaresine yardımcı olacak şekilde yönlendirilmesi (Alan/bölüm seçimi, sınıf geçme, disiplin yönetmeliği vb.),
- Başarılı olan öğrencilerin diğer öğrencileri teşvik etmek amacıyla törenlerde taltif edilmesi, gerektiğinde ödüllendirilmesi,
- Öğrencilere boş zamanlarını değerlendirmelerinde rehberlik edilmesi,
- Okul Müdürlüğü aracılığı ile kuruluşlardan eleman istenip onay alınarak konferans ve seminerler verilmesi (Çevre, madde bağımlılığı, deprem, sağlık, hijyen vb.),
- Zaman zaman öğrencilerin rencide edilmeden aranması (Kesici aletler ve zararlı maddelerin engellenmesi amacıyla),
- Öğrenciler arasında birlik beraberlik, sevgi ve saygı kurallarını pekiştirecek hoşgörü ortamının oluşturulması (Toplam Kalite Yönetimi),
- Son sınıf öğrencilerinin meslek seçiminde okul, aile, üniversite işbirliğine önem verilmesi,
- Öğrenciler arası kaynaşma yapılarak okul kuralları ve disiplin yönetmeliği hakkında açıklayıcı ve doyurucu bilgilerin verilmesi,
- Okul ve okulun eşyalarının hepimizin malı olduğu onu korumamız gerektiği, rehberlik ve sınıf öğretmenliği ders programı çerçevesinde öğrencilere kavratılması,
- Her türlü sosyal ve kültürel etkinliklerin okul idaresinin bilgi ve gözetiminde yapılması,
- Son zamanlarda okullarımızda görülen intihar ve yanlış düşüncelere yönelme (madde bağımlılığı) hadiselerinin önlenmesi için sadece okul

yöneticilerinin değil aile ve çevrenin bu konuya daha duyarlı olarak yaklaşması ve okul, veli, çevre ilişki ve işbirliğinin sağlıklı yürütülmesi, bu konularda öğretmen ve öğrencilere gerekli bilgilerin verilerek öğrenci ve velilere yönelik seminerler düzenlenmesi,

- Okul aile birliği veli toplantılarının düzenli olarak yapılarak velilere öğrencilerin okul dışındaki zamanlarında öğrencileriyle daha yakından ilgilenmeleri konusunda uyarılarda bulunulmasının, öğrencinin arkadaş gruplarıyla ilgili ilişkilerinde gerekli duyarlılığı göstermelerinin sağlanması,
- Rehberlik sınıf öğretmenliği üzerinde durularak okullarda rehberlik servisinin faal hale getirilmesi,
- Onur Kurullarının oluşturularak, yönetmeliğinde, belirtilen görevlerini etkin olarak yerine getirmeleri konusunda her türlü imkan ve kolaylığın sağlanması,
- Okul öğrenci temsilciliklerine önem verilerek çalışmaların okul idaresince teşvik edilmesi ve onların onure edilmesi,
- Öğrencilere tarihi yerlere ve üniversitelere geziler düzenlenmesi, okulda rehberlik öğretmeni yok ise oluşturulan Rehberlik Yürütme Kurulu aracılığı ile sorunlu öğrencilerin sorunlarının çözümü konusunda gerekli çalışmalar yapılması,
- Okul yönetimi tarafından her hafta bayrak törenlerinde, öğrencilere eğitici nitelikli kısa ve özlü konuşmalar yapılması,
- Disiplin Yönetmeliğinin sınıf öğretmenlerince zaman zaman sınıflarda açıklanması ve yönetmeliğin ilgili maddelerinin sınıflara asılması,
- Okulda düzenlenen anma günlerine ve sosyal etkinliklere velinin davet edilmesi, ayrıca ilçe eğitim bölgelerinde yapılan sosyal ve kültürel etkinliklere ilgi gösterilmesi,
- Üniversite, emniyet ve bu tür kurumlarla okul veli işbirliğinin sağlanması,
- Öğretmenlerin okul içinde ve okul çevresinde tavır ve davranışlarında örnek olması,
- Yönetici, öğretmen ve öğrenci nöbetleri üzerinde titizlikle durulması,

- Öğrencilere yardımlaşma, dayanışma ve birbirlerinin haklarına saygı duyma, tevazu ve hoşgörülü davranma alışkanlığının kazandırılması,
- Okullarda Toplam Kalite Yönetiminin esas alınarak, Okul Disiplin Kurulunun oluşturulması ve Eğitim Bölgesi Danışma Kurullarının etkin hale getirilmesi.

Aşağıdaki tabloda yıllar itibariyle Cağaloğlu Anadolu Lisesinde çeşitli sebeplerle disiplin cezası almış öğrenci sayıları verilmiştir:

Tablo-25: Cağaloğlu Anadolu Lisesinde Disiplin Durumu (1997-2001)

DİSİPLİN CEZALARI	DİSİPLİN CEZASI VERİLMESİNİ GEREKTİREN FİİLLER	YILLAR				
		1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	TOP LAM
a) Uyarma-Mahrumiyet-Kınama cezalarını gerektiren davranışlar	1 Öğretmen veya okul yönetimi tarafından verilen ödevleri ve görevleri yapmamak		1			1
	2 Kılık-kıyafet yönetmeliğine uymamak		2			2
	3 Okulda sigara içmek	1			13	14
	4 Okul içinde kavga etmek	8	5	1		14
	5 Okul kitaplığından, laboratuvarından, atölyelerden, pansiyonundan veya spor yurdundan aldığı kitap, araç ve gereçleri geri vermemek, eksik vermek, kötü kullanmak				7	7
	6 Okul içinde veya dışında yöneticilere, öğretmenlere, arkadaşlarına ve okulun diğer personeline kaba ve saygısız davranmak	3	2		4	9
	7 Dersin ve ders dışı faaliyetlerin akışını ve düzenini bozacak davranışlarda bulunmak		8		6	14
	8 Okula geldiği halde özürsüz olarak derslere, törenlere, etütlere, diğer eğitici çalışmalara, sınavlara, atölye, laboratuvar ve uygulama çalışmalarına katılmamak, geç katılmak veya katıldıktan sonra ayrılmak ve okulu terk etmek	3	13		12	28
b) Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma cezasını gerektiren davranışlar	1 Arkadaşlarına sarkıntılık, hakaret ve iftira etmek veya başkalarına bu gibi davranışlarda bulunmak	9	4	1	2	16
	2 Okul içinde öğrenciler arasında gruplaşmalara, sürtüşmelere, çatışmalara neden olabilecek izinsiz gösteri veya toplantı düzenlemek, siyasi partilere, bu partilere bağlı yan kuruluşlaraveya sendikalara ait amblem, rozet, yazı, slogan, bildiri, ilan, broşür ve benzeri propaganda araçlarını dağıtmak			1		1

	3	Okul demirbaş eşyasına, kendisinin ve arkadaşlarının araç ve gereçlerine ahlak dışı, ideolojik veya siyasi amaç taşıyan resim, amblem ve benzerini yapmak, yazılar yazmak	1		2		3
	4	Yasaklanmış her türlü yayını okula, okula bağlı yerlere sokmak veya yanında bulundurmak					
	5	Kumar oynamak veya oynatmak					
	6	Öğretmen veya okul yönetimi tarafından verilen görevlerin yapılmasına engel olmak	6	2	12	10	30
	7	Okulda bulunduğu halde kasıtlı olarak bayrak törenlerine katılmamak, özürsüz olarak bayram törenlerine gelmemek				3	3
c) Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma cezasını gerektiren davranışlar	1	Okulca verilen kimlik kartında veya başka belgelerde değişiklik yapmak, sahte belge düzenlemek, üzerinde değişiklik yapılmış belgeleri kullanmak, bu belgelerin sağladığı haklardan başkalarını yararlandırmak					
	2	Yasaklanmış kitap, dergi, broşür, gazete, bildiri, beyanname, ilan ve benzerlerini dağıtmak, duvarlara ve diğer yerlere asmak, yapıştırmak, yazmak, okul araç ve gereçlerini bu amaçlar için kullanmak					
	3	Okul sınırları içinde herhangi bir yeri okul yönetiminden izinsiz olarak eğitim ve öğretim amaçları dışında kullanmak veya kullanılmasına yardımcı olmak					
	4	Okulun bina, eklenti ve donanımlarını, okula ait taşınır veya taşınmaz malları tahrip etmek					
	5	Öğretmenlere, yöneticilere, memurlara ve diğer görevlilere hakaret etmek, karşı gelmek, onların okulda veya eklentilerinde görevlerini yapmalarına engel olmak					
	6	Okula yaralayıcı, öldürücü aletler, silah ve patlayıcı maddeler getirmek veya bunları bulundurmak					
	7	Zor kullanarak veya tehditle kopya yapmak veya yapılmasını sağlamak					
	8	Okulda içki içmek, içkili olarak okula gelmek veya uyuşturucu madde kullanmak			1		1
	9	Okul içinde siyasi partilerin, bu partilere bağlı yan kuruluşların, ideolojik amaçlı dernek ve kuruluşların veya sendikaların siyasi ve ideolojik görüşleri doğrultusunda eylem düzenlemek, başkalarını bu gibi eylemleri düzenlemeye kışkırtmak, düzenlenmiş eylemlere etkin biçimde katılmak					

ç) Örgün Eğitim Dışına Çıkarma cezasını gerektiren davranışlar	1	Okulda uyuşturucu madde ticareti yapmak					
	2	Okul içinde ve dışında tek veya toplu halde okulun yöneticilerine, öğretmenlerine ve diğer personeline karşı saldırıda bulunmak, bu gibi hareketleri düzenlemek veya kışkırtmak					
	3	Okul içinde veya dışında yaralayıcı, öldürücü her türlü alet, silah, patlayıcı maddeler kullanmak suretiyle herhangi bir kimseyi yaralamaya teşebbüs etmek, yaralamak, öldürmek, maddi veya manevi zarara yol açmak					
	4	"Türkiye Cumhuriyeti'nin devleti ve milletiyle bölünmezliği" ilkesine ve "Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcında belirtilen temel ilkelere dayalı milli, demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerine aykırı miting, forum, direniş, boykot ve işgal gibi ferdi veya toplu eylemler düzenlemek, düzenlenmesini kışkırtmak, düzenlenmiş bu gibi eylemlere katılmak veya katılmaya zorlamak					
	5	Yol kesmek, adam kaçırmak, haraç almak					
	6	Kişileri veya grupları dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezheplerine göre ayırmayı, kınamayı, kötülemeyi amaçlayan bölücü toplu eylemlere katılmak					
	7	İffetsizliği tespit edilmiş olmak, herhangi bir kimsenin iffet ve namusuna tecavüz etmek					
	8	Okulun bina, eklenti ve donanımlarını, okula ait taşınır veya taşınmaz malları kasıtlı olarak tahrip etmek					
	TOPLAM		31	37	18	57	143

ÖĞRETİM YILI	UYARMA-MAHRUMİYET-KINAMA	OKULDAN KISA SÜRELİ UZAKLAŞTIRMA	OKULDAN TASDİKNAME İLE UZAKLAŞTIRMA	ÖRGÜN EĞİTİM DIŞINA ÇIKARMA	TOPLAM
1997-1998	15	16	-	-	31
1998-1999	31	6	-	-	37
1999-2000	1	16	1	-	18
2000-2001	42	15	-	-	57
2001-2002	38	17	-	-	55
2002-2003	28	27	-	-	55
2003-2004	12	28	1	-	41

2004-2005	25	13	-	-	38
2005-2006	6	7	-	-	13
2006-2007	34	19	-	-	53
2007-2008	32	5	1	-	38
2008-2009	16	15	-	-	31
2009-2010	51	16	-	-	67

Kaynak: Okul Disiplin Kurulu Karar Dosyaları

2.2.6 Öğrenci Kişisel Dosyası

Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası kararları uyarınca yeniden düzenlenen rehberlik çalışmalarında kullanılmak üzere hazırlanan Öğrenci Kişisel Dosyası 1975-1976 öğretim yılından itibaren bütün ilkökul, ortaokul ve liselerin birinci sınıflarından başlamak suretiyle kademeli bir şekilde uygulamaya konulması kararlaştırılmıştır. Öğrenci kişisel dosyasının amacı; öğrenciye sistemli ve profesyonel bir yardım yapabilmek için çeşitli tekniklerle sağlanan bilgilerin yetkililere sistemli bir şekilde özetlenerek kaydedilmesi, okulla ilgili yönetmelik ve genelgedeki esaslara uyularak öğrencinin ya yüksek eğitime ya hem mesleğe hem de yüksek eğitime, ya da hayata ve iş alanlarına hazırlayan programlarından birine ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yönelmesine yardımcı olacak bilgilerin toplanmasını ve değerlendirilmesini sağlamaktır. Kişisel dosyalar aşağıdaki açıklamaların girilmesiyle 22 sayfadan oluşmaktadır:

Kapak

- 1. Sayfa** Nüfus kimlik cüzdanına göre doldurulur.
- 2. Sayfa** Öğrencinin okula nasıl geldiğine ait diploma, tasdikname gibi öğrenim durumu ile ilgili belgeler bu sayfaya kaydedilir.
- 3. Sayfa** Öğrencinin velisi değişikçe bu sayfa yeni velinin adresine göre işlenecek ve veliye imza ettirilecektir.
- 4. Sayfa** Öğrencinin aile durumu ile ilgili tüm bilgiler bu sayfaya yazılacaktır.
- 5. Sayfa** Öğrenciye uygulanan testlerin sonuçları bu sayfaya işlenecektir.
- 6. Sayfa** Sağlık durumuna ait bu sayfa, okul doktoru veya hükümet tabibi tarafından, sınıf öğretmeni ya da grup rehberi aracılığı ile doldurulacaktır.

7. **Sayfa** Türk standartlarına göre düzenlenen bu boy ve ağırlık gelişimi tabloları öğrencinin her yaştaki durumu ilgililerce işaretlenerek gelişmeye paralel olup olmadığı kontrol edilecektir.
8. **ve 9. Sayfa** Öğrenciye ait gözlem sonuçları yıl sonlarında gözlem fişlerinden bu sayfaya işlenecektir.
10. **ve 11. Sayfa** Görüşme sonuçları fişlerden, yılsonunda kısaca bu sayfaya yazılacaktır.
12. **Sayfa** Bu sayfaya yılsonunda vaka kayıt fişleri dikkate alınarak vaka kayıtlarının özetleri kısaca yazılacaktır.
13. **Sayfa** Yapılan danışma özetleri yılsonunda ilgililerce bu sayfaya kaydedilecektir.
14. **Sayfa** İlkokuldaki notları bu sayfaya yazılarak ilkokuldaki başarı durumu saptanacaktır.
15. **Sayfa** Ortaokuldaki başarı durumu bu sayfaya yazılacaktır.
16. **Sayfa** Yöneltilme ile ilgili ortaokul sınıf öğretmenler kurulunun kararları bu sayfaya işlenecektir.
17. **ve 18 Sayfa** IX, X, XI, XII sınıflardaki başarı durumu bu sayfaya yazılacaktır.
19. **Sayfa** Ortaöğretim sınıf öğretmenler kurulunun kararı bu sayfaya işlenecektir.
20. **Sayfa** Bu sayfa Yüksek Öğretimdeki başarı durumuna aittir.
21. **ve 22. Sayfa** Önemli notlara aittir.

2.2.7 Öğretmenler

2.2.7.1 İstanbul Kız Lisesi Müdür ve Öğretmenleri

İnas İdadisi ismi ile 1911 senesinde açılan okulun ilk müdürü Bay Edip, ilk müdiresi de Bayan Nakiye'dir. İsmi Bezmialem Sultanisi olduğu dönemde Mektep müdürü Bay Akif müdiresi de Bayan Sadiye idi(Sanal, 1963 İstanbul Kız Lisesi Yıllığı, 1963: sy). Müdürlük yapmış isimler şu şekilde sıralanmıştır:

Bay Hilmi, Bay Mustafa Nuri, Bayan Sabiha, Bayan Refika, Bay Sait, Cafer Erkiç, Cevat Tiniç, Cemal Gökçe

Fuat Bey- Nakiye Hanım (1922),
 Sabri Urunç-Fethiye Hanım (1925),
 Sabri Urunç-Sara Akdik (1922),
 Zeki Emre-Hatice Hanım (1932),
 İffet Cin (1950-1954),
 Faika İsam Onan (1955),
 Faika İsam Onan (1958-1959),
 Talip Yüzak (1970),
 Mustafa Türköz (1983-1986),
 Feraset Tunç (1957),
 Mahmut Cemal Gökçe (1960-1967),
 Mehmet Türkpençe (1976),
 Atilla Salihoğulları (1986-1991)(Özümert, 2002: 10).

Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin arşivinde İstanbul Kız Lisesi ile ilgili evraklar çok dağınık ve çoğu okunmayan kullanılmayacak vaziyettedir. Öğretmenlerle ilgili bilgileri içeren memur-muallim sicil defterleri 1928 yılından başlamakta 1970 yılına kadar uzanmaktadır. Daha sonraki 1970 ile 1983 yılları arasındaki sicil defterlerine ulaşamadık. Elimizdeki verilere istinaden çıkarılmış öğretmen bilgileri aşağıya dökülmüştür:

Memur-muallim sicil defterlerine (1928) göre İstanbul Kız Lisesi sıfatıyla ilk öğretmenlerinin de aralarında bulunduğu idadi dönemi öğretmenlerinden bazıları şunlardır:

Selim Bey

Nafia Hanım

Cavide Hanım

Semiha Hanım

Füruzan Hanım	Münif Sait Bey
Ayhan Bey	Hayrunnisa Hanım
Latif Bey	H. İhsan Hanım
Alim Bey	Servet Hanım
Süleyman Bey	Tevfik Bey
Latife Hanım	Malik Bey
Emin Bey	Nezihe Hanım
Zahide Hanım	Mustafa Bey
Celaleddin Bey	Meliha Hanım
Şevket Bey	Naile Belkıs Hanım
Cemil Bey	Hususiye Hanım
Nihat Bey	Saadet Hanım
Cemal Bey	Rauf Bey
Esmâ Hanım	Muazzez Pankoğlu
Hami Bey	Ferhunde Hanım
Ziya Bey	Nermin Hanım
Azmi Bey	Müberra Hanım
Nevzad Bey	Mehmet Halit Tanrıkulu
Ragıp Bey	Makbule Hanım
Mihriban Hanım	İhsan Bey
Şaziye Hanım	Nilüfer Pars

Azmi Bey

Fatma Muzaffer

Azize Hanım

İlhami Demirci

Şadiye Yavaş

Mübeccel Argun

Hasan Bey

Hayriye Hanım

Fikret Hanım

Aliye Hanım

Kemal Hanım

Ayrıca 1970 yılına kadarki memur-muallim sicil defterlerine göre öğretmenler aşağıya çıkarılmıştır:

ADI VE SOYADI	DOĞUM YERİ	DOĞUM TARİHİ	İKL'DEN MEZUN İŞE TARİHİ	MEZUN OLUNAN OKUL	VAZİFESİ	İKL'DEKİ GÖREVİNE BAŞLAMA TARİHİ	İKL'DEKİ GÖREVİNDEN AYRILIŞ TARİHİ
Ümmügülsüm Hayrünnisa Yazıcıoğlu	İstanbul	1333	27.10.1933	İ.Ü. EDEBİYAT FAK.- EDEBİYAT	TÜRKÇE ÖĞR.VE MÜDÜRLÜK	21.10.1944	08.12.1948
Mehmet Mirat Aykan	Üsküp	1305		PİYADE İHTİYAT ZABİTANI MEKTEBİ	TABİİYE ÖĞR. VE BAŞMUAVİNLİK	08.02.1944	28.05.1949
M. Sacide Özeren	Radovişte	1328	16.11.1929	İST. DARÜLFÜNUNU HUKUK FAK.	TÜRKÇE ÖĞR.VE MUAVİNLİK	01.04.1944	01.11.1969
Nasya Dublan	İstanbul	1335		İ.Ü. EDEBİYAT FAK.- İNGİLİZCE	İNGİLİZCE ÖĞR. VE MUAVİNLİK	26.09.1945	01.01.1946
Şira Dramur	İstanbul	1330		İ.Ü. TIP FAK.	DOKTORLUK VE ÇOCUK BAKIMI ÖĞR.	02.01.1940	01.10.1945
Emine Mualla Baktır	İstanbul	1333		İ.Ü. EDEBİYAT FAK.- TÜRKÇE	TÜRKÇE YARDIMCI ÖĞR.	02.04.1940	01.10.1946
Rüveyde Günüşen	İstanbul	1338		İ.Ü. EDEBİYAT FAK.- FELSEFE	TÜRKÇE YARDIMCI ÖĞR.	25.09.1944	30.04.1947
Zekiye Mediha Esencan	İstanbul	1316		İST. DARÜLFÜNUNU EDEBİYAT	COĞRAFYA ÖĞR.	01.08.1940	30.09.1949
Azize Sungur Acar	Razgrat	1912		ANKARA HUKUK FAK.	TARİH-COĞR-YURT BİLGİSİ ÖĞR.	04.11.1940	26.09.1945
Sühran Kurtoğlu	İstanbul	1333		İ.Ü. EDEBİYAT FAK.- TARİH	TARİH-YURT BİLGİSİ ÖĞR.	20.12.1940	03.02.1945
Hacer Handan Ongan	İstanbul	1332	07.10.1937	İ.Ü. EDEBİYAT FAK. COĞRAFYA	TARİH-COĞRAFYA YARDIMCI ÖĞR.	01.05.1945	06.02.1946

Nuriye Baytarun	İstanbul	1330		GAZİ TERBİYE ENSTİTÜSÜ- MATEMATİK	MATEMATİK ÖĞR.	13.09.1943	13.12.1948
Ayten Başgut	İstanbul	1333		İ.Ü. FEN FAK.- KİMYA	MATEMATİK YARDIMCI ÖĞR.	27.10.1937	30.09.1949
Nebahat Unan	Erzincan	1337		İ.Ü. FEN FAK.- FİZİK	MATEMATİK YARDIMCI ÖĞR.	01.12.1943	13.01.1947
Hatice İffet Atılgan	M.K.Paşa	1332		ADANA KIZ LİSESİ	MATEMATİK YARDIMCI ÖĞR.	05.11.1940	15.09.1945
Emine Bedriye Çamer	İstanbul	1331	1933	İ.Ü. FEN FAK.- TABİİ İLİMLER	TABİİYE - FİZİK YARD. ÖĞR.	23.10.1944	13.11.1948
Fatma Nezihe Tam	İstanbul	1338		İ.Ü. FEN FAK.- TABİİYE	TABİİYE YARDIMCI ÖĞR.	31.03.1942	30.09.1949
Mukaddes Bümen	Pirtepe	1328		BURSA KIZ LİSESİ	FİZİK YARDIMCI ÖĞR.	07.10.1938	01.11.1947
Nazıma Antel	İstanbul	1334		İ.Ü. EDEBİYAT FAK.- İNGİLİZ FİLOLOJİSİ	İNGİLİZCE YARDIMCI ÖĞR.	22.11.1943	30.09.1949
Barika Necla İsfendiyaroğlu	İstanbul	1339		NATRE DAME DE SİON	FRANSIZCA YARDIMCI ÖĞR.	21.09.1943	26.09.1949
Ayşe Semiha Korur	İstanbul	1314		DARÜLMUALLİMAT ŞEHADETNAME Sİ	BEDEN TERBİYESİ ÖĞR.	10.10.1935	30.09.1949
Fatma Lütfiye Öncüm	İstanbul	1329		GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ- TEZYİNİ SANATLAR	RESİM- YAZI YRD. ÖĞR.	27.11.1941	23.06.1947
Ayşe Nüzhet Arioba	İstanbul	1319		İSTANBUL KONSERVATUARI- PIYANO	MÜZİK YARDIMCI ÖĞR.	02.10.1940	01.11.1947

Emine İhsan Onan	İstanbul	1308		DARÜLMUALLİMAT RÜŞTİYE ŞEHADETNAMESİ	BİÇKİ-DİKİŞ, EV İDARESİ	25.09.1941	30.09.1949
Ali Necati Öğütman	İstanbul	1306		İSTANBUL MERCAN İDADİSİ	TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ	11.04.1945	30.09.1949
Radi Başgut Başgut	İstanbul	1331		İ.Ü.-EDEBİYAT FAK.- LİSAN	FRANSIZCA ÖĞR.	12.09.1945	09.10.1945
Meliha Alagün	Tarsus	1331	1935	İ.Ü.-EDEBİYAT FAK.- TARİH	TARİH YARDIMCI ÖĞR.	01.10.1945	13.12.1948
Kaniye Maral	Edirne	1319		EDİRNE KIZ MUALLİM MEKTEBİ	TÜRKÇE ÖĞR. VE MÜDÜR YARDIMCILIĞI	20.11.1945	30.09.1949
Rezan Akdeniz	Sivas	1926		İ.Ü.-EDEBİYAT FAK.- FRANSIZ FİLOLOJİSİ	FRANSIZCA YARDIMCI ÖĞR.	01.12.1945	01.11.1947
Hasibe Jale Köksal	Edirne	1339	10.05.1941	İ.Ü. -EDEBİYAT FAK.- COĞRAFYA	TARİH-COĞR. YARDIMCI ÖĞRETMENLİĞİ	11.02.1946	21.09.1946
İsa Aras Hekimoğlu	İstanbul	1294		DARÜLFÜNUN - COĞRAFYA	TARİH-COĞR. ÖĞRETMENLİĞİ	17.10.1946	16.08.1949
Mualla Şaş	İstanbul	1336	---	İ.Ü. EDEBİYAT FAK.- COĞRAFYA	TARİH-COĞR. YARDIMCI ÖĞRETMENLİĞİ	01.12.1946	20.04.1948
Ali Turgut	Sundurgu	1308		İSTANBUL DARÜLMUALLİMİN İLK KISMI	MATEMATİK ÖĞR.	28.04.1947	30.09.1949
Nazmiye Hiçdurmaz	İstanbul	1321		İSTANBUL DARÜLFÜNUNU - EDEBİYAT FAK.	TÜRKÇE ÖĞR.	03.11.1947	30.11.1949
Handan Bozoğlu	İstanbul	1335		İ.Ü. İNGİLİZCE EHLİYETLİ	İNGİLİZCE YARDIMCI ÖĞR.	01.11.1947	30.09.1949

Muzaffer Doğanoğlu	İzmir	1923	1940-1941	İ.Ü. FEN FAK.	TABİİYE YARDIMCI ÖĞR.	22.01.1946	30.09.1949
Hadiye Eralp	Selanik	1321		İSTANBUL KIZ ÖĞRET MEN OKULU	RESİM ÖĞR.	01.10.1947	08.12.1947
Muhsine Edis	İstanbul	1312		MUSİKİ MUALLİM MEKTEBİ	MÜZİK ÖĞR.	05.11.1947	14.12.1948
Baha Tevfik Tansel	İstanbul	1308		O. TEDRİSAT MUALLİMLİĞİ EHLİYETNAMESİ	TARİH-COĞRAFYA ÖĞR.	01.05.1948	30.09.1949
Fahriye Yurdağul	İstanbul	1317		İST. DARÜLFÜNUN - KİMYA	TABİİYE, KİMYA ÖĞR.	09.02.1926	03.09.1927
Nuriye Erdem	Ödemiş	1329		ORTAÖĞR. OK. YRD. ÖĞR. YETERLİLİK BELGESİ	YRD. FİZİK ÖĞR.	01.10.1948	13.12.1948
Sebahat Tağan	Çengelköy	1341	Haziran 1944	İ.Ü. FEN FAK. -TABİİYE	TABİİYE YARDIMCI ÖĞR.	01.10.1948	30.09.1949
Melahat Sevenay	İstanbul	1326		RESİM ÖĞR. EHLİYENAMESİ	RESİM ÖĞR.	18.09.1933	12.11.1962
Saliha Sayman	??	1337		EDEBİYAT FAK. - COĞRAFYA	YRD. COĞRAFYA ÖĞR.	04.11.1948	31.12.1948
Ali Rıza Uysal	İsparta	1308		DARÜLMUALLİMİN RÜŞTİYESİ TASTİKNAME	MÜDÜR VE FRANSIZCA ÖĞR.	16.03.1949	30.09.1949
Fitnat Ortay	Mardin	1337	1940	ANKARA DİL-TARİH-COĞRAFYA FAK.	İNGİLİZCE ÖĞR.	15.09.1954	07.06.1969
Fahriye Mazgan	Bilecik	1340		ANKARA DİL-TARİH-COĞRAFYA FAK.-TARİH	TARİH ÖĞR.	15.10.1954	31.11.1969
Nuriye Böğrün	Tutrakan	1334		ANKARA-GAZİ TERBİYE ENS.	BEDEN TERBİYESİ ÖĞR.	11.11.1954	31.05.1969

Behice Kaplan	Üsküdar	1332		İ.Ü. EDEBİYAT FAK. EDEBİYAT	EDEBİYAT ÖĞR.	29.11.1954	05.10.1956
Türkan Teker	Çorum	1341		İ.Ü. EDEBİYAT FAK. MATEMATİK	MATEMATİK ÖĞR.	05.01.1955	25.09.1969
Semahat Ömer	İstanbul	1339		İ.Ü. FEN FAK. -FİZİK- KİMYA	FİZİK ÖĞR.	11.07.1955	28.02.1970
Safure Dağlar	Kadınhan	1336		İ.Ü. FEN FAK. -FİZİK- KİMYA	FİZİK-KİMYA ÖĞR.	01.10.1955	31.05.1970
Mediha Dora	İstanbul	1322		İST. KIZ ÖĞR. OKULU- CİMNASTİK EHLİYETNAMELİ	MATEMATİK ÖĞR.- MÜDÜR YRD.	15.10.1936	01.10.1956
Hayrünnisa Yezari (?)	İstanbul	1318		DARÜLFÜNUN - EDEBİYAT FAK.	ALMANCA ÖĞR.	22.02.1933	08.10.1957
Semiha Gürses	Mitreaviçe	1326		(?) ÜNİVERSİTE- EDEBİYAT FAK. COĞRAFYA ENS.	COĞRAFYA ÖĞR.	03.10.1939	31.05.1970
Müzeyyen Ekinoğlu	Edirne	1327		ORTAÖĞR. ÖĞR. EHLİYETNAMELİ	TABİİYE ÖĞR. VE MÜDÜR YRD.	01.10.1942	01.10.1969
Zehra Doğruman	Denizli	1330	01.10.1932	YÜKSEK ÖĞRETMEN OKULU TABİİYE ŞUBESİ	TABİİYE ÖĞR.	14.11.1945	07.06.1969
Nezahat Kulen	Üsküp	1322		DARÜLFÜNUN- EDEBİYAT FAK.- YÜK.MUALLİM MEKTEBİ	FELSEFE ÖĞR.MÜDÜR YRD.	03.09.1932	31.05.1967
Hadiye Candan	Anadoluhisarı	1314		DARÜLFÜNUN- EDEBİYAT FAK.- EDEBİYAT	EDEBİYAT ÖĞR.	18.10.1943	07.06.1966
Faika Onan	Serez	1321- 1323		YÜKSEK MUALLİM MEKTEBİ	FELSEFE ÖĞR.	09.04.1945	04.05.1962

Fatma Sabahat Bingüler	İstanbul	1320	Bezmialem Sultanisi	YÜKSEK MUALLİM MEKTEBİ	TARİH ÖĞR.	30.09.1934	20.11.1963
Belkıs Rıza Topçugil	İstanbul	1329	1930	DARÜLFÜNUN-EDE. FAK.-TARİH	TARİH ÖĞR.	16.B.Teşrin.1933	25.08.1969
Ahmet Rauf Semyen	Girit	1312		MÜLKİYE MEKTEBİ	COĞRAFYA ÖĞR.	01.09.1930	30.09.1957
Mediha Çutsay	Dedeoğaç	1315	Bezmialem Sultanisi-Orta Kısmı	İ.Ü. EDEBİYAT FAK.-TARİH-COĞRAFYA	COĞRAFYA ÖĞR.	01.11.1947	13.07.1964
Bedriye Özevren	Manastır	1317	Bezmialem Sultanisi-1335	DARÜLFÜNUN-EDE. FAK.-TARİH	TARİH ÖĞR.	15.05.1948	17.04.1960
Mihman Türesoy	İstanbul	1333	1934-1935	İ.Ü. FEN FAK. - RİYAZİYE-FİZİK	MATEMATİK ÖĞR.	15.12.1939	17.09.1962
Sıdika Mihriban Arna	Bayramiç	1325		ANKARA GAZİ TERBİYE ENS.-RİYAZİYE	MATEMATİK ÖĞR.	18.10.1948	30.09.1957
Talia Tannı	İstanbul	1329		İST. YÜK. MUAL. MEK. VE İ.Ü.-RİYAZİYE	MATEMATİK ÖĞR.	30.09.1937	30.06.1968
Nahide Özgen	İstanbul	1333		YÜKSEK MUALLİM MEKTEBİ-FİZİK-KİMYA	FİZİK ÖĞR.	13.11.1943	30.06.1968
Mubahat Gürsel	İstanbul	1323		YÜKSEK MUALLİM MEKTEBİ-FİZİK-KİMYA	FİZİK ÖĞR.	01.11.1947	30.07.1965
Fahriye Nigar*	Üsküdar	1322		FRANSA LİYON ÜNİV.	TABİİYE ÖĞR.	19.01.1933	27.07.1959
Meveddet Ekinci	İstanbul	1321-1323	Bezmialem Lisesi	DARÜLFÜNUN FEN FAK.-TABİİ İLİMLER	TABİİYE ÖĞR.	01.10.1947	23.02.1962
Efser İnal	İstanbul	1314	Bezmialem Valide Sultanisi	DARÜLFÜNUN TABİİYAT	KİMYA ÖĞR.	İst. İnas Sultanisi= 01.09.1338-01.12.1338	

						01.12.1927	30.09.1957
M. Hulusi Öktem	Köprülü	1308		ÜSKÜP SANAYİ MEKTEBİ	MUSİKİ ÖĞR.	01.10.1947	13.07.1957
Hatice Sabahat Emgen	İstanbul	1325		ORTA TED. BİÇ. DİKİŞ MUAL.EHLİYETNAMESİ	BİÇKİ-DİKİŞ ÖĞR.	01.10.1947	25.05.1957
Feride Ersoy	Wiessengeb	1900		BERLİN TİCARET M. AİLESİ	ALMANCA ÖĞR.	21.10.1930	13.07.1961
Canan Onar	Sivas	1330		ORLEON FRANSIZ LİSESİ-EHLİYETNAME	FRANSIZCA ÖĞR.	24.11.1934	05.10.1956
Hatice Yeşim	İstanbul	1312		AMERİKAN KIZ KOLEJİ	İNGİLİZCE ÖĞR.	04.10.1925	28.09.1959
Fatma Behice Karamehmet	İstanbul	1323		İST. AMERİKAN KIZ KOLEJİ ORTA TED. MUALL. EHL.	İNGİLİZCE ÖĞR.	03.10.1944	30.09.1957
Bedia Beşkurt	Yozgat	1337	20.06.1939	İ.Ü. FİZİK-KİMYA	YRD. FİZİK ÖĞR.	10.10.1947	25.09.1969
Sevim Çiloğlu	İstanbul	1333		GAZİ TERBİYE ENSTİTÜSÜ- RİYAZİYE	MATEMATİK YARDIMCI ÖĞR.- MÜDÜR MUAVİNİ	15.11.1949	09.12.1968
Vasfiye Güler	İstanbul	1327	1341	İ.Ü. FEN FAK.-KİMYA	KİMYA ÖĞR.	03.11.1949	02.10.1968
Saadet Metin	Manastır	1318		KIZ SANAYİ OKULU	DİKİŞ-BİÇKİ ÖĞR.- MÜDÜR YRD.	27.01.1340	13.07.1967
Makbule Kartmusaoğlu	İstanbul	1323	1925-1926	YÜKSEK ÖĞRETİM OKULU EDEBİYAT	EDEBİYAT ÖĞR.	01.05.1930 30.09.1936	01.10.1931 16.02.1960
Meveddet Özmutlu	İstanbul	1328		İ.Ü. FEN FAK.-TABİİYE ŞUBESİ	TABİİYE ÖĞR.	03.11.1949	25.11.1957

Nermin Duru	İstanbul	1334		ANKARA GAZİ TERBİYE ENS.- EDEBİYAT	TÜRKÇE ÖĞR.	21.01.1950	31.05.1968
Leyla Yetkin Özbay	Turgutlu	1924		ANKARA DİL TARİH COĞR. FAK-KLASİK FİLOLOJİ	LATİNCE ÖĞR.	06.02.1950	29.08.1969
Ferhunde Karakadıoğlu	Trabzon	1338	20.09.1940	GAZİ EĞİTİM ENS.	FRANSIZCA ÖĞR.	24.10.1950	16.11.1970
İlhan Erkson	İstanbul	1340	1940-1941	İ.Ü. FEN FAK. MAT. ASTRONOMİ	MATEMATİK ÖĞR.	02.10.1950	25.09.1969
Melahat Babacan	İstanbul	1332		İ.Ü. EDEBİYAT FAK. EDEBİYAT	EDEBİYAT VE TÜRKÇE ÖĞR.	02.10.1950	30.06.1968
Ayşe Nurefşan Tardu	İstanbul	1328		ANKARA MUSİKİ MUALLİM MEKTEBİ	MÜZİK ÖĞR.	02.10.1950	30.12.1967
Nevin Bekdoğan	Provoda	1341		GAZİ EĞİTİM ENS.- BEDEN EĞİTİMİ	BEDEN EĞİTİMİ ÖĞR.	19.10.1950	28.02.1963
Şayeste Erman	İstanbul	1324- 1321		ARNAVUTKÖY AMERİKAN KIZ KOLEJİ	İNGİLİZCE ÖĞR.	18.10.1950	01.12.1969
Hamide Duru	İstanbul	1331	29.10.1933	İ.Ü. FEN FAK. -TABİ İLİMLER	TABİİYE ÖĞR.	15.09.1950	15.03.1964
Suat Özkut	Sinop	1320	1340	İST. DARÜLFÜNUN - TABİİYE	TABİİYE ÖĞR.-BAŞ MÜD. YRD.	02.10.1951	13.07.1969
Hadiye Kazancı	İstanbul	1330	1934	İ.Ü. FEN FAK.	MATEMATİK ÖĞR.	02.10.1951	31.05.1969
Muzaffer Soner	İstanbul	1331		ANKARA DİL TARİH COĞR. FAK	FRANSIZCA ÖĞR.	28.07.1952	27.07.1959
Ayşe Bilge	Evreze	1320		İSTANBUL KIZ ÖĞRETMEN OKULU	BEDEN EĞİTİMİ ÖĞR.	01.11.1952	29.10.1961

Emine Görgün	İstanbul	1327	30.09.1930	İST. DARÜLFÜNUN - TERBİYE	KİMYA ÖĞR.	03.10.1952	01.11.1969
Semahat Aköz	İstanbul	1341		İST. EDEBİYAT FAK. FELSEFE	FELSEFE ÖĞR.	14.04.1953	30.04.1970
Nezihe Tabibağ	Niğde	1331		İST. EDEBİYAT FAK. FELSEFE	MATEMATİK ÖĞR.	11.09.1953	20.09.1963
Hayrettin Talim	İstanbul	1323		İ.Ü. HUKUK FAK.- GÜZEL SAN. AKA. RESİM ŞUBESİ	RESİM-İŞ ÖĞR.	16.09.1953	01.04.1969
Mehpare Taşduman	Konya	1325		YÜKSEK ÖĞR. OKULU- EDE. FAK. FELSEFE ŞUBESİ	FELSEFE ÖĞR.	02.10.1953	30.06.1968
Nevin Köseoğlu	Merzifin	1926		İ.Ü. EDEBİYAT FAK.	EDEBİYAT ÖĞR.	09.02.1954	25.09.1969
Nazım Örensum	Aydın-Çine	1308		İ.Ü. EDEBİYAT FAK.	COĞRAFYA ÖĞR.	28.02.1953	13.07.1957
Nimet Pişkin	Maraş	1339		İ.Ü. EDEBİYAT FAK.- TÜRKOLOJİ	EDEBİYAT ÖĞR.	19.10.1956	31.05.1970
Zekiye Göktan	Koyulhisar (?)	1340		İ.Ü. FEN FAK.- MATEMATİK	LİSE MATEMATİK ÖĞR.	01.11.1956	05.11.1956
Feraset Tunç	Avanos	1338		YÜKSEK ÖĞRETİM OKULU-TABİİYE ŞUBESİ	MÜDÜR VE TABİİYE ÖĞR.	30.01.1957	12.09.1957
Behire Örucü	İstanbul	1316		DARÜLFÜNUN EDEBİYAT MEDRESESİ- COĞRAFYA	MÜDÜR MUAVİNİ- COĞRAFYA ÖĞR.	01.02.1339 30.09.1957	08.09.1340 28.11.1963
Kamuran Taner (?)	Bursa	1320		DARÜLFÜNUN FEN MEDRESESİ	KİMYA ÖĞR.	01.09.1340 30.09.1957	30.09.1927 06.03.1962
Bedriye Şanda	Gerede	1320		DARÜLFÜNUN EDE. FAK.-FELSEFE	İNGİLİZCE ÖĞR.	30.09.1957	24.11.1958

Melahat Atanus	İstanbul	1331		ANKARA MÜZİK MUALLİM MEKTEBİ	MÜZİK ÖĞR.	30.10.1957	07.06.1969
Hatice Hikmet (Demirüstü) Cingözoğlu	Üsküdar	1929		ANKARA GAZİ EĞİT. ENS.	İNGİLİZCE ÖĞR.	30.09.1957	31.01.1970
Keriman Gülen	İstanbul	1935	Haziran 1953	İSTANBUL EĞİTİM ENS.	İNGİLİZCE ÖĞR.	25.10.1957	13.12.1961
Fatma Zehra Gönçer	İstanbul	1317		İST. KIZ ÖĞR. OKULU- EHLİYETNAMELİ	MATEMATİK ÖĞR.	04.11.1957	12.09.1966
Selahattin Devnes	İstanbul	1317		İSTANBUL YÜKSEK MUALLİM MEKTEBİ	COĞRAFYA ÖĞR.	21.10.1957	15.01.1960
Neyyire Tezeren	Trabzon	1331		İ.Ü. FEN FAK.- TABİİ İLİMLER	TABİİYE ÖĞR.	25.11.1957	30.06.1968
Nuriye Hayırlı	Koçhisar	1319	Bezmialem Lisesi-1328	DARÜLFÜNUN- FELSEFE ŞUBESİ	FELSEFE ÖĞR.	13.02.1926 18.11.1957	30.09.1926 15.09.1965
Afife Aksüğün	İstanbul	1331	1932	İ.Ü. FEN FAK.-TABİİYE ŞUBESİ	TABİİYE ÖĞR.	09.10.1958	07.06.1969
Secahat Seçkin	İstanbul	1339	1941	İ.Ü. EDEBİYAT FAK.- FELSEFE	FELSEFE ÖĞR.	05.09.1959	01.09.1966
Mahmut Cemal Gökçe	Trabzon	1317		YÜK. ÖĞR. OK.-İST. DARÜLFÜNUN-EDE FAK. FELSEFE	MÜDÜR VE FELSEFE ÖĞR.	05.10.1959	13.07.1966
Lütfü Savaş	Hopa	1339		GAZİ EĞİT. ENS.-FEN KOLU	FRANSIZCA ÖĞR.	02.11.1959	01.10.1962
Hatice Vecihe Yalkın	İstanbul	1333		İ.Ü. EDE FAK.- COĞRAFYA	COĞRAFYA ÖĞR.	24.06.1960	02.10.1962
Odmam (?) Tolom	İzmir	1333		İ.Ü. EDEBİYAT FAK.- TARİH	TARİH ÖĞR.	30.06.1960	04.08.1969

Ahmet Özbey	??	1327		AMK. DİL-TARİH-COĞR. FAK.-TARİH ŞUBESİ	TARİH ÖĞR.	26.09.1960	01.10.1969
Selma Esenpek	Ulukışla	1326		GAZİ EĞİTİM ENS.	MÜDÜR YRD.-TÜRKÇE ÖĞR.	30.06.1962	30.06.1968
Güzin Akdağ	B. Derkent	1331	İstanbul Kız Lisesi (Tarih??)	İSMETPAŞA KIZ ENS.-KIZ TEK.ÖĞR. OKULU	BİÇKİ-DİKİŞ ÖĞR.	01.11.1960	01.06.1970
Dümüşehvar Duyuran	Konya	1340		GAZİ EĞİT. ENS.-RESİM-İŞ KOLU	RESİM ÖĞR.	25.10.1960	31.01.1970
Selma Alkalur (?)	Üsküdar	1927		İ.Ü. EDE. FAK.-COĞRAFYA	COĞRAFYA ÖĞR.	08.11.1961	30.07.1968
Zeki Sancak	Gerze	1335		GAZİ EĞİT. ENS.	MÜDÜR YRD.-FRANSIZCA ÖĞR.	16.08.1962	29.07.1969
Remzi Dağaşan	Yıldızeli	1328-1332		..?..FEN FAK.-MATEMATİK-AST. BL.	MATEMATİK ÖĞR.	18.03.1963	30.04.1969
Hamide Bilgin	Adana	1333		ANKARA ÜN.-DİL-TARİH-COĞR.-TARİH BÖLÜMÜ	TARİH-COĞR. ÖĞR.	14.09.1963	06.04.1969
Muazzez Söğütü	İstanbul	1341		İ.Ü. FEN FAK.-TABİİYE	TABİİYE ÖĞR.	14.09.1963	25.09.1969
Kadriye Berksay	Vize	1340		GAZİ EĞİT. ENS.	İNGİLİZCE ÖĞR.	18.09.1963	01.06.1973
Ülker Atlı	Samsun	1928		YÜKSEK ÖĞRETİM OKULU	KİMYA ÖĞR.	14.09.1963	30.09.1970
Yurdanur Bozgöz (Bura) (?)	İstanbul	1933		GAZİ EĞİT. ENS.-İNGİLİZCE BÖL.	İNGİLİZCE ÖĞR.	14.09.1963	14.05.1964
Muammer Özsoy	Kırşehir	1336		GAZİ EĞİT. ENS.-MÜZİK ŞB.-ALMANCA YET. BELGESİ	ALMANCA ÖĞR.	25.09.1963	30.07.1970

Nihal Somumç	Ankara	1928		GAZİ EĞİT. ENS.	BEDEN EĞİTİMİ ÖĞR.	19.10.1963	25.04.1969
Leman Ergün (Kulu)	Uşak	1930		İSTANBUL EĞİTİM ENS.	FİZİK ÖĞR.	31.12.1963	23.01.1968
İbrahim Bocutoğlu	Silifke	1335		GAZİ TERBİYE ENS.- MATEMATİK ŞB.	MATEMATİK ÖĞR.	30.09.1963	03.10.1972
Bedriye Çamer	İstanbul	1331	İstanbul Kız Lisesi (Tarih??)	İ.Ü. FEN FAK.- TABİİYE	TABİİYE ÖĞR.	30.09.1963	30.07.1970
Emine Sezer	Malatya	1939		İ.Ü.-EDEBİYAT FAK.- TÜRKOLOJİ	TÜRKÇE ÖĞR.	14.12.1962	01.12.1964
Remziye Lemangil	İzmir	1334		İ.Ü. EDEBİYAT FAK.-	TARİH-COĞR. ÖĞR.	05.10.1964	05.09.1965
Samine(?) Çanga	Tirebolu	1339		GAZİ TERBİYE ENS. RESİM ŞB.	RESİM ÖĞR.	01.10.1964	30.11.1970
Nadide Özay (Göksu)	Mersin	1924		İ.Ü. EDEBİYAT FAK.- COĞRAFYA	MÜDÜR YRD.- TARİH-COĞR. ÖĞR.	07.10.1964	01.09.1968
Muhlis Yücel	Gümüşhane	1927		GAZİ EĞİTİM ENS. VE ÖĞRETMEN OKULU	MATEMATİK ÖĞR.	02.10.1964	30.04.1970
Jülide Stare Hızlılar	İstanbul	1341		İSTANBUL EĞİTİM ENS.	İNGİLİZCE ÖĞR.	05.10.1964 05.04.1965	05.12.1964 01.10.1968
Gül Karlıdağ	İstanbul	1332	EDE. FAK. YABANCI DİL ENS.	İNGİLİZCE ÖĞR.	20.09.1965	30.09.1968
Talip Yüzak	..(?)	1327		İ.Ü. EDE. FAK.- COĞRAFYA	MÜDÜR	11.10.1966	30.09.1970
Kazım Koca	Sinop	1336		GAZİ TERBİYE ENS.- MATEMATİK	MATEMATİK ÖĞR.	25.09.1968	29.01.1969

Münevver Koçer	Bulgaristan	1920		İ.Ü. EDE. FAK.- COĞRAFYA	COĞRAFYA ÖĞR.	24.09.1968	...(?)
İlhan Tatoğlu	Bolu	1926		GAZİ EĞİTİM ENS.	FRANSIZCA ÖĞR.	03.09.1968	28.02.1970
Bingöl Toksöz	Fethiye	1938		GAZİ EĞİTİM ENS.	TÜRKÇE ÖĞR.	24.09.1968	30.03.1970
Mahmut Nedim Erkut	Trabzon	1322(?)		GAZİ EĞİTİM ENS.	TABİİYE ÖĞR.	(İ.E.L.'den 05.08.1968 tarihi istifa ile)	06.05.1969

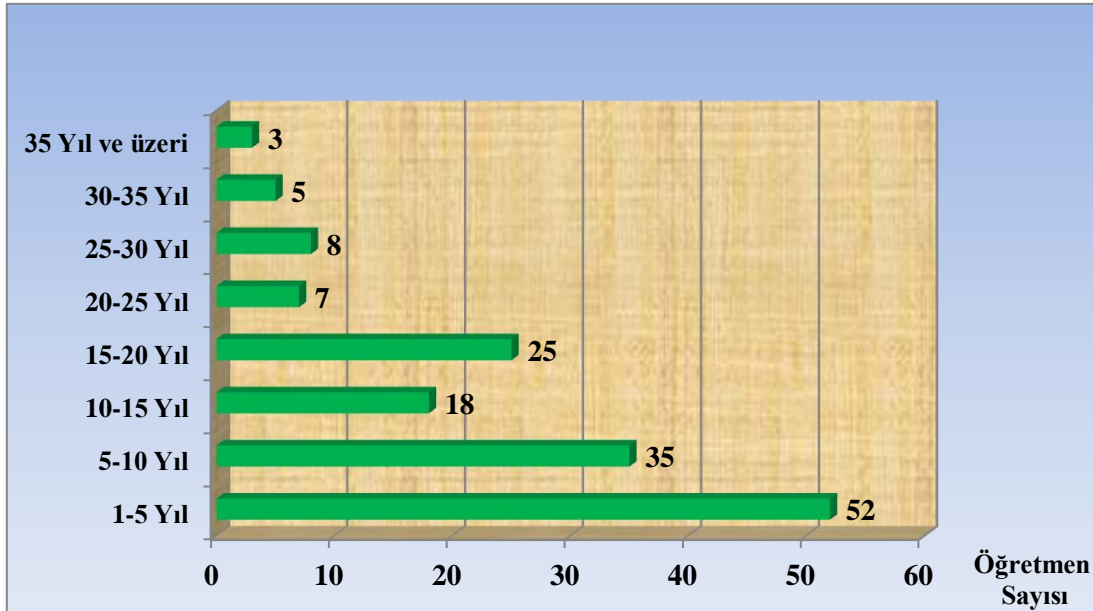
* 1938-1939 Eğitim-Öğretim yılında Orta Tedrisat Öğretmenleri arasında Naime İlder (Fizik öğretmeni) ile birlikte Fahriye Nigar (Tabiiye Öğr.) 10 Temmuz 1939 tarihli ve 26 sayılı T.C. Maarif Vekilliği Tebliğler Dergisi ile takdirname almak suretiyle taltif edilmişlerdir.

Memur-muallim sicil defterlerinde (1928) toplamda 57 öğretmenin ismi listelenmiş, defterler çok yıpranmış ve okunamayacak halde olduğundan yukarıda sadece isimleri çıkarılmıştır. Yukarıdaki tabloda ise arşivde ulaşabildiğimiz kadarıyla öğretmenlerin listesi çıkarılmıştır. Tabloya göre 1970’li yıllara kadar 154 öğretmen bulunmaktadır. Bunlardan 128 tanesi bayan, 26 tanesi erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Bayan öğretmenlerden 32’si İstanbul Kız Lisesi mezunlarıdır. Öğretmenlerin İstanbul Kız Lisesi’nde çalıştığı hizmet yılları aşağıda gösterilmiştir:

Tablo-26: İstanbul Kız Lisesi’nde Hizmet Yılına Göre Öğretmen Sayıları

Hizmet Yılı	Öğretmen Sayısı
1-5 Yıl	52
5-10 Yıl	35
10-15 Yıl	18
15-20 Yıl	25
20-25 Yıl	7
25-30 Yıl	8
30-35 Yıl	5
35 Yıl ve üzeri	3

Şekil-10: İstanbul Kız Lisesi’nde Hizmet Yılına Göre Öğretmen Sayıları Grafiği

2.2.7.2 Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin İlk Dönem Öğretmenleri

Aşağıda İstanbul Kız Lisesi son dönemi ile Cağaloğlu Anadolu Lisesinin ilk dönem öğretmenleri listelenmiştir:

<u>Adı Soyadı</u>	<u>Branşı</u>
Mustafa Türköz	Okul Müdürü-Tarih Öğretmeni
Cemil Akbulut	Müdür Yardımcısı- T. Dili ve Ed. Öğr.
Ali Yılmaztürk	Müdür Yardımcısı-Kimya Öğretmeni
Hannan Kantar	Müdür Yardımcısı-T. Dili ve Ed. Öğr.
Tülin Barutçu	Müdür Yardımcısı-Müzik Öğretmeni
Kadir Güdül	Müdür Yardımcısı-Matematik Öğr.
Gönül Yağcı	Müdür Yardımcısı-Felsefe Öğr.
Hidayet Uğur	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni
Mürüvvet Erdurmaz	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni
Emine Işık	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni
Canan Ulukök	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni
Kadriye Yurdakul	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni
Zuhal Akalınlı	Sosyoloji Öğretmeni
Mefaret Cengiz	Felsefe Öğretmeni
Güler Deneri	Tarih Öğretmeni
Şemsa Saray	Tarih Öğretmeni
Ali Yılmaz Özkan	Coğrafya Öğretmeni
İsmet Denli	Coğrafya Öğretmeni
Müzeyyen Yücesoy	Coğrafya Öğretmeni
Safure Dağlar	Kimya Öğretmeni
Kamuran Özhan	Kimya Öğretmeni
Muzaffer Kabasarı	Fizik Öğretmeni
Mesut Sadak	Fizik Öğretmeni
Güzin Algan	Biyoloji Öğretmeni
Güner Olgaç	Biyoloji Öğretmeni
Işıl Doruk	Biyoloji Öğretmeni

Hasan Bulut	Matematik Öğretmeni
Adil Tan	Matematik Öğretmeni
Suna Gülmez	Matematik Öğretmeni
Özler Dursun	Matematik Öğretmeni
Fevzi Silahtaroglu	Matematik Öğretmeni
Tekin Enerem	Matematik Öğretmeni
Fikri Evren	Matematik Öğretmeni
İrfan Şahingöz	Matematik Öğretmeni
Birsen Nas	Almanca Öğretmeni
Kazım Öner	Almanca Öğretmeni
Nebiye Kilimciogulları	Almanca Öğretmeni
Sevgi Hafizoğlu	Almanca Öğretmeni
Faik Berdibek	Almanca Öğretmeni
Kadriye Çiftçioğlu	Almanca Öğretmeni
Gülşen Kelkitli	Almanca Öğretmeni
Engin Ardel	Almanca Öğretmeni
Sevil Ertem	Almanca Öğretmeni
Ayfer Gülen	Fransızca Öğretmeni
Erkan Özsoy	İngilizce Öğretmeni
Nurcan Pekün	İngilizce Öğretmeni
Melahat Deliormanlı	Beden Eğitimi Öğretmeni
Mine Seyfettinoğlu	Beden Eğitimi Öğretmeni
Ayhan Erten	Müzik Öğretmeni
İlhan Aydemir	Müzik Öğretmeni
Zülfikar Ellik	Din Kültürü ve Ahlak Bilg. Öğretmeni
Mehmet Atik Angışhan	Din Kültürü ve Ahlak Bilg. Öğretmeni
Perihan Gökdeniz	Sanat Tarihi Öğretmeni
İnci Oralbi	Sanat Tarihi Öğretmeni
Muhlis Çakmakçı	Resim Öğretmeni
Yaşar Uğur	Resim Öğretmeni
İbrahim Çuhadar	Milli Güvenlik Bilgisi Öğretmeni

Kemal Gündüz

Milli Güvenlik Bilgisi Öğretmeni

Rezzan Altun

Rehber Öğretmeni

2.2.8 Pansiyon Durumu

2.2.8.1 İstanbul Kız Lisesi Dönemi Pansiyon Durumu:

Cumhuriyetin başından itibaren öğretmen açığını kapatmak amacıyla öğretmen istihdamında çeşitli yöntemlere başvurulmuştur. Bunlardan birisi de öğretmen yetiştirmek amacıyla lise ve ortaokullara yönelik ülke genelinde Türkçe ve matematik dersinden oluşan yarışma sınavı yöntemidir. Kızlara mahsus parasız yatılılık sınavı ise 1953-1954 eğitim öğretim yılında Türkiye genelinde sadece İstanbul Kız Lisesi'nde yapılmış ve 1250 öğrenci alınmıştır(4 Mayıs 1953 tarihli ve 745 sayılı Tebliğler Dergisi). Okulun arşivinde İstanbul Kız Lisesi pansiyonunun 1960-1961 öğretim yılından itibaren açıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Arşiv bilgilerine göre İstanbul Kız Lisesi'ne parasız yatılı öğrenci alımıyla ilgili talep edilen belgeler şunlardır:

1. Lise ve ortaokullarla öğretmen okullarına kabul edilecek parasız yatılı talebeğe mahsus sağlık fişi (Tam teşekküllü sağlık durumu raporu),
2. Ailenin geçim durumu gösterir beyanname,
3. Mezun olduğu ortaokul öğretmenler kurulunca verilen, öğrencinin zekasının, çalışkanlığının ve ulusal duygusunun iyi olduğuna dair belge,
4. Lise ve ortaokullar için taahhütname (Öğrenci ve velisinin bulunduğu noterlikten onaylı olarak hazırlanır, taahhüt edilen tazminat İstanbul Noterliğince ek taahhütname ve kefaletname ile yeniden düzenlenir.)(Parasız Yatılı Öğrenci Fiş Dosyası, 1967-1970).

Öğrencinin velisi vasıtasıyla parasız yatılı pansiyona kabul şartları şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Öğrenci eğitimi süresince sınıfta kalması sebebiyle yatılı olmaktan çıkarılması halinde devletçe gösterilecek herhangi bir görevde mecburi hizmete tabidir.
2. Öğrencinin öğrenimi bittikten sonra yükseköğrenime devam etmemesi halinde;
 - a) Maarif Vekilliğince gösterilecek ilköğretim öğretmeni yetiştirme kursuna gitmeyi ve bunu bitirdikten sonra parasız yatılı olarak okuduğu müddet kadarıyla ilköğretim okullarından birisinde öğretmenlik yapmayı,
 - b) Parasız yatılı öğrenimini İstanbul Kız Lisesi'nde tamamladıktan sonra ortaöğretim öğretmeni yetiştirme kursunu bitirmek şartıyla parasız yatılı olarak okuduğu müddet kadarıyla ortaokullarda yabancı dil öğretmenliği yapmayı, bu kursun sınavlarını veremezse ilkokullarda öğretmenlik yapmayı kabul ve taahhüt etmesi, (Bu şart önceki yıllara ek 1969 tarihli parasız yatılı kayıt kabul taahhütnamesinde bulunmaktadır)
3. Öğrencinin İstanbul Kız Lisesi'nden diploma aldıktan sonra Maarif Vekilliği tarafından 3400 sayılı kanuna göre öğretmen yetiştirilmek üzere seçilmesi halinde;
 - a) Maarif Vekilliğince gösterilecek bir kurumda yükseköğretime devam etmeyi,
 - b) Yükseköğretim bitirilince devletin eğitim kurumlarında parasız yatılı olarak okuduğu sürenin bir buçuk katı kadar Maarif Vekilliği tarafından tayin edilecek yerde öğretmen olarak çalışmayı,
4. İstanbul Kız Lisesi'nde öğrenimi tamamlayarak diplomayı aldıktan sonra Maarif Vekilliği tarafından öğretmen yetiştirilmek üzere seçilmediği veya yatılı olmaktan çıkarıldığı takdirde, Yükseköğrenimini mecburi hizmet için belirli bir zorunluluk koşmayan bir kurumda yapılması durumunda, lise ve ortaokullarda parasız tahsil ettiği zamanın yarısı kadar zamanla görevini yerine getirmeyi kabul etmektedir.
5. Ayrıca orta ve yükseköğrenim esnasında disiplin kurulu kararı ile kesin olarak ihraç edilmesi, kendiliğinden öğrenimi terk etmesi, devam müddetinin üçte ikisi kadar devamsızlık yüzünden sınavlara kabul edilmeyerek sınıfta kalıp okuldan çıkarılması, yatılılık hakkına kanun ve talimatlara göre son

verilmesi, lise veya ortaokulda öğrenim halindeyken evlenmesi veya nişanlanması, liseyi bitirdikten sonra Maarif Vekilliğince öğretmen olarak seçildiği halde gösterilen bir yüksekokulda okumaması, yükseköğrenimi sonunda devlet okullarında parasız yatılı olarak okuduğu zamanın bir buçuk misli kadar Maarif Vekilliği emrinde öğretmen olarak hizmet vermemesi, ya da kendi rızasıyla terk etmesi yahut meslekten veya memuriyetten ihraç edilmesi halinde noter onaylı düzenlenen taahhütnameler ve kefaletnameler neticesinde öğrenciler için hazineye ödenmek üzere 1961 tarihinde toplamda 12.000 TL, 1969 tarihinde ise 15.850 TL belirlenmiş miktarı ödemeyi taahhüde bağlanmaktadır.

Tablo-27: İstanbul Kız Lisesi İlk Dönem Parasız Yatılı Öğrenci Durumu (1961-1970)

SIRA NO:	OKULUN PARASIZ YATILI İLK DÖNEM PANSİYON ÖĞRENCİLERİ (1967-1970)							
	ADI SOYADI	KÜTÜK NO/OKUL NO	BABASININ/VELİSİNİN ADRESİ	ALINDIĞI TARİH	ALINDIĞI SINIF/ŞUBE	MEZUN OLDUĞU ÖĞRETİM YILI	TAKİP ETTİĞİ YABANCI DİL	AYRILMA SEBEBİ
1	İpek Gence	5713/2237	SİNOP	13.10.1961	ORTA I	1967-1968	İNGİLİZCE	MEZUN
2	Necla Ondu	7618/2370	MALKARA	04.11.1964	LİSE I - MÜZİK	1967-1968	İNGİLİZCE	MEZUN
3	Remziye Barut	7619/2371	KIRKLARELİ	04.11.1964	LİSE I - RESİM	1967-1968	İNGİLİZCE	MEZUN
4	Gülcan Sezer	7624/2387	SENİRKENT	09.11.1964	ORTA III	1967-1968	FRANSIZCA	MEZUN
5	Hüsniye Demirbüken	6090/2393	İSTANBUL	08.10.1962	ORTA I	1967-1968	İNGİLİZCE	MEZUN
6	Günay Çakmak	6087/2401	İSTANBUL	11.10.1962	ORTA I	1967-1968	İNGİLİZCE	MEZUN
7	Nur Esin	6084/2405	İSTANBUL	12.10.1962	ORTA I	1967-1968	ALMANCA	MEZUN
8	Fatıma Zeliha Elitez	6082/2409	İSTANBUL	15.10.1962	ORTA I	1967-1968	İNGİLİZCE	MEZUN
9	Nezihe Hüseyin	6077/2432	İSKEÇE	19.11.1962	ORTA I	1967-1968	İNGİLİZCE	MEZUN
10	Zeliha Feyzullah	6076/2433	YUNANİSTAN	19.11.1962	ORTA I	1967-1968	İNGİLİZCE	MEZUN
11	Sevim Batarçıklar	10225/2691	İSTANBUL	01.11.1966	ORTA III	-	İNGİLİZCE	HAKKINI KAYBETTİ - (1967-1968 DÖNEMİ)
12	Yaşar Bodur	8948/2347	TEKİRDAĞ	18.09.1965	ORTA II	-	İNGİLİZCE	HAKKINI KAYBETTİ - (1968-1969 DÖNEMİ)
13	Nermin Türköz	7603/2315	İSTANBUL	02.11.1964	ORTA I	-	İNGİLİZCE	HAKKINI KAYBETTİ - (1968-1969 DÖNEMİ)
14	Mebrure Mutlu	7606/2331	MUĞLA	02.11.1964	ORTA I	-	İNGİLİZCE	HAKKINI KAYBETTİ - (1968-1969 DÖNEMİ)

15	Sevim Mehtap Oğan	7612/2360	İSTANBUL	02.11.1964	ORTA I	-	FRANSIZCA	HAKKINI KAYBETTİ - (1968-1969 DÖNEMİ)
16	Nefise Nilgün İseyip	7620/2379	İSTANBUL	09.11.1964	ORTA I	-	İNGİLİZCE	HAKKINI KAYBETTİ - (1968-1969 DÖNEMİ)
17	Gülşen Köksal	7626/2394	ÇORLU	09.11.1964	ORTA I	-	İNGİLİZCE	HAKKINI KAYBETTİ - (1968-1969 DÖNEMİ)
18	Satı Kaya	6639/2523	KARADENİZ EREĞLİSİ	25.11.1963	ORTA I	1968-1969	İNGİLİZCE	MEZUN
19	Ümmehan Koldaş	6642/2468	İSTANBUL	07.10.1963	ORTA I	1968-1969	İNGİLİZCE	MEZUN
20	Nurgül Derin	6648/2348	KOCAELİ	27.09.1963	ORTA I	1968-1969	İNGİLİZCE	MEZUN
21	İlke Altay	6649/2500	EDİRNE	18.10.1963	ORTA I	1968-1969	İNGİLİZCE	MEZUN
22	Makbule Unas	8953/2477	TEKİRDAĞ	27.09.1965	ORTA I	-	İNGİLİZCE	HAKKINI KAYBETTİ - (1968-1969 DÖNEMİ)
23	Zeliha Tülay Çataloğlu	10228/2665	İSTANBUL	17.10.1966	LİSE I - MÜZİK	1968-1969	İNGİLİZCE	MEZUN
24	Neslihan Ulukuz	10229/2668	İSTANBUL	20.10.1966	LİSE I - RESİM	1968-1969	FRANSIZCA	MEZUN
25	Fusun Adalet Ünegin	10230/2669	İSTANBUL	21.10.1966	LİSE I - MÜZİK	1968-1969	İNGİLİZCE	MEZUN
26	Sevil Öcal	10231/2672	ÇANAKKALE	24.10.1966	LİSE I - RESİM	1968-1969	İNGİLİZCE	MEZUN
27	Fatma Nişancı	10232/2675	İSTANBUL	24.10.1966	LİSE I - RESİM	1968-1969	FRANSIZCA	MEZUN
28	Zeymeti Zuhul Türkay	10233/2680	ÇANAKKALE -LAPSEKİ	25.10.1966	LİSE I - RESİM	1968-1969	FRANSIZCA	MEZUN
29	Fadime Kayalı	10235/2687	ÇANAKKALE -AYVACIK	28.10.1966	LİSE I - RESİM	1968-1969	FRANSIZCA	MEZUN
30	Kadriye Yavuzer	12782/3381	ESKİŞEHİR-SİVRİHİSAR	01.10.1969	ORTA I	-	FRANSIZCA	HASTALIK
31	Ayten Şavklı	11895/194	İSTANBUL	29.08.2967	LİSE I - RESİM	1969-1970	İNGİLİZCE	MEZUN
32	Semra Kurultay	11893/1313	İSTANBUL	05.09.1967	LİSE I - RESİM	1969-1970	İNGİLİZCE	MEZUN
33	Nesrin Kamdemir	11892/1625	İSTANBUL	07.09.1967	LİSE I - RESİM	1969-1970	İNGİLİZCE	MEZUN
34	Nilgün Narin	7607/2338	MUĞLA	02.11.1964	ORTA I	1969-1970	İNGİLİZCE	MEZUN
35	Hatice Tanju Tan	7616/2367	SAKARYA-PAMUKOVA	03.11.1964	ORTA I	1969-1970	İNGİLİZCE	MEZUN (?)
36	Hülya Topaloğlu	7617/2369	ADAPAZARI	03.11.1964	ORTA I	1969-1970	İNGİLİZCE	MEZUN
37	Taciser Avkam	7622/2382	AFYON	09.11.1964	ORTA I	1969-1970	ALMANCA	MEZUN
38	Müjgan Rotiğ	7623/2385	ÇORLU	09.11.1964	ORTA I	1969-1970	İNGİLİZCE	MEZUN
39	Gülderen Cengizhanoglu	7625/2390	SAKARYA-ARIFIYE	03.11.1964	ORTA I	1969-1970	İNGİLİZCE	MEZUN
40	Seher Petek	7628/2399	KÜTAHYA	02.11.1964	ORTA I	1969-1970	İNGİLİZCE	MEZUN
41	Günseli Özcan	7629/2407	TEKİRDAĞ	10.11.1964	ORTA I	1969-1970	İNGİLİZCE	MEZUN
42	Zafer Kurtuluş*	8950/2467	İSTANBUL	25.09.1965	ORTA I	1969-1970	İNGİLİZCE	HAKKINI KAYBETTİ - (1969-1970 DÖNEMİ)
43	Aysel Arslan	7638/2474	KÜTAHYA-SİMAV	07.11.1964	ORTA I	1969-1970	İNGİLİZCE	MEZUN

44	Feray Sargan*	8954/2479	İSTANBUL	27.09.1965	ORTA I	1969-1970	İNGİLİZCE	HAKKINI KAYBETTİ - (1969-1970 DÖNEMİ)
45	Belkıs Gülsen Okay	10226/2692	ÇANAKKALE -AYVACIK	24.10.1966	ORTA III	1969-1970	FRANSIZCA	MEZUN
46	Kıymet Güngör	11894/2715	İSTANBUL	21.09.1967	LİSE I - RESİM	1969-1970	ALMANCA	MEZUN
47	Nuray Günar	11891/2788	İSTANBUL	27.09.1967	LİSE I - MÜZİK	1969-1970	FRANSIZCA	MEZUN
48	Meral Begimgil	8026/2881	KARAMAN	10.11.1964	ORTA I	1969-1970	FRANSIZCA	MEZUN
49	Seher Çakmak	12804/3331	ESKİŞEHİR - Y.SÖĞÜTÖNÜ	26.09.1969	ORTA I	1969-1970	ALMANCA	HAKKINI KAYBETTİ - (1969-1970 DÖNEMİ)
50	Fehime İskit	12802/3344	ESKİŞEHİR	29.09.1969	LİSE I - MÜZİK	1969-1970	İNGİLİZCE	HAKKINI KAYBETTİ - (1969-1970 DÖNEMİ)
51	Nevin Yumrukaya	12803/3334	KOCAELİ - GEBZE	26.09.1969	ORTA I	1969-1970	FRANSIZCA	?? (1969-1970 DÖNEMİ)
52	Nursel Berber	12787/3370	ESKİŞEHİR - ÇİFTELER	30.09.1969	ORTA I	1969-1970	ALMANCA	?? (1969-1970 DÖNEMİ)

Kaynak: Parasız Yatılı Talebeye Mahsus Öğrenci Fişi Dosyası (1967-1970)

*Şehit çocuklarıdır. Sınavsız girmişlerdir.

Okulun arşivinden ulaşılabildiği kadarıyla yukarıdaki tablo 27'teki veriler 1967-1970 yıllarında mezun olan ve pansiyonun açıldığı 1960-1961 dönemlerinden itibaren 1969 yılına kadarki kayıt altına alınmış öğrenci fişlerinin bulunduğu dosyadan temin edilmiştir. Tablodan da anlaşıldığına göre İstanbul ve çevre illerden parasız yatılılık sınavına girerek kazanan öğrencilerin ailelerinin geçim durumu bilgilerine baktığımızda fişlerde 32 öğrencinin aile geçim durumu fena, 17 öğrencinin orta, birinin çok fena ve birinin de iyi olduğu bilgisine ulaşılmakta biri hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Genel olarak aile maddi durumları kötü olan bu öğrencilerin 36 tanesi ortaokul öğrencisi olmakla birlikte 15 tanesi lise öğrencisidir. Şehit çocukları pansiyona sınavsız alınmış, öğretmen çocukları ise diğerleri gibi sınava tabi tutulmuştur(Parasız Yatılı Öğrenci Fişi Örneği için Bkz. Ek-D.8: 223).

Pansiyondaki yatılı öğrenciler hakkında okul disiplin kurulunca yapılan düzenlemelere göre yatılı öğrenciler etüt saatlerinde etütlerde kullanmak amacıyla öğretmenler odasından veya diğer sınıflardan sıra, sandalye ve tabure taşımaları yasaklanmıştır. Etüt saatleri sabah 6.00 ile 8.00 arası akşam ise 17.00-19.00 ile

20.00-21.30 arası olması dolayısıyla kalkış (5.30) ile yatış (22.00) saatlerine titizlikle uyulması gerektiği bildirilmiştir (Okul Disiplin Kurulunun 27 Eylül 1982 tarihli ve 2 nolu kararı). İstanbul Kız Lisesi'nin son dönem pansiyon mevcudu hakkında aşağıdaki tabloyu incelemek yerinde olacaktır:

Tablo-28: İstanbul Kız Lisesi'nin Son Dönem ve Çağaloğlu Anadolu Lisesi'nin İlk Dönem Pansiyon Mevcudu (1984-1990)

PANSİYON KAPASİTESİ												
YILLAR	KAPASİTESİ	ÖĞRETMEN ÇOCUĞU SAYISI		ŞEHİT ÇOCUĞU SAYISI		PARASIZ YATILI ÖĞRENCİ SAYISI		PARALI YATILI ÖĞRENCİ SAYISI		TOPLAM MEVCUT		
		ORTA OKUL	LİSE	ORTA OKUL	LİSE	ORTA OKUL	LİSE	ORTA OKUL	LİSE	ORTA OKUL	LİSE	TOPLAM
1984	300		1			65	90	56	71	121	162	283
1985	200	1				13	58	52	76	66	134	200
1986	200	1				18	46	58	53	77	99	176
1987	200	1				18	29	56	47	75	76	151
1989-1990 ve öncesi	100					18	14	22	25	40	45	85

Kaynak: İlgili Yıllara Ait Pansiyon Bilgi Formları

Yukarıdaki Tablo 28'den elde ettiğimiz sonuçlara göre okulun Çağaloğlu Anadolu Lisesi olmasıyla ilgili süreç içerisinde pansiyon mevcudunda hızlı bir azalma görülmektedir. İstanbul Kız Lisesi'nin son mezunlarını verdiği 1989-1990 döneminde 85 kişilik mevcut görülmüştür. Pansiyon kapasitesi 1989-1990 öğretim yılından itibaren 100 kişi olarak belirlenmiştir.

Her ne kadar pansiyonla ilgili bu gibi verileri elde etsek de esas itibariyle pansiyonla ve pansiyon yaşamı ile ilgili lise öğrencisinin anlatımıyla bir günü dolduran bilgileri belki de okuldan ayrılığın verdiği duygularla 1984-1985 lise yıllığından almaktayız. “Biz Yatılılar” ismiyle başlayan yazı şöyle devam etmektedir:

“6.30. Haydi kalkış saati. Kulakları parçalayan bir zil çalıyor. Ama duyan kim? 6.55. Öğrencinin kalkış saati... Sonra tuvalet lavabo sıraları ancak uykulu gözlerimizin açılmasını sağlar. Sıra beklerken en çok duyulan sözler şöyledir:

- Düştün mü, yardıma geleyim mi?

- Geceleyecek misin be kardeşim...

Derlenip toparlanmadan kendimizi etütte buluruz. Tabi yatakhane de kilitli kalanlar dışında.

Etütün 15 dakikası süslenme, taranma vs. için kullanılır. Yarım saat derse konsantre olmakla, son 15 dakika da kahvaltıyı düşlemekle geçer. Bu arada derslerimiz de ilgilenmemizi bekler. Ali Bey'in son beş dakika içinde yaptığı etüt teftişleri genellikle aleyhimize olur.

- Kızım yine heryer çok pis...
- Sıraların altını temizleyin.

8.00'de hurra kahvaltıya. Düşlenen kahvaltı olmasa da halimizden memnun, Allahımıza hamdolsun, milletimiz Varolsun, afiyet olsun" diye duamızı yapar, uslu uslu (?) kahvaltımızı ederiz.

Saat 8.30 derse girme zilimiz. Hepimizi bugün neler olacak diye bir heyecan dalgası kaplar. Blok dersin havasından kurtulup teneffüse çıkınca nasıl azacağımızı bilemeyiz. Derse girme zili çaldıktan sonra bile bu neşemizi frenlemeyip öğretmenlerin, özellikle her an her yerde biten Ali Bey'in gazabına uğrarız.

12.50 öğle teneffüsü. Hepimizin karnı zille birlikte çalmakta, son bir gayretle yemekhaneye atılmaktayız. Gelsin de Carl Lewis bizi görsün! Kim demiş Türkler sporda başarılı değil diye?

Yemekten sonra yediklerimizi hazmetmek bizim için hiç zor değildir. Her sınıfta yatılı-gündüzlü kaynaşması son halini alır, oryantalden diskoya, trajediden komediye tüm etkinlikler ortaya çıkarılır.

Öğleden sonraki dersler su gibi akıp gider.

Tüm dersler bittikten sonra gündüzlüler evlerine, yatılılar da ikinci adresleri olan İstanbul Kız Lisesi'nin yatakhanesine doğru yollarırlar.

(Yatakhane de) ertesi günkü ders programı hazırlanır, etüt sınıflarına çantalar bırakılır (Saat 5.00) Etüt zillinin çalmasıyla artık ders çalışmaya başlarız.

Gürültü nedeniyle belletici öğretmenlerimizin sık sık ziyaretlerine tanık oluruz Genelde de aynı sözleri işitiriz.

- *Yeter artık, bunun sonu yok, disipline vereceğim.*
- *Konuşacak ne buluyorsunuz bilmem ki?*
- *Konuşacağınıza iki kelime okusanız belki adam olursunuz.*
- *Devam ederseniz ışıklarınız sönecek.*

.....

Etütler bitince kendimizi yatakhane buluruz...”(Sanal, 1985: sy).

2.2.8.2 Cağaloğlu Anadolu Lisesi Dönemi Pansiyon Durumu:

Cağaloğlu Anadolu Lisesi olarak yatılı öğrencilerin pansiyon programında birtakım değişikliklere gidilmiştir. Akşam etütlerinin saatleri 20.00-21.00 ya da 20.00-21.30 arası olarak, sabah 6.00-8.00 arası olan etüt saatleri 7.00-8.00 arası olarak değiştirilmiş ve sabah 5.30 olan kalkış saati 6.30 olarak belirlenmiştir(3 Ekim 1983 tarihli ve 1 nolu Okul Disiplin Kurulu Kararı).

Okulun öğrencisi Fatma Bingöloğlu ile yapılan 1991 tarihli röportajda yatılı öğrenci olması sebebiyle okulda geçen bir günüyle ilgili şu şekilde bilgi vermiştir:

“Okulda neredeyse bütün günüm ders çalışmakla geçiyor. Sabah altı buçukta yataktan kalkıyoruz, etüde giriyoruz. Sabah sekize kadar etüt sürüyor. Kahvaltımızı yaptıktan sonra sekiz buçukta da derse giriyoruz. Saat üçe on kalaya kadar dersler sürüyor. Sonra tekrar etüde iniyoruz ve akşam saat yediye kadar ders çalışıyoruz. Etütlerde ders çalışmak zorundayız. Başka bir şey yapmamız yasak. Sonra bir saat teneffüsümüz var. Akşam yemeğimizi yedikten sonra yeniden etüt başlıyor ve dokuz buçuğa kadar sürüyor. Yatakhaneye çıkıyoruz, ışıklar onu on geçe sönmek zorunda. Okuldan dışarı çıkmıyorum. Arada sırada hocalarımızdan izin alıyoruz. Kuruyemişiye gidebilir miyiz diye? Böylece 10-15 dakika dışarıya çıkmış oluyoruz. Hafta sonları da alacağımız bir şey olursa dışarı çıkıyorum. Bazen hediye almak istiyorum. Ama hafta sonları iyi geçiyor. Çünkü en azından televizyon seyredebiliyoruz. ” (Göktürk, 1991: sy). Anlaşıldığı üzere Anadolu Lisesi dönemi pansiyonunda da sıkı bir disiplin hakim durumdadır.

Tablo-29: Pansiyon Hakkında Genel Bilgiler

PANSİYON BİNASI HAKKINDA GENEL BİLGİLER				
KISIMLAR	SAYISI	ALANI M2		KAPASİTESİ
STANDART YATAKHANELER	6	64	384	100
YATAKHANE OLARAK KULLANILAN ODA	5	64	320	85
YEMEKHANE	1	350	350	400
MUTFAK	1	125	125	
ETÜD SALONU	5 (SINIFLAR)	64	320	200
REVİR	1	64	64	8 Yatak
AMBAR	1	25	25	
İDARE ODASI	2	30	60	
PANSİYON BÖLÜNEREK LOJMAN OLARAK KULLANILYOR İSE	3 ODA	20	60	6
PANSİYON SINIF OLARAK KULLANILYOR İSE SINIF	10 SINIF	64	640	400

Kaynak: MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Okul Bilgi Formu (31.05.1991).

Pansiyonun gelir gider durumunu incelediğimizde gelirler olarak; parasız yatılı öğrencilerin devletçe karşılanan ücreti, paralı yatılı öğrencilerin yıllık ücreti ile ücretle yemek yiyen personel ve öğrenciden tahsil edilen miktarlar; giderler ise bu kalemler üzerinden gelen gelire ödenmek üzere yine bu kalemler haricinde gider olarak ise yakıt, elektrik, su, ulaşım, ptt, temizlik malzemesi, idari giderler ve hizmet alımı olmak üzere gerçekleşmektedir(2006 Yılı Pansiyon Bütçe Çizelgesi).

Belletici öğretmenin pansiyonda belirli görevleri vardır. Öğrencilerin sabah erkenden uyandırılmasından ve akşam vaktinde yatmasından, gün içinde kahvaltı ve yemek verilmesinden, temizlik ve düzene riayet edilmesinden, günlük yoklamaları olarak gerekli izinleri verilmesinden ve ders çalışanlar için etütte sessizlik ve düzeni sağlamaktan sorumludur.

Her yatakhane de iki deprem görevlisi bulunmaktadır. Yatakhanelerde depreme her an hazırlık amacıyla deprem malzemeleri (düdük, fener, su vb.)

bulundurulur. Ek binanın beşinci katındaki altı derslik koğuş sisteminde yatakhane olarak kullanılmaktadır. Derslik olarak yapılan katta banyo, etüt odası, öğrenci çalışma odası v.s. bulunmamaktadır. Yemekhane, yatakhane binasının 3 kat aşağısında bulunmaktadır. Isınma sistemi bağımsız olmadığı için haftanın yedi günü okul binasının tümü ısıtılmaktadır. Yatılı öğrencilerin çoğu Anadolu Lisesi bulunan yakın illerden geldiği, Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin bulunduğu Eminönü ilçesinde Vefa Anadolu Lisesinin pansiyonu bulunduğu, ayrıca okula yakın Fatih ilçesinde Fatih Ticaret Lisesinin bahçesinde bulunan Kız Öğrenci Yurdu kapasitesinin çok altında bulunduğu gibi nedenlerle okulun gerek fiziki yapısı gerek personel açısından yatılı olmaya müsait olmadığından 2005 yılında okulun yatılı olmaktan çıkarılması talep edilmiş ve o yıl kapalı kalmıştır. Fakat okul pansiyonu hizmet vermeye devam etmiştir.

Tablo-30: Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nde Pansiyon Mevcudu (2001-2007)

PANSİYON MEVCUDU	
YILLAR	MEVCUT
2001	90
2002	60
2003	69
2004	72
2005	KAPALI
2006	72
2007	72

Kaynak: İlgili Yıllara Ait Ödenek Durum Çizelgeleri

Okul pansiyonunda uyulması gerekli kurallar şöyle sıralanmıştır:

- 1- Bütün öğrenciler sabah saat 7.00'de kalkacak, saat 7.45'te yataktan ayrılmış olacaklar.
- 2- Öğrenciler kendi yataklarını, dolaplarını, temiz ve düzenli olarak bulunduracaktır.
- 3- Her öğrencinin deprem çantası yatağının altında hazır olacaktır. (yatak altında deprem çantasından başka bir şey olmayacaktır.)
- 4- Nöbetçi öğrenci ve nöbetçi öğretmen tarafından yatakhane düzeni ve temizliği kontrol edilecektir.

- 5- Öğrencilerin (okulda ve pansiyonda içki içmek) okula içkili gelmesi yasaktır.
- 6- Yatılı okullarda gece izinsiz ve özürsüz dışarıda kalmaları yasaktır.
- 7- Okulda olduğu halde törenlere katılmamak yasaktır.
- 8- Haftanın her Perşembe günü nöbetçi öğrenci (her yatakhanelerden) hafta sonunda pansiyonda kalan öğrencilerin listelerini nöbetçi öğretmene yazılı olarak verecektir.
- 9- Dershane ve etüde giden öğrenci, okula dönüşte mutlaka belge getirecek ve nöbetçi öğretmene verecektir.
- 10- Hafta içi banyodan faydalanma (iki gün baş yıkama)
- 11- Hafta sonu banyodan faydalanma, Cuma-cumartesi ve Pazar olmak üzere (Pazar akşamı saat 19.00'a kadar) üç gündür. Çamaşır yıkama çamaşır odasında belirlenmiştir.
- 12- Hafta içi alışveriş 2 gün olmakla beraber pansiyona dönüş 16.30-16.45 olarak belirlenmiştir.
- 13- Yatakhane, çalışma odası-televizyon odasının temizliği, düzeni burada kalan ve çalışma yapan öğrencilerin sorumluluğu altındadır.
- 14- Pansiyon taksitlerinin zamanında ödenmesine dikkat edilecektir. Ödenecek olan okul taksitlerinin ayları aşağıda belirtilmiştir:
Pansiyon taksitlerinin ayları:
 Eylül-Ekim= 2 aylık (1. Taksit)
 Kasım-Aralık= 2 Aylık (2. Taksit)
 Ocak-Şubat= 2 Aylık (3. Taksit)
 Mart-Nisan= 2 Aylık (4 Taksit)
- 15- Yukarıda belirtilen kurallara pansiyonda yatılı olarak kalan yatılı öğrenciler uymak zorundadırlar.

Günümüzde okulun pansiyonuna kayıt için gerekli belgeler şunlardır:

1. Öğrenci ailesinin maddi durumunu gösteren beyanname (ek 1) formunun ekinde;
2. Yetkili kişi, kurum veya kuruluşlardan alınacak geçen yıla ait gelir durumunu gösteren belge,
3. Aile üyelerinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaraları beyanı,

4. Velinin ve çalışıyorsa eşinin bakmakla yükümlü olduğu anne ve babası ile ilgili tedavi yardım beyannamesi, varsa diğer bakmakla yükümlü olduğu şahıslarla ilgili mahkeme kararı örneği,
5. Kontenjanla ilgili belge(10.07.2008 tarihli ve 26932 sayılı Resmi Gazete).

2.2.9 İstanbul Kız Lisesi'nden Mezun Olan Bazı Değerli Şahsiyetler

Yaklaşık bir asrı bulan güzide eğitim kurumunda elbetteki birçok değerli şahsiyet yetişmiştir. Ulaşabildiğimiz kadarıyla İstanbul Kız Lisesinden mezun olan önemli isimler şu şekildedir:

Süreyya AĞAOĞLU: 1903 yılında Azerbaycan'da doğdu. Babası, Profesör Ahmet AĞAOĞLU'dur. İstanbul Kız Lisesi ve İstanbul Hukuk Fakültesi 'nden mezun olan Süreyya AĞAOĞLU, Türkiye'nin ilk kadın avukatı oldu. Milletlerarası Kadın Hukukçular Komisyonu'na 1948 tarihinde seçildi ve iki yıl bu komisyona başkanlık etti. Milletlerarası Barolar Birliği İdare Heyetine 1949 tarihinde seçilen tek kadın üye oldu. Berlin'de 1950 tarihinde kurulan Milletlerarası Hukukçular Komisyonu toplantısına katıldı. Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti'nin kurucusu ve bir süre başkanı oldu. Aynı şekilde Çocuk Dostları Derneği kuruculuğunu ve başkanlığını yaptı. Türk-Amerikan Üniversiteliler Derneği, Üniversiteli Kadınlar Derneği kurucusu olarak çalıştı. İstanbul'da 29 Aralık 1989'da vefat etti.(Bal, 2003: 323).

Süreyya AĞAOĞLU lise hayatı İstanbul'u işgal yıllarına rastladığı için o dönem hakkında anılarında şu şekilde bahseder: *“Lise hayatım işgal yıllarına rastlar. Halk için için kaynıyor, işgal kuvvetlerine karşı duyulan kin bilinçleniyordu. Sultanahmet Meydanı'nda yapılan mitingle bu hisler açığa vuruldu. Miting haberini üniversiteliler bizim okula ilettiler, Müdürümüz iştirakimiz resmen olmasa da davranışlarıyla destekledi. Sınıf sınıf dolaşıp arkadaşları topladık, beraberce okuldan çıkıp Sultanahmet'e gittik, ateşli hatipleri dinleyip vatan sevgimiz ve mukavemet gücümüz şahlanmış olarak döndük. Coşkun bir dalgalanmaydı o miting... Halide Edip Hanımın konuşmaları, Camilerden yükselen selalar, o insan denizinin heyecanı... O gün, işgal kuvvetleri bu halka en ufak bir şey bile*

yapmadılar. Bir başka gün de Fatih Belediyesi'nin balkonundan konuşan Halide Edip, Hamdullah Suphi ve coşkun dinleyiciler hala hatırımdadır.” (Bal, 2003: 329).

İşgal döneminde babası Ahmet AĞAOĞLU da Malta'ya sürülmüş, okullar da işgal edilmiş ve bununla ilgili anısını da şu şekilde paylaşmıştır: “Okullar da işgal edildi. Bizim okulun merasim salonuna Fransız bayrağı çekmek istediler, başta ben olmak üzere arkadaşlar tırmanıp indirdik. Okulumuzu işgal için, sonradan ikisinin adlarının Yüzbaşı Bennet ve Yüzbaşı Armstrong olduğunu öğrendiğim üç subay, yanlarında Madam Beaumont isminde bir hanımla geldiler. Bizim sınıfa girdiklerinde dikiş dersindeydik. Hoca hepimizin eline bir şeyler tutuşturdu, bana da hiç bilmediğim nakış “dantel anglez” bir örtü verdi. Biraz İngilizce bildiğim için Müdiremiz, benim gelenlerle konuşmamı istedi. Ben de hiddetten titreyerek Türkçe:

‘Müdire Hanım, benim bunlardan nefret ettiğimi bilmiyor musunuz’ dedim. Üstelemeden gittiler. Biraz sonra hademe, benim müdür odasına çağrıldığımı bildirdi. Odaya girdiğimde bütün grup oturuyordu. Madam Beaumont beni yanına çekti:

‘Niçin bizden nefret ediyorsun yavrum’ dedi.

Hüngür hüngür aylayarak:

‘Burada sizin işiniz ne? Babamı Malta'ya sürdünüz, vatanımı işgal ettiniz. Nefretime daha başka sebep gerekir mi? Cevabıma:

‘Haklısın’ dediler ve odadan çıkarttılar.

Ertesi gün evimizin kapısında bir araba durdu, yaşlıca bir hanım, Madam Beaumont elinde çiçeklerle annemi ziyarete geldi. Sonradan bize İngilizce dersi veren bu kıymetli insanla dostluğumuz vefatına kadar sürdü.” (Bal, 2003: 328 vd.).

Nakiye ELGÜN: 1882’de İstanbul’da doğmuştur. Babası Sivaslı Gedikoğullarından Mehmed Ali Efendi, annesi Zeliha Hanım’dır. Evlenmemiştir. 4 yaşında girdiği Rehberi Marifet adındaki hususi bir okulda eğitim görmüştür. 1901’de İstanbul Kız Muallim Mektebi’nden mezun olduktan sonra aynı okulda muallim muavini ve daha sonra da müdür muavini olarak çalışmıştır. 1908’de II. Meşrutiyet ilan edildikten

sonra Kız İdadisi'ne tayin edilmiştir. Bu idadinin leylîye çevrilmesi sırasında Maarif Nezareti'yle çıkan bir prensip ihtilafından dolayı görevinden 1914'te istifa etmiş ve 1914-1917 yılları arasında Vakıf Mektepleri'nin ıslahı ve düzenlemesiyle uğraşmıştır. 1917'de Feyziye Lisesi müdürlüğüne tayin olmuş ve daha sonra buradan istifa ederek bir yıl dinlenmiştir. 1929'da tekrar çalışma hayatına dönen Elgün, İstanbul Kız Lisesi müdürlüğüne tayin edilmiştir. 8 Şubat 1935 seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi tarafından milletvekili adayı olarak gösterilmiş, 870 oy olarak V. dönem Erzurum milletvekili olarak TBMM'ye girmiştir(Duroğlu, 2007: 87,91). Diğer bazı önemli şahsiyetler şöyle sıralanmaktadır:

Seyyal TANER

Demet AKBAĞ

Fatma GİRİK

Meriç VELİDEDEOĞLU (Araştırmacı-Yazar)

Safiye SOYMAN

Prof. Dr. Necla ARAT

Prof. Dr. Şeniz KABAN

Prof. Dr. Esin ÇUNGURLU

Prof. Dr. Nursel TELMAN

Prof. Dr. Belgin MAZLUMOĞLU

Prof. Dr. Fatma ŞENYÜCEL

2.2.10 Sosyal-Kültürel Faaliyetler

2.2.10.1 İstanbul Kız Lisesi'nde Sosyal Kültürel Faaliyetler

2.2.10.1.1 İzcilik Kolu Faaliyetleri (1946-1948)

İzcilik; gönüllü, uluslararası, üniformalı, çeşitli yaş gruplarındaki gençlerin zihinsel, fiziksel, ruhsal, sosyal, duygusal ve karakter gelişimine katkıda bulunan, milliyet, ırk, din ve dil ayrımı olmaksızın herkese açık, gönüllü, politik olmayan eğitimsel bir gençlik hareketi olarak tanımlanabilir(Güven, 2003: 65 vd.). İzcilik çalışmalarının Cumhuriyet döneminde ilk kez yasal eğitim kurumları için ele alınması, Eğitim Bakanlığının bu konuya yer vermesi 1923 tarihinde toplanan Birinci Heyet-i İlmiye toplantılarında gerçekleşmiştir. Girişilen hazırlık çalışmalarından sonra, bu çalışmaların ilk ürünleri ortaya çıkmış ve 1942 tarihinde orta dereceli okullarda birer “İzci Oymağı” kurulmuş eski izci oymakları kaldırılmıştır. İzcilikte sağlık, ahlak, yurt sevgisi ve bilgisi yönünden gözetilen amaçlara yönelmek için 1943 Temmuzunda 12 çeşit izci oymağından 450 izci kampa gönderilmiştir(Güven, 2003: 71). Cağaloğlu Anadolu Lisesi arşivinde bulunan İstanbul Kız Lisesi dönemine ait İzci Kampı Hatıra Defterinden okulun ilk izcilik faaliyetlerine ulaşabilmemiz mümkündür:

- Cevizli İzci Kampı (17.07.1946-31.07.1946)
- Şile İzci Kampı (09.07.1947-23.07.1947)
- Cevizli İzci Kampı (05.07.1948-24.07.1948)

Cevizli İzci Kampı (17.07.1946-31.07.1946) Hatıraları: Kampın ilk günü saat 11.00'de Cevizli tren istasyonundan trenden inen öğrencileri kamptan ayrılacak olan erkek izciler karşılamış, resmigeçit yapılmış ve erkek öğrencilerden oymağı nezaretindeki bayrağı gönderden indirerek Kız Lisesi öğrencilerine teslim etmiş, İstiklal Marşı eşliğinde kız öğrenciler tarafından göndere tekrar çıkarılmış ve İstanbul Kız Lisesi'nin izcilik faaliyeti başlamıştır. İzciliğin geleneğinden gelen bayrak indirme ve göndere çıkarma işlemi her sabah ve akşam uygulanmıştır. Çadır kurmayı öğrenerek dört obaya ayrılan öğrenci grubu ağaçlık düz bir sahada kampı kurmaya karar vermişler, gruplarda yapılan iş bölümü neticesinde bazıları kamp yerini

temizlemiş, ikisi odun toplamış, geri kalanlar ise önceden getirilmiş olan otları her çadırda on kişi kalacak şekilde yataklara doldurmuştur. Ortada duran ayakkabı ve tabakların kalabalıklığından ve dağınıklığından kurtulmak için çadırın çevresine çukurlar kazmışlar, ayakkabılarla tabakları hazırladıkları bu çukurlara yerleştirmişlerdir. Kampta buldukları sürece, kendi kurdukları mutfaktaki yine kendi yaptıkları yemeklerden yemişler, akşam yemeğinden sonra yaktıkları ateşin etrafında eğlenceler düzenlemişlerdir. Gün boyu oluşan yorgunluklarını çadırlarındaki ot yataklarında uyuyarak atmışlardır. Kampta buldukları 15 gün boyunca izcilik ve coğrafi bilgilerle ilgili dersler almışlar. Dersler iki grup halinde yapılmış her gruba bir oymak bey farklı mevzularda ders vermişlerdir. Derslerde muhtelif zamanlarda, düdük komutları, kroki yapmak, yürüyüşten evvel, yürüyüşten sonra ve yürüyüş esnasında izci ve birlik komutanlarının ödevleri, köprü ve merdiven kurmak, düğüm ve çeşitleri, küçük izci oyunları, izciliğin maksat ve gayesi, izciliğin andının izahı, izciliğin tarihi, Türkiye’de izcilik, yaralanma, burun kanaması, güneş çarpması, böcek ısırması karşısında alınacak tedbirler, yara sarmak, sedye yapabilmek gibi konular işlenmiştir. Öğrenciler her gün derslerden sonra denize girmişler. Kampta her gün bir oba, kamp ve çadır nöbeti tutmuş. Nöbet tutma işi bir kişi kapının önünde durması ve yanlarından geçen kamp komutanı ile oba başkanlarına selam vermesi şeklindedir. Bu vazifeyi kamp öğrencileri çok önemsemiştir. Çünkü bu halde kampta bulunanların itimadını kazanacaklarını düşünmüşlerdir. Günlük gezintilerinden en önemlisini Yavuz gemisine ve denizaltılara gerçekleştirmişlerdir. Yavuz gemisini üç saat boyunca gezen öğrenciler gemi hakkında rehberden gerekli bilgileri alarak bir subay idaresinde Oruç Reis adlı gemiyi gezmişler ve gemide bulunan sinema salonundan sinema izleyerek ayrılmışlardır.

Şile İzci Kampı (09.07.1947-23.07.1947) Hatıraları: Üsküdar’da İstanbul Kız Lisesi öğrencileri ile Çapa Kız Orta Mektebi öğrencileri, Erenköy ve Üsküdar Kız Lisesi öğrencileri ile birleşerek beraber gerçekleştirilecek bu etkinlikte her mektebin kendi idman hocaları ile birlikte önceden tutulmuş otobüsle yola çıkılmış, üç saatlik otobüs yolculuğundan sonra Şile’ye varılmış, öğrenciler Şile İlkokulunda ilk geceyi geçirmişlerdir. Kamp yeri olarak belirledikleri okul bahçesinde on temmuz

günü bayrağı göndere çekerek çalışmalara başlamışlardır. Öğrenciler için ayrılan ottan, yatak ve yastık yapan öğrenciler çadırlara yerleşmişler ve hemen denize girmişlerdir. Sonraki gün bayrak töreninden evvel kamp komutanı ve nöbetçi oymak bey teftiş yapmışlar ve kahvaltıdan sonra ilk günden itibaren izci tatbikatlarına başlanmıştır. Farklı okullardan olunmasına rağmen hemen hemen her gece yakılan ateş etrafında samimi bir eğlence ortamı oluşturan öğrenciler iki gün yağmur altında kalmışlar, sonrasında derse devam ederek düğüm yapma, yatak ve köprü yapmayı öğrenmeye başlamışlardır. İlerleyen günlerde sabahleyin kol komutları; öğleden sonra teknik iz işaretleri derslerini görmüşler. Tarihler 19 temmuz sabahını gösterdiğinde öğrenciler kamp yerinin karşısında küçük adalarda bulunan sarp ve dik kayalıklara tırmanıp kayalıklarla ilgili gözlemlerini şu şekilde anılarında paylaşmışlardır:

“Burada metruk, Cenevizliler tarafından manastır olarak yapılan bir bina vardı. Bu bina çok geniş bir alan üzerine yapılmıştı. Çok kaba bir mimarisi olmasına rağmen içinde bağırıldığı zaman o kadar ince bir aksi seda yapıyor ki sanki yüzlerce sene evvel yaşamış olan narin yapılı siyah gözlü ince rahibelerin ruhları cevap veriyor zannedilir.”

Birkaç gün sonrasında artık dönmeye yakın bir akşam vaktinde bölgenin Kaymakam ve Komiser Beylerini ağırlayan öğrenciler, karşılıklı sevgi ve samimiyetle en güzel şarkılarını söylemişler. Son gün bayrağı törenle indiren ve bayrak ve trampetçiler önde olmak üzere sıra halinde otobüslere kadar yürüyen öğrencileri Kaymakam, Komiser ve Şile halkı uğurlamışlardır.

Cevizli İzci Kampı (05.07.1948-24.07.1948) Hatıraları: Tren ve vapur yolculuğundan sonra kampın ilk günü saat 11.30’da kamp yerine varan öğrenciler denize bakan konumda çadırlarını kurmuşlar. İlk geceden itibaren üçer kişi her iki saatte bir gece nöbeti tutmaya başlamıştır. İkinci gün kampın sınırları belirlenmiş. Üçüncü gün kapıya Cevizli Kız İzci Kampı yazısı asılmıştır. Sonraki gün artık dersler başlamış ve izciliğin maksat ve gayesi, izciliğin tarihi, Türkiye’de izcilik ve düğümler gösterilmiştir. Kamp boyunca herhangi bir sorun yaşanmamış ve olay olmamıştır. Maltepe’ye inen bazı izciler kamptakilerin isteklerini temine çalışmıştır.

İzciler program dahilinde her gün sabah kalkış, kamp teftişi, yemek yeme, denize girme gibi faaliyetlerin yanında izcilik faaliyetlerinde de bulunmuşlardır. Bunlar, eldeki mevcut malzeme ile izci yatağı, sal, köprü yapmak, altı çeşit düğüm yapmak; öğleden sonra ise pratik kamp çalışmaları ve küçük izci oyunları oynamaktır. Altıncı gün izcilik derslerinden yön tayini, ilk yardım, hasta ve yaralı taşınması, sedye yapma usulleri, kamp komutları dersi verilmiştir. Sekizinci günü veli kabulü yapıldığından yedinci günü tamamen temizlik ve hazırlıkla geçmiştir. Ailelere mektuplar yollanmış mektuplar gelmiş aileler bir gün de olsa izci kampına evlatlarını ziyarete gelmiştir. Ziyaret sonunda izcilik faaliyetleri kaldığı yerden devam etmiştir. İlk yardıma ait bilgiler, teknik iz işaretleri, arazi tatbikatı, görme, işitme, mesafe tahminleri ve oyunları, onuncu gün sürünerek yanaşma ve haberleşme dersi işlenmiştir. Sıtma hastalığına yakalanan bir öğrenci evine götürülmüş. Yavuz gemisi on dördüncü gün ziyaret edilmiş, on beşinci gün ise yön tayini, mors, ilk yardım, hasta taşıma yöntemleri gösterilmiştir.

2.2.10.1.2 Gezi Kolu Çalışmaları (1962-1963)

İstanbul Kız Lisesi'nin 1962-1963 ders yılı gezi kolu, şehir içi ve şehirlerarası olmak üzere birçok gezi düzenlemiştir. Düzenlenen bu gezilerle ilgili tüm bilgileri İstanbul Kız Lisesi 1963 yıllığından ve arşivdeki gezi kolu dosyalarından edinmekteyiz.

Şehirlerarası Geziler:

Edirne Gezisi: İstanbul Kız Lisesinin şehirlerarası ilk gezisi 25 Kasım 1962 tarihinde Edirne'ye yapılmıştır. Edirne'nin kurtuluş törenine katılmak için düzenlenen bu geziye Okul Müdürü Cemal Gökçe, Kimya Öğretmeni ve Gezi Kolu başkanı Safure Dağlar, Edebiyat öğretmeni Şemsi Belli, idareci ve öğrencilerden oluşan 30 kişilik bir grup katılmıştır.

Bu gezide Edirne'nin tarihi ve turistik yerleri gezilmiş, ertesi gün yapılan kurtuluş töreni toplu olarak ilgi ile takip edilmiştir.

Antalya Gezisi: Gezi kolunun düzenlediği ikinci gezi Antalya'ya yapılmıştır. Şubat ayındaki dinlenme tatilinden faydalanılarak yapılan bu geziye Edebiyat Öğretmeni Hadiye Candan, edebiyat Öğretmeni Şemsi Belli, Coğrafya Öğretmeni Behire Örücü, Dikiş öğretmeni ve okul muavini Saadet Metin, İngilizce Öğretmeni Ayfer Ersan, Almanca Öğretmenleri Feride Ersoy ve Azer Elmas, Matematik Öğretmenleri Talia Taran ve Türkan Teker, Fizik Öğretmeni Bedia Beskurt, Kimya Öğretmeni ve Gezi Kolu Başkanı Safure Dağlar katılmışlardır. Öğretmenlerle birlikte 36 kişilik grup 17 Şubat 1963 tarihinde hareket ederek Antalya Lisesinde misafir olmuşlardır.

Gezi 21 Şubat 1963 tarihine kadar devam etmiş, bu süre içinde öğrenci ve öğretmenler, çağlayanlar şehri güzel Antalya'nın Kilikya, Panfilya, Pisidikya, Side, Aspendos gibi tarihi yerlerini, müzelerini, narenciye üretme ve ıslah çiftliğini, Manavgat, Antalya, Damlataş gibi turistik özellikler ve güzellikler taşıyan bölgelerini gezmişler, geziyi sığdırdıkları beş günü ayrı ayrı değerlendirmeye çalışmışlardır. Antalya'ya gidiş ve dönüşte, otobüsün birkaç saatlik molasından faydalanılarak Kütahya, Burdur, Isparta illerinde de küçük çapta incelemeler ve geziler yapılmıştır.

Bursa Gezisi: 23 nisan tatilinden faydalanılarak ders yılının şehirlerarası yapılan son gezisi Bursaya yapılmıştır.

Latince Öğretmeni Leyla Özbay, Edebiyat Öğretmeni Melahat Babacan, Edebiyat Öğretmeni Şemsi Belli, İngilizce Öğretmenleri Ayfer Ersan ve Necla Çapın, Fransızca Öğretmeni Esen Kantoğlu, Türkçe Öğretmeni Zeki Deniz, Milli Savunma Öğretmeni Nedim Arat, Kimya Öğretmenleri Vasfiye Güler ve Safure Dağlar, Tarih Öğretmeni Adnan Tolon ve öğrenciler 40 kişilik grupla 22 nisan günü İnkılap Vapuru ile Yalova'ya geçmişler, oradan özel bir otobüsle Bursa'ya gitmişlerdir.

Gezi ekibi, Yeşil Bursa'nın tarihi ve turistik birçok yerini gezmekle kalmamış, 23 nisan günü özel araçlarla Uludağ'a çıkmışlar ve öğle yemeğini Uludağ'daki dağ otellerinde yemişlerdir. Gezide çekilen fotoğraflar, katılmayan öğrenciler ve öğretmenlere seanslar halinde gösterilmiştir.

Şehirçi Geziler:

1962 yılının kasım ve aralık aylarında küçük çapta sinema ve tiyatro gezileri yapılmış, Ayı Masalı, Karanlıklar İçinde, Nalınlar gibi eserler öğrencilere gösterilmiştir.

Ders uygulaması gezilerinden olması sebebiyle Yedikule Havagazı Fabrikası, Âşiyân, Rumelihisarı, Emirgan Korusu, Belgrat Ormanları, Paşabahçe Cam ve Şişe Fabrikaları ziyaret edilmiştir.

Mart ayı içinde Aslan Asker Şvayk, Aklın Oyunu gibi tiyatro eserleri de öğrenci, öğretmen ve idarecilerden oluşan bir grup tarafından seyredilmiştir.

2.2.10.1.3 Köycülük Kolu Faaliyetleri (1964-1979)

Köy İşleri Bakanlığının Halk Eğitimi Genel Müdürlüğünün başlatmış olduğu il seviyesindeki bütün orta dereceli okulların “*Kardeş Köy Okulu*” seçilmesi ile ilgili çalışmaların ve ayrıca İstanbul Kız Lisesine ithafen Türk Milli Talebe Federasyonu’nun 13 Kasım 1964 tarihli ve 14 sayılı yazıyla: “*İstanbul dahilinde bulunan liselerden her biri iki tane köy okulunu kardeş mektep olarak aldığı takdirde en az 200 köy okulu karanlıktan aydınlığa bir adım atacaktır.*” denilmektedir. İstanbul Kız Lisesi Köycülük Okulu Dosyalarından Kardeş Köy Okulu Projesi ile köylerdeki yedek subay öğretmenlerinin yokluk ve zorluk içinde eğitim faaliyetlerini sürdürdüğünü anladığımız mektuplardan ulaştığımız bilgi beş adet köy okulunun kardeş köy okulu seçildiği hususudur. Görüldüğü üzere İstanbul Kız Lisesi’nin yardım taleplerine ne kadar hassas yaklaşmış ve elinden gelenden fazlasını yapmaya çalışmıştır. Kars’tan Çanakkale’de bulunan köy okuluna kadar kardeş köy okulu olmasa bile yardım talebine bir şekilde karşılık vermeye gayret göstermiştir. 1964 yılından başlayan ve 1979 yılına kadar yardım faaliyetlerinin sürdüğünü düşündüğümüz dosyalarda evraklar eksik bulunmuştur. Elde edebildiğimiz kadarıyla Köycülük Kolu faaliyetleri çerçevesinde köy okullarına yapılan yardımlar aşağıda listelenmiştir:

Tablo-31: Köy Okullarına Yardım Faaliyetleri

Okulun Adı	Mektup/Yardım Tarihi	Yardım Niteliği	Açıklama
Biçenek Köyü İlkokulu (Hakkari):	13.10.1964	Kitap Gönderildi.	Kardeş Köy Okulu değildir.
Günyüzü Limniş İlkokulu (Şiran-Gümüşhane):	01.11.1964	Kitap Gönderildi.	Kardeş Köy Okulu değildir.
Merkepçi Kışlacığı Köyü İlkokulu (Amasya):	16.11.1964	Kitap Gönderildi.	Kardeş Köy Okulu değildir.
Tavşançalı İlkokulu (Kulu/Konya):	23.11.1964	Kitap Gönderildi.	Kardeş Köy Okulu değildir.
Oba Köyü İlkokulu (Alanya-Antalya):	21.12.1964	Kitap Gönderildi.	Kardeş Köy Okulu değildir.
Hiver İlkokulu (Pülümür-Erzincan):	30.12.1964	Bilinmiyor.	Kardeş Köy Okulu değildir.
Alçıtepe Köyü İlkokulu (Eceabat-Çanakkale):	25.01.1965	Bilinmiyor.	Evrak üzerinde ayrıca Okul Aile Birliğine de havale edilmiş, okul aile birliği dosyası da dahil yardım bilgisine ulaşılammıştır.
Yeniyassıpınar Köyü İlkokulu (Pınarbaşı-Kayseri):	20.02.1965	Kitap Gönderildi.	Kardeş Köy Okulu değildir.
Taşgedik Köyü İlkokulu (Adıyaman):	27.04.1965	19 adet okul malzemesi ve kitap	Kardeş Köy Okulu
Kayabaşı Köyü İlkokulu (Bakırköy-İstanbul):	28.04.1965	Muhtelif Ansiklopedi ve kitap	Kardeş Köy Okulu
Yeşilsirt Köyü İlkokulu (Dicle-Diyarbakır):	30.04.1965	3.350 TL değerinde okul malzemesi 5900 TL değerinde harita vb. malzemeler	Kardeş Köy Okulu
Aksu Köyü İlkokulu (Tortum-Erzurum):	03.05.1965	Bilinmiyor.	Kardeş Köy Okulu
Pelitli Köy İlkokulu (Erzincan):	06.05.1965	54 adet muhtelif okul malzemesi	Kardeş Köy Okulu
	02.05.1979	86 adet kitap ve okul malzemesi	
Gayretli Köyü İlkokulu (Trabzon-Maçka):	07.12.1965	Bilinmiyor.	Kardeş Köy Okulu değildir.
Ağadeve Köyü İlkokulu (Kars):	22.10.1979	700 TL tutarında okul malzemesi	Kardeş Köy Okulu değildir.

Kaynak: Köycülük Kolu Dosyaları

2.2.10.2. İstanbul Kız Lisesi'ne Ait Şiir ve Marşlar

İSTANBUL KIZ LİSESİ (Sanal, İstanbul Kız Lisesi 1971-1972 Yıllığı)

İsterdim ki bu okulda, bu sınıfta,
Sıralarda, ömür boyu oturmak
Tarifsiz bir sıkıntı var ruhumda
Ayrılmak senden çok zor olacak
Nasıl yıllar bu kadar çabuk geçti
Bir rüya gibi üç sene bitti.

Unutmama imkan yok seni ömrüm boyunca
Lakin en güzel yıllarım geçti bu sıcacık yuvada
Kulaklarımda çınlıyor sesi hocalarımın
İslandıkça sizi düşünmekten yanaklarım
Zehir gibi akıyor içime gözyaşlarım
Lisemiz bir meşale ıslıl ıslıl yanıyor
İstikbalin güneşleri ufuklarda parlıyor
Sizin öğrencileriniz yurda nurlar saçıyor
Ey sevgili okulum, değerli hocalarım!
Sizlere ederken artık veda,
İstemeyerek dudaklarımdan dökülüyor, bir kelime: Elveda!

Gülfidan Uman

İSTANBUL KIZ LİSESİ MARŞI (Sanal, İstanbul Kız Lisesi 1963 Yıllığı)

Nurlu yurdun içinde
Bir başka nur Lisemiz
Bu cevherin saçtığı,
Birer seyyareyiz biz

Âfakımız yemyeşil

Vâdimiz dolu feyiz
Yalnız ilimde değil,
İnsanlık mefkuremiz

Gençliğin hür nefesi
Milletin ümit sesi
İstanbul Kız Lisesi
İstanbul Kız Lisesi

Engin Özergin-Sevil Başol

İSTANBUL KIZ LİSESİ MARŞI (Sanal, İstanbul Kız Lisesi Mezun ve Mensupları Derneği 1987 İKLEV İstanbul Kız Lisesi Eğitim Vakfı 1995: 23)

İstanbul Kız Lisesi vatanın şefkat sesi
Yükselen şen yuvası
Dağı sümbül ovası
Gül kokan bu öz yurda
Herşeyim olsun feda
İstanbul Kız Lisesi vatanın şefkat sesi
Sen iyi, doğru, güzel hislerinle çok yüksel
Çevik kanatlarınla uçan açık alınla yaşa
Yılmak bilmez
Haksızlığa eğilmez
İstanbul Kız Lisesi vatanın şefkat sesi

Derleyen: Safiye ERGAY

2.2.10.3. Cağaloğlu Anadolu Lisesinde Sosyal Kültürel Faaliyetler

(Sanal, <http://www.cal.k12.tr/>)

2.2.10.3.1. Jugendfest

Jugendfest, her sene eğitim sezonu sonunda; "*öğrencilerin organize ettiği*" festivaldir. Hem aktif, sorumluluk alabilen öğrenciler yetişmesine katkıda bulunan hem de zorlu geçen eğitim yılının stresini atmaya yarayan Jugendfest, yaklaşık 25 yıllık geçmişi olan bir etkinliktir. Geleneksel etkinliklerimizden biri olan Jugendfest, bunca yıllık birikimiyle artık büyük çapta sayılabilecek bir organizasyona dönüşmüştür. En bilindik lise festivalleri arasında olan Jugendfest konser temelli olmak üzere söyleşi, sinema gösterileri, tiyatro gösterileri, oyun günü, spor turnuvaları, Alman günü ve diğer aktiviteleri kapsar ve öğrencilerin yaza eğlence dolu bir giriş yapmasını sağlar.

2.2.10.3.2. Kulüpler

Şüphesiz ki öğrenci kulüpleri, aktif ve üretken bireylerin yetişmesinin hedeflendiği bir okulda vazgeçilmez unsurlardır. Bu nedenle Cağaloğlu Anadolu Lisesinde de bazı kulüpler faaliyet göstermektedir. Zaman zaman yeterli imkan sağlanamasa bile CAL öğrencisinin kökleştirmeyi başardığı kulüplerin yanısıra son senelerde talepler üzerine kurulan yeni kulüpler de bulunmaktadır. Kulüpler, kendi alanları dahilinde, sene içinde birçok etkinlik düzenlemektedir.

Kulüpler:

- Yayın-dergi
- Kütüphane
- Fotoğrafçılık
- Felsefe
- Tiyatro
- Dans
- Spor
- Müzik
- Sinema

2.2.10.3.3. Geziler

Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin en ilgi çekici yanlarından biri de sene içinde düzenlenen gezilerdir. Almanya, Uludağ, İstanbul'un tarihi mekanları gibi artık gelenekselleşmiş olan gezilerin yanısıra imkanların oluşması durumunda ve AB projeleri çerçevesinde birçok gezi düzenlenebilmektedir. Özellikle CAL'daki öğrenciler için sık sık Avrupa'ya gitme imkanı sağlayan projeler geliştirilmekte ve birçok CAL'lı lise hayatı boyunca rahatlıkla yurtdışına çıkabilmektedir.

2.2.10.3.4. Calfest

Calfest, her sene ilk dönemin sonunda; "öğrencilerin organize ettiği" festivaldir. Jugendfest gibi büyük çaplı bir organizasyon olmayan bu festivalde asıl istenen CAL öğrencilerinin müzikal yeteneklerini sergileyebileceği bir platform oluşturmaktır. Okulda faaliyet gösteren veya göstermiş olan öğrenci, mezun gruplarının sahne aldığı bir konser gününün bulunduğu Calfest'te sinema gösterimleri gibi yan etkinlikler de düzenlenmektedir. Calfest'in bir önemli tarafı ise okulumuzun karakteristik özelliklerinden birini oluşturmasıdır: CAL, sömestra giriş yapılırken festival düzenleyen sayılı okullardan biridir.

2.2.10.3.5. Lisenin Çıkarmış Olduğu Yayınlar

Yayıncılık ve dergicilik faaliyetleri lisede kökleşmiş olan kültürel faaliyetlerden biridir. Köklü bir geçmişi olan kültür dergisi "*Yokuş Yukarı*", her sene; öğrenciler tarafından hazırlanarak yayımlanır. Cağaloğlu Anadolu Lisesi öğrencisinin kalitesini çok iyi yansıtan bir kültür dergisi olan *Yokuş Yukarı*, yayın kulübünün çalışmaları sayesinde ortaya çıkmaktadır. Bu derginin yanısıra son yıllarda belli öğrenci gruplarının girişimiyle başka öğrenci dergileri de yayımlanmış ve yayın faaliyetleri yoğunluk kazanmıştır. Bunun yanısıra okul bülteni ve okul tanıtım dergisi de periyodik olarak yayımlanmaktadır.

2.2.11 Cağaloğlu Anadolu Lisesi'ne Ait Bütçe Verileri

İstanbul Kız Lisesi dönemine ait mali durumunu gösteren Sayman Mutemet Defterleri ve faturalarla ilgili verilere sağlıklı şekilde ulaşılammış, bu nedenle çalışmamızda değerlendirmeye alınmamıştır. Günümüzde ise böylesine büyük bir eğitim kurumunda yapılan harcamalar hakkında fikir sahibi olabilmek için aşağıda arşivden elden edilen birtakım veriler paylaşılmıştır.

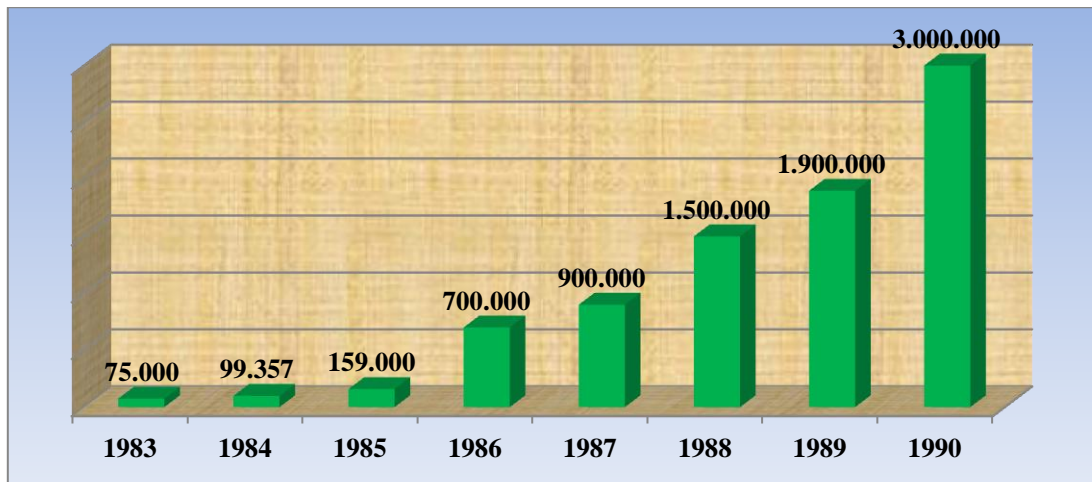
2.2.11.1 Okulun İlk Dönemlerinde Harcama Durumu

Tablo-32: Hizmet Alımları Ödeneği (PTT Gideri) Harcama Durumu (1983-1991)

Yıllar	İstenen	Gönderilen	Kullanılan (PTT Gideri)
1983	100.000	75.000	75.000
1984	100.000	100.000	99.357
1985	200.000	159.000	159.000
1986	700.000	700.000	700.000
1987	1.500.000	900.000	900.000
1988	2.000.000	1.500.000	1.500.000
1989	2.500.000	2.000.000	1.900.000
1990	5.000.000	3.000.000	3.000.000
1991	7.000.000	444.000	444.000

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Okul Bilgi Formu (30.05.1991).

Şekil-11: Hizmet Alımları Ödeneği (PTT Gideri) Harcama Durumu (1983-1990)

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Okul Bilgi Formu (30.05.1991).

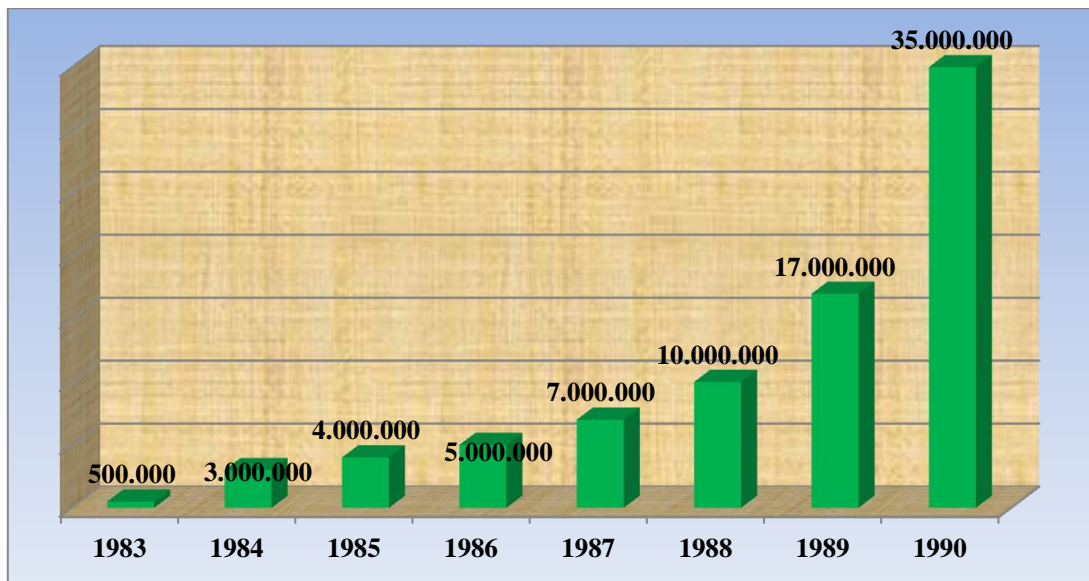
Şekil 11’de 1991 yılına ait veri sadece beş ayı yansıttığından sütuna eklenmemiştir. Görüldüğü üzere lisenin PTT giderlerinde büyük miktarlarda bir artış görülmektedir. Lise ilk açıldığı yılda 75.000 TL PTT gideri mevcutken 1990 yılına geldiğimizde bu miktar 3.000.000 TL’ye ulaşmıştır. Genellikle okulun istemiş olduğu ödenek tam olarak verilmemiş görülmektedir. PTT giderlerinin bu kadar fazla oluşu ve her yıl katlanarak artmış olması okulun merkezi bir okul olması ve kaliteli eğitiminin yansımaları olarak düşünülebilir.

Tablo-33: Yakıt, Su, Elektrik Ödeneği Harcama Durumu (1983-1991)

Yıllar	İstenen	Gönderilen	Kullanılan				
			Yakıt	Su	Elektrik	Kırtasiye	Toplam
1983	1.000.000	500.000	300.000	100.000	50.000	50.000	500.000
1984	4.000.000	3.000.000	1.500.000	1.000.000	500.000		3.000.000
1985	5.000.000	4.000.000	3.000.000	500.000	500.000		4.000.000
1986	6.000.000	5.000.000	3.500.000	1.000.000	500.000		5.000.000
1987	8.000.000	7.000.000	5.000.000	1.000.000	1.000.000		7.000.000
1988	15.000.000	10.000.000	7.000.000	1.500.000	1.500.000		10.000.000
1989	20.000.000	17.000.000	12.000.000	3.000.000	2.000.000		17.000.000
1990	40.000.000	35.000.000	20.000.000	10.000.000	5.000.000		35.000.000
1991	80.000.000	70.000.000	60.000.000	10.000.000			70.000.000

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Okul Bilgi Formu (30.05.1991).

Şekil-12: Yakıt, Su, Elektrik Ödeneği Harcama Durumu (1983-1990)

Okulun ilk açıldığından 1990 yılına kadar elektrik, su, ve yakıt ile ilgili harcamalarda ciddi bir artış gözlenmektedir. Açıldığı yılda 500.000 TL olan gider, 1990 yılına geldiğinde yedi kat artışla 35.000.000 TL olmuştur. Tablo incelendiğinde özellikle yakıt giderleri dikkat çekmektedir. Bunda şüphesiz o dönemde ciddi bir onarımdan geçirilmemiş olan okulun taş mektep binasının eski ve büyük oluşu ve zor ısıyor olması, ayrıca okulun pansiyonlu olması sebebiyle yatakhanelerin bulunduğu yeni binasının ısıtma sisteminin sürekli çalışması etkindir(Okul fotoğrafları için Bkz. Ek-B.5-B.10: 204-209).

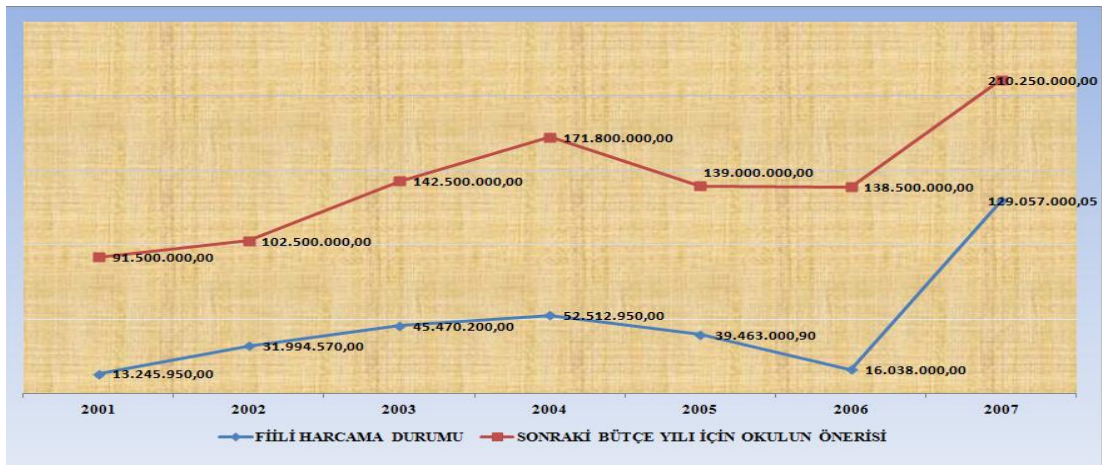
2.2.11.2 Okulun Son Dönemlerinde Harcama Durumu

Tablo-34: Fiili Harcama Durumu Tablosu (2001-2007)

YILLAR	FİİLİ HARCAMA DURUMU	SONRAKİ BÜTÇE YILI İÇİN OKULUN ÖNERİSİ
2001	13.245.950,00	91.500.000,00
2002	31.994.570,00	102.500.000,00
2003	45.470.200,00	142.500.000,00
2004	52.512.950,00	171.800.000,00
2005	39.463.000,90	139.000.000,00
2006	16.038.000,00	138.500.000,00
2007	129.057.000,05	210.250.000,00

Kaynak: İlgili Yıllara Ait Ödenek İstem Çizelgeleri

Şekil-13: Fiili Harcama Durumu Grafiği (2001-2007)

Tablo-35: Fiili Harcama Durumu Detay Tablosu (2001-2007)

HARCAMA YILI	HARCAMA KALEMİ	HARCAMA ÖNERİSİ	HARCANAN MİKTAR
2001	ULAŞIM GİDERLERİ		226.500,00
	DOĞALGAZ TÜKETİMİ		4.058.000,00
	ELEKTRİK, SU, HAVAGAZI GİDERLERİ		8.961.450,00
	TOPLAM		13.245.950,00
2002	ULAŞIM GİDERLERİ	1.500.000,00	171.700,00
	DOĞALGAZ TÜKETİMİ	50.000.000,00	2.287.750,00
	ELEKTRİK, SU, HAVAGAZI GİDERLERİ	40.000.000,00	29.535.120,00
	TOPLAM	91.500.000,00	31.994.570,00
2003	ULAŞIM GİDERLERİ	2.500.000,00	439.500,00
	DOĞALGAZ TÜKETİMİ	60.000.000,00	31.867.500,00
	ELEKTRİK, SU, HAVAGAZI GİDERLERİ*	40.000.000,00	13.163.200,00
	TOPLAM	102.500.000,00	45.470.200,00
2004**	ULAŞIM GİDERLERİ	2.500.000,00	
	YAKACAK ALIMLARI	80.000.000,00	36.199.500,00
	ELEKTRİK ALIMLARI	60.000.000,00	16.054.200,00
	POSTA VE TELGRAF GİDERLERİ		259.250,00
	TOPLAM	142.500.000,00	52.512.950,00
2005	KIRTASIYE ALIMLARI	5.000,00	
	BÜRO MALZEMESİ ALIMLARI	10.000,00	
	SU ALIMLARI	15.000,00	
	TEMİZLİK MALZEMESİ ALIMLARI	5.000,00	
	YAKACAK ALIMLARI	70.000,00	30.188,25
	ELEKTRİK ALIMLARI	30.000,00	9.001,90
	SPOR MALZEMELERİ ALIMLARI	2.000,00	
	LABORATUVAR MALZEMESİ İLE KİMYEVİ VE TEMRİNLİK MALZEME ALIMLARI	20.000,00	
	POSTA VE TELGRAF GİDERLERİ	500,00	
	TELEFON ABONELİK VE KULLANIM GİDERLERİ	1.000,00	273,75
	BİLGİYE ABONELİK GİDERLERİ (İNTERNET)	300,00	
	BÜRO VE İŞYERİ MAL VE MALZEME ALIMLARI	5.000,00	
	BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	5.000,00	

	MAKİNE TEÇHİZAT BAKIM ONARIM GİDERLERİ	3.000,00	
	TOPLAM	171.800,00	39.463,90
2006			
	KIRTASIYE ALIMLARI	5.000,00	
	BÜRO MALZEMESİ ALIMLARI	10.000,00	
	SU ALIMLARI		10.057,00
	TEMİZLİK MALZEMESİ ALIMLARI	7.500,00	
	YAKACAK ALIMLARI	70.000,00	
	ELEKTRİK ALIMLARI	30.000,00	5.981,00
	SPOR MALZEMELERİ ALIMLARI	3.000,00	
	POSTA VE TELGRAF GİDERLERİ	1.000,00	
	TELEFON ABONELİK VE KULLANIM GİDERLERİ	1.500,00	
	BÜRO VE İŞYERİ MAL VE MALZEME ALIMLARI	5.000,00	
	YANGINDAN KORUNMA MALZEMELERİ ALIMLARI	1.000,00	
	BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	5.000,00	
	TOPLAM	139.000,00	16.038,00
2007			
	KIRTASIYE ALIMLARI	5.000,00	
	SU ALIMLARI	12.000,00	
	TEMİZLİK MALZEMESİ ALIMLARI	7.500,00	
	YAKACAK ALIMLARI	70.000,00	69.925,00
	ELEKTRİK ALIMLARI	30.000,00	29.554,00
	GİYECEK ALIMLARI		670,68
	SPOR MALZEMELERİ ALIMLARI	2.500,00	
	LABORATUVAR MALZEMESİ İLE KİMYEVİ VE TEMRİNLİK MALZEME ALIMLARI	1.000,00	
	POSTA VE TELGRAF GİDERLERİ	2.000,00	
	TELEFON ABONELİK VE KULLANIM GİDERLERİ	1.000,00	324,50
	YANGINDAN KORUNMA MALZEMELERİ ALIMLARI	2.000,00	
	MAK. TEÇH. BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	4.000,00	
	KİSMİ ZAMANLI PERSONEL GİDERLERİ VE SSK PRİMLERİ	1.500,00	28.582,87
	TOPLAM	138.500,00	129.057,05
2008			
	KIRTASIYE ALIMLARI	1.000,00	
	SU ALIMLARI	12.000,00	
	TEMİZLİK MALZEMESİ ALIMLARI	7.000,00	

	YAKACAK ALIMLARI	95.000,00	
	ELEKTRİK ALIMLARI	55.000,00	
	GİYECEK ALIMLARI	900,00	
	SPOR MALZEMELERİ ALIMLARI	1.500,00	
	TELEFON ABONELİK VE KULLANIM GİDERLERİ	850,00	
	YANGINDAN KORUNMA MALZEMELERİ ALIMLARI	3.500,00	
	KISMİ ZAMANLI PERSONEL GİDERLERİ VE SSK PRİMLERİ	33.500,00	
	TOPLAM	210.250,00	

* Su tüketimi İSKİ tarafından kontrollü kullanıma geçirilmiştir.

** 02.07.2003 tarihli ve 25156 sayılı Resmi Gazete ile 2004 Yılında Analitik Bütçe Sınıflandırması uygulamasına geçilmiştir.

Kaynak: İlgili yıllara ait ödenek istem çizelgeleri

Fiili harcama durumu detay tablosu incelendiğinde elektrik ve yakacak alımlarındaki harcamalar dikkati çekmektedir. Okul yapı itibariyle çok büyük ve içinde pansiyon barındıran bir eğitim kurumudur. Ulaşım giderleri 2005 tarihi itibariyle harcamada ve öngöründe görülmemektedir. Okulun bu tarihe kadar bir aracı bulunmakta olduğundan aracın masrafı bu kalemden karşılanmaktadır. Analitik bütçe sınıflamasına geçildiği tarihten itibaren harcama önerileri birçok kaleme paylaştırılmış fakat belirli kalemler haricinde fazla bir harcama yapılmadığı görülmüştür. Ayrılan birçok harcama kaleminin içinde 14.09.2007 tarihinde okulda hasar meydana getiren ve elektrik kontağından çıktığı belirlenen yangından korunma malzemesi alımı ile ilgili ödenek talebi artışı dikkat çekmektedir. Elektrik alımları için her sene muhtelif miktarlarda harcama gerçekleştirilmiş 2005-2006-2007 yıllarında 30.000 TL talep edilmiş ve yangının olduğu sene olan 2007'de 29.554 TL'lik harcama gerçekleşmiştir. Bu bize okulun elektrik tesisatının kapsamlı bir bakımdan geçmesi gerektiğini göstermektedir. Dikkat çeken bir diğer verimiz olan yangından korunma malzemesi alımları 2006'da 1.000 TL 2007'de 2.000 TL iken, 2008 yılı bütçesine 3.500 TL istenmiştir. Okulun ilk dönemi ile ilgili kıyaslama yapabilmemiz bu verilere göre mümkün görülmemektedir. Analitik Bütçe

Sınıflaması ve su alımlarının 2003 yılından itibaren kontrollü kullanıma geçirilmesi sağlıklı kıyaslama yapabilmemizi engellemektedir.

2.2.12 Lise Binası

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı lise olarak hizmet veren okul günümüzde Fatih ilçesinde 293 ada 2 parselde kayıtlı bulunmaktadır. Tarihi yarımada içerisinde, kuzeyden Nur-u Osmaniye caddesi, güneyden Divanyolu caddesi, doğudan Bab-ı Ali caddesi ve batıdan Türbedar sokak ile çevrili olan yapı II. Mahmud türbesinin hemen arkasında bulunmaktadır. Bezmialem Valide Sultan tarafından yaptırılan binanın mimarı bilinmemektedir. Bununla birlikte Balyan ailesi bu dönemdeki imar faaliyetlerinde önemli görevler üstlenmiştir(Cağaloğlu Anadolu Lisesi Rölöve Raporu, 2011: 6).

Okulun tarihi niteliğe haiz lise binası ile ilgili detaylı bilgileri İstanbul IV Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun Rölöve Restitüsyon Restorasyon Raporlarından alıyoruz. Kuruluşu 1850'lere dayanan ve günümüzde Cağaloğlu Anadolu Lisesi olarak kullanılan taş mektep, tarihi yarımada içerisinde bulunan, batılı eğitim anlayışına dayalı en eski eğitim kurumlarından biridir. Okulun Bezmialem Valide Sultan tarafından vakfedildiği vurgulanan raporlarda özetle binanın özgün haliyle ilgili araştırma verileri bulunmakta ve tarihi kapısı üzerindeki kitabeyle göre 1850 tarihinde yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Tanzimat sonrasında 1900'lerin başına kadar eğitim binalarının dikdörtgen ya da U kütleli olduğundan yola çıkılarak yapının planlarından da anlaşıldığı kadarıyla okulun inşa tarihinden itibaren eğitim kurumu olarak hizmet vermekte olduğu vurgulanmaktadır(Rölöve Restitüsyon Restorasyon Raporu, 2011: 3,6).

Cağaloğlu Anadolu Lisesi'nin taş mektep binasının arka cephesinde türbe sokağı tarafındaki ana giriş kapısı üzerinde bulunan oval çerçeve içinde zeytin dalı ile süslenmiş Sultan Abdülmecid'in tuğrası, 1266/1849-1850 tarihi, iki yanında Şair Ziver Paşa'nın hattat Kazasker Mustafa İzzet Efendi (1801-1876) tarafından yazılmış üçer mısralık şiiri bulunmaktadır. Mektebin üst katındaki Hümayun dairesinde bulunan kütüphaneye konmak üzere vakfedilmiş olan 546 cilt kitap nedeni ile bu şiir yazılmış olmalıdır(Uluköse, 2006: 23). Anıtsal yapıdaki bu kitabede bulunan bu şiir

bize okulun Bezmialem Valide Sultan Vakfıyesi olduğunu göstermektedir. Şiirin içinde kütüphanenin kurulduğunu ve mektebin Rüşdiye mektebine örnek olduğunun bildirmesi eserin Darülmâarif/Valide Mektebi olduğunu güçlendirmektedir.*

“Bezmiâlem Valide Sultan bünyad eyledi

(Bezmiâlem Valide Sultan binayı yaptırdı)

Mekteb-i ilm eyle ya Rab her zaman bu mektebi

(Allah’ım bu mektebi ilim ocağı eyle)

Bir kütüphane bina kıldı derununda nefis

(İçinde enfes bir kütüphane kurdu)

Eyledi rüşdiyeye âli nişan bu mektebi

(Bu mektep rüşdiye mektebine örnek oldu)

Verdi bak tarihe Ziver mısraın bab-ı fer

(Ziver’in şiiri tarihe ışık oldu)

Kıldı icad mader-i şah-ı cihan bu mektebi

(Cihan padişahının annesi bu mektebi icat etti)”(Uluköse, 2006: 23).

Kurul dosyasında yer alan raporda B blok olarak adlandırılan tarihi kitabenin bulunduğu pavyon bölümünün 1875 yılında Mekteb-i Mülkiye-i Şahane döneminde yapıldığı bilgisi bulunmaktadır(Pavyon bölümü şimdiki idarenin bulunduğu kütle olarak daha küçük olan kısım). Restitüsyon raporunda tarihi kapı üzerindeki kitabe B blok olarak tanımlanmış pavyon binasının girişindedir. Bu nedenle pavyon

* Yapmış olduğumuz literatür taramalarında kimi kaynaklarda Vefa Lisesi’nin Bezmialem Valide Sultan Vakfına ait Darülmâarif/Valide Mektebi olduğu bilgileri bulunmaktadır. Bilgi için Bakınız; Unat, 1964: 143; Koçer, 1991: 103; Ömer, 1997: 33.

bölümünün 1850 yılında yapılan B blok olması fikri daha doğrudur. Abdülhamid arşivi fotoğraflarında 1892 tarihli kroki ve 1880-1893 yılları arasındaki ana blok yer almaktadır. Bu değerlendirmelere göre söz konusu bloğun (kitabesiz olan büyük blok) 1875-1892 yılları arasında, okulun Mekteb-i Mülkiye-yi Şahane olarak kullanıldığı dönemde yapılmış olduğu düşünülmektedir(Cağaloğlu Anadolu Lisesi Restitüsyon Raporu, 2011: 8).

Taş mekteple ilgili öncelikle inceleyeceğimiz husus yukarıda da değindiğimiz Cağaloğlu ve çevresi ile daha büyük ölçekte okul kompleksinin zemin kat krokisidir. Özgün mekanların işlevlerinin değiştirilerek, yapının yanına eklenen yeni okul binasının 1892 tarihli bu rölövesinde teneffüshane, matbaa, kiler, terzi odası, hademe koğuşu, gazhane gibi destek birimleri barındıran ikincil bir konuma geldiği görülmektedir. Vakfiye'ye göre zemin katta derslikler, kütüphane olması gerekirken 1892'deki bu planda çeşitli odaların yer alması, üzeri kitabeli ana giriş kapısının direk kapalı teneffüshaneye ve onu çevreleyen odalara açılması dönemin şaşaalı, çağdaş, anıtsal ölçekteki, en yüksek derecede eğitim vermek üzere açılmış olan Valide Mektebinin yapılışından 42 yıl sonra yanına eklenen Mülkiye Mektebinde olduğu gibi gelişen, sistemleşen mimari tasarım özellikleri oturan yeni Osmanlı yüksek öğretim kurulu modellerinin mimari gereksinimlerini karşılamaya yetmediğini göstermektedir(Cağaloğlu Anadolu Lisesi 2011 yılı Restitüsyon Raporu, 9). Tanzimat sonrasında, 1900'lerin başına kadar yapılan eğitim binaları genel olarak dikdörtgen ya da U kütlelidir. Cephelerde neoklasik mimari özellikler görülür(Cağaloğlu Anadolu Lisesi Rölöve Raporu, 2011: 3). Cağaloğlu Anadolu Lisesi binası da yapı itibarıyla U kütlelidir ve döneminin eğitim binaları tarzını yansıtmaktadır. Bu yönüyle de ilk yapıldığı andan itibaren bir eğitim yuvası olduğu aşikardır. Ekte yer alan Abdülhamid'in diğer arşiv fotoğraflarında geniş açılardan okulun cephesi ve bahçesi izlenebilmekte ve fotoğraflardan okulun peyzaj düzenlemesi hakkında daha detaylı bilgiler edinebilmekteyiz. İstanbul Kız Lisesi belgesel filmine göre okul bahçesindeki bu peyzaj düzenlemelerinin Kız Lisesi zamanında da aynı kaldığı belirlenmiştir (Cağaloğlu Anadolu Lisesi 2011 yılı Restitüsyon Raporu, 17 vd.).

Okulun Bezmialem Valide Sultan Vakıf eseri olmasıyla ilgili Fatih Tapu Müdürlüğündeki kütüğünde ulaşabildiğimiz en eski belge tarihi 1953 yılına aittir. İstanbul 6. İcra Memurluğunun bu belgesinde okulun bahçesinde bulunan Reşitpaşa ilkokulu haricinde olan diğer mahallin Milli Eğitim vekâleti namına hazine adına tescillendiği görülmektedir. Yapılan yazışmalarda doğrudan doğruya mülkiyetin hazine adına tesciline ait kayıt olmadığı ve dolayısıyla bir haritasının da bulunmadığı anlaşılmaktadır. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun 17.12.1966 tarihli kararında İstanbul Kız Lisesi'ne ek olarak yapılan şimdiki yeni binanın inşaatı dolayısıyla buradaki eski eserler bahse konu olmuştur. Buna göre alınan kararlar arasında;

- Reşit Paşa Okulunun mimari karakterinin aynen muhafazası,
- Kız Lisesine yeni yapılacak ilave binanın Reşit Paşa okulundan altı metre kadar mesafe bırakılarak inşa olunması,
- Gerekirse yeni yapılacak ilave binanın, türbe mezarlık hududunda aynı miktarda yaklaştırılması,
- Tarihi değeri olan duvarın aynen muhafazası, yeni yapılacak binanın bu duvarı bünyesi içine alması,
- Binanın iki üst katının duvar hizasında konsol şeklinde ilerletilmesi, duvar cephelerinin temizlenmesi, üst iki katın duvardan sonra bir miktar hava bırakılarak inşa olunması ve oluşturulacak projenin kurula tasdik ettirilmesi,
- Roma kalıntısı olduğu düşünülen bu duvarın kuruldaki karar alınmaksızın yıktırılması suç teşkil edeceği beyan olunmuştur.

Kurul kararının okulun eski eser olduğu iddia edilmiş ve bu karara göre Vakıflar Genel Müdürlüğü vakıf eseri statüsü alma adına 7044 sayılı yasa gereğince okulun devir ve tescili için Eminönü Tapu Sicil Muhafızlığına başvuruda bulunmuştur. Eminönü Tapu Sicil Muhafızlığı söz konusu talebi İstanbul Vilayeti Özel İdaresi Müdürlüğüne bildirmiş ve bir ay içerisinde yanıt talep etmiştir. T.C. İstanbul İli Özel İdare Müdürlüğü Emlak ve İstimlak Müdürlüğünün cevabi yazısında Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun 17.12.1966 tarihli bu kararın okul binasına yeni yapılacak ilave binanın nasıl ve nereye inşa edilmesi gerektiği hakkında olduğunu ve vakıf adına tescili kanunen uygun ve mümkün

olmadığı, ilkokulun kullanma alanı dışında kalan kısmının istifade hakkı, Milli Eğitim Bakanlığı adına kayıtlı olan bölümü İstanbul Kız Lisesinin kullanma alanında olduğu bildirilmiş bu nedenle vakıf eseri olarak devrinin gerçekleşemeyeceği sonucuna varılmıştır. Sonuçta ekte sunmuş olduğumuz şekilde dava ile tescilli vakıf eseri statüsü kazanmıştır.

Yapının üzerinde günümüzde marsilya tipi kiremit kaplı kırma çatı bulunmaktadır. Birbirine geçmiş blok planları çatı oluşumunu da etkileyerek farklı yüksekliklerde çatı oluşmasına neden olmuştur(Cağaloğlu Anadolu Lisesi Rölöve Raporu, 2011: 18). Biri dışında tüm pencereler ahşap, orta avluya açılan üç adet metal kapı dışında tüm kapılar ahşap doğramadır. Zemin kat taşıyıcı duvarlar subasman seviyesine kadar almaşık (taş-tuğla) örgü sisteminde yapılmıştır. Ahşap pencereler özgün olmayıp benzer detaylarla yeni ahşap malzeme ile sonraki dönemlerde yapılmıştır. Zemin kat pencerelerine de metal parmaklar yerleştirilmiştir. Aynı şekilde kapılar döşemeler ile tavanların bir kısmı zaman içerisinde değiştirilmiş fakat benzer detaylar kullanılmıştır(Cağaloğlu Anadolu Lisesi Rölöve Raporu, 2011: 23).

Abdülhamid arşivinde okulun kapı önünde bir görevlinin bulunduğu fotoğrafta kemerli giriş kapısının sol yanında diğer pencerelerin devamı olacak şekilde özgün kemerli pencere bulunduğu, fotoğraf dikkatle incelendiğinde bir sonraki çıkma bölümü de aynı şekilde pencere ve bir kapı boşluğunun bulunduğu görülmektedir(Cağaloğlu Anadolu Lisesi Restitüsyon Raporu, 2011: 8). Günümüzde ikinci çıkıntı önünde Atatürk büstü bulunmakta ve büstün arkasındaki kısımların ikisi de pencere olarak kullanılmakta, eskiden kapı olarak kullanılan kısım diğer pencerelerden farklı olarak kemerin üst kısmının duvarla ayrılmış olduğu görülmekte ve sadece bu yönüyle özgün kaldığı sanılmaktadır. Saymış olduğumuz bu sebepler bize bu kısmın önceden kapı olarak kullanıldığı izlenimini vermektedir(Bkz. Ek-C.2: 212). Bu fotoğraflardan edinebileceğimiz en önemli bir diğer bilgi yapının ilk yapıldığında iki katlı olmasıdır. Okulun ilk yapıldığı dönemde olmayan, sonraki dönemlerde okulun bahçesine bakan güney cephesi ile kısmen doğu cephesine ihtiyaçlar doğrultusunda eklenmiş olabileceği düşünülen ikinci kat genellikle derslik olarak kullanılmaktadır. (Cağaloğlu Anadolu Lisesi Restitüsyon Raporu, 2011: 19).

Okulun 1966 tarihli hava fotoğrafında çatının günümüzdeki gibi olduğu görülmektedir(Bkz. Ek-B.1: 200). Buna dayanarak çıkılan ilave katın 1966 tarihinden önce eklendiği anlaşılmaktadır. Restorasyon projesi raporunda müdahale kararları kısmında ikinci katın ve çatının döşeme ve tavan kaplamalarında bozulmalar, ve kot farklılıkları gözlemlendiği, tüm döşeme ve tavan kaplamalarına yönelik müdahale yapılması öngörüldüğü ve son derece ilkel yöntemlerle inşa edilen ikinci katın yapıya yük getirdiği bu kapsamda özgün olmayan ikinci katın kaldırılması gerektiği önerilmiştir(Cağaloğlu Anadolu Lisesi Restorasyon Projesi Raporu, 2011: 18). Yapının zemin ve birinci katlarında özgün duvarların ve kapı-pencerelerin yanında özgün olmayan kısımların varlığı saptanmış ve yapıya zarar vermeden bu kısımların kaldırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Eski binanın tüm restorasyon projesi kapsamında elde edilen sonuçlar şöyle sıralanmıştır:

- Yapı geoteknik etüt rapor ve İBB mikro bölgeleme çalışmalarına göre önlem alınması gereken alan üzerinde olup dolgu üzerine inşa edilmiştir.
- Malzeme dayanımları yüksek olmayıp ortalama değerlere sahiptir.
- Yapının ahşap döşeme kirişlerinin büyük bir bölümü çürümüş ve hasarlı durumdadır.
- Duvarların bir kısmında yapısal çatlaklar tespit edilmiştir.
- Sonradan inşa edilen kat çok ilkel yöntemler ile yapılmış olup, gergi-gergi kılıcı eksikliğinden dolayı bazı duvarlarda dışa doğru hareketlenme izleri mevcuttur.
- Yapının geometrik boyutları boşluk oranları, duvar uzunlukları ve alanları deprem yüklerine karşı gerekli olan minimum boyutları sağlamaktan uzaktır.
- Yapısal analizlerin sonucunda deprem yükleri altında duvarlarda oluşan kayma gerilmeleri mevcut duvarlar tarafından karşılanması mümkün değildir(Cağaloğlu Anadolu Lisesi Mevcut Durum Değerlendirme ve Güçlendirme Projesi Öneri Raporu, 2011: 37).

Bu istatistiklere göre eski bina can güvenliği açısından uygun bulunmamıştır. Yapısal müdahale olarak da başta dediğimiz gibi ilave kat olan ikinci katın kaldırılması, döşemelerin duvarlara entegrasyonu ve sisteme bağlanması duvarların püskürtme betonlarla güçlendirilmesi önerilmektedir.

Okulun 1963 tarihindeki çehresiyle ilgili bilgileri aynı yılda çıkan İstanbul Kız Lisesi yıllığından edinebilmekteyiz. 924 numaralı 5 Edebiyat B sınıfı öğrencisi mektep hayatını şu cümlelerle açıklamıştır: “*İstanbul Kız Lisesi pek büyük, fakat eski bir binadır. Dış yüzü sarı boyalıdır. Bu boyayı kış solduramamış bilakis karartmıştır. Bizlere ana kapıdan girmek yasaktır. Karda, yağmurda bahçeyi geçer, yanında çöp varilleri ve kedi yavruları bulunan köhne pavyon kapısından gireriz. Sağ tarafta tuvalet, musluklar ve aynalar vardır. Aynalar biraz yüksektedir ve sırları da dökülmüştür. Karşıda yemekhane ve sarı bir ışığın aydınlattığı kantin bulunur. Sol taraftaki merdivenleri çıkar, camlı kapıyı geçer ve kapıların tozlarını alan hademelerle karşılaşırız. Koridorda arkadaşlara iyi dersler dileyerek kendi sınıfıma girerim. Sınıfımız hiç güneş görmez. Hele kış sabahları insanların cesaretini kıracak kadar karanlık olur. Üstelik sıraları da her zaman çok arkalara iterler, bir fasılda onları düzeltiriz. Bir ay öncesine kadar tahtamızda boya dahi yoktu. Soğuk havalarda da soba sanki inat yapıyormuş gibi tütüyordu. Fareleri de söylemeyi unutmamayım. Bazı dersler delik döşeme tahtaları arasından birkaç fare başını uzatıverir. Fakat her şeye rağmen İstanbul Kız Lisesi pek eğlenceli bir yerdir. Burada gayet kuvvetli arkadaşlık bağlarına ve talebeler ile hocalar arasındaki anlaşmaya her dakika rastlanır. Köhnedir, karanlıktır, ama güzeldir okulumuz.”(Sanal, 1963: sy).*

Ekte bulunan 1990 yılına ait fotoğraflarındaki gibi yine okul bakımsız olduğu anlaşılmaktadır. Metinde bahçe tabiri kullanılmaktadır. O dönemde pavyon kısmından merdivenle çıkılınca camlı kapı olduğu anlaşılmaktadır. Günümüzde böyle bir kapı mevcut değildir. Ayrıca kapı girişinde bulunan musluklar ve öyle ki tuvalet kullanılmamaktadır.

Tarihi bina birçok defa onarımdan geçmiştir. Nitekim 1865 yılında olan Hocapaşa ve Gedikpaşa yangınları tarihi yarımadaı küle çevirmişti. Bu yangın

neticesinde dönemin ölümcül hastalığı kolera salgını ortadan kalkmış, yangın yerlerinin yeniden bayındır hale getirmek için komisyon çalışmalarının önünü açılmış imar faaliyetleri sayesinde çevre yeni bir yüze kavuşturulmuştur(Kuzucu, 1999: 696). Muhtemelen bu dönemde de lise binası ciddi bir onarımdan geçmiştir. Ulaşabildiğimiz en kapsamlı onarım 2000 yılı depremi neticesindedir.

Depremde pavyon bölümü zarar görmüş çatı aktarımı, pencere değişimi iç ve dış cephe boya ve badanası yapılmıştır. 17 Ağustos ve 13 Eylül 1999 tarihlerinde meydana gelen depremler sonrasında yapılan incelemeler sonucunda okulun girişlerinde ve yatakhane kısmında meydana gelen hasarlar okulun imkanı ve bazı velilerin yardımlarıyla güçlendirmeler ve takviyeler yapılmış bu işler için yaklaşık 15.000.000.000 TL (on beş) milyar harcanmıştır. Ancak kapatılan pavyon kısmında meydana gelen hasarın büyük olması ve vakıf eseri olması nedeniyle fazla dokunulamamıştır. Şöyle ki 2001 tarihli onarımla ilgili evrakta okulun genel durumu hakkında şu bilgi verilmektedir:

“Okulumuz (A Blok), ana binası 1850 tarihinde faaliyete geçmiş olup, sadece Birinci Dünya Savaşında hastane olarak kullanılmış, savaş sonrası tekrar okula dönüştürülmüştür. Uzun yıllar detaylı bakım yapılmadığından birçok kısmı tadilata muhtaç durumdadır. Şöyle ki; halen kullanılan kapıların tümü 80-100 yıllıktır. Açılan kapılar kapanmamaktadır, kapananlar ise açılmamaktadır. Yağmur yağdığı zaman ise çerçeveler çürüdüğünden içerilere sürekli sular girmektedir.”

Cağaloğlu Anadolu Lisesi tarihi binası günümüze gelinceye kadar çok yangından geçmiş ve bundan dolayı onarım görmüştür. Nitekim en son yangın hadisesi de 14.09.2007 tarihinde gece saat 03.30 sıralarında meydana gelmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı Fatih Bölge Grup Amirliğince hazırlanan yangın raporunda durumun izahatı şu şekilde olmaktadır: *“İtfaiye ekipleri 5-6 dakika içinde olay yerinde olmuş, ilk müdahale 8 araç ve 25 personelle yapılmıştır. Bakırköy ve Beyoğlu itfaiye ekiplerinin de yardıma geldiği yangında 50 ton su ve 130 litre mazot kullanılmıştır. Yangın ekibi tarihi binanın idari bölümü zemini ile üç katlı bağdadi binanın zemin kat spor salonu ahşap tavan kısmının alevli surette yanmakta olduğunu gördü. Ve müdahalede bulunarak tavan*

tahtasında açma yıld. Birinci kat idari bölüm de zemin tahta döşemesi yanmakta olduğundan açma yapıldı ve müdahale sırasında idari bölüm dahilindeki tüm evraklar yandı ve ıslandı. Yangına müdahale amaçlı türbedar sokak üzerindeki birinci kat camları kırıldı. Söndürmeyi müteakip yapılan inceleme ve araştırmada okul dahilinde bulunan elektrik tesisatında herhangi bir nedenden dolayı meydana gelen kısa devre sonucu, kablo bağlantı uçlarında oluşan şerarenin kablo izolelerini tutuşturmasıyla yangın başlangıcının meydana geldiği, ahşap döşemelere sirayetle geliştiği tahmin edilmektedir”(19.09.2007 Tarihli Yangın Raporu için Bkz. Ek-D.14: 228). İlgili sigorta şirketince 14.09.2007 tarihinde meydana gelen bu yangın olayında toplamda 97.154,00 YTL hasar rakamı belirlenmiştir.

2.2.13 Lise Kütüphanesi

Günümüzde lise kütüphanesi taş mektep binasının giriş katına denk gelen ve binanın ilk açıldığı dönemde dersane olarak kullanıldığı anlaşılan odada bulunmaktadır. Lise kütüphanesinde kayıtlı olan üç nüsha düzenlenmiş 31'er sayfalık bibliyografik listede künyeleri yazılı eserler 1969 tarihinde Ankara İl Halk Kütüphanesi Kitap İkmal Deposuna devredilmiştir(Bkz. Ek-D.12: 226, 227). Okulun C Demirbaş Defterine kayıtlı bulunan 1'den 7554'e kadar numara verilmiş kitaplar 1984 tarihinde imha edilmiş, bunların dışında kalan 7338 adet kitap tasniflenerek 13.02.1984 tarihli tutanakla imza altına alınmış ve memura teslim edilmiştir. Okul kütüphanesinde bulunan eğitim-öğretim hizmetleri dışındaki Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının yasaklamış olduğu kitapların belirlenmesi amacıyla 17.10.1984 tarihinde zümre öğretmenlerden komisyonlar oluşturulmuş ve kütüphane kitapları incelemeye alınmıştır. Kütüphanede 1992 tarihinde tekrardan bir revizyona gidilmiş ve kullanılamayacak derecede yıpranmış olan ve okul kütüphanesinde bulunmasında bir faydası olmayacak en eskisi 1931 basımlı ve en yenisi 1988 basımlı olan 183 adet kitabın imhası gerçekleştirilmiştir.

Okulun kütüphanesi 2009 tarihinde özverili ve disiplinli çalışmaları ile yeniden düzenlenmiş kitapların Dewey Onlu Sınıflama Sistemine göre sınıflaması yapılmıştır. Ayrıca renkli sırt etiketleri özel olarak okul tarafından hazırlanmıştır. Her konu numarasının ayrı bir rengi olup, renkli etiketler ilgili kitaba

yapıştırılmıştır(<http://tulayerd.blogcu.com/istanbul-cagaloglu-anadolu-lisesi/4931075>). Kütüphane kitaplarından yararlanabilmek amacıyla kitap istek formu oluşturulmuştur(Bkz. Ek-D.13: 227). Formda kitapla ve alındığı tarihle ilgili veriler istenmekte ve sağlıklı bir takip sistemi oluşturulduğu görülmektedir. Günümüzde kütüphanede görevli bulunmamakta ve kapalı vaziyette tutulmaktadır. Aşağıda 2009 yılı tasnifine göre okul kütüphanesinde bulunan kitapların listesi çıkarılmıştır:

Tablo-36: Okul Kütüphanesinde Yer Alan Materyal Türleri ve Adetleri

MATERYAL TÜRÜ	ADET	MATERYAL TÜRÜ	ADET
Ansiklopedi	855	Mektup	7
Roman	659	Psikoloji	7
Tiyatro Eseri	631	Dergi	6
Tarih	613	İngilizce Hikaye	6
Yabancı Kaynaklar	460	Katalog	6
Hikaye	445	Fizik	5
Eğitim	387	Makale	5
Felsefe	332	Bilim Teknik	4
Şiir Kitabı	308	Biyografi	4
Güzel Sanatlar	229	Sürelî Yayın	4
Dil Bilim	180	Alman Edebiyatı	3
Edebiyat	171	Almanca Hikaye	2
Coğrafya	129	Halk Bilim	2
Sosyoloji/Toplum Bilimleri	126	Ösym Klavuzu	2
Bibliyografya	97	Ticaret	2
Dini Bilgiler	74	Yönetmelik	2
İstatistik	58	El Yazmaları/Nadir Eserler	1
Ekonomi	48	Çizgi Roman	1
Deneme	40	Çocuk Gelişimi	1
Uygulamalı Bilimler	39	Fenel Konular	1
Nutuk/Söylev/Hitabet	35	Fıkra	1
Siyasal Bilimler	34	Günlük	1
Sözlük	33	İngilizce Tiyatro	1
Hukuk	32	Jeoloji Ders Kitabı	1
Doğa Bilimleri	20	Kimya	1
Atatürk Konulu	19	Matematik	1
Genel Konular	17	Mitoloji	1
Anı	16	Sosyal Bilgiler Ders Kitabı	1
Kütüphanecilik	16	Tez	1

Yıllık	14	Türkçe Ders Kitabı	1
Dünya Klasikleri	10		
GENEL TOPLAM:	6208 ADET		

Kaynak: Çağaloğlu Anadolu Lisesi Kütüphane Evrakları 2008-2009 Dosyası

Okulun kütüphanesinde bulunan materyal türleri incelendiğinde öğrencilerin kolayca yararlanabileceği genel geçer nitelikte olan eserlerin sayıca çok fazla olduğunu görmekteyiz. Ayrıca materyal türü ve çeşitliliği dikkati çekmektedir. Ansiklopedi, roman, tiyatro eseri, tarih gibi türlerdeki eserlerin fazlalığı öğrencilerin araştırma yapmalarında ve aradıklarını bulma konusunda son derece faydalıdır. Okulun kütüphane yazışmalarından anlaşıldığı kadarıyla yayınlar, çeşitli kurum ve kuruluşlar ya da şahıslardan bağış yoluyla elde edildiği anlaşılmaktadır.

2.2.14 Çağaloğlu Anadolu Lisesi Müfredat Laboratuvar Okulunun Misyon Vizyon ve İlkeleri

2.2.14.1 Misyonu:

Çağdaş teknolojinin kullanıldığı, bilimsel düşüncenin hakim olduğu, donanımlı sınıf ve laboratuvarlarıyla üniversite başarısını ve yabancı dil bilgisini en üst düzeyde tutan çağdaş bir eğitim, çağdaş bir toplum ilkesini benimsemiş seçkin okullardan biri olmak, bilgi çağını yakalamış uyumlu, girişken, sorgulayıcı, yurdunu ve ulusunu seven erdemli öğrenciler yetiştirmektir.

2.2.14.2 Vizyonu:

“Cumhuriyet ilkelerine bağlı, yurdunu ve ulusunu seven” yaparak yaşayarak öğrenen, sanat eserleriyle ilgilenen, yeteneklerini sergileyen, öğrenciler yetiştiren, öğrencilerin yeteneğini açığa çıkaran, öğrencileri çok yönlü geliştiren, onları araştırmaya yönlendiren, çağdaş teknolojinin gerektirdiği tüm araçların kullanımını sağlayan öğrenci merkezli bir kurum olmaktır.

2.2.14.3 İlkeleri:

1. Öncelikle “cumhuriyet ilkelerine bağlı yurdunu ve ulusunu seven” öğrenciler yetiştirmek,
2. Öğrencilerin yaşayarak, yaparak öğrenmelerini sağlamak; yeteneklerini açığa çıkarıp sergilemelerine fırsat tanımak,
3. Almancayı en üst düzeyde öğretmek,
4. Sağlıklı düşünen, kişilik sahibi, erdemli, kültürel gezilere katılan, doğal güzellikleri koruyan gençler yetiştirmek,
5. Öğrencilerin çağdaş teknolojinin gerektirdiği tüm bilgi ve donanımı etkin bir şekilde kullanmalarını, bunlardan yararlanmalarını ve eğitim teknolojileriyle bütünleşmelerini sağlamak,
6. Öğrencilerin sosyal, kültürel, sportif etkinliklerde yer almalarını sağlamak,
7. Öğrenci başarısını çağdaş ölçme ve değerlendirme yöntemleriyle ölçmek; başarısızlık nedenlerini araştırarak giderilmesi için önlemler almak,
8. Öğrenci merkezli bir kurum olmak.

SONUÇ

Tarihsel süreç içerisinde Türk ortaöğretim sistemi birçok önemli aşamalardan geçmiştir. Nitekim bu aşamaların ilki ve en önemlisi 1850 tarihinde ilk sivil lise sıfatıyla Valide Mektebi ismiyle açılan eğitim kurumudur. Tanzimat döneminde eğitim alanındaki en önemli yeniliklerden biri sayılabilecek olan ve Bezmialem Valide Sultan tarafından vakfedilen okulda, hem katiplik (memur) için gereken bilgiler öğretilecek hem de bazı bilim ve fen dersleri okutulacaktır. Valide Sultan, bağışladığı kitaplarla okulda kütüphane kurmuş ve kütüphanenin Cuma günleri dışarıya da hizmet vermek üzere tasarlandığı anlaşılmıştır. Okul, padişahın kız ve erkek çocuklarının da kaydettirmesiyle bir derece daha önem kazanmıştır. Daha sonra Meclis-i Vala tarafından alınan karar gereği adı Darülmaarif olarak adı değiştirilen okulun ilk açıldığı dönemde yapıldığı varsayılan pavyon bölümünde 1850 tarihli zeytin dalıyla süslenmiş tarihi kitabe bulunmaktadır. Anlaşıldığı kadarıyla 1875-1892 tarihlerini kapsayan Mektebi Mülkiye döneminde eklenen yeni okul binası, destek birimlerini barındırmakta ve bu işleviyle ikincil bir konumda kullanılmaktaydı.

İstanbul'da ve taşrada pek çok rüşdiye mekteplerinin açılmış olması nedeniyle gerekli altyapı oluşturulmuş ve sıra idadi mekteplerinin açılmasına gelmiştir. İdadiler büyük masraflar gerektirdiğinden ilk olarak altyapısı uygun olan Darülmaarif'in, idadiye dönüştürülmesi konusundaki tezkere sadaret makamınca 16 Zilkade 1290 (5 Ocak 1874) tarihinde kabul edilmiştir. Buna göre Darülmaarif İdadisi'nin temel amacı, Mekteb-i Mülkiye-i Şahane başta olmak üzere Mekteb-i Sultani ve Darülfünun gibi sivil yüksek mekteplere ve askeri yüksek mekteplere öğrenci yetiştirmek olarak belirlenmiştir. Darülmaarif olarak 1881 tarihine kadar okul binasında eğitimini sürdüren öğrenciler bu tarihten sonra Vefa'ya taşınarak Vefa İdadisi adını almıştır. Darülmaarif'in Vefa Lisesi olduğu yönünde kaynaklarda bilgi bulunmaktadır. Fakat bu kanıya nasıl ulaşıldığı hakkında aydınlatıcı herhangi bir bilgiye erişilememiştir. Okulun taş mektep binası, türbedar sokağı giriş kapısı üzerindeki kitabede Bezmialem Valide Sultan tarafından yaptırıldığı bilgisi bulunmaktadır. Ayrıca bu bina tapu kaydında Bezmialem Valide Sultan Vakfına tescilli görülmektedir.

Milli eğitim yapısındaki değişikliklerle idadiler 1911 tarihinde düzenlenmiş, yedi yıllık sultanilere çevrilerek devletin ilk kız lisesi namıyla ilk olarak İnas İdadisi ismiyle açılmış ve İstanbul İnas Sultanisi olarak Kabasakal'da Nemlizade Konağında öğretimine başlamıştır. Birinci Dünya Savaşı yıllarında çevredeki birçok okul gibi şimdiki binası hastane olarak kullanılmaya başlanmış, bu tarihlerden sonra okul sürekli yer değiştirmiştir. İlk İcra Vekilleri heyetinin programının okunduğu 3 Mayıs 1920 tarihli oturumunda Milli Eğitim konusunda ileride ele alınacak bir takım temel işlerin tasarlandığı, fakat savaş ortamında bulunulması dolayısıyla, şimdilik mevcut eğitim kurumlarını idare etmekle yetinileceği gözlenmiş ve eğitimde milli politikanın uygulanacağı vurgulanmıştır. Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren eğitim-öğretim işlerindeki yeniliklerden olan ilmiye toplantıları 1923, 1924 ve 1926 yıllarında olmak üzere üç defa düzenlenmiş ve toplantılarda günümüz lise teşkilatının temelleri olan birçok önemli kararlar alınmıştır.

Okul şimdiki binasına 1933 tarihinde dönmüş olduğu kaynaklarda geçse de arşivde 1928-1929 tarihlerini gösteren şehadetname defterlerinde İstanbul Kız Lisesi mührü bulunmaktadır. Arşivdeki evrakların çoğu yıpranmış ve ayrıca aradığımız birçok evraka ulaşamadığımızdan dolayı bu konu hakkında net bir sonuca ulaşamamışızdır. Okulun pansiyonu ilk olarak 1960 tarihinde faaliyete geçerek parasız yatılı öğrencileri kabul etmeye başlamış, okul binasının yetersiz gelmesiyle ek bina yapılması ihtiyacı doğmuş ve 1968-1969 eğitim öğretim yılında bina faaliyete geçmiştir.

Konuşma ve eğitim dili Almanca olan ülkelerde çalışan işçiler 1980'li yıllarda Türkiye'de endüstriyel yönden gelişen büyük kentlere yerleşmeye başlamışlardır. Bu nedenle, dönen işçilerin eğitim çağındaki çocuklarının eğitim taleplerinin karşılanabilmesi ve öğrenimlerine devamlarının sağlanabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı; İstanbul, İzmir, Ankara'da bulunan ve Almanca eğitim yapan okul sayılarını arttırma yönünde girişimlerde bulunmuştur. Bu konuda İstanbul Valiliğince İstanbul'da altyapı yönünden yeterli görülen İstanbul Kız Lisesi'nin 1983-1984 öğretim yılından itibaren Almanca eğitim veren Anadolu Lisesi statüsüne dönüştürülmesi teklif edilmiş ve Milli Eğitim Bakanlığının onayıyla cumhuriyet

tarihimize iz bırakan birçok 3nemli Őahsiyeti yetiştiren yarım asırlık İstanbul Kız Lisesi tarihteki yerini almıştır.

Okul binası 162 yıldır Bezmialem Valide Sultan vakfiyesindeki eğitim yuvası niteliğini Birinci D3nya Savaşında hastane olarak kullanılması haricinde s3rd3rm3Ő g3n3m3ze kadar gelen ve 1983 tarihinde yapılan son d3zenlemeyle Anadolu Lisesi stat3s3n3 kazanarak “*Cağaloğlu Anadolu Lisesi*” adını almasıyla ilk açılıŐındaki karma eğitim d3zenine geçmiş, eğitim kalitesini zengin k3lt3rel birikimine yakıŐır Şekilde tarihsel s3re içerisinde daima 3st seviyede s3rd3rm3Őt3r.

Okul tarihi boyunca çeşitli yangınlar ve depremler ve neticesinde b3y3k onarımlar geçirmiştir. Cağaloğlunun da bulunduğu tarihi yarımadanın tamamında bulunan yapılar 1865 yılında Hocapaşa ve Gedikpaşa yangınlarında k3l olmuştur. Ulaşabildiğimiz en kapsamlı onarım 1999 yılı depremi neticesindedir. Depremde pavyon b3l3m3 zarar g3rm3Ő atı aktarımı, pencere değişimi i ve dış cephe boya ve badanası yapılmıştır. Pavyon b3l3m3nde 2007 tarihinde meydana gelen yangın neticesinde okulun idari b3l3m3ndeki t3m evraklar yanmış ve ıslanmıŐtır.

M3fredat Laboratuvar Okulu olarak proje kapsamında yapılan d3zenlemeler neticesinde okul g3n3m3zde kaliteli bir eğitimin yanında ekipman, donanım, tesis ve bina unsurları bakımından eksiksiz altyapısıyla fiziksel, 3đretim, insan kaynakları ve 3đrenci merkezli eğitim gibi bazı standartları b3nyesinde barındıran ađdaŐ bir misyonu 3stlenmiŐtir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Yahya (1989). *Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1988'e)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Akyüz, Yahya (2011). Osmanlı Döneminden Cumhuriyete Geçilirken Eğitim-Öğretim Alanında Yaşanan Dönüşümler, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1 (2), 10-22.
- Alkan, Mehmet Ö. (2000). *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Modernleşme Sürecinde Eğitim İstatistikleri 1839-1924, C.6*, Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü.
- Antel, Sadrettin Celal (1999). "Tanzimat Maarifi", *Tanzimat* 1, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Ay, Mehtap (2007). *Paris Mekteb-i Osmanisi'nin Kuruluş Amaç ve İşlevi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aydemir, Sefa Salih (2006). *Antalya Lisesi Tarihi Gelişimi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Bal, Mehmet Akif (2003). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Meşhurların Okul Anıları 1870-1940*. İstanbul: Özgü Yayınları.
- Bilim, Cahit Yalçın (2002). *Türkiye'de Çağdaş Eğitim Tarihi*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Bozkurt, İbrahim (Aralık 2008). Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Modernleşme Sürecinde Mersin'de Eğitim, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 4*, 197-213.
- Büyükkarcı, Süleyman (1995). *İstanbul Sankt Georg Avusturya Lisesi*. (1.Baskı). Konya: Özgü Matbaa.
- Cağaloğlu Anadolu Lisesi Diploma Defterleri*. Cağaloğlu Anadolu Lisesi Arşivi.
- Cağaloğlu Anadolu Lisesi Genel Yazışmalar Dosyası*. Cağaloğlu Anadolu Lisesi Arşivi.

Cağaloğlu Anadolu Lisesi İmtihan Defterleri. Cağaloğlu Anadolu Lisesi Arşivi.

Cağaloğlu Anadolu Lisesi Resmi İnternet Sitesi. <http://www.cal.k12.tr/>

Cağaloğlu Anadolu Lisesi Sınıf Geçme Defterleri. Cağaloğlu Anadolu Lisesi Arşivi.

Cevdet Paşa (1967). *Tezakir: 40-Tetimme.* İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Cumhuriyet Kız Lisesi Fen ve Edebiyat Kolu Bitirme Diploması Defteri, Cağaloğlu Anadolu Lisesi Arşivi.

Çankaya, Mücellitoğlu Ali (1968). *Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler,* Ankara: Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Çetin, Cemil (1992). *Ders Geçme ve Kredi Uygulaması.* Milli Eğitim, sy.(117), 20.

Demirel, Derya (2007). *Osmanlı Devletinde Sultani ve İdadiler,* Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

Doğan, Adem (2007). *Osmanlı Eğitiminde Mülkiye Mektepleri,* Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Duran, Tülay (Ed.). (1990). *Tarihimizde Vakıf Kuran Kadınlar Hanım Sultan Vakfiyeleri.* İstanbul: Tarihi Araştırmalar ve Dokümantasyon Merkezleri Kurma ve Geliştirme Vakfı.

Emiroğlu, İbrahim (1995). *Yabancı Dil (Resmi Kolejler) Anadolu Liseleri.* İzmir: Cumhuriyet Matbaası.

Engin, Emel (2007). *Galatasaray Lisesi (1923-1950 dönemi),* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

Ergin, Osman (1977). *İstanbul Mektepleri ve İlim, Terbiye ve Sanat Müesseseleri Dolayısıyla Türk Maarif Tarihi C. I-V.* İstanbul: Osman Hamdi Bey Matbaası.

Ergün, Mustafa (1996). *II. Meşrutiyet Devrinde Eğitim Hareketleri.* Ankara: Ocak Yayınları,

Fatma Aliye Hanım (1994). *Ahmet Cevdet Paşa ve Zamanı* (sadeleştiren; Metin Hasırcı). İstanbul: Pınar Yayınları.

Göktürk, Ülker (27 Ocak 1991). Eğitim Yerine Baskı Hakim. *Güneş*, sy.

Güven, İsmail. (2003). *Osmanlı'dan Günümüze İzciliğin Gelişimi ve Türk Eğitim Tarihindeki Yeri*. <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/674/1004.pdf?show>, Erişim Tarihi: 23.04.2012.

<http://tulayerd.blogcu.com/istanbul-cagaloglu-anadolu-lisesi/4931075>, *İstanbul Çağaloğlu Anadolu Lisesi*. Erişim Tarihi: 01.05.2012.

İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Parasız Yatılılık, Burs ve Sosyal Yardımlar Yönetmeliği. (2008). T.C. Resmi Gazete, 26932, 10 Temmuz 2008.

İstanbul Kız Lisesi 1963 Yıllığı (1963). İstanbul: Şevket Ünal Matbaası.

İstanbul Kız Lisesi 1971-1972 6 Fen Yıllığı (ty). İstanbul: Yılmaz Ofset.

İstanbul Kız Lisesi 1984-1985 Yıllığı (ty). İstanbul: Altayhan Matbaası.

İstanbul Kız Lisesi Lise Bitirme Diploması Defterleri. Çağaloğlu Anadolu Lisesi Arşivi.

İstanbul Kız Lisesi Muaşeret Kaideleri (1957). İstanbul: Sucuoğlu Matbaası.

İstanbul Kız Lisesi Memur-Muallim Sicil Defterleri. Çağaloğlu Anadolu Lisesi Arşivi.

İstanbul Kız Lisesi Mezun ve Mensupları Derneği 1987 İKLEV (1995). İstanbul Kız Lisesi Eğitim Vakfı.

İstanbul Kız Lisesi Olgunluk Diploması Defterleri. Çağaloğlu Anadolu Lisesi Arşivi.

İstanbul Kız Lisesi Şehadetname Defterleri. Çağaloğlu Anadolu Lisesi Arşivi.

İstanbul Kız Lisesi Tasdikname Defterleri. Çağaloğlu Anadolu Lisesi Arşivi.

İstanbul İli Fatih 1. Bölge Tapu Sicil Müdürlüğü Arşivi. *Eminönü Tapu Sicil Muhafızlığı Kütük Dosyası* (13/3-489).

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Harita No: 93583.

İstanbul Vakıflar 1. Bölge Müdürlüğü Arşivi, 293 Ada 2 Parsel (H7/388).

Kaçmaz, Ekrem (2010). *Kütahya Lisesi ve Tarihi Gelişimi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Karal, Enver Ziya (1994). *Osmanlı Tarihi V*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Kazıcı, Ziya (2004). *Osmanlı'da Eğitim Öğretim*, İstanbul: Bilge Yayıncılık.

Kodaman, Bayram (1988). *Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Koçer, Hasan Ali (1991). *Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Kuzucu, Kemalettin (1999). Osmanlı Başkentinde Büyük Yangınlar ve Toplumsal Etkileri. (Editör: Güler Eren). *Osmanlı 5*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 687-699.

Mahmud Cevad İbnü'ş –Şeyh Nâfi (2002). *Maârif-i Umumiye Nezâreti Tarihçe-i Teşkilat ve İcrââtı* (Yay. Haz.;Prof. Dr. Mustafa ERGÜN vd.). Ankara: Milli Eğitim Yayınları.

MEB-TTK (T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı). (Temmuz 2010). *Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgeleri (Karar No:76)*. http://ogm.meb.gov.tr/belgeler/ders_cizelge_haftalik.doc, Erişim Tarihi: 29.04.2012.

Muhammedi, Hayriye (2006). *Vefa Lisesi'nin Eğitim Tarihimizdeki Yeri ve Önemi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Mutlu, N.Yücel (2007). *Sivas İdadisi/Sivas Lisesi (Osmanlı Devletinin 19. ve 20. Asırdaki Eğitim Hamlesi İçinde Sivas'ın Yeri ve Sivas Lisesi'nin Başlangıcı ile Sivaslı Bir Öğretmenin Meslek Hayatı)*, yy.

Orhan, Muzaffer (2006). *Osmanlı Devleti'nde Vilayet Yatılı İdadileri*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Ömer, Sakin (1997). *Vefa Lisesi 125. Yıl Anısına*. İstanbul: Vefa Vakfı Yayını.

Özalp, Reşat ve Ataunal, Aydoğan (1983). *Milli Eğitimde Kongreler Şuralar. Cumhuriyet Döneminde Eğitim*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Özgüven, Ethem (1972). *Türkiye'de Üniversiteye Girişle İlgili Uygulamalar. Araştırma Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi C. 10*, 179-198.

Özümert, Birnur (2002). *İstanbul Kız Lisesi Bülteni, S.1*, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Matbaası.

Pakalın, Mehmet Zeki (1946). *Tarih Deyimleri ve Terimler Sözlüğü c.I*. İstanbul: M.E.B Basımevi.

Pilehvarian, Nuran Kara (2001). *Bezmialem Valide Sultan'ın Eğitim Islahatlarındaki Rolü ve Valide Mektebi/Darülmaarif. Osmanlı Dünyasında Bilim ve Eğitim Milletlerarası Kongresi Tebliğler*. İstanbul: TTK(Türk Tarih Kurumu), IRCICA(Islam Tarih Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi) ve TBTK (Türk Bilim Tarihi Kurumu) ortak yayını, 489-498.

Pilehvarian, Nuran Kara (2000). *Bezmîalem Valide Sultan Yapılarında Batılı Etkileşimler* / "Western Influences on Buildings Commissioned by Bezmîalem Valide Sultan" , *Uluslararası "Sanatta Etkileşim" Sempozyumu, /International "Intereactions in Art" Symposium*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü/ Hacettepe University, Faculty of Letters Department of Art History yayını, 164-169.

Sakaoğlu, Necdet (2003). *Osmanlı'dan Günümüze Eğitim Tarihi*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Salnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniye (1295). Matbaayı Amire.

Sezer, Arzu (2005). *Bezm-i Âlem Valide Sultan*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Soyer, Fikret (2004). Osmanlı Devletinde(1839-1908 Tanzimat Dönemi) Beden Eğitimi ve Spor Alanındaki Kurumsal Yapılanmalar ve Okul Programlarındaki Yeri Konusunda Bir İnceleme, C.24, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 209-225.

Şahin, İdris (2006). *İlköğretim Müfredat Laboratuvar Okullarında Yönetim Süreci*. http://egitim.ege.edu.tr/efdergi/arsiv/2006_7_2/makale_1.pdf. Erişim Tarihi: 01.05.2012.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul IV Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü (2011). *İl Özel İdaresi Cağaloğlu Anadolu Lisesi (Fatih İlçesi-293 Ada 2 Parsel) Restitüsyon Raporu* (Rapor Dosya No: 293/2). İstanbul: Almira Tasarım Mimarlık İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şti.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul IV Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü (2011). *İl Özel İdaresi Cağaloğlu Anadolu Lisesi (Fatih İlçesi-293 Ada 2 Parsel) Restorasyon Raporu* (Rapor Dosya No: 293/2). İstanbul: Almira Tasarım Mimarlık İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şti.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul IV Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü (2011). *İl Özel İdaresi Cağaloğlu Anadolu Lisesi (Fatih İlçesi-293 Ada 2 Parsel) Rölöve Raporu* (Rapor No: 80). İstanbul: Almira Tasarım Mimarlık İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şti.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul IV Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü (2012). *İstanbul Cağaloğlu Anadolu Lisesi Mevcut Durum Değerlendirme & Güçlendirme Projesi Öneri Raporu* (Rapor No: 80). İstanbul: Almira Tasarım Mimarlık İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şti.

VGMA (T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi), *Bezmiâlem Valide Sultan Vakfiyesi Vakfiye Defteri* (634).

Tebliğler Dergisi (1939). S.26.

Tebliğler Dergisi (1949). S.557.

Tebliğler Dergisi (1950). S.586.

Tebliğler Dergisi (1953). S. 745.

Tebliğler Dergisi (1962). S.1198.

Tezeren, Ziver (1984). *Vefa Lisesi ve Vefalular*. İstanbul: Cem Ofset Matbaası.

Uluköse, Güven Taneri (2006). *İstanbul Kız Lisesi ve Bizim Sınıf*. İstanbul: Kastaş Yayınevi.

Unat, Faik Reşit (1964). *Türkiye’de Eğitim Sisteminin Gelişimine Tarihi Bir Bakış*. Ankara Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Yalçın, Hüseyin Cahit (1984). *Tanzimat Devrinde Türk Eğitiminde Çağdaşlaşma 1839-1876*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Yücel, Erdem (Mart 1971). Osmanlı Tarihinde Vakıf Kuran Kadınlar, *Hayat Tarih Mecmuası*, C.1, 45-49.

Yücel, Hasan Ali (1994). *Türkiye’de Orta Öğretim*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Zengin, Zeki Salih (2004). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Örgün Eğitim Kurumlarında Din Eğitimi ve Öğretimi (1839-1876)*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

EKLER

**Ek-A: OKULUN OSMANLI DEVLETİ MEKTEB-İ MÜLKİYE-İ ŞAHANE
DÖNEMİYLE İLGİLİ FOTOĞRAFLARI**

**Ek-A.1: Çağaloğlu Anadolu Lisesini mevkisini gösterir 1892 tarihli kroki
(İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Harita No: 93583).**

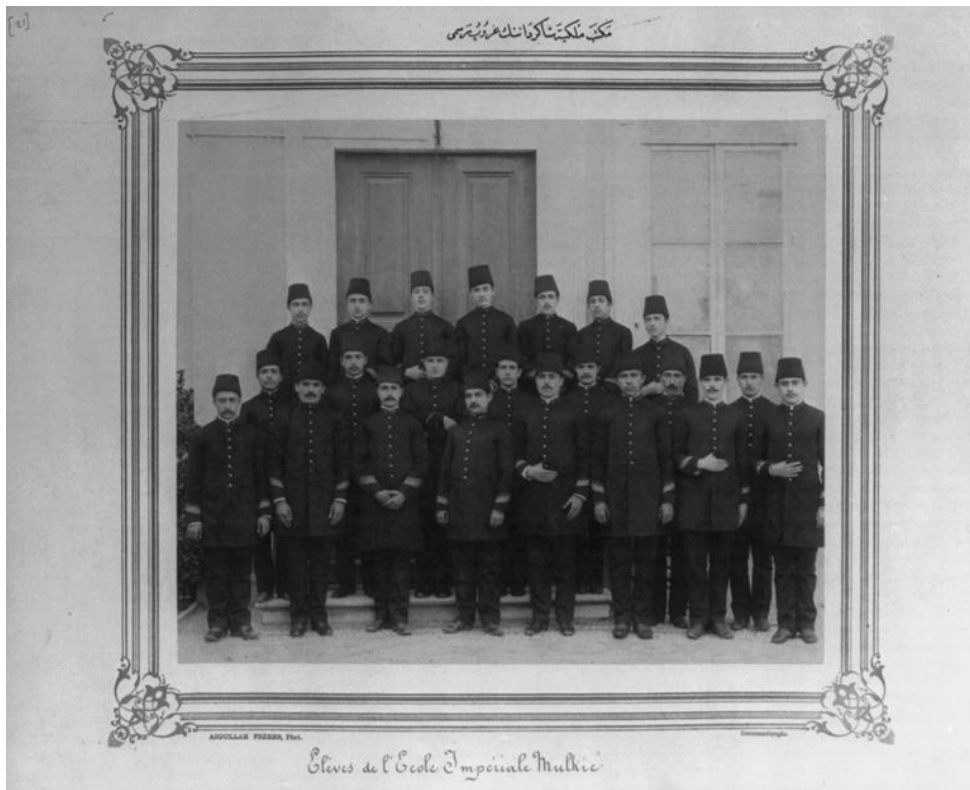

Ek-A.2: Cağaloğlu Anadolu Lisesini gösterir 1892 tarihli bina kullanımını ile ilgili kroki (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Harita No: 93583).

**Ek-A.3: Cağaloğlu Anadolu Lisesi Günümüzdeki Giriş Kapısı ve Bahçesi
(Cağaloğlu Anadolu Lisesi Restitüsyon Raporu, 2011)**

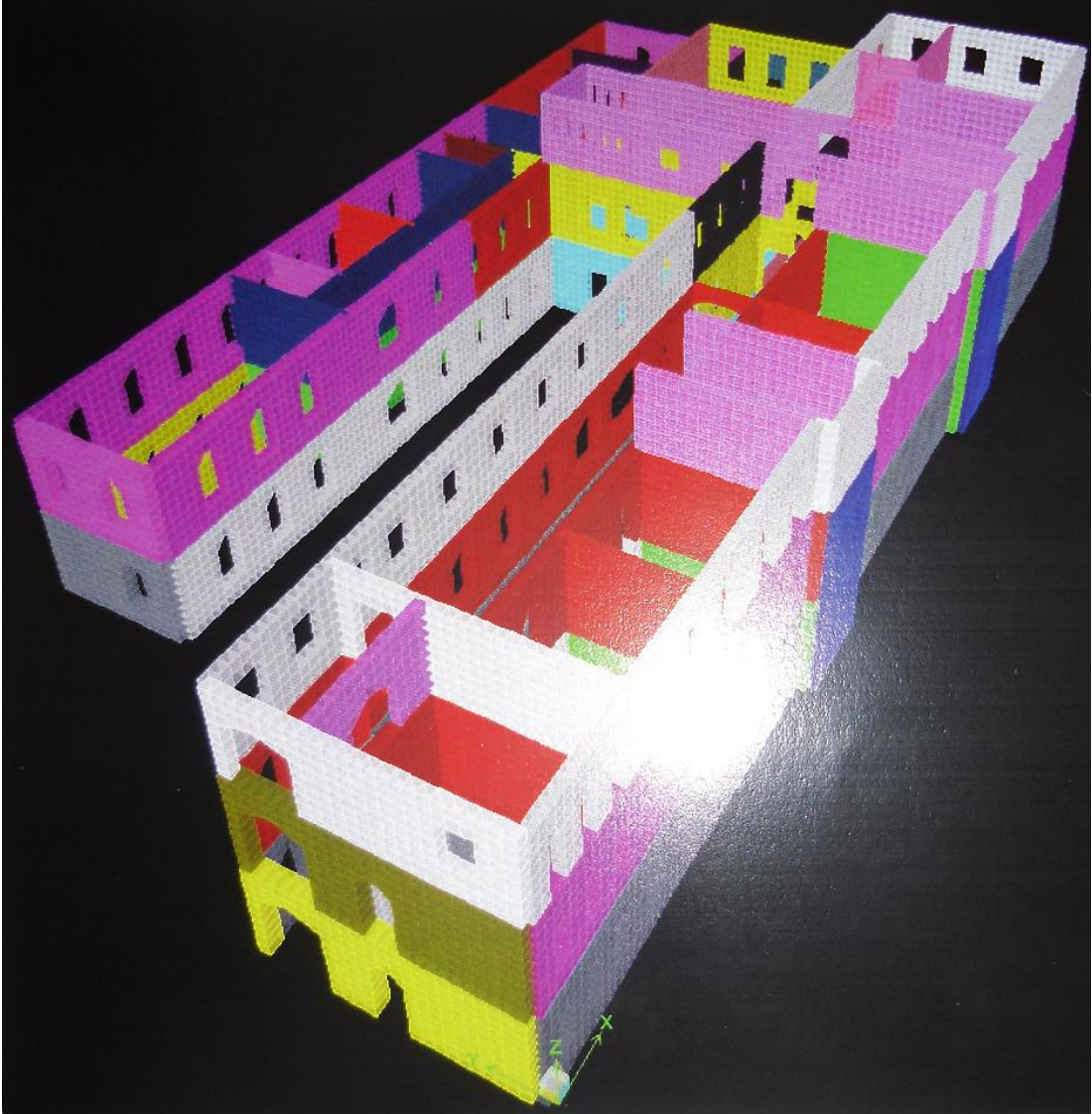

Ek-A.4: Cağaloğlu Anadolu Lisesi Doğu Cephesinde Yer Alan Giriş Kapısı

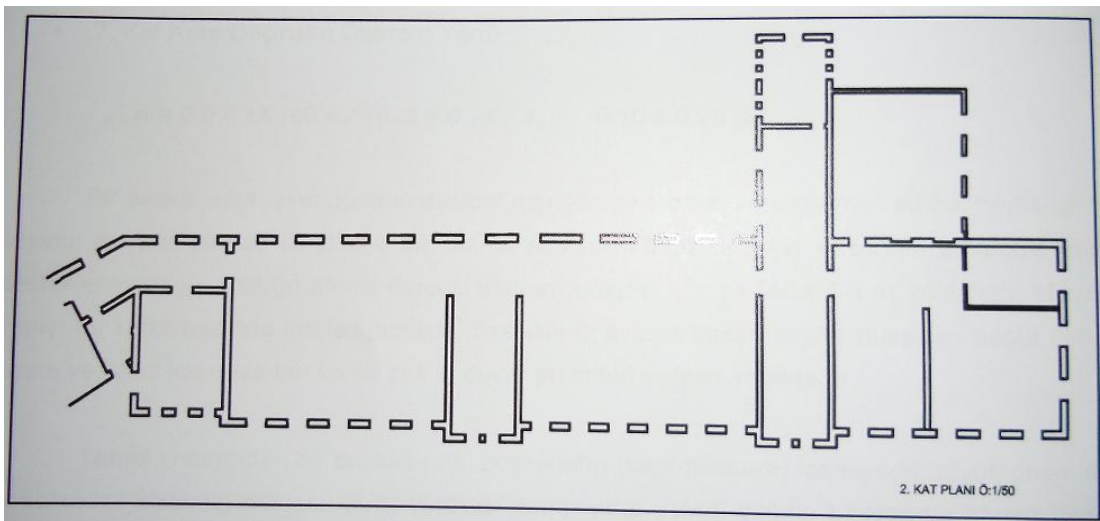
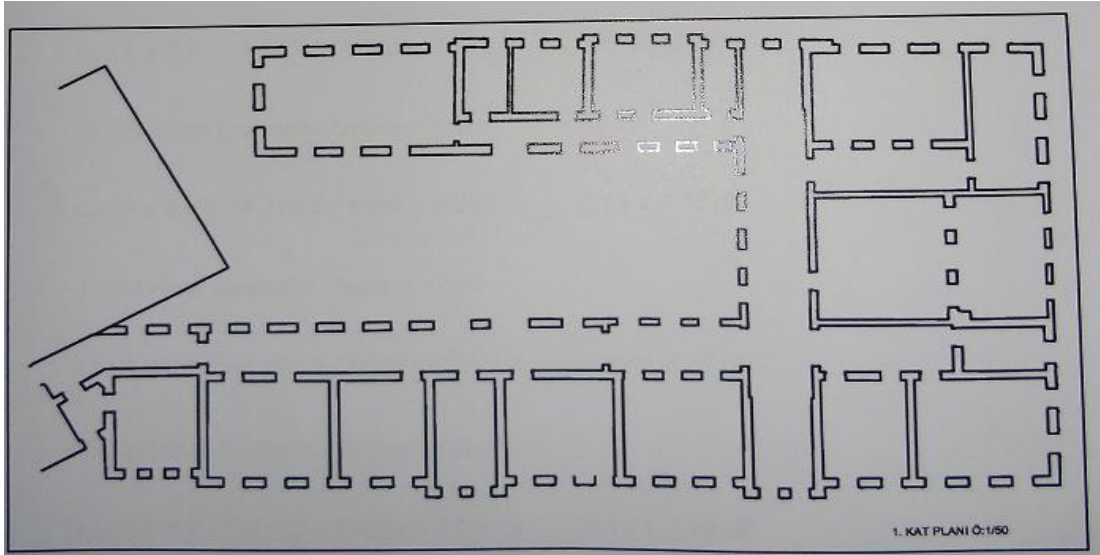
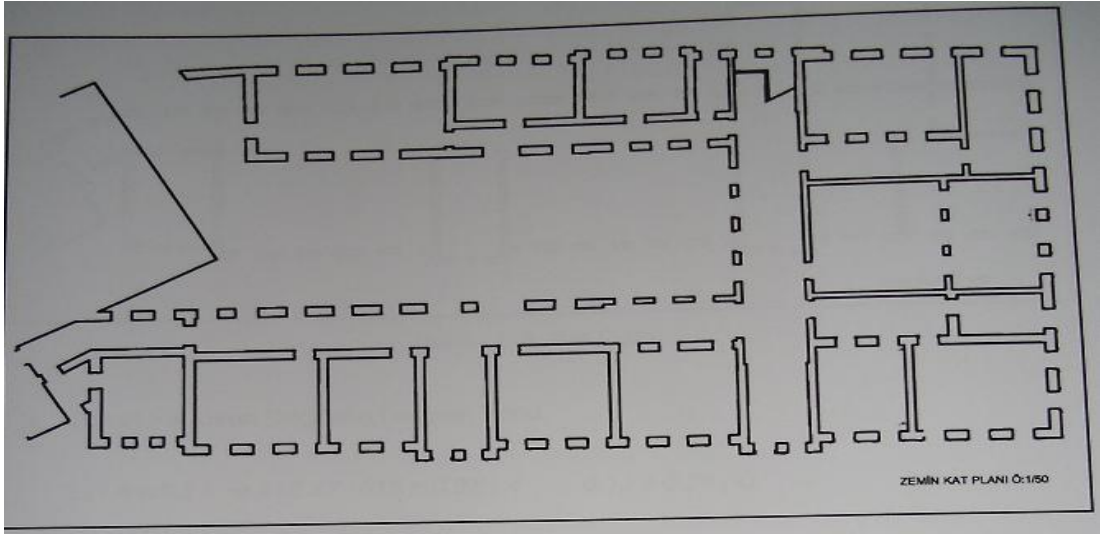
Ek-B: OKULLA İLGİLİ DİĞER BAZI FOTOĞRAFLAR

Ek-B.1: Okulun Kompleksine Ait 1966 Tarihli Hava Fotoğrafi (Cağaloğlu Anadolu Lisesi Rölöve Raporu, 2011).

Ek-B.2: Cağaloğlu Anadolu Lisesi Eski Binanın 3D Boyutlu Modeli (Mevcut Durum Değerlendirme & Güçlendirme Projesi Öneri Raporu)

Ek-B.3: Eski Binaya Ait Kat Planları

Ek-B.4: İstanbul Kız Lisesi Döneminden Bir Görünüm

**Cağaloğlu Anadolu Lisesi Eski Binası (İstanbul Vakıflar 1. Bölge Müdürlüğü,
Dosya No: H7/388)**

Ek-B.5: Eski Bina ve Bahçesi (1990)

Ek-B.6: Eski bina Türbedar Sokaktan Görünüm (1990)

Ek-B.7: Eski Bina Pavyon Kısımı (1990)

Ek-B.8: Eski Bina Türbeden Görünüm (1990)

Ek-B.9: Eski bina Araç Kapısı Girişi (1990)

Ek-B.10: Eski Bina İç Mekan Görünümleri (1990)

Ek-B.11: Okul Müdürü Odasında Bulunan 1929 Tarihli İstanbul Kız Lisesi Öğrencilerini Gösterir Fotoğraf

Ek-B.12: Okulda Bulunan Saatten Bir Görünüm

EK-C: GÜNÜMÜZDE CAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ

Ek-C.1: Çağaloğlu Anadolu Lisesinin Son Haliyle Uydudan Görünümü (Google Earth, 2012)

Ek-C.2: Okuldan Görünüm (2012) (Atatürk büstünün arkasındaki pencere, okul ilk yapıldığı dönemde kapı olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir.)

Ek-C.3: Pavyon Kısından Görünüm (2012)

Ek-C.4: Okulun Öğrenci Girişi (2012)

Ek-C.5: İstanbul Kız Lisesi Dönemindeki Kapalı Mekan Olarak Kullanılan Spor Salonu (2012)

Ek-C.7: Orta Avlu (2012)

Ek-C.8: İç Mekan (2012)

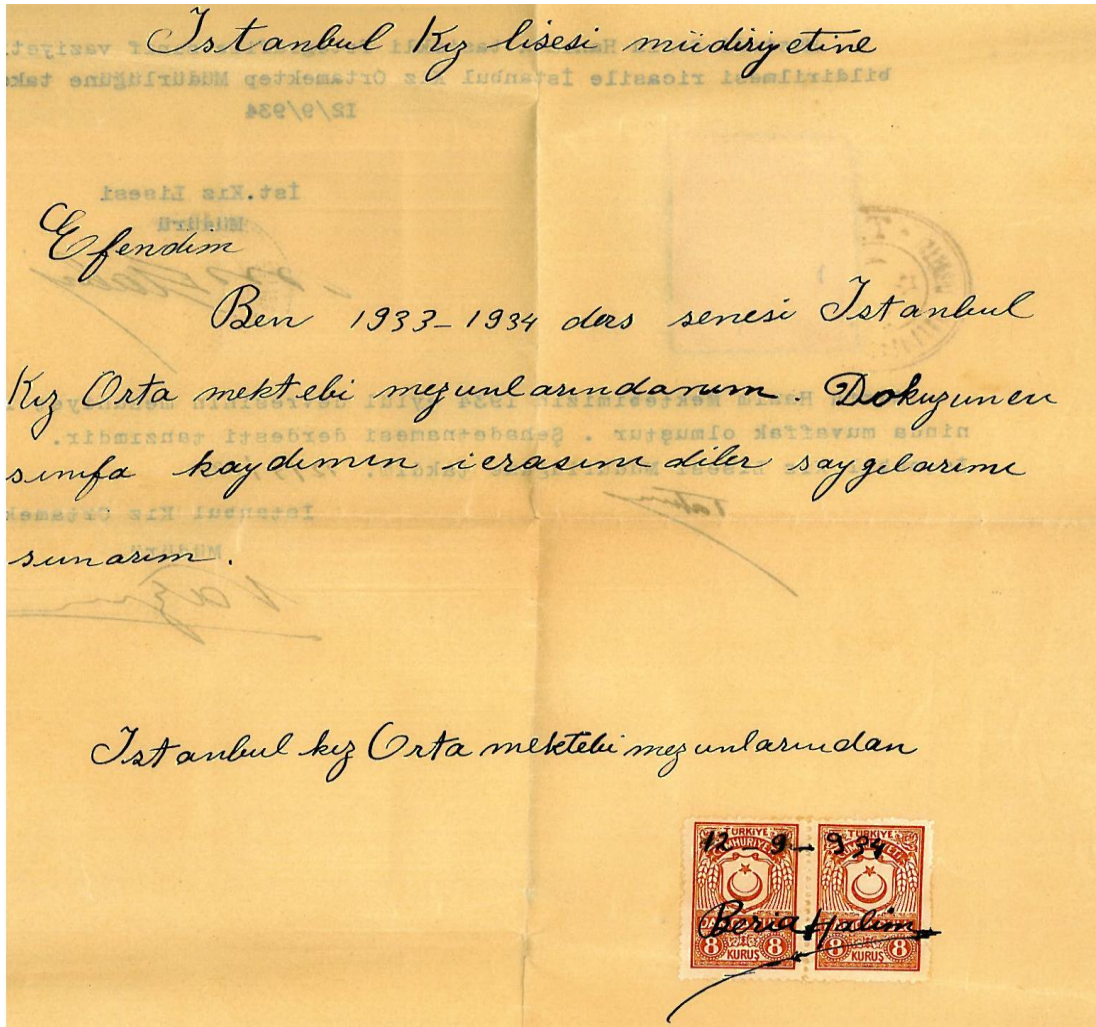

Ek-C.9: Okulun Ek Binasından Görünüm (2012)

Ek-D: ARŞİVDEN ELDE EDİLEN BİRTAKIM BELGELER

Fotograf	Talebinin		DERSLER										Yekün	Notlar	Şehadetnamenin derecesi	Şehadetnamenin tarihi ve imzaları	Tayin tarihleri	Mühürat	
	Matrık No.	Adı ve babasının adı	Doğduğu yer, tarihi ve tabiyeti	Bölünme	Türkçe	İngilizce	Arifmetik	İktisadi	İktisadi	İktisadi	İktisadi	İktisadi							İktisadi
	1	Senai B. Bey- Münir H.	325 Tokime T.C.	Rakam ile	5	5	5	4	4	3	3	4							
				Yazı ile	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş							
	50	Abdülhamid B. Bey- Abdül H.	324 İpek T.C.	Rakam ile	4	5	4	4	4	4	4	3							
				Yazı ile	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş							
	76	İbrahim B. Bey- Ayşe H.	323 İstanbul T.C.	Rakam ile	4	4	5	5	3	3	5	4							
				Yazı ile	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş							
	138	Kâzım B. Bey- Cemile H.	326 Bursa T.C.	Rakam ile	5	5	5	3	4	3	5	5							
				Yazı ile	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş							
	167	İsmail B. Bey- Türkân H.	322 Bayındır T.C.	Rakam ile	4	3	3	3	4	3	3	3							
				Yazı ile	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş							
	180	Hamdi B. Bey- Mevret H.	326 İstanbul T.C.	Rakam ile	4	4	4	4	3	3	4	4							
				Yazı ile	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş							
	295	Atilla B. Bey- Hürriyet H.	327 İstanbul T.C.	Rakam ile	5	5	5	5	4	5	4								
				Yazı ile	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş							
	297	Yusuf B. Bey- Sadet H.	326 İstanbul T.C.	Rakam ile	5	5	5	4	3	3	3								
				Yazı ile	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş	baş							
				Rakam ile															
				Yazı ile															
				Rakam ile															

Ek-D.1: 1928-1929 Haziran Dönemi İkinci Devreye Ait Şehadetname Defteri

Ek-D.5: 1934 Yılına Ait Liseye Kayıt Kabul Dilekçesi

T. C.
İstanbul Şehremini
Bayoğlu Dairesi hekimliği

Adı ve babasının adı	<i>Feriha Osman H.</i>
Yaşı	<i>17</i>
Mesleği	<i>Talibe</i>
Adres	<i>Kalıtaş, Karaabalı, Sokak No 4</i>

Yukarıda adı ve mesleği yazılı zat her türlü hastalıktan salimdir. / / 19

Çiçek aşısı yadılmıştır

Saffet

Ek-D.6: 1929 Yılına Ait Aşı Kağıdı

T. C.
İSTANBUL KIZ LİSESİ
Müdürlüğü

11 0 Haziran 1969
/ / 196

Sayı :
Konu : Sayın Veli

Velisi bulunduğunuz *5 fene* sınıfından *5* nolu kızınız *Coşkun Akay* 1968-1969 öğretim yılı 2 kanaat dönemi sonunda üstün başarı göstererek *Tesekküre* seçilmiştir. Bu başarısından dolayı tebrik eder, bir ömür boyunca başarılar dilerim.

Talip Yüzak
İst. Kız Lisesi Müdürü

Ek-D.7: 1969 Yılına Ait Teşekkür Belgesi Örneği

36 Sicil No. 4.168. 92-173-25

Vazifesi *Musiki Öğ*

		Sosyal durumu		İlmi durumu			
		Adı	M. Halim	İlk öğrenimi nerede yapmıştır?	Köprülü		
Ana dilinden başka bildiği dillerin iktidar derecesi Fransızca İngilizce Bulgarca		Soyadı	Oktom	Doğduğu yer ve yıl	Köprülü 1308		
Evli midir evliyse evlendiği tarih Evli 1925		Babasının adı	Hasan	Orta öğrenimi nerede bitirdiyse hangi sınıfa kadar okumuştur? Şehadetnamesinin tarihi?	İskips Sanayi Mektebi 1923		
Çocuklarının sayısı, yaşları, ödevi veya evli bulunanların sayısı I. Kız I. Erkek		Ulusu	T. C.	Yüksek öğrenimi nerede yapmıştır? Bitirdiyse hangi sınıfa kadar okumuştur? Diplomasının tarih ve numarası?	/		
Şahsının ve ailesinin mülkü ve geliri var mıdır? Geçirdirme borçlu olduğu süre				Tahsilini tamamlamak için hangi müesseselere devam etmiştir? Haliz olduğu belgeler nelerdir?	Meslekî yüköveler için Bükrez, Belgrad, özel çalınmalarında ve İstanbul'da italyan şubeli ve başkaları ile durmadan araştırmaya.		
Yazdığı ve çevirdiği eserler		Okullarda müzik - adli eserler,					
Bulunduğu ödevler							
Odevin adı	Aylığı	Başladığı tarih	Ayrıldığı tarih	Ayrılmasının sebebi	Gün	Ay	Yıl
Adana Sanayi mektebi Müzik Muallimi	6.00	22. II. 331	Subut/331				
" " " "	8.00	1. III. 332	Mart/334				
" " " "	9.00	1. IV. 334	8. VII. 334				
Adana İ. Sultanı Müzik Okulu	2.00	8. IV. 331	31. III. 333				
" " " "	2.00	1. IV. 331	3. X. 334				
306. Jone Nezaratı kâtipliği	12.00	5. XII. 334	31. X. 335				
Beşkoş Darülcemal Müdürü	8.00	21. II. 336	31. I. 337				
" " " "	11.00	1. II. 337	1. III. 339				
Blacısosla Darülcemal	20.00	1. III. 339	31. X. 339				
Sokullu B. Sokuldar müzik Muallimi	6.00	10. II. 340	31. VII. 340				
Buluncuk Darülcemal müzik Öğ.	20.00	1. III. 340	31. VII. 341				
B. Darülcemal Müzik Muallimi	22.00	1. VII. 341	31. VII. 342				

Ek-D.9: Öğretmen Sicil Defteri Örneği

CUMHURİYET KIZ LİSESİ LİSESİ

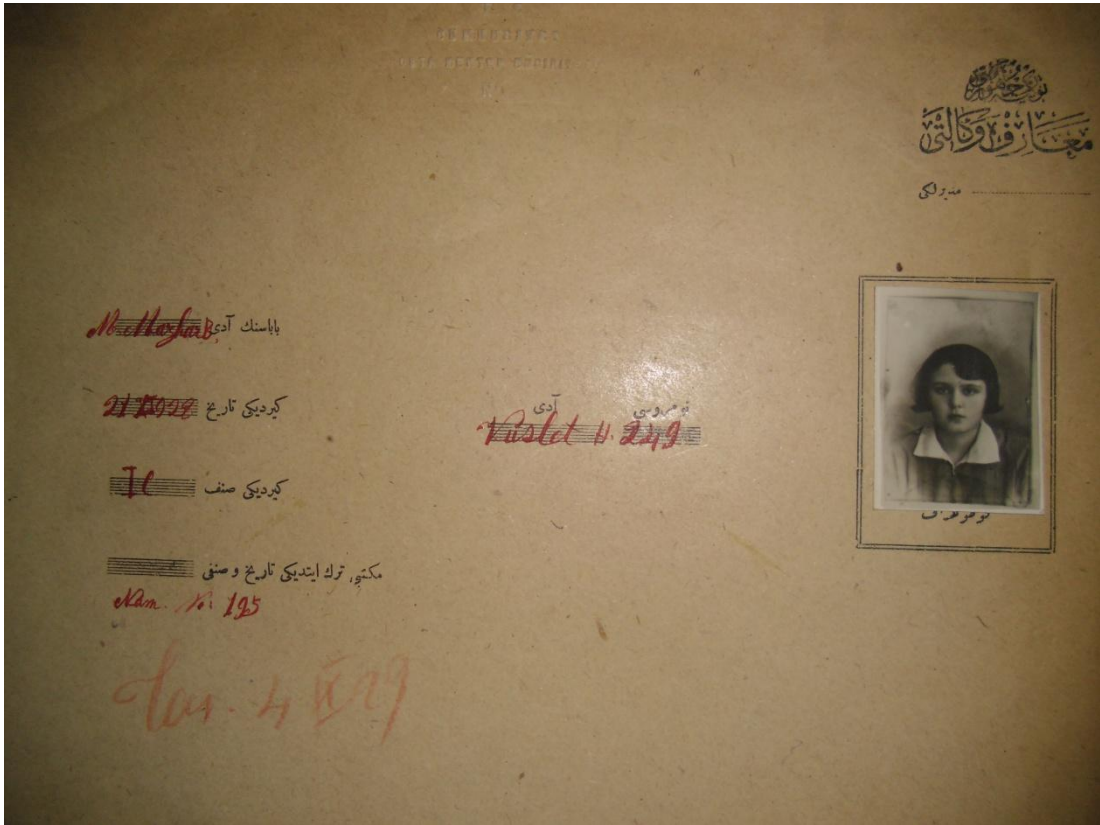
Fen KOLU BITİRME BELGESİ DEFTERİ

Sayfa : 9

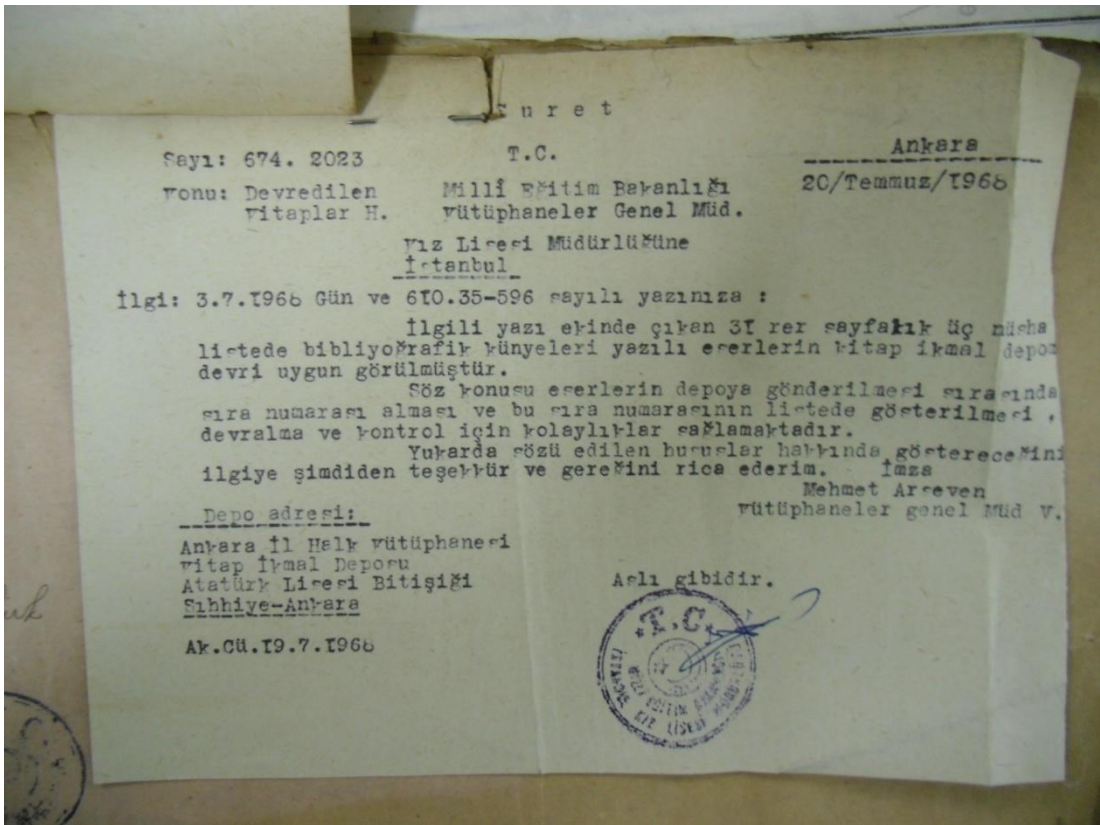
Ders yılı: 1939-1940 Devresi: Haziran

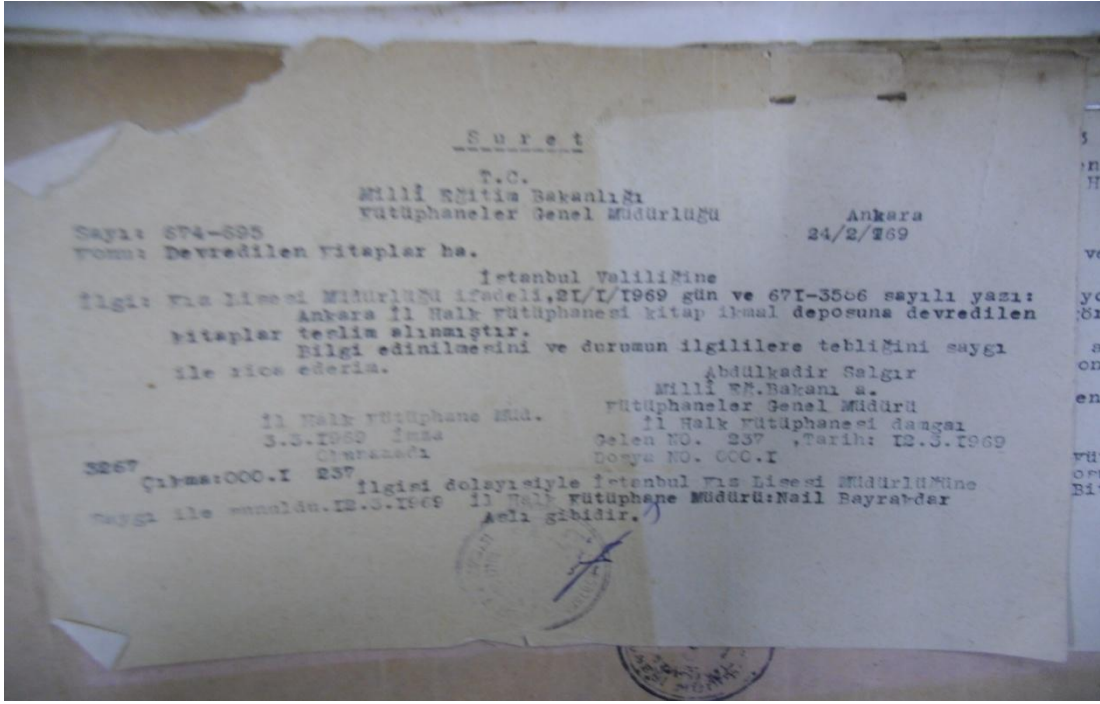
Edebیات	Fizik - Sanayoloji	Tarih	Coğrafya	Cebir	Geometri	Astronomi	Tabiiyat bilgisi	Fizik	Kimya	Yabancı dil (Fransızca)	Cimnastik	Askerîlik	Toplam	Belge			Belgesi alınmış imzası	Fotoğraf	
														Derecesi	Numarası	Tarhi			
8	8	10	6	7	7	7	10	10	10	10	10	8	777	8	29	17-VI-1940			
Sekiz	Sekiz	On	Altı	Yedi	Yedi	Yedi	On	On	On	On	On	Sekiz	Yüz On beş	Yüksek					
Adı ve soyadı: Fatma Meliha Evrim Babasının adı: Ali Hakkı																			
Doğduğu yer ve yıl: İstanbul 338														Okul numarası: 24					
5	8	10	7	9	7	8	5	7	8	7	10	9	100		30	17-VI-1940			
Beş	Sekiz	On	Yedi	Dokuz	Yedi	Sekiz	Beş	Yedi	Sekiz	Yedi	On	Dokuz	Yüz	Yüksek					
Adı ve soyadı: Emine Sabiha Odabaşı Babasının adı: Yusef																			
Doğduğu yer ve yıl: İstanbul 338														Okul numarası: 177					
8	10	10	7	8	8	8	10	10	10	10	5	7	777		31	17-VI-1940			
Sekiz	On	On	Yedi	Sekiz	Sekiz	Sekiz	On	On	On	On	Beş	Yedi	Yüz On beş	Yüksek					
Adı ve soyadı: Semahat Kaya Babasının adı: İzzet																			
Doğduğu yer ve yıl: İstanbul 339														Okul numarası: 199					
7	8	8	8	7	5	7	6	7	9	6	9	8	95		32	17-VI-1940			
Yedi	Sekiz	Sekiz	Sekiz	Yedi	Beş	Yedi	Altı	Yedi	Dokuz	Altı	Dokuz	Sekiz	Dokuz Beş	Yüksek					
Adı ve soyadı: Ayşe Fikret Özgünel Babasının adı: İbrahim																			
Doğduğu yer ve yıl: İstanbul 337														Okul numarası: 531					
Adı ve soyadı: Babasının adı:																			
Doğduğu yer ve yıl: Okul numarası:																			

Ek-D.10: Cumhuriyet Kız Lisesine Ait Bitirme Diploması Defteri

Ek-D.11: Cumhuriyet Orta Mektebine Ait Öğrenci Kişisel Dosyası

**Ek-D.12: Ankara İl Halk Kütüphanesi Kitap İkmal Deposuna Devreden
Kitaplarla İlgili Resmi Yazı**

**KİTAP İSTEK FORMU
ÇAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ KÜTÜPHANESİ**

Okuyucu Adı-Soyadı :		Okuyucu Adı-Soyadı :	
Sınıf / No'su :		Sınıf / No'su :	
Kitap Adı :		Kitap Adı :	
Demirbaş No : Cilt No :		Demirbaş No : Cilt No :	
Aldığı Tarih :		Aldığı Tarih :	
İade Tarihi :		İade Tarihi :	
İMZASI		İMZASI	

Ek-D.13: Kütüphane Kitap İstek Formu

T.C. İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI İtfaiye Daire Başkanlığı Avrupa Yakası İtfaiye Müdürlüğü	
YANGIN RAPORU	
Fatih Bölge Grup Amirliği	İlçesi(Olay yeri) : EMINÖNÜ
Sayı : M.34.0.İBB.0.18.71-309.03/ YS 1127 / 1978 S	Rapor Düzenleme Tarihi :19/09/2007
Konu :Kamu Binaları	
Olayı ihbar edenin telefonu	527 92 62
Olay yerinin adresi	EMİNÖNÜ MOLLA FENARİ mh. Türbedar Sk. Çağaloğlu Anadolu Lisesi.
Olayın meydana geldiği	Tarih: 14/09/2007 İhbar Saati: 03:33
İlk müdahale eden birim.	Birim Çıkış Vanş ve Müdahale Araç Sayısı: Personel Sayısı:
	Fatih Saat: 03:34 03:41 8 25
Yangının söndürülüş,dönüş tarihi ve saati	Söndürüldüğü Tarih ve Saat: 14/09/2007 12:00 Donüldüğü Tarih ve Saat: 14/09/2007 12:50
Müdahale Şekli	Tam Takim
Yardımcı birimler,araç, personel sayısı	Beyoğlu gr. 1 araç 2 personel, Bakırköy gr. 1 araç 2 personel
Yangına ne ile müdahale edildi?Miktarı	Su:50 ton Sen.K: Pro.K: AFF K: ATipi K: BTipi K: KKT:
Trubun yangında sarfettiği akaryakıt	Mazot: 130 litre Benzin: 0 litre
Yanan bina ve eşyalar Sigortalı mı? Şirketin adı, Sigorta miktarı	Evet Güneş Sigorta 0,00 YTL
Olayda meydana gelen tah. zarar mik.	
Yanan şeyi kullananların hukuki durumu	Kamu
Yanan şeyi kullananların adları	Çağaloğlu Anadolu Lisesi.
Yangının çıktığı yerin yasal sahipleri	Vakıflar Genel Müdürlüğü.
Varsa olayda zarar gören araç, gereç ve malzemenin durumu	
Olayda ölen ve yaralanan olmuş ise görevleri ad ve soyadları	Ölen: Haiktan İtfaiyeden Yara: Kur.
Olaya katılan üst amirler	
Yanan şeyin kime teslim edildiği	Yönetici
Yanan bina ise; yapı malzemesinin cinsi, kat ve daire sayısı, kullanım amacı	Cinsi Binaın Özelliği Yanan Y.Daire No. Kullanım amacı Bağdadi Zemin Üzeri 2 Katlı Orta Ö.Okulu
Yanan şeyin kullanım amacı	Zemini ile 3 katlı bağdadi bina Çağaloğlu Anadolu Lisesi idari bölümü olarak hizmet vermektedir
Müdahaleden önce yangının durumu	Zemini ile 3 katlı bağdadi binanın zemin kat spor salonuna ait ahşap tavan kısmının alevli surette yanmakta olduğu görüldü.
Yanan şeyin durumu	Zemini ile 3 katlı binanın zemin kat spor salonu ahşap tavanı kısmen yanmak,tavan tahtasında açma yapmak,1. kat idari bölüm'e ait zemin tahta döşeme yanmak,müdahale için açma yapmak, idari bölüm binası dahilindeki evraklar yanmak ıslanmak,ve idari bölüm tamamen ıslanmak,okul aile birliği başış mabuz (1 koçan-50 yapraklı)tamamen ıslanarak deforme olmak,türbedar sokak üzerindeki 1. kat camlar tarafımızdan kırılmak,suretiyle zarar görmüştür.
Olayın çıkış nedeni	Söndürmeyi müteakip yapılan inceleme ve araştırmada,Okul dahilinde bulunan elektrik tesisatında herhangi bir nedenden dolayı meydana gelen kısa devre sonucu ,kablo bağlantı uçlarında oluşan şararının kablo izolelerini tutuşturması ile yangın başlangıcının meydana geldiği, ahşap döşemelere sirayetle geliştiği tahmin edilmektedir. (ELEKTRİK KONTAĞI)
Ekip Amiri	Grup Amiri
Fatih ÇİMEN İtfaiye Başvuru Fatih Bölgesi	Atilla ELESKİRTLI Fatih Bölgesi
	Kocelendi/Uygundur Salih KARATAŞ Avrupa Yakası İtf.Md.Yd
	26.09/2007 Abdurrahman YILDIRIM Avrupa Yakası İtf.Müdürü

Rumuz:

Ek-D.14: Okulun Pavyon Bölümüne Ait 19.09.2007 Tarihli Yangın Raporu

Ek-D.15: İzcilik Kolu Faaliyetleri(İzci Kamp Hatıra Defterinden)

1947-48 Yılı Birinci Sömeſtr Tatilinde yapılan
Ankara gezisinden hatıralar.

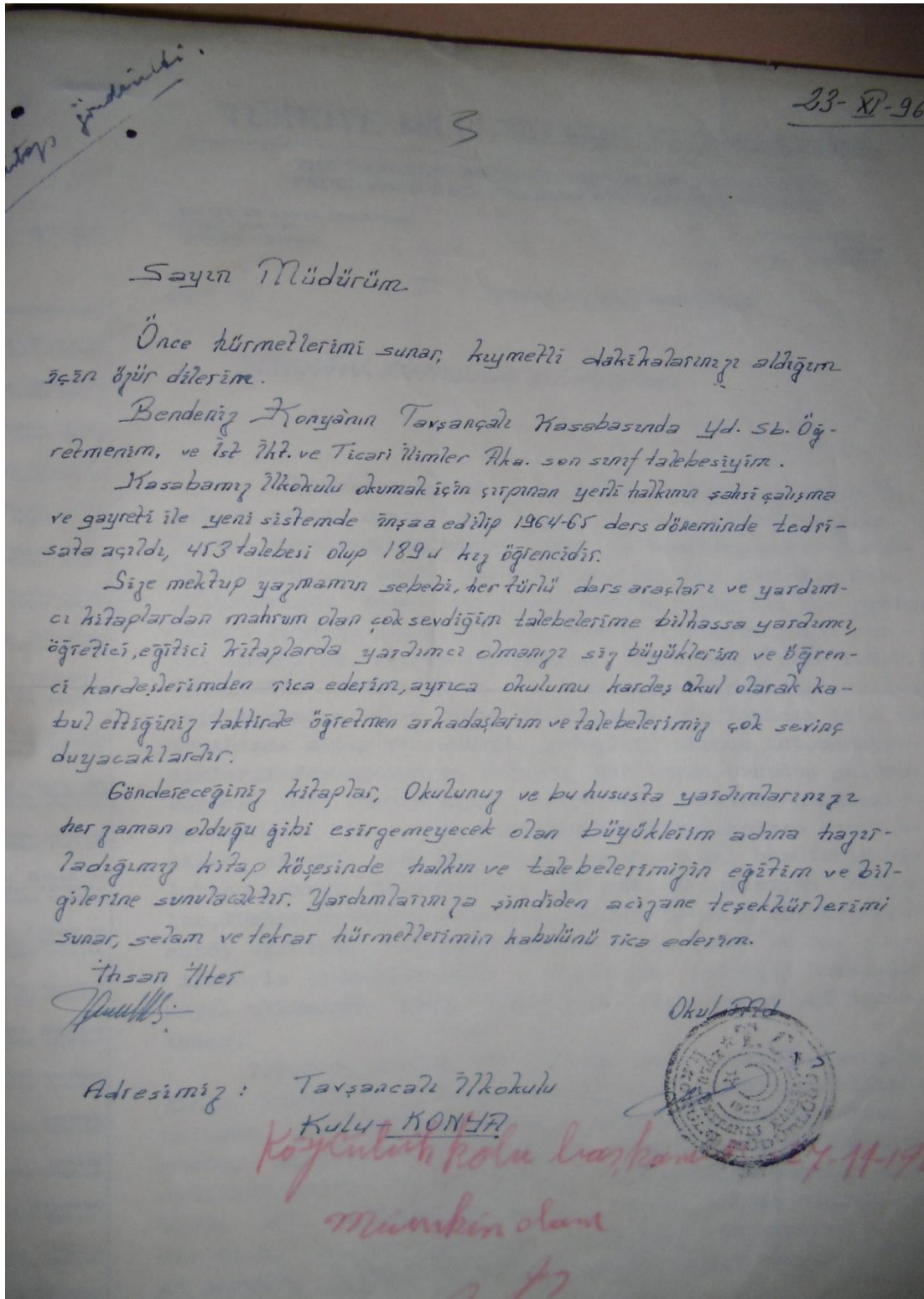
26/11/1948 Tarihinde gece saat 21.10 da trene binerek ertesi gün öğleden sonra Ankara-ya geldik. Bizi Maarif kolijine misafir ettiler. Hava okadar soğuk oluamakta beraber mektepte yanan kaloriferle ısınmış odalara girince sanki yarqunluğumuzun yarısı gitmişti.

Vakit pek geç olduğu için o gün hiç bir yere çıkmayıp, erkenden yattık. Ertesi gün Ebedî Şef Atatürk'ün kabrini ziyaret ettik ve Ulus meydanında bulunan, Atamızın heykeli ile beraber koyduk. Oradan sonra akşam saat 17. ye kadar muhtelif gruplar halinde gezdik. Bunun ta-kip eden günlerde bithassa geceleri çok eğleniyorduk. Yıldız gecesi için ufak bir eğlence ter-tip etmiştik. Fakat o gün gezmeğe gittiğimiz Gazi Türkiye enstitüsündeki öğrenciler bizi gece için hazırladıkları muazzam eğlenceye davet ettiler. Pek çok arkadaşlar, belki böyle bir gecede anne ve babalarından ayrı bulunmanın tesiri ile olacak ki çok mahzun oluak-la beraber okadar güzel şeyler karşısında bütün düzüncelerini unutup onlarda bu güzel eğlenceye iştirak ettiler. Mektebe geçince gece döndük ve çokta yorulmuştu.

Ertesi gün Çubuk barajına gittik. Radyo evini gezdik. Artık daima günümüz yak-lanmıştı. Gazi çiftliğindeki hayvanat bahçesini gezdik. Oradada çok enteresan ve güzel şeyler gördük. Fakat ne yazıkki on gün süren bu tatli günler ertesi gün sonra erecekti. O gece geç vakte kadar eğlendik. Ertesi gün hepimiz işiüti içinde istan-bula döndük.

Ek-D.16: 1947-1948 Sömeſtr Tatilinde Ankara Gezisi (İzci Kamp Hatıra Defterinden)

İstanbul Kız Lisesi Köycülük Kolu Çalışmaları (1965-1979)

Ek-D.17: Tavşançalı İlkokulunun Yardım Talebi (23.11.1964)

İstanbul Kız Lisesi
Sayın Müdürlüğüne
Cağaloğlu/İSTANBUL

25/1/1965

Birinci Cihan Savaşının Çanakkale Savaşının Merkezini Teşkil eden ALÇITEPE köyü tamamen tahrip edilmiş idi. Binbir müşkülle yerinde tekrar meydana getirilen köyde, köylünün mali durumunun müsaadesizliği sebebiyle ancak iki odalı bir okul binası yapmak mümkün olabilmıştır.

Bu ilkokul beş sınıftan meydana gelmekte olup, 200 kişilik öğrenci bu iki odalı okulda beş öğretmenden okumayı ve medeni bir insan ve cemiyete faydalı olmaya çalışmaktadır. Bunun ne kadar güç ve hatta imkansız olabileceğini yüksek takdirle rinize bırakmaktayız.

Köyümüze en yakın okul 42 Klm mesafededir. Bu sebeple köyümü zün okulu bulunmayan civar köylerin çocuklarının okumak üzere okula müracaatlarını da reddetmek mecburiyetinde kalınılmaktadır. Bu sebeple Vatansever Askerlerin asil kanları ile yoğurulmuş olan bu topraklar üzerindeki tarihi ALÇITEPE köyünde bir okul binası yaptırmak gibi hayırlı ve sosyal bir teşebbüste bulunmaktayız.

Sayın müessesenizin bu ulvi ve sosyal faaliyetimize katılmanızdan emin bulunmaktayız. Yapacağınız yardımınızın sembolinde okulumuzun bir köşesine **yaza çağırız** le en ufak yardım dahi bizim için büyük bir lütuftur.

Kıymetli bağışınızı aşağıdaki adresimize Banka havalesi ile gönderilmesini rica eder. Teşekkürlerimizi ve sonsuz saygılarımızı sunarız.

Paranın Gönderileceği ADRES :

ECEABAT ZİRAAT BANKASI 13 sayılı
ALÇITEPE Köy Okulu İnşaatı Hesabına
Çanakkale/ECEABAT

Dr. Yük. Müh.
NECATİ SUAR

Not: Arzularınızın aşağıdaki adrese duyurulması,
Çanakkale Merkez İlk Öğretim
Müfettişi Bay NİYAZİ ERTEM
Çanakkale

NOT: AYAKKABISIZ, PALTOSUZ YERTİK PIRTİK BİRİŞEYLE UZAK MESAFELERDEN KÖY OKULUNA GİDİP ADAM OLMAK İSTEBEN FAKİR KÖYBÜ ÇOCUKLAR ŞEHİRLİ KARDEŞLERİNDEN BİRER LİRA VERMEK SURETİYLE CEHALETTEN KURTARMALARINI RİCA EDİYORLAR .

S. Pring

*Köylüleri kula hoşkama
okul aile birliklerinden de
yardım istenildi - 5-3-1965*

Ek-D.18: Çanakkale/Eceabat Okul Yaptırılması İle İlgili Yardım Talebi

2

16-Kasım-1964

Sevgili Ablalarımıza.

Sizlerden çok uzaklarda, Amasya'nın Merkezci Kışlacığı Köyü İlk Okulu IV-V sınıf öğrencileriyiz. Köyümüz dağ köyüdür yolunuz yok Amasya'ya yürüye rek veya merkeple üç dört saatte gidebiliyoruz köyümüzün başlıca geçimi çipçiliktir arazi az olduğu için bir senelik yiyeceğimizi köyün yarısı çıkara bilir diyer masraflarımızı ormandan odun kesip merkeple şehire götürür 4 veya 5 liraya satarak çıkarırız fakat orman yasak olduğu için orman memurları bizi yolda ve ormanda yakalar salar mahkemeye veriyorlar mahkemede en azından bir hafta hapislik 150 lira para cezası verir biz ilk okul çocukları yaşımız tutmadığı için bizi mahkemeye vermesler sadece odunlarımızı alırlar. İşte bizim

Sayın Meslektaşlarımız ve sevgili öğrenci arkadaşlar köyümüzün durumu çocuklar tarafından sizlere anlatılmıştır. Para haris gönderemediğimiz için her türlü (bilhassa küçük hikaye kitapları) yardımlarınızı bekleriz.

Müdür: Yd. Sb. Öğ.
Yusuf Eren Fedai Öcer

hayat mücadelemiz bundan ileri
rettir öğretmenlerimiz sizlerin
yeni yeni mekteplerde yeni yeni
kitaplar büyük büyük destelerle
ders yaptığımız ve ders kitapları
rından başka büyük bir kitaplığı
günümüz varmış okullarımıza oto-
bilislerle gittiğinizi anlattı biz
bu mektupları yazı derslerimize
yardık ve sizlere gönderdik bu
dan sonrada sık sık mektup
larımızı bekleyiniz sizlerle arka-
daş olmak ve daima mektup ya-
mak isterseniz isim ve adresiniz
zi bildiriyoruz sevgili Ablalar
mız mektuplarımızı son verin
kez kıymetli öğretmenlerimize
selam eder hörmetle ellerinize
den öperiz sizlerde aynı cesur
selam eder ellerinizden selam

Köylü Kardeşlerimiz

Hüseyin Gül
Fatma Topçu
Fatma Değirmenci
İbrahim Usta
Recep Teyyareci
Kadir Çekir

Adres: Zafer Palas
Otel Etiler
Merkezci Kışlacığı Köyü
İlk Okulu
AMASYA

Ek-D.19: Amasya-Merkezci Kışlacığı Köyü Öğrencilerinden İstanbul Kız Lisesi Öğrencilerine Mektup (16.11.1964)

Istanbul Kız Lisesi Öğrencilerinin Kardeş Köy Okulları için para yardım listesi:

DİBE	FAKA	SUBE	FAKA
6 Fen. A	20 Lira	3 A	37 Lira
6 Fen. B	24 Lira	3 B	24 Lira
6 Ed. A	12 Lira	3 C	46 Lira
6 Ed. B	11,25 Lira	2 A	15 Lira
6 Ed. C	40 Lira	2 B	14 Lira
6 Ed. D	13 Lira	2 C	63 Lira
5 Fen. A	27,50 Lira	1 A	60,50 Lira
5 Fen. B	70,25 Lira	1 B	122,75 Lira
5 Ed. A	25 Lira	1 C	23,50 Lira
5 Ed. B	48,50 Lira	1 D	65 Lira
5 Ed. C	28 Lira		
5 Ed. D	42 Lira		
5 Ed. E	52 Lira		
4 A	36,50 Lira		
4 B	20 Lira		
4 C	15 Lira		
4 D	20 Lira		
4 E	41 Lira		
4 F	50 Lira		
4 G	32,75 Lira		
4 H	18,50 Lira		
4 I	46 Lira		
4 J	34 Lira		
	736,25		
			470,75
			736,25
			470,75
		Toplam	1207 Lira

1964 - 65 yılında köşçülük kolunun toplanan paraları:

Öğrencilerden	1207.00
Okul Yardımlaşma Derneği	500.00
Yenilay kolu	50.00
Geçen yıldan kalan	20.30
Kazananlardan gelen hediyelerden	6.75
Müzik kolu kurslarından	169.00
	<hr/>
	1953.05
	243.65
	<hr/>
Bankasında var olan paramız	1709.40

Ek-D.20: İstanbul Kız Lisesi'nin Kardeş Köy Okulları İçin Topladıkları Yardım Listesi

İstanbul Kız İsmesi Müdürlüğüne
Köycülük Kolu 1974-1975 Öğretim yılı Gelir-Gider Raporu

G E L İ R		G İ D E R	
1-Sınıflardan gelen aidatlar	3068.50	1-Pelitli köyünün ihtiyaçları olan bayrak, saat ve çeşitli ders araçları için	935.00
2-Geçen Yıldan teslim	264.89	2-Pelitli köyüne gönderilen koliler için	20.00
3-Banka faizi	8.71	3-Çatalca'nın Kabakça köyünün ihtiyaçları olan bayrak, spor malzemeleri ve çeşitli kitaplar için	435.00
T O P L A M	3342.10	T O P L A M	1390.00

G E L İ R - G İ D E R F A R K I

Gelir : 3342.10
Gider : 1390.00
Kalan : 1952.10 Törbe iş bankasındaki hesabımızdadır.

Rehber Öğretmen: Turhan Atabay
Başkan : Nilgün Şentürk
Başkan Yard. : Necdi İsmail
Sayman : Serap Ersoy
Sekreter : Şehnaz Açıkbaş

Ek-D.21: 1974-1975 Öğretim Yılına Ait Köycülük Kolu Gelir-Gider Raporu

I. C.
Bakırköy İlçesi
Kayaşlı Köyü İlkokulu
Müdürüğü
Sayı: 852/24

14.5.1965

İstanbul Ky Lisesi Müdürlüğüne

İstanbul

28.4.1965 tarihinde okulunuza ziyarete gittiğimi ve
okulunuza okulunuzdan yapılan yardımların kaydına
ait bilgiler aşağıdadır.
Bununla diğer denmişler eşyaların Milli Eğitim
Müdürlüğüne teslim edilmişken sonra kayıt nolarıyla birlikte
sunacağım bilgilerinize arz ederim.

Kayaşlı İlkokulu İld.

Hayri Özdeniz

Mudurluğu, 14-5-1965

Kayaşlı İlkokulu
Kayaşlı İlkokulu
Hayri Özdeniz

Kayıt No.	KİTAP DEFTERİ		
	Kitabın adı		
211	1	Hayat Ansiklopedisi	1. cilt
212	"	"	2 "
213	"	"	3 "
214	"	"	4 "
215	"	"	5 "
216	"	"	6 "
217	Yeni	Dünya Çocuk Karalları	1 "
218	"	"	3 "
219	"	"	4 "
220	"	"	5 "
221	"	"	9 "
222	"	"	11 "
223	"	"	12 "
224	"	"	13 "
225	"	"	14 "
226	"	"	15 "
227	"	"	16 "
228	"	"	17 "
229	"	"	18 "
230	"	"	19 "
231	"	"	"

Robinson Krusoe'nin Maceraları

(6)

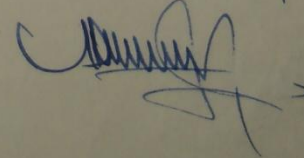
2-5-1979

İstanbul Kız Lisesi Köyçülük kolu başkanlığına...

Okulumuzla göndermiş olduğunuz aşağıda isimleri yazılı olan eşya araz ve gereçleri aldık ve memnun olduk. Okulumuzla ve okulumuz öğrencilerine göstermiş olduğunuz bu ilgi ve davranışa minnettarız. Yapmış olduğunuz bu insancıl yardımlarınıza karşılık sonsuz teşekkürlerimizi sunarız. Saygılarımla.

YAZI ARAÇ VE GEREÇLERİN ADI	ADEDI	EŞYA ARAÇ VE GEREÇLERİN ADI	ADEDI
irin değirmen	1	Mevsimler tablolu	1
İrtke Sözlük	1	Mimarsinan portresi	1
İnite dergileri	21	Atatürk "	1
Sınıf koral tatile özel sayfası	1	Namik Kemal "	1
Ekmek parası	1	Tarih seridi	1
iki peri kızı	1	Göç yolları	1
Sihirli Dünya gövdesi	1	Okujentli su	1
Yapayan ünü mawalları (NO:4-10-64) 4	4	Tentürdiyot	1
Nasrettin Hoca	1	Silgi	2
Mercan ile Gülcan	1	Yara toru	1
Ormanda uyuyan kız	1	Sile	1
5-Sınıf Tatile Kitabı	1	Gömlek	1
Öğretmenim	1	Karak	4
M.Fevri Çakmak	1	Kürük örme sacet	1
4.Sınıf ansiklopedisi	1	Yarı defteri	19
Alibaba (Kırkharamiler)	1		
5.Sınıf Ahlak kitabı	1		
5. " Fenve Teshiat bilgisi	1		
4. " Sosyal bilgiler	1		
3. " Düşün ve yap test Kit.	1		
4. " Türksemeir kitabı	1		
Şehradenin kısmeti	1		
10 Kasım şiirleri	1		
Kaçakçılar	1		
Hece tablosu	1		
Kolay alfabe	1		

Erincan ili merkez
Pelitli Köyü İlkokulu Müdürü
Nihat Duman

Ek-D.22: Kardeş Köy Okulu Projesi Kapsamında Yapılan Yardımlardan İki Örnek

Ek-E: Okulun başarılarından elde etmiş olduğu kupalardan bazıları

Ek-F: 1984-1985 Yılığında Bazı Karikatürler

**Ek-G: İstanbul Kız Lisesinin Cağaloğlu Anadolu Lisesi Olmasıyla İlgili
Yazışmalar**

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İSTANBUL İLİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

26 Ağustos 1983...

Bölüm : Orta Eğitim-Kültür
Sayı : 510/375025
Konu : İstanbul Cağaloğlu
Kız Lisesinin Anadolu
Lisesine dönüştürülmesi.

Doğru

İstanbul Kız Lisesi Müdürlüğüne

İLGİ: Milli Eğitim Bakanlığı'nın 16.8.1983 gün ve Orta Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 510-EÖİŞ-Md-720-83/39580 sayılı emri.

İlimiz Cağaloğlu Kız Lisesinin 1983-1984 eğitim yılından itibaren Anadolu Lisesi statüsüne dönüştürülmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilgi emir fotokopisi ekte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Kemal TÜREN a.
Millî Eğitim Müdürü

K/29.8.1983

EKLER :

Ek-1. Emir fotokopisi (8 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği İçin :

İstanbul Kız Lisesi Md. (İvediliğinden)

Bilgi İçin :

2. Bölge Millî Eğitim Müdürlüğüne

İSTANBUL KIZ LİSESİ
Bünyan Geldiği tarih 29.8.1983
510/1536

NOT: Verilecek cevapta tarih, numara ve dosya numarasının yazılması rica olunur.

T. C.
MILLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Orta Eğitim Genel Müdürlüğü

ACELE

SAYI : 510-EÖİŞ-Md-720-83

39580

ANKARA

KONU : İstanbul Çağaloğlu
Kız Lisesinin Anadolu
Lisesine dönüştürülmesi.

16/8/1983

İSTANBUL VALİLİĞİNE

- İlgi: a) İstanbul Valiliğinin 1-7-1983 gün ve Milli Eğitim Müdürlüğü Orta-Kültür 510/374703 sayılı yazısı.
b) Milli Eğitim Bakanlığının 15-8-1983 gün ve Orta Eğitim Genel Müdürlüğü 510-EÖİŞ-Md-675-83/39359 sayılı onayı.

İliniz Çağaloğlu Kız Lisesinin 1983-1984 eğitim yılından itibaren Anadolu Lisesi statüsüne dönüştürülmesine ilişkin ilgi (a) yazınız incelenmiştir.

1. Söz konusu okulun, 1983-1984 eğitim yılından itibaren Almanca eğitim yapan Anadolu Lisesine dönüştürülmesi,
2. Okulun Orta 1 ve Lise 1 nci sınıflarına öğrenci alınmaması, ancak orta sınıflarına nakil taleplerinin kontenjan ölçüsünde karşılanması ve bu statüdeki öğrencilerin kademeli olarak tasfiyesi,
3. Anadolu Lisesinin hazırlık sınıfına ön kayıtlar (36X5= 180) kız ve erkek öğrenci alınması,
4. Bu okula ve bu eğitim yılına mahsus olmak üzere önayıtların 15-19 Ağustos 1983 tarihleri arasında yapılması,
5. Önayıtlar için, 1983 yılı Anadolu Liseleri, Özel Türk ve Yabancı Okulların İkinci basamak sınavı sonucunda hiçbir okula kayıt hakkı kazanamayan adayların taban puan aranmaksızın başvurularının sağlanması,

Bakanlık Makamının ilgi (b) onayı ile uygun görülmüştür.
Arz ederim.

BAKAN ADINA

Fayçal BÜRÜZ
Genel Müdür

Ek: 1 Onay örneği.
1 Genelge.

24
25 Ağustos 1983

7347
15-8-1983

T. C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Orta Eğitim Genel Müdürlüğü

SAYI : 510.441-44.69 - 3

39359

ANKARA

KONU : İstanbul Kız Lisesinin
ALMANCA DERSİNİN DÖNDÜ-
türülmesi.

15/8/1983

BAKANLIK MAKAMINA

İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığının 29.7.1983 gün ve Genel Sekreterlik 510.44.44.3060 sayılı ecri.

b) İstanbul Valiliğinin 1.7.1983 gün ve Millî Eğitim Müdürlüğü Orta-Eğitim 510-3/4703 sayılı yazısı.

Konuya eş eğitim dili Almanca olan ülkelerde çalışan işçilerle birlikte son yıllarda bu ülkelerden hızla artan bir ölçüde Türkiye'ye dönmekte, Türkiye'yi yeterince bilmeyen eğitim çağındaki çocuklarına Almanca eğitim yapan okullara yerleştirme talebinde bulunmaktadırlar.

Yurtdışı kecin döndü yapan işçilerimizin, yerleşmek için öncelikle emlak ticareti ve bu yerlere yaşamaya yaptıkları emlak ticareti alanlarında öncelikle eğitim çağındaki çocuklarının öğrenimlerini tamamlanmalarını sağlamak için, İstanbul, İzmir, Ankara'da bulunan ve Almanca eğitim yapan okul sayılarının artırılması veya kapasitelerinin genişletilmesi gerekli görülmektedir.

Bilindiği gibi, ülkelerden yabancı dille eğitime olan talep her geçen gün hızla artmaktadır. Bu ihtiyaçtan dolayı, yabancı dille eğitim yapan okullarımızın sayısını artırmak üzere 20 yıllık bir planlama yapılmıştır.

Bu doğrultuda; İstanbul Valiliğinden alınan ilgi yazı ve eklerinde : "İstanbul İl'inde Almanca eğitim yapan bir resmi lise bulunduğu, yurtdışı döndü yapan işçilerimizin çocuklarını okutmak için bu okula müracaat ettiklerinde isteklerinin karşılanmadığı ve mağdur oldukları belirtilerek; "İstanbul Kız Lisesi'nin 1983-1984 eğitim yılında yabancı dille (Almanca) eğitime başlatılması" teklif edilmiştir.

İlgi (b) teklifinde diğere alınarak 1983-1984 eğitim yılından itibaren;

1. İstanbul Kız Lisesinin Almanca Öğretim yapan Anadolu Lisesine dönüştürülmesi.
2. Okulun Orta I. ve Lise I. sınıflarına öğrenci alınmadığı ancak 3. sınıflara nakil taleplerinin kontenjanlar ölçüsünde karşılanması bu sınıflarda öğrencilerin kademe olarak tasfiyesi,
3. Anadolu Lisesinin hazretlik sınıfına önkayıtlı (500-180) kız ve erkek öğrenci alınması,

T. C.
MILLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Orta Eğitim Genel Müdürlüğü

SAYI : 510.0001.14.675-83

ANKARA

KONU : İstanbul Kız Lisesinin
Anadolu Lisesine dönüştürülmesi.

15/8/1983

4. Bu okula ve bu öğretim yılında mahsus olmak üzere önkayıtların 15-19 Ağustos tarihleri arasında yapılması,
5. Önkayıt için, 1983 yılı Anadolu Liseleri Özel Türk ve Yabancı Okulların İkinci Değerlendirme Sınavı Sonucunda hiçbir okula kayıt hakkı kazanılmayan adayların taban puan aramaksızın başvuruları,
6. Anadolu lisesi için 3 Almanca ve 1 Almanca Deneyimli Öğretmeni atanması bairahince uygun görülmüştür.

Tenaiplerinize arz ederim.

(imza)

Kaymakam DURSUN

Genel Müdür

U L B K

12/8/1983

(imza)

Kemal KARALAN

Milli Eğitim Bakanlığı

ASIL GİBİDİR

Liseye İlk Öğrenci Kaydı İle İlgili Yazışmalar

T. C.
MILLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
İSTANBUL İLİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Bölüm :Orta Eğitim-Kültür

.../.../ 198...

Sayı :510/374901

Konu :Öğrenci Kaydı

15 Ağustos 1983

İstanbul Anadolu Lisesi Müdürlüğüne

İLGİ : Milli Eğitim Bakanlığı'nın 29.7.1983 gün ve Orta Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 510-EÖİŞ-Md.602-83-36603 sayılı emri.

Orta Eğitim Genel Müdürlüğü ile yapılan telefon görüşmesinde 1983-1984 eğitim yılı için Okulunuza hazırlık sınıfına 36 kişilik 5 sınıf olmak üzere toplam 180 öğrenci alınacağı bildirilmiştir. Buna göre;

1. Ön kayıt için okulunuza Anadolu Liseleri Özel Türk ve Yabancı Okullar 2. basamak sınavı sonunda hiçbir yeri kazanamayan öğrenciler başvurabileceklerdir.
2. Ön kayıtlar 15.8.1983 günü başlayıp 19.8.1983 Cuma günü akşamı sona erecektir.
3. Okul Müdürlüğünce 22.8.1983 günü ilgi emirde belirtilen komisyon kurularak başvurular puan sırasına konulacaktır.
4. 23.8.1983 günü puan sırasına konulmuş listenin iki örneği Milli Eğitim Müdürlüğü Orta Eğitim Kültür Bölümüne getirilecek ve aynı gün okulda asılarak ilan edilecektir.
5. 24-27 Ağustos 1983 günlerinde kesin kayıda geçilecektir.
6. Ön kayıtlarda müracaatın fazla olabileceği göz önüne alınarak Okul Müdürlüğü gerekli tertip ve düzeni alacaktır.
7. Diğer hususlar hakkında ilgi genelge esaslarına göre hareket edilmesini rica ederim.

Kemal TÜREN
Milli Eğitim Müdürü

İSTANBUL BİZ LİSE
Burasına Geldiği tarih 15.8.1983
Eki 510/1461 15.8.1983

S. Mustafa
M. Mustafa

NOT : Verilecek cevapta tarih, numara ve dosya numarasının yazılması rica olunur.

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İSTANBUL İLİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

.../.../198...

Bölüm :Orta Eğitim-Kültür

Sayı :510/374984

25 Ağustos 1983

Konu :Ön Kayıt

. İstanbul Kız Lisesi Müdürlüğüne

İLGİ : Milli Eğitim Bakanlığı'nın 17.8.1983 gün ve Orta Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 39667 sayılı tel emri.

Liseniz bünyesinde açılan Anadolu Lisesine ön kayıt için çok sayıda başvuru olması nedeniyle 195.723 ve daha yukarı puan alan adayların süresi içinde ön kayıt yaptırmalarına dair Milli Eğitim Bakanlığının ilgi tel emir örneği ekli olarak gönderilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Kemal Tükenen
Millî Eğitim Müdürü

B. N. a !

EKLER :
EK-1.(Tel emir örneği)

İSTANBUL KIZ LİSESİ
Müdürlüğü tarih 29.8.1983
510/1537

Donyasın 9
** 29.8.1983*
An İm Kip

NOT: Verilecek cevapta tarih, numara ve dosya numarasının yazılması rica olunur.

ank.126-ankara/bakanlıklar 11673 82 17/8 12..

valiliğine istanbul.....

0231

İstanbul kız lisesi bünyesinde açılan anadolu lisesine ön kayıt için çok sayıda başvuru olduğu anlaşılmıştır. ancak ikinci basamak sınavı sonucu itibariyle çok düşük puana sahip adayların kesin kayıt hakkı elde etme imkanı esasen bulunmamaktadır. bu yüzden öğrenci velilerini külfete sokmamak için 1.16/Ağustos/1983. gününden itibaren 195.723. ve daha yukarı puan alan adylar ön kayıt için başvuracaklardır. 2. kontenjan dolmadığı takdirde kayıtlara yeniden belirlenecek taban puana göre devam edecektir. gereğini rica ederim. ortaöğretim 39667 sayılıdır. Hasan Sağlık Milli Eğitim Bakanı İmza mühür

ASLI GİBİDİR
MARUN PERUTA
ORTA KÜLTÜR BÖLÜM ŞEFİ

Sayı:500.35/1063

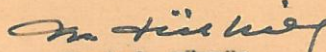
Konu:Lise 1.sınıf öğrencileri hk.

2.9.1983

İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'ne
İstanbul

Millî Eğitim Bakanlığı Orta Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 16.8.1983
gün ve 510-EÖİŞ-MD-720.83/39580 sayılı emirleri ile 1983-1984 Eğitim
Yılından itibaren Almanca eğitim yapan Anadolu Lisesi Statüsüne dönüştürülmesine karar verilen Lisemizin Lise 1.sınıfına öğrenci alınmaması nedeni ile orta III.sınıftan Lise 1.sınıfına intikal etmesi gereken 200 civarında öğrencinin başka okullara kaydı gerekmektedir.

Bu durumdaki öğrencilerimizin yörelerindeki kaydı hususunda gereğini arz ederim.

Mustafa TÜRKÖZ
İstanbul Kız Lisesi Müdürü

Eki: 1 genelge fotokopisi

Ek-H: ESKİ BİNANIN VAKIF ESERİ TESCİLLİĞİ VE BASIN HABERLERİ

20 T-19-B-982
D-22364
Av. L. Yıldırım

T. C.
İSTANBUL
YÜKSEK DERECELİ HUKUK
HAKİMLİĞİ

KARAR

Esas No : 1984/2
Karar No : 1987/22

Hakem : M. Melih Temizyürek 11526
Kâtip : Nuran Yılmaz
Davacı : Vakıflar Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. Hacer Güler-DAİREY-İ MAHSUSASINDA
Davalı : İstanbul İl Özel İdaresine izafeten
İstanbul Valiliği
Vekili : Av. Ümran Erataç -DAİREY-İ MAHSUSASINDA
Dava : Tapu Kaydı İptali ve Tescil
Dava T. : 31.1.1984
Karar T. : 8.4.1987

DAVA :

Davacı vekili Av. Muhittin Ölçenoğlu tarafından verilen ve havalesi 31.1.1984 tarihinde yapılan dava dilekçesinde, özet olarak; Eminönü İlçesi, Mollafenari Mahallesi, Türbedar sokağında kain tapuda 293 Ada, 2 parsel sayılı altında davalı adına kayıtlı Bezmialem Valide Sultan Vakfından tarihi ve mimari kıymeti haiz eski eser kargir mektebin 7044 sayılı yasanın kapsamına girdiğini, bu nedenle de müvekkili idareye devrinin gerektiğini belirttikten sonra söz edilen taşınmazın davalı adına olan tapu kaydının iptali ile müvekkili Vakıflar Genel Müdürlüğü adına tesciline karar verilmesini yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalıya yükletilmesini talep ve dava etmiştir.

CEVAP :

Davalı vekili Av. Leyla Aytolun tarafından verilen 23.5.1984 tarihli cevap dilekçesinde ise, özet olarak; davacı tarafı 17.12.1966 tarih ve 115-16 sayılı Anıtlar Yüksek Kurulunun kararına dayandığını, oysa ki, söz edilen kararda davacının iddiasını ispat edecek bir hüküm ve açıklık bulunmadığını, ayrıca taşınmazın 1341 sayılı Evkaf Bütçe Kanununun 4.ü maddesi gereğince müvekkili idare adına tescil edildiği için bu karara göre geri alınamayacağını, kaldı ki, 2981 sayılı yasanın 6. maddesi gereğince davacı tarafın bu davayı açmaya hakkı da olmadığını ifade ederek, haksız ve meşhursiz açılan davanın reddine karar verilmesini, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davacıya yükletilmesini istemiştir.

GEREKÇE :

1- Dava, İstanbul ili, Eminönü ilçesi, Mollafenari mahallesinde kain ve tapuda 293 Ada, 2 parsel sayılı altında İstanbul İl Özel İdaresi adına kayıtlı, Bezmialem Valide Sultan Vakfında icareli 7149 .00 metrekare yüzölçümündeki kargir okulun 7044 sayılı yasanın kapsamına girdiğinden dolayı, davalı adına olan tapu kaydının iptali ile davacı Vakıflar Genel Müdürlüğü adına tescili istemini kapsamaktadır.

2- Davalı taraf, davanın reddini savunmuştur.

3- Taraflar vekillerinin karşılıklı iddia ve savunmalarına, togyaya ibraz edilen delillere, karşılık yazılara,

.../... *[Signature]*

19

T. C.
İSTANBUL
YÜKSEK DERECELİ HUKUK
HAKİMLİĞİ

Esas No : 1984/2 Karar No : 1987/22
(sahife:2)

celolunan tapu kayıt örneğine ile Kadastro Tahrir evrakı ile eklerinin örneğine, mahallinde yapılan keşfe, uzman bilirkişi R616-ve Anıtlar Müdürlüğü Teknik Elemanı İnşaat Mühendisi Bayram Güneş tarafından düzenlenen ve gerekçeli bulunan 22.9.1986 tarihli esas ve 12.1.1987 tarihli ek bilirkişi raporları içeriğine, duruşma safahatına, dosya müdaceratına ve duruşma neticesinde edinilen kanaate göre, dava konusu edilen 34 Pafta, 293 Ada, 2 parsel sayılı taşınmazın Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun 16.12.1966 tarih 155 sayılı kararında mimari karakterinin aynen muhafazaasına karar verildiği, aşlen vakıf olduğu, korunması gerekli eski eser olarak Tescilli bulunduğu, 7044 sayılı yasanın 1.ci maddesi kapsamında bulunduğu anlaşılmıştır.

4- Davalı vekilinin savunmalarına, karşılık yazılar dosya müdaceratı ile 22.9.1986 tarihli Esas, 12.1.1987 tarihli ek bilirkişi raporları muhabeceğinde Hakemliğimize itibar edilememiştir.

5- Bu durum karşısında, taşınmazın aşlen vakıf olduğu korunması gerekli tarihi ve mimari kıymeti haiz eski eser niteliğinde bulunduğu saptandığından, Davalı adına olan tapu kaydının iptali ile tahhilen davacı adına tesciline karar verilmesi gerekmektedir.

HÜKÜM

Belirtilen nedenlere göre,

1- Davanın MABULÜNE, İstanbul ili, Eminönü ilçesi, Molla Fenari Mahallesi Türbedar sokagında kain ve tapuda 34 pafta, 293 Ada, 2 parsel sayılı altında davalı özel idare adına kayıtlı 7149.00 .metrekare yüzölçümündeki bahçeli kargir okulun davalı İstanbul il özel idaresi adına olan tapu kaydının iptali ile Tahhilen davacı Vakıflar Genel Müdürlüğü adına TESCİLİNE,

2- 9.000 .- Lira karar harcının davalıdan tahsiline , peşin harca mahsubuna,

3- Davacı vekili için hesap ve takdir olunan 29,000 ?- Lira niğbi vekalet ücretinin davalıdan tahsil edilerek davacıya verilmesine,

4- Davacı tarafı yapılan ve öykümü aşağıda yazılı bulunan 20.950.00 .- Lira yargılama giderinin de davalıdan tahsil edilerek davacıya verilmesine,

Kabili itiraz olmak üzere 8.4.1987 tarihinde Davacı vekili Av.Hacer Güler ile Davalı vekili Av.Ünvan Erataç'ın vicaahlarında verilen karar usulen ve alesen tefhik kılındı.

8.4.1987

Katip

Hakem: 11526

<u>Harç Beyanı</u>
9.000.00 K.H.
2.250.00 P.H.
<u>6.750.00 B.H.</u>

Davacı Masrafı :
20.950.00 (Başvurma harcı, davatıye, tebligat, tezkere masrafı ve bilirkişi ücreti)

Okulun Eski Binasının Vakıf Eseri Tescilli Olduğu İle İlgili Mahkeme Kararı
(Fatih Tapu Müdürlüğü 13/489 Sayılı Eminönü Tapu Sicil Muhafızlığı Dosyası)

T.C.

10

GAYRİMENKUL ESERLER VE ANITLAR
YÜKSEK KURULU

K A R A R

Toplantı No ve tarihi: 115-16.XXX.1966
Karar No ve tarihi : 17.XII.1966

Toplantı yeri: İstanbul

İstanbul'da Çagaalolu'da Kız Lisesi Binası yapılacak inşaat delayısıyla buradaki eski eserler hakkında İstanbul Valiliğinin 24.XI.1966 tarih ve 714/96120 sayılı Bayındırlık Bakanlığının 8.XII.1966 tarihinde ve B-17140 sayılı yazıları ekundu müzakeresi yapıldı.

1-Resit Paşa Okulunun mimari karakterinin aynen muhafazasına,

2-Kız Lisesine yeni yapılacak ilave binanın Resit paşa okulundan altı metre kadar mesafe bırakılarak inşa olunmasına

3-Gerekirse yeni yapılacak ilave binanın, türbe mezarlık hududunda aynı miktarda yaklaştırılmasına,

4-Tarihi değeri olan duvarın aynen muhafazası, yeni yapılacak binanın bu duvarı bünyesi içine alınması, binanın iki üst katının duvar hizasında kensel şekilde ilerletilmesi, duvar cephelerinin temizlenerek yeni binanın bu cephenin mühim unsur haline sekulmesi, üst iki katın duvardan sonra bir miktar a ve bırakılarak inşa olunmasına,

5-Yukarıda yazılı esaslara göre tadil edilecek projenin kurulumuzun tasdikine sunulmasını, bu muamele tekemmül edinceye kadar inşaatın durdurulmasına,

6-Tikilən duvar valilik yazısında açıkladığı şekilde Osmanlı devrine ait olsa dahi bir kıymeti taşıyacaktır. Kaldı ki duvarı III. veya XV. yüzyıla ait bir Roma kalın tası olduğunun ve bu tarihi seerin kurulumuzdan karar alınmazsız yaktırılması bir suç olduğunun bildirilmesine karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye	Üye	Üye	Üye
Tahsin Öz	Aktepe Münir Akezan	Peridun Kok	Mahmut Akurgal	Ekrem	
imza	imza	imza	imza	imza	imza

Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
Alsaç Orhan Eldem Sedat	Eyice Semavi	Gökbilgin	Tayyip	
Bulunmadı	imza	imza	imza	
Üye	Üye	Üye	Üye	
Turan Abdullak Öz Tahsin	Söylemezoğlu H.Kamel	Tunalı İsmail		

Üye	Üye	Üye	Üye
Turan Osman	Yenen	İtihat Eski eserler ve Vakıflar Genel Müdürü	ve müzeler müdürü
Bulunmadı	Bulunmadı	Hikmet Gürçay	Ferantaz Berkel

Mühür ve imza
Aslı gibidir.

N.O.

Mahkemenin Dayanak Olarak Gösterdiği 16.12.1966 Tarih 155 Sayılı T.C. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Kararı

T.C.
KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU
İSTANBUL İL NUMARALI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU

KARAR

Toplantı Tarihi ve No : 126-13.6.1990
Karar Tarihi ve No : 1828-13.6.1990

Toplantı Yeri : İST.

İstanbul, Eminönü, Molla Fenari Mah, Türbedar Sok. 34 pafta, 293 ada, 2 parselde bulunan taşınmaz (Eski İstanbul Kız Lisesi) hakkında İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğünün 11.5.1990 gün ve 570 sayılı yazısı okundu ekleri incelendi, yapılan müzakeresinde;

Eminönü, 293 ada, 2 parselde bulunan taşınmazın(Eski İstanbul Kız Lisesi) korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, koruma grubunun tayini için rölövesinin Kurulumuza getirilmesine karar verildi.

ASLI GIBİDİR

BAŞKAN (Bulunmadı)
Hände SUHER

BAŞKAN YARDIMCISI
Mete TAPAN

ÜYE
Şaharrem ORAL

ÜYE
Alpay PASINLI

ÜYE
Aydın YAMANER

ÜYE
Argun OGAN
Eminönü Bel. Tekn.Başk.
Yard.

ÜYE
Erol ÇETİN
İst.Vak.Bölg.Müd.Tems..

14.6.1990.MC.10.

Okulun Korunması Gerekli Kültür Varlığı Olduğunu Tescilleyen İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Kararı

(Fatih Tapu Müdürlüğü 13/489 Sayılı Eminönü Tapu Sicil Muhafızlığı Dosyası)

T.C.
Bezmialem Valide Sultan
Vakıf Gureba Hastanesi
Baştabipliği

Sayı : 342
Konu :

İstanbul, 18.2.1988

ÇAĞALOĞLU ANADOLU LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜNE
İSTANBUL

Hastahanemizin Vakıfı bulunan Bezm-i Âlem, Valide Sultan'ın Gureba Hastahanesinden başka Dolmabahçe Camii, Mağka, Kasımpaşa, Silivrikapı, Topkapı, Tarabya'da çeşmeler; Yeşilköy'de camii, Mekke'de hastahane, yakın zamana kadar İstanbul Kız Lisesi adıyla eğitim yapan okulunuz gibi pekçok vakıfları vardır. Okulunuz hariç Valide Sultan'ın tüm vakfettiği müesseseler kendi adıyla anılmaktadır. Son yıllarda Dolmabahçe Camii'ne onun adı verilmiştir. Yeşilköy'deki namazgehi 1970 yılında camii haline getiren Türk halkı bir kadirşinelik ürneği göstererek bu camii'ye onun adını vermiştir.

Bu yıl Gureba Hastahanesi bünyesinde kurulan Vakıf Yüksek Öğretim Kurumu "Bezm-i Âlem Üniversitesi" ile Sağlık Meslek Lisesi'ne onun adını verdik.

Lisenizin adının Bezm-i Âlem Anadolu Lisesi olarak değiştirilmesi konusunda Okul Aile Birliği ve Koruma Derneği ile birlikte Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı nezdinde müracaatta bulunulmasını rica ederim. Lisenizin adının Bezm-i Âlem Anadolu Lisesi olması halinde; Bezm-i Âlem Valide Sultan Hastahanesi, Bezm-i Âlem Valide Sultan Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bezm-i Âlem Anadolu Lisesi, Bezm-i Âlem Valide Sultan Sağlık Meslek Lisesi olarak kardeş kuruluşlar olacağımızı ve okulunuz ile sağlık, eğitim, sosyal ve kültürel konularda yardımlaşma ve müsterek çalışmalar yapabileceğimizi umuyorum.

Eki :

K.

Saygılarımla.

Dr. Mansur Kantar
Yazının birer suretini okul aile birliği
ve Koruma Derneğine sunulmu.

Prof. Dr. Asaf ATASEVEN
Başbakan

Çağaloğlu Anadolu Lisesi Müdürlüğüne

Gönel Evrakın Tarihi : 24.2.1988

Numerası : 342/1988

24.02.1988 Tarihli T.C. Bezmialem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesi
Baştabipliğinin Yazısı ve Okul Aile Birliğine Gönderilmesi

HAY.İŞL.Mit- 88- 2573
Kargir Mektep .

19/ TEMMUZ /88

MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ
Posta Kodu 34417- ŞEHİR

Mülkiyeti İdaremize ait, Eminözü-Molla Fenari Mahallesi, Terbedar S.kağında kâin 11,13,15,17 kapı nolu, 34 pafta, 293 ada, 2 parsel sayılı taşınmazın tamamı İstanbul Yüksek Dereceli Hukuk Hakimliğinin 8.4.1987 tarih ve 1984/2 Esas, 1987/43 İtiraz, 1984/2 Esas, 1987/73 Karar sayılı kesinleşmiş ilamları ve 7044 sayılı yasanın ilgili hükümleri gereğince Vakıflar Genel Müdürlüğü adına tescil edilmiş olup, 4.4.1988 tarihinde tapu senedi alınmıştır.

Söz konusu yerin mahallinde 25.5.1988 tarihinde teknik elemanlarımızca tahkikatı ve ölçümü yapılmış, buna göre anılan parselin;

- a- 3 Katlı binanın Kız Lisesi olarak kullanıldığı,
- b- Krokide tek katlı binanın konferans salonu olarak kullanıldığı,
- c- Yine krokide 2 ve tek katlı yanyana 2 binanın ar - diye olarak kullanıldığı,
- d- Tekkatlı iki adet müstemilatın okul müstahdemlerince kullanıldığı,
- e- 5x5=25 m²'lik tek katlı trafo odası bulunduğu,
- f- 2 Katlı Büyük Regitpaşa İlkokulu'nun kullanımında olduğu anlaşılmıştır.

Bu itibarla Vakıflar Genel Müdürlüğü adına tescil edilen bu yerler İdaremizce değerlendirileceğinden tarafımıza tebliğ tarihinden itibaren en geç 30 gün içerisinde Bölge Müdürlüğü müze boş olarak teslim edilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

BÖLGE MÜDÜRÜ ADINA

18/7/1988. Dk. Me. İ. BASALAN
18/7/1988. Ma. Me. M. EROĞLU
..7/1988. Ks. Şf. Ö. TERCAN
..7/1988. Şb. Md. V. M. ÖZDANAR

MUSTAFA BAYRAK
Bölge Müdür My. V.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün Çağaloğlu Anadolu Lisesi'ni Boşaltma Emri Yazısı (İst. Vakıflar Böl. Müd. H7/388 Sayılı Dosya Kütüğü)

Milliyet Halk Gazetesi 14 SAYFA 300 (KDV DAHİL) 8 EYLÜL 1988

VALİDE SULTAN adına saçmalık Ders yılına 10 gün kala 1500 öğrencili lise sarsıldı

Koca okula boşalt emri

Abbas GÜÇLÜ

İstanbul'un göbeğinde, 77 yıllık eski Kız Lisesi, yeni Çağaloğlu Anadolu Lisesi... Tam 1500 öğrencinin eğitim yuvası... Padişah Abdülmecit'in annesi Bezmiâlem Valide Sultan'ın adını taşıyan vakıf, binanın kendilerine ait olduğunu belirterek, okula da "Bezmiâlem" adının verilmesini istiyordu

BUGÜN YARGI

YENİ "Adalet Yılı", her yıl gibi 6 Eylül günü açıldı. Yargıtay Başkanı Ahmet Coşar, geleneksel konuşmasını yaptı. Ülkemizin yargıyla ilgili sorunlarını değerlendirdi.

Başkanın, geçen yıllarda olduğu gibi, vurguladığı tam noktaların özünde, hukuk sisteminizin "çağdaş" bir yapıya oturması isteği vardır. Siyasal suçların sınırının daraltılması... Hücre cezasının kaldırılması... Hukukik soruşturmalarda avukatların da hazır bulunulması... "Adaletin tecellisi"nin gecikmemesini sağlayacak önlemlerin alınması...

Laziklik ilkesi üzerinde gösterdiği duyarlılık da, ayusünceden kaynaklanıyor. Bu ilkeyi tahrir eden ve eriat düzenini hedef alan gelişmelere karşı, Yargıtaykanı, ciddi bir uyarıda bulunuyor. Bu da elbet, çağdaş bir hukuk düzeni adına gerektirir.

ünin hukukçuların ittifak ettiği bu ve benzeri gö-ninin yanında, Yargıtay Başkanı bir noktada itirarsılmıştır. Konuşmasında "askeri yargı"nın olarak normal bir yargı şekli olamayacağını be-"Yargıçlığın özü kinseden emir alınmaya da-Askerliğin özünü ise emir komutu oluşturur"

- "İsim değiştir" taleplerinden sonuç çıkmayınca, Bezmiâlem Vakfı'nda da yönetici olan Şener Macun'un genel müdürlüğünü yaptığı vakıflar, okulun 30 gün içinde boşaltılmasını istedi. Hem de, yeni öğretim yılının başlamasına 10 gün kala
- Millî Eğitim Müdürlüğüne gönderilen yazıda, yapının, vakıflar Genel Müdürlüğü'nün idare binası olacağı belirtildi. Bezmiâlem Vakfı yönetimi, Dolmabahçe Camii, Galata Köprüsü ve Terkos cölünün de sahibi olduklarını ileri sürüyor

HABERİ 6. SAYFADA

Okuldan kovulacaklar Ankara'da selzede üç aile, üç aydır Tim günü yağın yağmurun evsiz bıraktığı ailelerin günterdir yaşadıkları çileye, şimdi bir çişaşırın selzedelerden Satılmış ailesi reisi Mehmet Satılmış, "iki gözümde katarakt a(Fotoğraf: Şaban SEVİNÇ—A)

IRAK'A ÖNERİYİ MÜSTESAR KANDEMİR

8 Eylül 1988 Tarihli Milliyet Gazetesi

8 Eylül 1988 Tarihli Milliyet Gazetesi (Abbas GÜÇLÜ)

9 Eylül 1988 Tarihli Milliyet gazetesi

İli		İstanbul		Türkiye Cumhuriyeti TAPU SENEDİ				FOTOĞRAF				
İlçesi		Eminönü										
Bucağı												
Mahallesi		Mollafenari										
Köyü												
Sokağı		E. Mahmudiye ve Valde Mektebi										
Mevkii		T. Turbedar										
Verginin Genel No.		Özel No.		G. Safi iradı	Vergi Kıymeti	Satış Bedeli	Pafta No.	Ada No.	Parsel No.	Yüz Ölçümü		
		Eski Yeni								Hükmen	34	293
		12 11 14 13 15					7149 00					
GAYRİMENKULÜN		Vasfı		Bahçeli kârgir mektep.								
		Sınırı		Plânı gibidir.								
		İktisabı		Tamamı Bezmi Âlem Valde Sultan Vakfından olarak Kadastre tesbiti ile İdarei Hususiye adına kayıtlı iken bu kerre İst. Vakıflar Bölge Müdürlüğünün 4.4.1988 tarih, 426-4452/1826 sayılı yazılarına ekli İst. Yüksek Dereceli Hukuk Hâkimliğinin 8.4.1987 tarih, 1984/2 Esas, 1987/22 karar sayılı ve yine aynı mahkemenin 1987/43 itirazı 1984/2 esas, 1987/73 karar sayılı kesinleşmiş ilâmları gereğince hükmen tescilinden.								
		Sahibi		VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ.								
GELDİSİ		Yevmiye No.	Cilt No.	Sahife No.	Sıra No.	Tarihi	GİTTİSİ					
Cilt No.		1529	13/3	489		4/4/1988	Cilt No.					
Sayfa No.		Sicilne uygundur. Recep YILMAZ Tapu Sicil Müdürü					Sayfa No.					
Sıra No.							Sıra No.					
Tarihi		NOT: Mülkiyetin gayri ayni haklar ile şerhler için tapu kütüğüne müracaat edilmelidir.					Tarihi					

Okulun Eski Binasına Ait Tapu Senedi

Ek-I: İZİN YAZILARI

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

SAYI: B.30,2.SEL.0.44.00.00/300-1005

06.06.2011

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİNE

Enstitümüz İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi 095214031009 numaralı Hüseyin AYDIN "**Cağaloğlu Anadolu Lisesi ve Tarihi Gelişimi**" adlı tezi için İstanbul ili Cağaloğlu Anadolu Lisesinde araştırma yapmak istemektedir. Adı geçen öğrencimize gerekli iznin verilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Mehmet İPCİOĞLU
Enstitü Müdürü

Eki :

- 1 Adet Öğrenci Dilekçesi (1sayfa)
- 1Adet Araştırma önerisi (1 sayfa)
- 1 Adet tez projesi (11 sayfa)
- 1 Adet Araştırma Değerlendirme Formu (1 Sayfa)
- 1 Adet Fiziki Zararları Karşılama Taahhüdü (1 Sayfa)
- 1 Araştırma Teslim Taahhüdnamesi (1 Sayfa)
- 1 Adet Araştırma Takvimi (1 Sayfa)

06/06/2011 Memur Yaşar DURMUŞ
6./6/2011 Ens. Sek. Tevfik BALCI

<http://www.ebil.selcuk.edu.tr/> e-mail:ebil@selcuk.edu.tr
S.Ü. Meram Yerleşkesi A-Blok 42090 Meram Yeni Yol /Meram /KONYA
Tel: 0 322 324 7660 faks: 0 332 324 5510

Ek-I.1: Cağaloğlu Anadolu Lisesi Araştırma Talep Yazısı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.34. MEM.0.34.24.01.044- 118153
KONU: Anket (Hüseyin AYDIN)

27.09.2011

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

- İlgi: a) Valilik Makamının 26/09/2011 tarihli ve 117615 sayılı onayı.
b) Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurumlarda yapılacak araştırma ve araştırma desteğine yönelik izin ve uygulama yönergesi.
c) Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 06/06/2011 tarihli ve 1005 sayılı yazısı.

Selçuk Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hüseyin AYDIN' ın " Çağaloğlu Anadolu Lisesi ve Tarihi Gelişimi" konulu teziyle ilgili ilimiz Fatih ilçesi Çağaloğlu Anadolu Lisesi' nde anket çalışması yapma isteği ilgi (a) valilik oluru ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi, gereğinin ilgi (a) valilik oluru doğrultusunda, gerekli duyurunun anketçi tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Halim KARAKAYA
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

Ekler
Ek-1 Valilik Oluru
Ek-2 Anket Soruları

NOT: Verilecek cevapta tarih, numara ve dosya numarasının yazılması rica olunur.
STRATEJİ GELİŞTİRME BÖLÜMÜ
ADRES: İl Millî Eğitim Müdürlüğü D Blok Bab-1 Ali Cad. No:13 Çağaloğlu
Telefon: Snt.519 28 44 Dahili: 243 - Şb.Md.: 212 455 04 00 - 242

Ek-I.2: Valilik Oluruna İlişkin Üst Yazı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.34.24.01-020-117615
Konu : Anket (Hüseyin AYDIN)

26.09/2011

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 06/06/2011 tarihli ve 1005 sayılı yazısı.
b) Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma desteğine yönelik izin ve uygulama yönergesi.
c) Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın 11/04/2007 tarih ve 1950 sayılı emri.
d) Millî Eğitim Komisyonunun 20/09/2011 tarihli tutanağı.

Selçuk Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Hüseyin AYDIN'ın "Çağaloğlu Anadolu Lisesi ve Tarihi Gelişimi" konulu teziyle ilgili ilimiz Fatih ilçesi Çağaloğlu Anadolu Lisesi'nde araştırma yapmak istekleri hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Selçuk Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Hüseyin AYDIN'ın "Çağaloğlu Anadolu Lisesi ve Tarihi Gelişimi" konulu teziyle ilgili ilimiz Fatih ilçesi Çağaloğlu Anadolu Lisesi'nde araştırma yapması, bilimsel amaç dışında kullanılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda ilgi © bakanlık emri esasları dahilinde uygulanması, sonuçtan müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Dr. Muhammer YILDIZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
23 / 09 / 2011

Harun KAYA
Vali a.
Vali Yardımcısı

30 EYL 2011

Ek. İlgi(a) yazı ve ekleri

Ek-I.3: Valilik Oluru

T.C.
BAŞBAKANLIK
Vakıflar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.1.VGM.0.15.02.150.00.05/24504
Konu : Araştırma İzni.

09/12/2011

Sayın Hüseyin AYDIN
İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı
34452 Beyazıt/Fatih/İSTANBUL

İlgi: 02/12/2011 tarih ve 39298 sayılı dilekçe.

Genel Müdürlüğümüz Vakıf Kayıtlar Arşivinde "Cağaloğlu Anadolu Lisesi ve Tarihi Gelişimi" konusunda araştırma yapma isteğinize ilişkin ilgi başvurunuz istinaden, Atatürk Bulvarı No:10 Ulus-ANKARA adresinde bulunan Vakıf Araştırma Merkezinde 01.03.2002 tarih ve 24682 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Devlet Arşivlerinde Araştırma ve İnceleme Yapmak İsteyen Türk veya Yabancı Uyruklu Gerçek veya Tüzel Kişilerin Tabi Olacakları Esaslar"ı belirleyen Bakanlar Kurulu kararı gereğince araştırma yapmanızda Genel Müdürlüğümüzce bir sakınca bulunmamaktadır.

Bilgilerini rica ederim.

Cuma ATABAY
Genel Müdür a.
Kültür ve Tescil Daire Başkanı

Kültür ve Tescil Dairesi Başkanlığı
Atatürk Bulvarı No: 10
06050 Ulus/ ANKARA

Tel : (0312) 509 60 00 internet :www.vgm.gov.tr
Faks: (0312) 324 47 22 e_posta:kultur@vgm.gov.tr

Ek-I.4: Vakıflar Genel Müdürlüğü Araştırma İzni

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Hüseyin Aydın	İmza:	
Doğum Yeri:	Çankaya		
Doğum Tarihi:	08.11.1986		
Medeni Durumu:	Bekar		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Şehit Polis Mehmet Erçin İ.Ö.O.		Diyarbakır	1997
Ortaöğretim	Cumh. Mah. Ahmet Haşhaş İlköğretim Okulu		Selçuklu/Konya	2000
Lise	Meram Zeki Özdemir Lisesi	Sosyal Bilimler	Meram/Konya	2003
Lisans	Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi	İlköğretim Sosyal Bilgiler Eğitimi	Meram/Konya	2009
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü	İlköğretim Sosyal Bilgiler Eğitimi	Meram/Konya	2012
Becerileri:	Bütçe hazırlama-uygulama, faaliyet raporları hazırlama, envanterleme ve iç kontrol standartları oluşturma, aktif çalışma temposunda görev alma			
İlgi Alanları:	Tarihi içerikli sürükleyici kitaplar okumak			
İş Deneyimi:	T.C. İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığında Memur (2,5 yıl); <u>Görevi:</u> -Tasınır Kayıt ve Kontrol Görevlisi (Kasım 2009-Ağustos 2010), -Bütçe Hazırlık ve Uygulama, Plan-Proje-Faaliyet Raporları Hazırlama, İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığının Kamu Hizmet Envanterini oluşturmak ayrıca iç kontrol sisteminin kurulmasında yardımcı koordinatör (Ağustos 2010-Devam).			
Aldığı Ödüller:				
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:				
Tel:	0 505 215 62 69			
Adres	Çobançeşme Mah. Fatih. Cad. No:1 C Blok 34196 Yenibosna-Bahçelievler/İSTANBUL			

